George Bratu

Trecătoarea

Volum apărut în regia autorului

©Toate drepturile sunt rezervate autorului.

George Bratu

Trecătoarea

roman istoric

Prefaţa: Tudor Cicu

editgraph
Buzău, 2023

Lector: Viorel Frîncu
Corectura: Marcela Chiriță
Culegere text: George Bratu
Tehnoredactare: V. Frîncu
Coperta: Romică Neagu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BRATU, GEORGE
Trecătoarea : roman istoric / George Bratu ; prefața: Tudor Cicu. - Buzău : Editgraph, 2023

ISBN 978-630-318-026-7
821.135.1

Bun de tipar: august 2023
Tipar: Editgraph Buzău
www.editgraph.ro
E-mail: editgraph@gmail.com

Cuvânt de preîntâmpinare

Trecătoarea

sau lupta omului hăituit de vitregia vremurilor

Cărțile scrise despre perioade istorice îndepărtate, cum este și dominația fanariotă întinsă asupra Țărilor Române, ca în romanul „*Trecătoarea*" de George Bratu, deși surprind cu multă finețe tensiunea copleșitoare dintre amintire și înscrisurile documentare, cu acele zvârcoliri ale unor suflete frământate din popor, ele explorează cu multă subtilitate resorturile tensiunilor lăuntrice ale nefericirii oamenilor din popor. Panait Istrati, acel vagabond de geniu, hoinarul misteriosului Orient, a creat în limba pământului strămoşesc fermecătoare „poveşti" haiduceşti, cu domnițe și grecotei din lumea veche, multe și trăite. Spunea el: „Nu împlinisem încă şapte ani dar aveam inima călită de-o copilărie doldora de întâmplări dureroase". Tot într-o „atmosferă de basm" (desprinsă ca din *„O mie şi una de nopţi"* ori *„Decameronul"* lui Boccaccio) - ori lumea asta din epoca neagră a domniei fanariote în Țările Române, după a doua decadă a sec. XVIII-lea, care l-a atras într-atât pe George Bratu, să-și scrie romanul, numai a lui să fie senzaţia unei lumi misterioase cu personaje atât de reale și nu a doar cititorului său?

„Trecătoarea" va mișca toate inimile celor care vor citi povestea lui Dide, nepotul moșului cioban Dică și al babei Anica. Desprinsă ca dintr-o baladă veche, cu boieri și arnăuți și haiduci alunecoși ca niște șerpi, romanul lui G. Bratu păstrează doar poemul de slăvire în proză a cântecului și baladei vechi, în rest povestea e firească și tumultuoasă. Transcrierea literară a firului

epic al baladei se acoperă perfect cu transcrierea faptelor trăite pentru a crea povestea dureroasă a unei familii ce credea în bunătate, mai presus de iubirea pământească. Mai rar să poți ilustra în termeni atât de crânceni lupta omului hăituit de nenorociri, cu destinul său. Mai mult, această poveste poartă și amprentele istoriei unui popor trecut prin furcile domniei fanariote, ale unei istorii cumplite pentru țărani, ale unei istorii suprapuse peste cântecele baladești decriptibile atâtor scrieri în letopisețe, fără ca cititorul să își propună neapărat găsirea cheii care a condus la scrierea romanului, ci înțelegerea atâtor miracole care ne-a salvat timp de mai bine de sute de ani de „domnie" servilă otomanilor. Și autorul îmbină fericit tema destinului imprevizibil al eroilor lui, cu trădarea, cu iubirea, și cu dorința de bunătate și împlinire existențială, într-o lume parcă „scoasă din țâțâni". Romanul începe cu descrierea cătunului, un sătuc de la poalele munților, așezat de-o parte și alta a unui râuleț și facem cunoștință cu primii locuitori din poveste: ciobanul Dică, baba Anica și nepotul lor Dide. Dică slujea la stâna boierului Costache Goran. Puține obiceiuri (îndeosebi praznicul de Paști), îi mai înveseleau pe țăranii satului, când mai aveau timp să pună gura pe un fluier sau mâna pe o scripcă și să-i înveselească. Viața la stână pentru Dide, tânărul de 16-17 ani, se dovedește o povară a vieții oamenilor care slujeau la boier. După lupta cu animalele munților, lupii, viața printre oameni are să-l pună la o grea încercare pe Dide. Cum necazurile de la munte aveau să coboare și la sat, haiducii prăduiesc casa boierului Costache și, ca răzbunare, boierul, cu ajutorul arnăuților, îl va prinde și întemnița pe unul dintre haiduci spre a-l pedepsi prin spânzurătoare. Moș Dică pune la cale evadarea haiducului și Dide este cel care o pune în aplicare. Evadarea haiducului e scena care se citește cu inima cât un purice. Scenele care îi urmează evadării, judecății în lipsa fugarului etc, par desprinse din poveștile *Decameronului*

lui Boccaccio. Revenirea coconului de boier acasă, precipită lucrurile și Dide va trebui să plece și să se ascundă o vreme prin lumea largă. Astfel de peregrinări prin diverse locuri din Țările Române va incita interesul cititorului pentru lectură, descrierile sunt fascinante și palpitante.

Poveștile cu feciori de oameni nevoiași, fecioare țărăncuțe și haiduci legendari ori răzvrătiții hăituiți de potere *din „Trecătoarea”,* sunt un amestec de realitate și legendă. Doar când am citit poezia *„Cosma Răcoare”,* de Nicolae Labiș (care mi-a răscolit întreaga ființă, despre ceea ce credeam eu despre poezie: trecând prin folclor, cu aripi în mit și ardere de geniu, de până atunci), iar gândul m-a dus la *„Cosma”* lui Panait Istrati, la namila aceea de haiduc care hălăduia prin codri cu ceata lui, dar și alături de fratele Ilie și propriul fiu (Irimia) zămislit dintr-o dragoste cu frumoasa ciobăniță Floricica, și am mai trăit astfel de nostalgii sadoveniene. Destinul lui Dide (asemănător cu al lui Samson în fața Dalilei), se împletește: 1). cu viața poterelor aruncate de boierii și arhonții-beizadele, mereu pe urmele lui; 2). cu ale blestemului popular aruncat în cârca vitejilor care după al treilea glonț ratat pe lună plină, în dușmani, le era sortit să moară tot de-un glonț venit de aiurea; 3). și iubirii pătimașe arătate de haiduc, ciobăniței Floricica, un fel de Ileana Cosânzeana a codrilor. Citind *„Trecătoarea”,* romanul-basmic cu accente realiste, păream convins că întâmplările ce mi se relatau s-au petrecut cândva aievea și nicio clipă nu le percepeam, pe undeva, că ar aparține fantasticului. La urma urmei, chiar în modul cum își descrie întâmplările, autorul e convins că basmul în sine este o continuă întâmplare; întâmplare menită a te ține prins în mrejele ei, suferind și trăind alături de eroii săi o poveste surprinsă într-o altă dimensiune decât cea reală. Trecerea eroului se face prin lăcașul ascuns în munți al haiducilor, prin peșterile unui pustnic călugăr, și asemenea eroului lui Evgheni Vodolazkin din *Laur,*

întâmplările iau o aură fantastică. Cititorul e condus apoi prin ținuturile Transilvaniei, printre oameni diferiți de cei ai Valahiei și întâmplările iau amprenta locurilor, iar povestea prinde o cu totul altă turnură. După câteva episoade cu scene desprinse ca din romanele cavalerești, eroul romanului, Dide, trece prin temnița Brașovului, mai apoi, urmând o școală militară, este instruit pentru a intra în suita domnitorului refugiat în Transilvania, Constantin Ipsilanti, cel amenințat cu firmanul morții de solia otomană trimisă în Țara Românească de către sultanul Selim al III-lea.

George Bratu are înzestrarea unui bun cronicar prin apariția acestui prim volum şi incitant roman, intitulat metaforic: „*Trecătoarea*". Scrierea sa îi remarcă toposul basmului cu cel istoric, autorul conducând cititorul „pe un tărâm de poveste"; situat, în prima parte în ținuturile baladești ale Valahiei, mai apoi în a doua parte, în zona Moldovei, acolo unde se presupune că după ce a fost înlăturat de la domnie, Alexandru Moruzi (cu ajutorul țarului Rusiei), domnitorul Constantin Ipsilanti a revenit pe tronul Moldovei unde s-a refugiat pentru a face planuri pentru o a doua domnie în Țara Românească. Viteza cu care sunt scrise multe dintre scene, multitudinea de amănunte, vibrația epică cu care sunt încărcate majoritatea capitolelor, dar şi cheile romantice pe care le interferează autorul în text, tocmai pentru a acapara atenția cititorului, fac din proza autorului George Bratu, un scenariu de film de aventuri. Romanul capătă uneori forța unei scrieri cu un conflict puternic şi o acţiune dinamică, autorul exprimându-şi sentimentele prin intermediul naraţiunii (povestite continuu), subiectele narării având trimiteri aproape fantastice, legendare sau familiale. Cu alte cuvinte George Bratu găseşte

salutar să transforme realitatea în poveste, sporind consistenţa baladescului.

Pe timpul lecturii acestui roman cavaleresc suntem ca la baierele ghicitorii aflați în căutarea tărâmului în care, odinioară, s-a pierdut și iscusitul hidlgo plecat în căutarea frumoasei din vis, pentru că aici realitatea se literaturizează iar lumea reală îşi pierde din calităţile ei imediate şi, privită prin astfel de oglinzi ale imaginaţiei, e posibil ca lumea pe care încercăm să o descifrăm să ne pară una a irealității, de unde e posibilă intrarea în destin a cărţii. Notele de romantism decurg cursiv, limbajul e nepretenţios şi înţelesul se simte confortabil în asemenea alcătuiri. Câtă vreme lucrurile vor sta astfel, nealterate de tulburări echilibristice, ce țin doar de pana unor vechi cronici, nu putem decât admira graţia acestei scrieri care, avem convingerea, că va continua, la a cărei lectură te îndemn și pe tine cititorule.

Tudor Cicu
membru al Uniunii Scriitorilor din
România – Filiala Dobrogea

Partea întâi

Capitolul 1

Cătunul

După o iarnă aspră care a pus la grea încercare oameni şi dobitoace, venise în sfârşit primăvara. Aceasta sosea ceva mai devreme prin satele de la poalele munţilor care puneau pravilă vânturilor dinspre miazănoapte. Oamenilor nu le trecuse încă spaima din toamnă, când pământul se cutremurase cu trosnet mare, făcând multă pagubă în țară. S-a întâmplat chiar în anul al doilea al veacului 19, iar aceasta pentru țărani, nu prevestea nimic bun.

Cocioabele micului sat erau răspândite de o parte şi de alta a râului, peste care trecea un podeț. Era cioplit dintr-un singur trunchi gros de brad, însă oamenii treceau uneori direct prin vad, păşind peste pietre.

La capătul dinspre pădure al satului şedea baba Anica a lui moş Dică, vajnic cioban. Aveau împreună două fete, care s-au măritat prin părţile Olteniei. Una murise de tânără, doborâtă de ciumă, iar pe Dide al ei îl crescuseră bătrânii de mic copil.

Acum băiatul era destul de mare, fiindcă îi dădea deja mustaţa. Tocmai ce intră în casă cu un braţ de lemne pe care le răsturnă lângă vatră.

- Ieşi de te freacă pe mâini cu zăpadă, Dide, apoi vino de te aşază la masă, spuse Anica. Răsturnă ceaunul cu mămăligă pe fundul de lemn. Puse în trei străchini borşul de fasole, sparse cu pumnul două cepe, după care se închină şi se aşeză cu ei la masă.

- A trimis boierul după tine, Dică, zise Anica. Zice să te duci degrabă la grajduri, căci ar mai fi să fete câteva oi. Mai zice că îndată după Paşti va trebui să strângi turmele şi să urci cu ele la munte.

- Vezi, când te-oi întoarce, poate faci rost de nişte untură, că acum vin sărbătorile. Şi mai ia şi pieile alea din pod, că tot vei mai câştiga ceva pe ele.

- Le iau, dar toarnă-mi şi mie un rachiu la zeama asta de fasole, că am trudit toată ziua la buştenii lui Mitu. Am căpătat şi eu câţiva şi am de gând, până urc cu oile, să-i crăp şi să fac un gard din nuiele în locul unde semănăm primăvara. Aşa ştim şi noi că nu mai calcă picior de animal pe acolo, iar la toamnă ne vom alege cu ceva mai mult decât până acum.

A doua zi dis-de-dimineaţă, după ce mai dădu încă o dată roată casei, moş Dică îşi luă straiţa pe umăr, măciuca din lemn de corn şi o apucă pe drum la vale. Până la conacul boierului Costache Goran era cale de două ceasuri de mers şi dorea să ajungă acolo înainte ca acesta să se deştepte din somn. Ştia că boierul este iute la mânie şi nu dorea să-l supere. Astă-toamnă i-a dat cu o putină de brânză mai puţin decât se învoiseră, deoarece contribuţiile fuseseră între timp mărite. Spunea el despre nu ştiu ce dajdie a văcăritului, de parcă oile lui ar fi fost vaci. Dar

ce altceva mai bun îi rămânea de făcut, unde să se mai ducă acum spre bătrâneţe?!

Şi cum mergea el aşa îngândurat, după un cot al drumeagului se pomeni dând nas în nas cu doi călăreţi. Pesemne îl văzuseră de departe, iar acum îl aşteptau neclintiţi în mijlocul drumului, să-l prindă la strâmtoare. Când să treacă mai departe şi să-şi vadă de drumul lui, nici una, nici două că se trezi cu hangerul la beregată. Atunci, fără să-şi piardă cumpătul, lăsă straiţa să-i alunece de pe umăr, îşi încrucişă mâinile la piept şi, ignorându-l pe atacator, se adresă celuilalt călăreţ aflat mai încolo.

- Dacă sunteţi tâlhari, iaca, vă dau tot avutul, că nu ştiţi a munci. Dar dacă sunteţi cavaleri, aşa cum mi se pare, nu vă mai ascundeţi faţa, căci vreau să mă înclin înaintea voastră.

Atunci, călăreţul căruia i se adresase moş Dică, coborî mâna de la faţă şi lăsă să i se vadă un zâmbet larg şi apoi un râs, pe care nu şi-l mai putea stăpâni.

- Te ţii bine, moşule! Ai rămas tot şugubăţ şi, după cum se vede treaba, nu prea te pierzi cu firea!

- Radule, bătu-te-ar norocul, îi spuse atunci moşul, recunoscându-l pe haiduc. Am să rup măciuca asta pe spinarea ta, dacă mai sperii lumea la drumul mare. Vino să te strâng în braţe, dar mai întâi ia dihania asta după mine că m-a băgat în sperieţi. Mai este şi drojdit pe deasupra!

- E tot de-al nostru, moşule, numai că-i venit mai de departe. Iaca, ţine aici trei galbeni, fiindcă ţi-or fi de trebuinţă.

- Mi-ar fi de trebuinţă, dar, iaca, iau doar unul, să rămână şi pentru alţii. Acum bieţii oameni au rămas la mare strâmtoare.

Dar staţi că şi eu am în desagă ceva care v-ar putea fi de folos. Niscaiva piei de oaie, ce zici?

- Straşnic, Moş Dică. Ar putea să ne apere de ger la iarnă. Le iau şi ne-om mai vedea la stână, sus, după ce vei urca cu oile.

Apoi dădură să plece, apucând-o pe cărarea dinspre Izvorul Fagului.

- Dar să nu uitaţi să-mi aduceţi straiţa, că vă mănânc de vii! mai apucă moşul să strige în urma lor.

Apoi îşi văzu mai departe de drum, zâmbind fericit de întâlnirea cu haiducii. Nu ştia să mai fie altul în sat care să cunoască rostul acestora. Era mulţumit de încrederea pe care i-o acordau şi mai ales că îi putea ajuta cu de-ale gurii.

Capitolul 2

Praznicul

După atâta frig şi ceţuri, s-a întors în sfârşit primăvara. Natura începea şi ea să revină la viaţă. Cântecele păsărelelor şi ale broaştelor făceau ca dimineţile să fie mai vesele. Copacii dăduseră de acum în floare, iar ţăranii se apucaseră vârtos de treabă. O parte din săptămână lucrau moşiile boierului Costache, unde măcar primeau ceva de mâncare, iar cealaltă parte lucrau pentru a-şi întreţine familiile, care trăiau de azi pe mâine. Doar copiii şi bătrânii neputincioşi rămâneau mai mult pe lângă casele lor. Dar nici aceştia nu stăteau degeaba, căci hrana o procurau din greu şi niciodată nu se vedeau sătui.

De sărbătoarea Învierii Domnului, au pus pe ei ce aveau mai bun şi au mers cu mic cu mare la mănăstirea din marginea târgului pentru slujbă. După liturghie, au ieşit în curtea bisericii. Arătau mai luminaţi la faţă decât în celelalte zile. Călugării au întins îndată acolo câteva mese, iar oamenii s-au adunat ciorchine în jurul lor pentru a prinde câte ceva de-ale gurii, în special bulz ciobănesc. La urmă li s-a dat păsat pe frunză de nuc, după care câte un colac, pe care l-au luat acasă. Ţângăii alergau de colo-colo cu gurile pline, iar flăcăii aruncau priviri galeşe codanelor. Însă ele roșinduse, îşi acopereau feţele cu palmele şi se făceau că vorbesc între ele. Acesta era un prilej cum nu se putea mai bun, de a se arăta celorlalți. Hainele de sărbătoare le aranja bine și le sporea frumusețea.

Prezenţa lui Dide între săteni, era lesne de remarcat datorită staturii sale. Lat în umeri şi mai înalt decât toţi cei de seama lui, nu avea rival când se întreceau la trântă. Zadarnic încercau laolaltă câte doi sau trei să-l doboare, căci nu reuşeau nici în felul acesta. Îi înhăța cu iuțeală și îi zvârlea cât colo. De aceea, avea trecere între flăcăi, la fel ca şi moş Dică între săteni. Acum privea şi el ca ceilalţi peste pâlcurile de fete, dar nu a văzut-o pe cea care îi dăruise în primăvara aceea primul sărut. În schimb, altcineva îl remarcase îndată şi mai că nu îşi putea muta privirea de la el. Era Florica, slujnica de la conac. Cât de mult se împlinise şi ce bine mai arăta! O mândreţe de flăcau, ce mai încolo şi-ncoace, îşi zicea ea.

Mulţi dintre ţărani nu se văzuseră de mult, căci erau veniţi din mai multe sate, iar acum se întrebau de traiul fiecăruia.

Încet-încet ieşiseră pe sub clopotniţă în drum, iar apoi pe o pajişte mai încolo, unde erau câteva care aşezate în rânduială. . Boii fuseseră dejugaţi de dimineaţă, iar acum aşteptau tolăniţi la soare. Apropiinduse de locul acela, câţiva săteni îşi aduseră aminte de straiţe. Le găsiră sub fânul din căruţe şi Cotrobăind pe dedesubt, scoaseră la iveală câte o ploscă cu băutură. Începuseră de acum să le dea bucuroşi din mână în mână, căci prilejuri ca acesta erau rare pentru ei. În timpul acesta copiii lipsiţi de griji, se alergau neobosiţi printre grupuri. în vreme ce alții mai crescuți, jucau ţurca ceva mai încolo. Părinţii îi lăsaseră în voia lor, adunându-se în pâlcuri răzleţe, iar pe nesimţite discuţiile se încinseră. Fiecare avea de spus ori de întrebat câte ceva. Era ziua

cea mai frumoasă de peste an şi nimeni nu se lăsa dus de acolo. Măcar că timpul acela, trecea atât de repede.

Deodată, Moş Dică ciobanul, care era un om respectat între săteni, ridică mâna în sus şi se făcu imediat linişte.

- Are să ne zică ceva, că-i om umblat, şopteau unii aflaţi în apropiere.

- Aşa-i, bre, răspunseră alţii, dar ce s-o mai fi întâmplat?

- S-a întâmplat, îi luă vorba din gură Dică, că eu şi cu ţiganul ăsta, de care fug ţoţi copiii, vrem a vă zice ceva! Şi, scoţând fluierul de la brâu, se puse dintr-odată pe cântat. El îi zicea din fluier, iar ţiganul din scripcă, de se puseră toţi pe urale şi pe bătut din palme. Apoi se încinse şi jocul. Mai întâi oamenii în etate cu femeile, iar mai apoi, lăsând ruşinea la o parte, fetele şi flăcăii. Şi au ţinut-o aşa până seara, uitând de necazuri şi de toate grijile.

Spre asfinţit îşi făcu apariţia într-o trăsură, însuşi boierul Costache, însoţit de cucoană. Aducea pentru toţi o copaie plină cu gogoşi bătute.

- Să fie de sufletul maicii mele, spuse cucoana. Dar pentru că ţăranii se simţeau stingheri în prezenţa lor, jocul şi muzica încetară. Atunci Costache găsi nimerit să le spună câteva vorbe.

- Îmi place de voi azi, văd că sunteţi vioi, dar tot aşa aş vrea să fiţi şi când vă vine rândul să lucraţi la moşie şi să nu vă mai văitaţi atâta.

- Acum, dar, ziceţi-i mai departe, că-i ziceţi bine!

Capitolul 3

La stână

Sărbătorile treceau întotdeauna mult prea repede. Oamenii nu apucau prea bine să se bucure de ele, că şi treceau. Apoi o luau iarăşi de la început cu truda şi neajunsurile de fiecare zi.

Îndată după Paşti, Dică a adunat turma şi a urcat încet către munte. Satul a rămas departe în urmă, iar odată cu el parcă şi grijile casei au mai pierit. Păstorii întâmpinau destule şi pe munte, desigur, dar cu animalele era întotdeauna mai uşor decât cu oamenii. Mai uşor, da, însă nu şi în această perioadă din an, când oile behăiau necontenit după ceea ce pierduseră. Întorceau mereu priviri triste înapoi, acolo unde îşi văzuseră pentru ultima oară mieluţii. Dar timpul le vindecă pe toate, iar în curând lucrurile aveau să revină la matca lor.

La stână era multă linişte şi pace, iar cele trebuincioase traiului erau foarte reduse.

Abia de mijiseră zorile, că Dide se şi auzi strigat de afară. Se ridică împleticindu-se la a doua strigare şi îşi căută orbeşte hainele.

- Mai pune ceva pe tine, măi băiete, că-i răcoare, şi hai mai repede să-mi dai oile la strungă. Dar scoate mai întâi berbecul din ţarc, să nu se mai repeadă în turmă. Apoi Dică se aşează pe un butuc, trase ciubărul între picioare şi îşi suflecă mânecile. Prinse oaia de blană, o trase spre el şi începu s-o mulgă cu

amândouă mâinile. Nu era o treabă uşoară, mai ales că trebuia să facă faţă la mai bine de două sute de oi cu lapte în fiecare zi.

La urmă, după ce ţarcul s-a golit, au dus ciuberele înăuntru, au dat câinilor mămăligă cu zerul dinainte, apoi s-au aşezat şi ei să îmbuce câte ceva.

- Astăzi ai putea să le dai roată pe Valea Muscalului, iar pe la prânz ajungi cu ele la lac. Odată ajuns acolo, eu am să te zăresc de-aici. Până atunci am să gătesc caşul şi să-l aşez pe crinte.

Isprăvind cu masa, Dide prinse turma din urmă, o îndreptă spre vale şi într-adevăr, pe la prânz, ajunse la coada lacului. După ce se adăpară pe îndelete din apa cristalină şi rece, oile se aşezară buluc, căci între timp se făcuse foarte cald. Se tolăni şi Dide în iarbă, însă ceva mai sus, pentru a le putea cuprinde pe toate cu vederea. Se simţea atât de bine acolo, întins între florile de margarete şi de drăgaică, sub bolta azurie a cerului, că, după un timp, pleoapele îi căzură şi se cufundă într-un somn adânc şi nespus de plăcut.

Ar fi stat aşa multă vreme. Dar, deodată, se trezi într-o zarvă grozavă. Oile speriate alergau de colo-colo, iar câinele lătra furios, să-şi dea sufletul, nu alta. Dar de văzut nu-l vedea, căci intrase în desiş. De acolo se auzea ceva zvârcolindu-se. Înţelese imediat că ceva groaznic se petrecea în apropiere. Dar ce să facă el acum? Încotro s-o apuce mai întâi? Într-o clipită îi trecură prin minte povestirile bunicului cu turma atacată de fiarele sălbatice. Dar cum spunea el oare că s-a descurcat? Bătu furios din picior, strânse măciuca în mână de i se albiră degetele şi ţipă din toţi rărunchii, până ecoul umplu depărtările. Se repezi

mai întâi în desiş zgâriindu-şi obrajii, iar când îşi dădu seama că nu se mai aude câinele, se opri să tragă cu urechea. Nu auzea acum însă decât zvâcnetul inimii sale. Dar iată-l trecând prin luminişul din faţă. Venea direct spre el, însă încet, deoarece îşi târa una din labe. S-a oprit la picioarele lui, cu blana scărmănată peste tot. L-a mângâiat pe cap şi dădu să se întoarcă pe unde venise, dar băgă de seamă că dulăul nu îl urmează. Ba începu din nou să latre, când spre el, când spre luminişul de unde apăruse cu puţin timp înainte. Atunci Dide s-a îndreptat şi el într-acolo, pentru a înţelege care era pricina.

Acolo găsi două din oile sale. Erau culcate la câţiva paşi una de alta, dar nu erau moarte. Le-a chemat cu blândeţe, iar oile se apropiară cu capetele în pământ. Erau rănite fiecare la gât. Şi vai, bietele oiţe, bolborosea aerul pe acolo. Au fost sfâşiate cu colţii de beregată, iar acum respirau direct pe acolo, în timp ce boticurile rămâneau încremenite. Când au ieşit înspre lac, a mai văzut doar câteva oi risipite. Porunci câinelui să le adune, iar acesta ştia ce trebuie să facă. Dădea roată turmei risipite, până când aduna oile laolaltă. La fel a făcut Mustăţea şi acum, însă mişcându-se încet şi trist. În timpul acesta, Dide adunase şi el câteva oi din cealaltă parte. Le numără pe toate şi văzu că tot îi mai lipsesc vreo douăsprezece. Era nespus de mâhnit. Rotindu-şi din nou privirea, văzu celălalt câine alergând spre el. Era urmat la ceva distanţă de bunicul care se apropia, abia mai trăgându-şi sufletul.

- Ce-ai păţit, măi, copile? Au venit lupii, mai spuse, după ce examină rănile de la gâtul oilor. Ăştia aşa fac. Atacă cât mai multe înainte ca turma să se împrăştie, iar după aceea, dacă nu le

vine cineva împotrivă, le omoară şi le târăsc pe rând cât mai înlăuntrul desişului. Câinele o să se facă bine, mai spuse cercetând laba dulăului, dar va trebui să rămână un timp legat lângă ţarc.

- Iar acum câte mai lipsesc? Douăsprezece, zici? Şi astea încotro au luat-o?

- Nu ştiu.

- Dar ce-ai păzit?

- Eu tocmai căutam să văd dacă au ieşit bureţii, răspunse Dide cam cu jumătate de gură.

- Şi în ce parte căutai tu bureţi, ia arată-mi şi mie!

- Păi, pe acolo! arătă Dide spre crângul din care ieşise cu oile rănite.

- Şi zici că pe acolo căutai bureţi? Dar lupii din ce parte au atacat, atunci?! Au păşit aşa, peste ape, să fie admiraţi de departe? Şi, uitându-se bine la faţa lui, îi trase o palmă peste obraz.

- Asta-i pentru minciună. Altă dată să nu mă mai minţi! Acum ascultă bine ce-ţi zic. Trebuie să găseşti oile, altfel paguba este prea mare. O să procedăm astfel: facem schimb de câini, iar în timp ce eu am să urc oile în porneală către stână, tu ai să porneşti în căutarea celorlalte. Dacă nu le găseşti, va fi vai şi amar de pielea noastră. Doar ştii şi tu de acuma cu cine avem de-a face. De lupi să nu te temi, căci de-ar fi fost ei atât de periculoşi, te-ar fi înhăţat în timp ce dormeai la soare. Caută bine pe lângă margini de pădure ori drept vreun mal şi ai să le găseşti. Nu ai de ce să te sperii. Şi eu, când eram ca tine, am trecut prin

astfel de păţanii. Când ai să te întorci, am să te aştept cu o surpriză.

Apoi se despărţiră, plecând fiecare în câte o direcţie. În timp ce Dică o apucă spre povârniş, Dide o luă pe drumul pe unde venise dimineaţa. Îi mai trecuse supărarea şi reflecta la cele întâmplate în ultimele ceasuri. Avea încredere în cele spuse de bunicu' şi nădăjduia să găsească până seara măcar o parte din oi. Pentru aceasta nu trebuia să mai piardă nicio clipă. Mergea grăbit dintr-o parte în alta, până îşi dădu seama că soarele se lăsa spre asfinţit. Din când în când trăgea cu urechea, doar-doar o auzi ceva, însă totul era în zadar.

Capitolul 4

Spaima din codru

Între timp vremea s-a schimbat. A început să bată vântul, cerul s-a acoperit de nori şi picături mari de ploaie au început să cadă.

Acum gata, nu mai rămânea nimic de făcut. Cu inima îndoită, începu să alerge cât îl ţineau picioarele spre stână, căci noaptea şi ploaia îl zoreau nevoie mare. Hainele începuseră să-i atârne, opincile să alunece pe iarba udă, iar tunetele, în aceste împrejurări, îl înspăimântau de-a binelea. La lumina unui fulger văzu, undeva în stânga, cabana părăsită a pădurarului. Ce-ar fi să intre puţin la adăpost până se mai liniştească ploaia? gândi el, căci de acolo nu mai rămânea mult de mers până la stână. Mai avea de trecut un şanţ, pe care îl zări în ultima clipă prin perdeaua deasă a ploii. Câinele îl trecu dintr-o săritură, însă când să pună şi el piciorul dincolo, alunecă şi se prăvăli cu totul în noroi. Morciolit până la obraji, mai făcu câţiva paşi şi ajunse sub streaşina din faţă a cocioabei. Găsi acolo un loc unde acoperişul era mai bun şi se lipi cu spatele de perete. Sufla din greu şi începea să conştientizeze din ce în ce mai îndurerat, ce năpastă dăduse peste el. Dacă nu ar fi adormit la marginea crângului, putea să intervină la timp, să se fi luptat şi el acolo cu măciuca, să scape oile din gura lupului, să fie mândru bunicul de faptele lui! Dar aşa, ce-ar mai putea să facă acum şi, mai ales, unde ar putea

găsi oile pe vremea asta? Dar cum de şi-a putut da seama el că adormise?

Acum nu mai conta halul în care arăta, nici juliturile căpătate, conta doar cum se va înfăţişa înaintea lui şi ce-i va spune la întoarcere.

Ploaia răpăia în continuare pe acoperişul găurit din şindrilă. Să mai intre şi în camera rămasă fără uşă, în speranţa că va fi mai la adăpost? Mai bine nu, fiindcă de aici tot se mai zărea puţin afară. După un timp, ploaia torenţială se mai domoli. Acum doar fulgerele continuau să brăzdeze bolta întunecată a cerului. Atunci dădu să plece. Dar când trecu prin dreptul intrării, un fulger mai intens răzbătu şi înăuntrul încăperii. Şi ceva îi atrase acolo atenţia. Pentru o clipă văzu parcă o umbră mişcându-se înăuntru. Doamne, ce poate fi acolo? Dar cum de nu a lătrat câinele? De la colţul cabanei unde a stat, poate nu a simţit. Doamne, este un urs! Cu ăsta nu-i de glumit! Bine că nu am intrat. S-o iau mai repede la sănătoasa, până nu este prea târziu. Se îndepărtă cu repeziciune, sperând că zgomotul paşilor va fi acoperit de ploaia care nu încetase cu totul. Nici nu şi-a dat seama când a ajuns de partea cealaltă a şanţului prin care curgea acum gârla, când auzi câinele lătrând în spatele lui. Întoarse privirea peste umăr, dar nu-l văzu. Ce face javra aia acolo? Abia acum l-a simţit şi întărâtă fiara. Lasă să-l mănânce, dacă-i prost. Cine l-a pus să rămână acolo? gândea el cu repeziciune. Totuşi, faptul că-l ţine pe loc poate că este salvarea mea! Şi, prinzând putere, o rupse la fugă. În scurt timp, câinele îl ajunse din urmă.

- Aşa, bătrâne, bravo! Să ştii că mi-ar fi părut rău pentru tine. Acum hai să-i dăm tare, să ne îndepărtăm cât mai repede!

Dar câinele nu se grăbea şi continua să latre. Când îşi văzu stăpânul oprindu-se, bătrânul dulău a luat-o înapoi spre cabană. Apoi se mai întoarse încă o dată la picioarele lui şi, îndemnându-l parcă să-l urmeze, o porni din nou spre adăpost, lătrând nerăbdător.

Băiatul înţelese atunci că înăuntru nu putea fi ursul, aşa cum crezuse mai înainte. Dar ce putea fi, oare, din moment ce câinele mă îndeamnă într-acolo? O fi vreun om rănit care are nevoie de ajutor, iar eu fug de năluci? Poate că Dumnezeu înadins a făcut să mă abat pe la cabana părăsită, pentru a mă pune la încercare. Să vadă dacă sunt şi eu un bun samaritean. Auzise doar atâtea lucruri povestindu-se despre oameni aflaţi în primejdie, a căror viaţă atârna de un fir de păr. Da, hotărât lucru, trebuie să mă întorc. Când ajunse aproape de prag, îndrăzni şi se aplecă puţin înăuntru. Apoi, ţinând măciuca la îndemână, căci era mai sigur aşa, întrebă îngroşându-şi glasul:

- Care eşti, mă, aici? Şi ascultă încordat, dar nu primi niciun răspuns. Dacă ar fi avut felinarul la el, nu i-ar mai fi fost atât de frică. Dar aşa, în bezna asta, nu ştia la ce să se aştepte. Când băgă totuşi de seamă că dulăul era liniştit, deoarece bătea ritmic cu coada pe picior, îndrăzni şi păşi înăuntru. Totuşi trebuia să fie pregătit, aşa că ţinea ciomagul dinaintea lui precum orbii. Înaintă încet, bâjbâind cu mâna peretele din stânga lui, până ajunse la colţul încăperii. Apoi continuă să înainteze cu precauţie pe lângă celălalt perete. Deodată, se împiedică de ceva pe jos. Se aplecă şi bâjbâi cu precauţie. Îşi dădu repede seama că în colţul acela fusese cândva o vatră. Atunci începu să se mai liniştească. O fi fost poate ceva pe aici, dar de ce a dispărut oa-

re? Mai bine să plec imediat. O fi chiar miezul nopţii, iar bunicul mă aşteaptă îngrijorat. Înainte de a ieşi, exploră totuşi şi ultimul ungher, pentru a nu pleca cu îndoială în suflet. Dar când mai făcu un pas prin moloz, deodată atinse blana unui animal. Acesta zvâcni brusc într-o parte. Dide a sărit şi el imediat înapoi, prăbuşindu-se cu spatele peste vatra dărâmată. Inima începu atunci să-i bată nebuneşte. Dar instinctul de conservare reacţionă fulgerător şi se văzu din nou în picioare. De acum nu mai putea da înapoi. Fie ce-o fi. Cine ataca primul, avea întotdeauna o şansă în plus. Apoi, într-un acces de curaj, se repezi înainte cu jungherul în mâna dreaptă, pregătit să lovească. Nu mai putea suporta nici măcar pentru o clipă pericolul care-l pândea din întuneric. Când mai fandă o dată cu mâna stângă, pentru cercetarea terenului dinaintea sa, rămase cu totul înmărmurit. Aşa ceva nu era cu putinţă! La orice s-ar fi putut aştepta, dar la una ca asta, niciodată! În faţa lui se găseau înghesuite una în alta, şi paralizate de frică, nişte oi.

- Minune mare, Doamne! Minune! izbucni el. Oile mele, oile mele sunt aici! Sunt aici, iar eu le voi duce degrabă pentru a le arăta bunicului! El îmi povestea ceva despre bucuria regăsirii unei oi pierdute. Eu am găsit însă acum mai multe!

Haideţi, oiţele mele, ieşiţi, căci nu vă mai paşte nicio primejdie de-acum! Iar oile au cunoscut glasul stăpânului lor şi l-au urmat.

Apropiindu-se de stână, celălalt dulău i-a simţit de departe şi le-a ieşit în întâmpinare. Era urmat îndeaproape de bunicul. Acesta a lăsăt oile să treacă pe lângă el, iar când ajunse în faţa

băiatului, îl îmbrăţişă cu toată căldura. La lumina felinarului i se vedeau lacrimile alunecându-i pe obraji.

- Dar nu te bucuri de oi, bunicule?

- Mă bucur, mă bucur şi de oi, copile, dar hai repede de te încălzeşte la foc, căci ai hainele leoarcă.

- Vin acum, spuse copilul în dreptul porţii. Stai, doar să le număr mai bine. Uită-te şi matale. Sunt unsprezece. Mai lipseşte doar una, dar poate o găsesc mâine şi pe aceea.

- Nu ai s-o mai găseşti, căci a ajuns hrană la lupi, răspunse bunicul. Paguba putea fi însă mult mai mare. Azi ai făcut oricum o ispravă grozavă, adăugă, mângâindu-l pe creştet. Ai putea deveni un bun cercetaş la oaste.

- Sau un haiduc, bunicule. Să iau de la boieri şi să dau la săraci. Am auzit că umblă şi prin părţile noastre. Dumneata nu ai cunoscut niciunul?

După un moment de tăcere, bunicul spuse:

- Nu ţi-ar plăcea să ajungi în oastea ţării, după ce vei mai creşte?

- Da, mi-ar plăcea, sigur, ca să mă lupt cu turcii. Dar nu mi-ai răspuns, bunicule, dacă dumneata ai cunoscut vreun haiduc.

- Cine ştie pe unde or sălăşlui ei. Nu ştii că nici potera nu dă de urmele lor! Iar acum gata cu vorba, gata, că-i târziu. Mergi la culcare şi ţine ce ţi-am promis. Iar spunând asta, bunicul îi întinse de pe poliţă un fluier adevărat, un fluier ca al lui.

Dide se întinse pe salteaua de paie ţinându-l la piept şi încercă să adoarmă. Somnul însă nu venea, deoarece avea atâtea lucruri la care să se gândească.

A doua zi dimineaţa, pe când bunicul mulgea oile, îl întrebă pe acesta:

- Dar de ce s-au băgat ele tocmai în cabană şi nu s-au dus în oricare altă parte?

- Pentru că animalele domestice sunt învăţate cu omul. La venirea serii, ele îşi caută ieslea. Nemaigăsind-o, însă, au dat totuşi peste locul acela. Iar acolo s-au crezut ele mai ferite de primejdii. Doar ştii bine ce spaimă au tras.

În ziua aceea, Dide a plecat iarăşi cu turma, însă de acum înainte şi-a propus să nu mai închidă un ochi până seara. Luase cu el şi fluierul, aşa că de-acum avea cu ce să-şi treacă timpul. Seara, când s-a înapoiat, simţi de departe miros de carne friptă şi tare îi mai lăsă gura apă. Bunicul i-a spus că a fost nevoit să sacrifice una din oile muşcate de lup, dar că cealaltă este mai bine.

- De când i-am presărat traista ciobanului pe rană, văd că ţine capul mai ridicat. Iar câinele a început deja să pună piciorul în pământ. Se vor face bine, stai fără grijă.

După ce mâncară boiereşte, ca într-o zi de sărbătoare, mai stătură un timp la poveşti. În cele din urmă, bunicul îi spuse băiatului să se ducă la culcare. El mai rămâne să deretice câte ceva pe-afară.

La un timp din noapte, Dide s-a trezit brusc din somn. De afară răzbăteau până la el diferite glasuri. Se ridică imediat în capul oaselor şi ciuli urechile. Bunicul stătea de vorbă cu nişte oameni. Atunci deschise uşa şi întrebă:

- Cine a venit la noi, bunicule? Ies şi eu îndată, căci mi-a pierit somnul.

- Sunt nişte străini de peste munţi, i-a apucat noaptea pe drum. Le dau ceva să îmbuce, apoi vin şi eu. Până atunci mergi de te culcă, căci n-aş mai vrea să aţipeşti mâine cu oile la păscut. După aceasta se îndepărtară şi nu îi mai putu auzi ce vorbeau.

De multe ori s-a tot gândit Dide, în zilele care au urmat, la întâlnirea pe care a avut-o bunicul în acea noapte cu străinii şi tot încerca să afle ce căutau ei prin creierii munţilor. Însă de fiecare dată bătrânul îi repeta aceeaşi poveste. Bănuia că bunicul îi cunoştea mai dinainte, că nu au trecut ei întâmplător pe acolo chiar în puterea nopţii, însă deocamdată nu putea avea încredere în el.

- Nu-i nimic. O să-şi dea el seama cu timpul că se poate bizui pe mine.

Capitolul 5

I-a prins iarna pe drum

Peste ţinuturile de miazănoapte ale Valahiei, încet-încet a venit toamna. Nopţile erau mai lungi şi mai răcoroase, iar oile dădeau lapte mai puţin. Căzuse şi bruma, iar până se ridica soarele, ciobanii îşi îmbrăcau bundele din blană. Bătrânul spuse că anul acesta nu ar fi de mirare să coboare cu oile la iernat mai devreme de Sfântul Dumitru. Iar lucrurile se petrecură întocmai. Într-o dimineaţă, după ce mai privi o dată cerul, spuse să strângă calabalâcul în desagi şi să-l pună pe măgar. Mare lucru nu mai rămăsese, căci pusese deja grosul lucrurilor în căruţa lui Iorgu, când venise ultima dată să ia brânza.

- Haide, Dide, grăbeşte-te, că astăzi are să se strice timpul. Fără să mai zăbovim pe drum, până deseară ajungem la conac. Dacă-l găsim pe boier Costache în apele lui, poate ne dă şi simbria.

În mai puţin de un ceas, turma, neaşteptat de disciplinată, s-a şi pus în mişcare. Doar câinii îşi luară în serios rolul de gardieni şi alergau de-a lungul flancurilor.

După prânz, ninsoarea îi prinse din urmă. La început o fulguială, apoi ceva mai deasă. Noroc că vântul ce şuiera printre brazi bătea cam din spate. În dreptul unei stânci golaşe, unde drumul se îngusta iar ei se găseau mai la adăpost, bătrânul propuse să facă un mic popas pentru a-şi mai trage sufletul. Căută într-una din desagele aflate pe spinarea măgarului şi scoase de

acolo o ploscă cu tărie. Bău încet câteva înghiţituri, apoi îi dete şi nepotului să încerce.

- Asta nu-i de-a noastră. E adusă de dincolo de munţi, din Transilvania. Acolo oamenii-s mai molcomi, dar băutura-i mai tare. Îi zice pălincă şi mi-au adus-o străinii aceia de trecură noaptea pe la noi. Hai, că te va mai încălzi şi om mai prinde şi noi putere.

Băiatul însă a început să se strâmbe şi să scuipe încă de la prima înghiţitură.

După ce mai cuprinseră încă o dată cu privirea turma, îşi scuturară cuşmele de zăpadă şi îşi văzură mai departe de drum.

Spre seară au ajuns în sfârşit la marginea târgului. Mirosea a fum, iar prin ferestre răzbătea lumina lămpilor. Mirosul de mâncare proaspăt gătită le ajunse la nări, făcându-i să înghită în sec. Nu mai puseseră mâncare în gură de dimineaţă. Încă puţin şi au intrat cu turma pe poarta ocolului.

- Te-a prins iarna pe drum, moşule? îl întrebă unul dintre grăjdari, în timp ce dădea o mână de ajutor la adăpostirea animalelor. Acum grăbiţi-vă la bucătărie, Florica este încă acolo. Dar staţi că vin şi eu, poate mă mai lipesc de ceva.

Au intrat în sfârşit la căldură, iar slujnica a pus înaintea lor mâncarea aburindă. Îi dete şi grăjdarului puţin, dar pe acesta îl cam zorea să termine repede, să nu intre careva să-l mai vadă. Moşul le-a pus la fiecare câte o pălincă, ceea ce o făcu pe Florica să nu se mai grăbească să plece. S-au cam strâmbat şi ei la început, dar când au auzit că-i adusă tocmai de la fraţii de peste munţi, a început să le placă.

- Păi..., aşa rachiu mai zic şi eu, moşule, nu ca poşirca de pe la noi, de ţi-o vând unii, zise Gheorghe, grăjdarul. Dar pe acolo cum o fi traiul?

- După răscoala lui Horea, chiar dacă acesta a fost omorât, iobagii o duc ceva mai bine. Baronii unguri, care îi asupresc, au înţeles că trebuie s-o lase ceva mai moale. Oamenii când nu mai au nimic de pierdut, nu mai ţin nici măcar la viaţa lor. Diferenţa de trai, însă, între fraţii iobagi şi noi rumânii, este mică. Ei au baroni şi grofi, noi avem boieri. Pe ei îi asupresc ungurii, iar pe noi turcii şi grecoteii ăştia nesătui, care au fost înscăunaţi în locul domnitorilor pământeni.

- Matale, moş Dică, nu ştii ce s-a întâmplat zilele trecute pe aici, spuse Florica. Grozăvenie mare! Lumea numai despre asta vorbeşte. Îi făcu semn lui Gheorghe să dea o roată pe-afară să nu-i audă careva. Apoi continuă:

- Coconul boierului a batjocorit-o pe Angelica, fata a mai mică a morarului. Este cam de-o seamă cu nepotul matale. Acum nu-i prima dată când i se întamplă unei copile una ca asta. Dar, vezi dumneata, frumuseţea asta de fată era logodită cu Dumitru, cel care nu s-a lăsat până nu a pus la jug doi arnăuţi trimişi să-i ia boii din curte! După care, de frica poterei, a dispărut din sat. Se crede că ar fi intrat în ceata haiducului Radu. Acum nu se ştie prin cine, însă acest Dumitru a aflat curând despre cele întâmplate şi a hotărât să se răzbune. A doua zi, cam după miezul nopţii, boier Costache s-a trezit într-o mare hărmălaie. Ardeau şirele de coceni pentru animale. A sărit împreună cu servitorii de la conac, iar cu chiu, cu vai, au reuşit să stingă vâlvătaia.

- Mi se pare că ai fost şi tu, Gheorghe, atunci, se adresă Florica grăjdarului. Iar după ce acesta încuviinţă din cap, ea îşi continuă povestirea. Cuprins parcă de o presimţire neagră, boierul s-a întors repede în casă. Acolo a dat nas în nas cu doi haiduci. A fost lovit în moalele capului şi a căzut în nesimţire. Cucoana, auzind foială în casă, a pus mâna pe pistol şi a ieşit din iatac să vadă ce se întâmplă acolo. Dar până să ajungă ea, nu a mai apucat să vadă prin fereastra deschisă decât două umbre care se îndepărtau prin grădină. Cucoana a tras după ei, însă nu i-a nimerit. S-a întors lângă bărbatul căzut, l-a ajutat să-şi vină în simţiri, apoi au inventariat pagubele din casă. Lipsea cufărul cu bani, o casetă cu bijuterii, iar portretul coconului era rupt în două. Cel vizat era, desigur, coconul, care între timp plecase de la conac. Pentru aceasta au făcut legătura cu Dumitru.

Acum, ce-i drept, boierul a fost prădat, dezonorat, turbează de mânie pentru asta, însă s-ar putea ca în tot răul acesta, să existe şi un bine pentru el. Iscoadele boierului şi preţul pus pe capul lui Dumitru se pare că vor da roade, iar lumea o să se teamă şi mai mult de stăpânire decât până acum.

Azi-dimineaţă, a primit veste de la isprăvnicie că a fost prins un bărbat care pare a fi chiar Dumitru. Un hangiu hain, atras de galbeni, şi-a trădat muşterii şi a trimis în taină după poteră. Deznodământul - unul dintre haiduci prins, doi arnăuţi morţi, iar hangiul... nici nu vreau să mă gândesc la ce-l aşteaptă!

La primirea acestei veşti, boierul şi-a frecat mâinile, iar acum este plecat să-l recunoască şi să-şi aducă oaspetele acasă, după cum spunea înainte de a se urca în trăsură!

- Dar unde-l va găzdui? întrebă Dică, trezindu-se parcă din visare.

- Nu ştiu dacă ai băgat de seamă când ai venit, însă astăvară s-a mai ridicat o casă aici, în spatele celeilalte. Va fi a coconului, dar cine ştie dacă acesta va veni de la Bucureşti să locuiască tocmai aici. Boier Costache mai avea nevoie însă de un beci încăpător pe care să-l împartă în două. Atât pentru butoaie, cât şi pentru bandiţi, după cum spunea el. Dedesubt treaba este gata, dar la camerele de deasupra se mai lucrează încă.

- Ei, însă văd că deja s-a făcut târziu, spuse Dică ridicându-se de la masă. Acum om merge şi pe la casele noastre, că nu m-a văzut Anica de astă-primăvară.

- Pe vremea asta, moş Dică? întrebă Florica. Nu vezi ce-i afară? Dacă vrei, rămâi aicea la grajduri cu Gheorghe, până dimineaţa, zău aşa. Sunteţi osteniţi după atâta cale!

Moşul părea vădit descumpănit de această situaţie neprevăzută, însă până la urmă se resemnă şi îl urmă pe Gheorghe la grajduri. Intrară în camera îngrijitorilor, unde îşi făcură fiecare câte un culcuş.

- Nea Dică, întrebă Gheorghe deodată, părând că nu-şi mai găseşte locul, dacă tot rămâi matale peste noapte aici, nu aş putea să plec eu acasă? Locuiesc în apropiere, iar de-acum dumneata ai putea să dormi fără nici o grijă. Tot ce era de făcut, am făcut eu. Animalele sunt băgate la adăpost, am dat de mâncare şi câinilor. Hai, ce zici? Fac şi cinste, zău dacă nu.

Moş Dică părea că mai chibzuieşte, fiindcă aceasta nu era treaba lui, însă după un moment de gândire, încuviinţă.

- Bine, bă, Gheorghe, du-te, că ai muiere tânără, dar în zori să te întorci, să ajungem şi noi odată la casa noastră.

- Mulţumesc, moş Dică, să trăieşti o sută de ani, răspunse Gheorghe bucuros. Apoi îşi luă cojocul din cui şi plecă.

Capitolul 6

Un plan iscusit

Dide avea multe întrebări de pus în urma celor aflate de la Florica, dar îndată ce a lăsat capul jos, l-a şi furat somnul.

Dică, însă, nu s-a culcat şi a rămas multă vreme pe gânduri. Aflase deodată atâtea lucruri, el, care era obişnuit mai mult cu singurătatea. Îl îngrijora nespus de mult soarta lui Dumitru. Acesta trecea uneori cu alţi haiduci pe la el pe la stână. Doar ăştia mai ţin partea ţăranilor şi fac ca ei să nu-şi piardă speranţa. Căci de la curtea domnească din Bucureşti, cu adunătura de greci şi prădătorii puşi de aceştia pe la judeţe, nu se mai aşteptau la nimic bun.

Trebuia să facă ceva pentru Dumitru până nu va fi prea târziu. De bună seamă că el va fi adus aici înainte de a-l atârna în ştreang. Dar el, Dică, care a făcut atâtea la viaţa lui, va trebui să găsească o cale de scăpare. După un timp, faţa începu să i se lumineze. Mintea îi lucra febril încă din timpul cinei. Însă, pornind de la o idee, abia acum găsise ceea ce trebuia făcut în continuare. Nu era deloc simplu, nici sigur, dar împrejurările îi erau cum nu se poate mai prielnice. Dacă rata această ocazie, nu mai rămânea nimic de făcut.

Privi câteva clipe la băiat şi, după ce se asigură că acesta doarme dus, se ridică tiptil de pe saltea, îşi îndesă cuşma pe cap şi se strecură încet afară. Văzu că începuse să viscolească din nou zăpada. Asta l-a bucurat nespus, căci nu voia să lase urme

prin curte. După ce se asigură că nu-l poate vedea nimeni, merse să cerceteze construcţia nouă sub care se afla temniţa. Dacă ar fi sosit cu o zi mai târziu, lucrul acesta nu ar mai fi fost posibil. Cum le mai potriveşte Dumnezeu pe toate!

A trecut aproape un ceas până când a aflat tot ceea ce voia să afle. Apoi s-a întors la adăpost, zgribulit de frig, s-a culcat lângă nepot şi a adormit. Avea atâta nevoie de somn.

A doua zi, Gheorghe a venit ceva mai târziu decât promisese şi nu s-a ruşinat când a găsit pe alţii făcându-i treaba. Ba chiar se arătă încântat de ajutorul primit, căci trebuia să rânească la oi, la capre, să le dea să mănânce, să le adape şi mai era şi zăpada de curăţat de pe unde o suflase vântul.

Însă Dică nu s-a supărat din pricina asta. Lucrul acesta se potrivea planului său. Voia să întârzie pe la conac până va sosi boierul. Trebuia să vadă dacă aducea prinsul şi, mai cu seamă, dacă acesta era într-adevăr Dumitru, aşa cum se aştepta. Apoi putea pleca în sfârşit acasă, căci ştia bine ce avea de făcut în continuare.

Înainte de ora prânzului, Dică începu să-şi piardă speranţa. Treaba se cam apropia de sfârşit şi nu mai avea niciun pretext să întârzie pe acolo, pentru a putea afla ceea ce îl interesa mai mult.

Auzi în sfârşit zgomot înfundat de copite şi îndată două trăsuri îşi făcură apariţia în curtea alăturată. Din prima au sărit doi arnăuţi înarmaţi, care trântiră imediat în zăpadă un om legat fedeleş. Din a doua a coborât boierul Costache Goran, care era însoţit de un străin.

În timp ce era îmbrâncit spre temniţă, prizonierul şi-a rotit privirea pentru a înţelege mai bine unde-l duceau. Atunci a putut Dică să-i vadă chipul şi să-l recunoască. Era într-adevăr Dumitru. Avea numai vânătăi pe faţă, dar nu încăpea nicio îndoială că era chiar el. Pentru o clipă, privirile li s-au întâlnit şi i se păru că şi Dumitru l-a recunoscut.

- Hai, Gheorghe, că te-ai întrecut cu gluma, spuse Dică. Nu mai rămân să-ţi slugăresc o clipă. Poţi să mă rogi şi în genunchi. Apoi îl luă pe Dide pe care îl lăsase să doarmă pe săturate şi plecă. S-a îndreptat spre cealaltă poartă, căci dorea să treacă aşa, ca din întâmplare, prin faţa boierului.

Acesta, văzându-l, i se adresă primul:

- Gata, moşule, ai sosit? Văd că te-a prins iarna pe drumuri. De data asta ai stat pe munte până s-a schimbat vremea. Pentru asta ai merita ceva pe deasupra. Dar acum să nu-mi ceri nimic, căci am fost jefuit.

- Dar bine, boierule, ți-am argăţit de astă-primăvară până iaca, a dat zăpada, iar acum să ne întoarcem în sat fără să avem ce pune pe masă? Dacă-i aşa, sunt liber să plec unde munca îmi va fi plătită cum se cuvine.

Boierul ar fi vrut să scape cât mai repede de cioban, însă acesta trebuia plătit. Era harnic, priceput şi nu îl putea pierde.

- Uite, deocamdată ţine banii ăştia, iar când voi avea, ţi-oi mai plăti până la ultima lăscaie. Dar veniţi măcar unul din voi cât mai repede la grajduri, căci găsind preţ bun, am arvunit încă o sută de mioare. Chiar dacă asta ar fi peste învoiala noastră. Ce zici, moşule? Hai, că nu-ţi va părea rău! Pe oamenii de nădejde

ştiu să-i plătesc. Acum treceţi pe la Florica şi mâncaţi pe săturate, iar la plecare pun să vi se dea câte o traistă cu bucate.

Înainte de a părăsi târgul, bunicul i-a cumpărat lui Dide o pereche de cizme, un suman şi zaharicale, încât băiatul nu mai putea de bucurie! Mai cumpără câte ceva şi pentru Anica, încât abia de le puteau duce împreună cu bucatele de la conac.

Pe drum, Dide îl asaltă cu tot felul de întrebări.

- Am văzut că matale îţi vorbeşte frumos boierul!

- Da, pentru că nu mi-a plătit simbria şi are nevoie de mine în continuare. Dar crezi tu că dacă aş cădea beteag şi nu i-aş mai putea lucra, ar mai fi la fel? Îţi spun că atunci nu ar mai da pe mine o ceapă degerată.

- Dar cu Dumitru ce va fi, bunicule, îl va spânzura? Era aşa de bătut, sărmanul.

- L-ai văzut şi tu în ce hal arăta, care va să zică!

- L-am văzut şi îmi este tare milă de el, răspunse băiatul.

Era un om drept şi foarte curajos. Oare nu vor veni haiducii să-l scape de-acolo?

- Nu, căci acum boierul se aşteaptă la aşa ceva şi are pază bună. În afară de aceasta, nici nu ar avea timp, căci în câteva zile vrea să termine cu el şi să bage frica în popor. Mai întâi îl va înfometa, îl va pune la cazne pentru a-l face să vorbească, apoi îl va atârna în ştreang.

- Cât de rău îmi pare pentru Dumitru! Pe mine m-a învăţat să ţintesc cu arcul astă-toamnă. Chiar nu îl va putea scăpa nimeni din mâinile boierului?

- Ba cred că ar putea cineva, răspunse bunicul, după ce cugetă o vreme.

- Dar cine, bunicule, cine ar putea, îmi spui şi mie? Hai, spune-mi, te rog!

- Păi, ştiu şi eu, ce să zic, măi băiete, dacă aş putea avea încredere în tine. E drept că te-ai făcut flăcău de-acuma, eşti voinic, curajul ai dovedit că nu-ți lipseşte, însă o taină nu o poate ţine oricine. Spuneai că vrei să ajungi haiduc, să lupţi pentru dreptate, dar ai putea tu oare îndura chinurile prin care trece Dumitru acuma? Ai putea să rabzi tu una ca asta fără să vorbeşti?

- Am înţeles bine ce vrei să zici, bunicule. Iar dacă aştepţi un răspuns de la mine, iaca, îţi zic. Aş putea. Aş putea, pentru că am învăţat din atâtea istorisiri că cel mai josnic lucru pentru un om este trădarea. Îmi este tare milă de oamenii cinstiţi şi chinuiţi, dar îi urăsc pe trădători. Mă crezi? Acum poți să-mi spui cine l-ar putea scăpa pe Dumitru de la moarte? Eu îl cunosc ori am auzit măcar de el?

Atunci bunicul se opri în loc, îl privi ţintă şi îi spuse:

- Acela care îl poate scăpa eşti chiar tu! M-am gândit îndelung dacă te pot amesteca în poveste asta şi, după ce am chibzuit bine, am zis că dacă ar exista cineva care l-ar putea scoate pe Dumitru din lanţuri înainte de a fi prea târziu, acela nu ar putea fi altul decât tu! Aceasta şi pentru faptul că nimeni nu te va putea bănui.

Când a auzit Dide una ca asta, a rămas cu gura căscată. La orice s-ar fi aşteptat, dar aşa ceva nu i-ar fi trecut prin minte în ruptul capului. Înţelese cu surprindere şi parcă şi cu teamă în acelaşi timp că bunicul i se adresează de astă dată ca unui om

mare. Dintr-odată nu se mai simţea copil. Era şi timpul, căci trecuse deja de cincisprezece ani.

- Şi cum crezi, bunicule, cum crezi că eu aş putea să fac asta? Îl întrebă cam cu jumătate de gură.

- Vezi tu, măi flăcăule. Încă de când povestea Florica aseară, eu nu mai aveam linişte. Azi-noapte pe când tu dormeai, eu am cercetat cu băgare de seamă locul. În temniţă nu am putut intra, deşi nu era nimeni. În schimb, am pătruns în camerele de deasupra, care sunt goale. De acolo se poate coborî cu uşurinţă în beci.

- Şi, cum te-ai gândit?! Să merg noaptea până la conac?

- Nu, căci atunci vei fi deja acolo la grajduri, cu Gheorghe.

- Dar cum să fac ca el să nu mă simtă?

- Am să-ţi spun totul în cele mai mici amănunte, însă mai întâi aş vrea să te gândeşti bine. Treaba nu este simplă, însă avantajul ar fi că riscul în cazul tău este mic. Chibzuieşte bine, iar până dimineaţa spune-mi ce-ai hotărât. Dacă nu poţi, nu mă supăr pe tine. Am să mă mai gândesc şi la alte mijloace.

Se apropiau încet de sat, iar în ultima parte a drumului nu-şi mai vorbiră. Fiecare avea gândurile duse departe. Moşul ar mai fi vrut să-i spună ceva, dar tăcu. Aştepta să deschidă gura mai întâi băiatul. Iar înainte de a ajunge la râu, băiatul vorbi.

- Bunicule, am chibzuit bine. Mă învoiesc. De mult visam să fac şi eu o faptă mare, să intru în rândul bărbaţilor. Eu am să-l scap pe Dumitru! Nu te mai gândi la altcineva.

- Bine, măi flăcăule, dacă ai hotărât tu aşa! Hai să şedem puţin pe trunchiul acela şi să-ţi spun cum stau lucrurile şi ce

anume ai de făcut. Trebuie să ne mişcăm însă repede, după cum ţi-am mai spus. Mâine te duci la Gheorghe şi-i spui că boierul a poruncit ca unul din noi să ajute la animale. Faci treaba acolo cu el, dar în timpul acesta nu uita să fii atent la tot ce se petrece în jur. Seara te bagi în aşternut odată cu el, dar mai întâi ai să-i dai să bea rachiu, ca să doarmă adânc.

Iar în continuare, bătrânul îi relată tot planul în cele mai mici amănunte. Dide asculta atent, dar din când în când îl întrerupea pentru a mai afla și alte lucruri.

- Dar stai liniştit, că mâine te însoţesc o bucată de drum, pentru a fi sigur că ai înţeles totul. Dacă ai să procedezi întocmai, planul va ieşi bine până la capăt. Acum hai să intrăm, că a trecut atâta timp de când am plecat de la casa noastră.

- Dar mai întâi să ne curăţăm de zăpadă la uşă. Altfel bunica se va supăra iarăşi, dacă murdărim preşurile.

Capitolul 7

Un lucru de pomină

Când au intrat în casă, nu au găsit pe nimeni în afara unei pisici. Cum i-a văzut intrând, aceasta a şi sărit de pe cuptor, dărâmând urciorul. Moşul s-a încruntat, a izgonit-o afară, apoi a închis uşa.

- Dar unde o fi plecată bunica?

- Trebuie să fie pe-aproape, căci focul încă arde în vatră. Bătrânul avea dreptate. În timp ce goleau traistele, a şi sosit bunica. Era nespus de bucuroasă.

- Bine aţi venit sănătoşi, dragii mei! Am aflat de venirea voastră şi v-am pregătit ceva bun de mâncare.

- Şi noi ţi-am adus ceva, bunico, a spus Dide, arătând spre masa încărcată cu bunătăţi. Iar în pachetul acela este ceva ce ţi-ai dorit de mult. Dar ce, nu te bucuri? De ce te-ai schimbat la faţă?

- Când aţi intrat, nu aţi găsit pe nimeni aici? întrebă ea deodată.

- Ba da, am găsit.

- Şi unde-i acum, că n-o văd?

- Am dat-o afară.

- Dar cum aşa, omule, ce ţi-a făcut? întrebă ea, îngrijorându-se.

- Am prins-o cotrobăind prin oale, nu-i destul?

- Şi dacă ai găsit-o mâncând ce, nu trebuie să crească şi ea?

- Să crească, femeie? Să se împerecheze, să se înmulţească, dacă tot ţi-e drag de ea, dar eu nu vreau să mănânce din blidul meu!

- Dar cum s-o dai afară, omule, doar pentru o lingură de mâncare? Tu nu mai ai suflet în tine! Ţie chiar nu-ţi este frică de Dumnezeu? Ai speriat-o şi cine ştie unde a fugit acuma. Dacă era pe-aproape, m-ar fi văzut când am intrat în curte şi ar fi venit la mine, căci se simte singură, sărmana, mai spuse Anica printre lacrimi.

- Zici că se simte singură lepădătura, nu? Dar ce ai vrea, să le adunăm acum de pe toate drumurile, să avem şi noi ca boierul cârdul nostru, să le punem dinainte lăptic proaspăt, apoi să le urcăm în vârful patului şi să le pieptănăm, nu-i aşa? Cred că ţi-ai pierdut minţile, muiere. Am să te trimit de-acuma pe tine la muncă, să le poţi creşte pe toate! Să le culci cu tine în pat şi să le pui pe toate la masă!

- Nu se poate, trebuie s-o găsesc. O găsesc şi o aduc înapoi. Poţi să zici tu ce-ai zice. Un colţ tot se va găsi şi pentru ea între noi, că nu-i doar casa ta. Şi zicând acestea, ieşi în curte, apoi pe drum. De acolo se auzeau văicărelile ei.

- Dochiţa, fetiţa mea, unde eşti, pisicuţo? Hai, vino la mama, căci eu am să te apăr şi nimeni nu-ţi va face vreun rău. Dide a ieşit şi el după dânsa şi, luând-o cu binişorul, o aduse din nou în casă. A început s-o mângâie şi să-i zică:

- Aşteaptă-mă aici, căci eu văd mai bine la întuneric. Linişteşte-te, căci ştiu unde s-o găsesc. Ţi-o aduc îndată. Chiar

dacă-i străină, căci nu am mai văzut-o pe aici, mai stă şi ea cu noi la căldură, iar când ne culcăm, o dăm afară. Găseşte ea unde să doarmă. Şi spunând acestea, o zbughi afară.

- Am găsit-o, bunico, am găsit-o, se auzi deodată băiatul. Dar, mă cam zgârâie, că nu mă cunoaşte. Şi nici nu s-a ridicat bine femeia de pe scaun, că Dide i-a şi pus pisica în braţe. Acum ţine-o şi nu mai fi supărată, spuse bucuros Dide.

Dar bunica nu s-a bucurat. Nici nu s-a uitat măcar la mâţă. Privea în schimb, când la unul, când la celălalt. Iar de zis, nu zicea nimic.

Atunci Dică deschise gura şi-i spuse:

- Anico, acum încep să înţeleg. Tu stând atâta singură, duci dorul unui copil sau al unei copile, că asta ţi-a plăcut să ai pe lângă tine când or sosi bătrâneţile. Iar dacă nu ai avut parte de aşa ceva, căci Dide o să-şi ia şi el zborul, atunci tu ce ţi-ai spus: decât nimic, ar fi bună şi o mâţă. De-acum poţi s-o ţii unde vrei, căci eu nu-ţi mai zic nimic.

- Dică, ne-am prostit la minte? Nu mai vorbim aceeaşi limbă? Uită-te bine la mine, deschide-ţi urechile şi ascultă ce-ţi spun. Eu am întrebat dacă ai găsit aici o copilă, nu o mâţă!

La auzul acestor cuvinte, fu rândul celor doi bărbaţi să o privească cu ochii măriţi de uimire! Confuzia devenise totală. Trezindu-se prima din rătăcire, Anica a rotit o dată privirea prin cameră, după care, aducându-şi parcă aminte de ceva, s-a îndreptat direct spre laviţa unde stăteau ei. A ridicat velinţa de la capăt, s-a aplecat în genunchi şi numai ce îi auziră glasul plin de duioşie venind din fundul subpatului.

- Uite unde s-a ascuns pisicuţa mea! I-a fost frică, sărăcuţa. Hai, ieşi de-acolo, ieşi că nu-ţi face nimeni nimic. Haide, vino la mine. Hai la mama în braţe să te duc la căldură. Iar în braţele Anicăi apăru ca prin farmec o copilă cu înfăţişare de îngeraş.

Dică trecuse prin multe la viaţa lui, dar când văzu una ca asta rămase ţeapăn ca o statuie. Avea gura căscată şi privea fix într-o direcţie. Nici măcar nu şi-a dat seama că pisica îi tot dădea târcoale, iar acum torcea liniştită în poala lui.

Atunci Anica, ce între timp devenise toată numai un zâmbet, a început să-l scuture pe moşneag, zicându-i:

- Dar vino-ţi în fire, Dică! Ce ai rămas aşa ţeapăn? Ia priveşte la ea cât e de gingaşă şi cum şi-a mai încolăcit mânuţele după gâtul meu! Tu ştii a cui este copila asta, măi, omule? Iaca îţi spun, a mea. Este a mea, iar dacă vei fi înţelegător, va fi şi a ta. Va fi deci a noastră. Numai să fii un părinte bun şi să nu te superi pe mine că nu ţi-am spus până acuma. Puteam să-ţi trimit vorbă cât ai tot fost plecat, dar nu ştiam cum vei primi vestea aceasta. Acum că am adus-o în casa noastră, iar fata este atât de gingaşă, primeşte-o ca pe-un dar neprihănit din partea unui suflet chinuit.

- Iaca, poftim la dânsa! Ce să înţeleg, muiere, vorbeşti în dodii. Ce să înţeleg, să înţeleg că în timp ce eu muncesc din greu şi înfrunt primejdii, tu îţi trăieşti a doua tinereţe? Să-mi spui mai bine tu, mie, când ai făcut-o, cu cine ai făcut-o, dacă mai ţii minte, şi unde ai ţinut-o până acum? Copiii nu au nicio vină, o mai îndulci Dică. Dar să păţesc aşa ruşine la bătrâneţe, ei bine, la una

ca asta nu mă mai aşteptam! Iar când te gândeşti că lumea te mai ştia şi drept femeie evlavioasă! Acum ce va spune satul?

- Va spune că eşti un porc şi că ai o minte de oaie. Da, asta va spune! Cum să mă faci desfrânată pe mine, măi, omule? Dar ţie nu-ţi este ruşine? Tu ştii a cui este copila asta? A Mariei din vale care era văduvă. Am spus era, căci s-a prăpădit de boală la inimă, biata de ea. S-a întâmplat puţin înainte de Sfântul Ilie. Popa a întrebat, după slujbă, dacă vrea cineva s-o ia de crescut, iar dacă am văzut că sărăcia îi făcea pe oameni să întârzie cu răspunsul, atunci m-am oferit eu. Nădăjduiam că nu o să ai nimic împotrivă.

Pe Dică se vedea că îl trecuseră toate sudorile. Umerii îi căzuseră şi din nou rămase fără grai. După un timp deschise gura şi spuse:

- Dar bine, femeie, de ce nu vorbeşti desluşit, nu puteai să-mi spui aşa de prima dată? Acum mă iartă, rogu-te. Uite, ai făcut să mă treacă toate apele. Iar pentru a nu mai fi supărată, iaca, îţi spun: ai nădăjduit bine atunci, la biserică. Nu numai că nu am nimic împotriva hotărârii tale, dar încă mă şi bucur să creştem această copilă. Apoi s-a apropiat să mângâie fetiţa. Aceasta însă s-a retras şi mai mult la pieptul Anicăi.

A doua zi de dimineaţă, Dică a dat roată gospodăriei, iar când a văzut coşurile pline cu porumb, a fost tare mulţumit. Gardul de la grădină, deci, nu a fost făcut în zadar. Apoi l-a luat pe băiat mai departe şi l-a întrebat:

- Îţi menţii hotărârea luată ieri? Ori poate te-ai răzgândit?

- Nicidecum, bunicule, nicidecum.

- Atunci vino să mai repetăm o dată ceea ce ai de făcut. Pe drum nu mai putem vorbi despre asta, căci m-am gândit să mergem cu toţii la târguială. Ieri nici prin gând nu ne trecea că ni s-a înmulţit familia.

Şi iată-i pe toţi 4 porniţi la drum. Zdrenţele nu ştirbeau cu nimic din frumuseţea copilei. Privea mirată în toate părţile, iar acum nu se mai ferea când noii sosiţi intrau cu ea în vorbă. Au îndrăgit-o din prima clipă şi nu ştiau cum să-i mai intre în voie. În târg, moşul a cheltuit toate paralele pe care le mai avea, iar când Dochiţa s-a văzut îmbrăcată din cap până-n picioare, a cuprins-o o mare bucurie.

La întoarcere, Anica îl întrebă totuşi pe Dică:

- Acum ce ne facem toată iarna fără o lăscaie?! În caz de nevoie, vreau să zic.

- Păi nu ne-a îmbogăţit Dumnezeu peste noapte, trimiţându-ne această prinţesă? Acum ce nevoie să mai avem!

Capitolul 8

O misiune riscantă

Soarele îşi făcu din nou apariţia peste ţinuturile Valahiei, iar zăpada timpurie, căzută cu o zi mai înainte, începea acum să se topească. Dide deschise poarta ocolului. Avea gândurile răvăşite. În ultimele zile s-au întâmplat atâtea lucruri. Şi câte or să se mai întâmple de acum înainte, nu avea de unde să ştie. Un lucru ştia însă, trebuia să-l scape pe Dumitru din lanţuri cu orice preţ. Altfel nu va rămâne decât un cioban neînsemnat toată viaţa lui.

La grajduri mai era încă de lucru, iar el făcea tot ceea ce i se spunea. Avea de gând să urmeze pas cu pas planul bunicului. El ştia întotdeauna cum să chibzuiască lucrurile. În primul rând, trebuia să treacă cât mai neobservat faţă de cei din jur şi să ia aminte la tot ceea ce se întâmplă acolo. Seara a mers împreună cu ceilalţi lucrători la masă. Era strâns la pungă boierul şi aspru, însă, măcar o dată pe zi, îl hrănea pe fiecare. În timp ce Florica le punea fasolea în străchini, oamenii se dădură la vorbă, după cum le era obiceiul.

- Avem mai mult de lucru de când cu animalele astea şi nici nutreţul nu ajunge, spuse Nae.

- Dar, până când zăpada se aşterne iar, le mai ducem peste izlaz, răspunse Tase. Ar cam trebui şi Bucă ăsta să-şi mai mişte curul de la fierărie, măcar acum cât este nevoie.

- Şi treaba mea cine o face, mă, mânca-ți-aş coliva, răspunse ţiganul. Ştie un grăjdar ca tine să facă potcoave, ceaune ori crătiţi? Pe cine a chemat boierul să pună în lanţuri braţele banditului ăsta de Dumitru? Pe unul de la coada vacii? Ei, acum să vedem cine-l mai scapă, fiindcă paznicii păzesc cu rândul uşa de- afară. Astăzi nu i s-a dat nimic de mâncare, iar mâine încep caznele, până s-o înmuia. Dacă nu va spune el până şi laptele care l-a supt de la mă-sa!

- Ei, haideţi, terminaţi odată, că se face târziu, spuse Florica. Mai aveţi şi mâine tot timpul să discutaţi. Dide, tu mai rămâi puţin, să-mi dai o mână de ajutor până termin şi eu. Iar pentru că flăcăul stătea pe gânduri şi nu ştia ce să zică, îl mai rugă o dată. Hai că nu durează mult, şi apoi tu nu eşti la fel de obosit ca ceilalţi. Îl puse să aducă două lăzi cu cartofi din cămară, apoi să le scoată afară în spate pe cele goale.

Profitând de această ocazie, Dide întârzie câteva clipe pentru a vedea mai îndeaproape terenul. Înspre drum se află fierăria şi grajdul de cai unde, peste noapte, rămâne Bucă cu ginere-su. În spate, grajdul de oi şi capre, unde noaptea păzeşte Gheorghe. Între aceste grajduri se află ocolul şi coteţele. Acesta este şirul de acareturi. Urmează şirul caselor boiereşti, începând cu cea principală, lângă drum, iar cea nouă, cu temniţa, în spatele ei. Locul grajdurilor şi al caselor este despărţit de un gard cu poartă. Un alt gard este şi dincolo de şirul de case, spre asfinţit. După acela se află grădina şi livezile. Din curtea conacului, cât şi din casă, se vede bine atât grădina dintr-o parte, cât şi grajdurile din cealaltă parte.

Atenţia pazniculuі, care este de rond, se concentrează între cele două case de unde supraveghează beciul domnesc, însă are şi o vedere mai largă asupra locului. Partea din dos a casei cu temniţa, acela pe care l-a indicat bunicul, este într-adevăr mai ferit. Cine ar fi interesat să păzească ferestrele unei case goale?! Trebuie doar să mă strecor ca o pisică până acolo, şi apoi înăuntru. Totuşi nu cred că ar fi bine să încerc în noaptea asta. Zăpada nu s-a topit încă şi aş putea lăsa urme.

Capitolul 9

S-a întâmplat pe neaşteptate

Gândindu-se încă la planul său, Dide a intrat din nou în bucătărie. Florica aproape terminase cu spălatul vaselor. Din când în când ea gătea şi pentru boier Costache, făcea curăţenie şi locuia aproape în permanenţă la conac. Ocupa o anexă a casei din faţă, unde locuia cucoana cu boierul şi invitaţii lor de ocazie. Era o fată la vreo douăzeci de ani, chipeşă şi ispititoare, cu care doar cucoana se purta mai aspru.

- Acum, pentru că m-ai ajutat, Dide, ia să te servesc eu pe tine cu ceva bun, ceva din care doar boierii beau. Hai, gustă! Îţi place? Ei, cum ţi se pare, frumosule?!

- A fost bună, tanti Florica.

- Când suntem doar noi, să-mi spui simplu, Florica. Dar ştii de ce mi-au pus numele ăsta? Pentru că am o floare pe piele, puţin mai sus de piept. Ia pune mâna să văd dacă o simţi. Dide întinse mâna, dar ezită să atingă ia Floricăi.

- De ce nu mă atingi, mă, sunt urâtă ori nespălată?

- Vai, tanti Florica, cum se poate să zici aşa ceva. Ba eşti foarte frumoasă şi miroşi atât de plăcut. Dar îmi este ruşine.

- De ce să-ţi fie ruşine, mă, uite că mie nu-mi este. Şi îl îmbrăţişă, lipindu-se toată de el. Băiatul a fost străbătut atunci de un fior pe care nu îl mai simţise pâna în clipa aceea. Şi tocmai cu tanti Florica, la care nu îndrăznise să se gândească în felul acela. Dar pe care acum o descoperea cât era de atrăgătoa-

re. Trupul ei răspândea o căldură atât de plăcută, încât nu s-ar mai fi dezlipit de el. Ar fi vrut să o încolăcească şi el strâns, nu doar cu o singură mână. Dar nu voia să fie pălmuit pentru îndrăzneală, aşa cum păţise un arnăut, în hohotele de râs ale ţăranilor. Lui îi era suficient şi atât, căci la mai mult nici nu îndrăznea să spere. După un moment în care nu-şi vorbiră, îl întrebă din nou.

- Dacă ţi-a fost ruşine, de ce m-ai ţinut în braţe? Hai, spune! Şi se desprinse din strânsoare.

- Ca să nu-ţi mai fie ruşine, hai să-ţi mai torn un pahar. Hai, încă unul şi gata.

- Da, tanti Florica, nu vreau să te supăr, dar nu sunt obişnuit.

- De fiecare dată când îmi mai spui tanti, am să te pedepsesc, adică vei face ceea ce îţi zic eu. Iar prima pedeapsă este să bei paharul acesta până la fund, apoi să mă ajuţi să şterg tavanul în odaia cealaltă, căci s-a afumat din pricina lămpii. Acum că l-ai dat deja peste cap, hai să curățăm podina. Iar Florica îi puse o cârpă în mână şi i-a spus să înceapă treaba.

- Curăț eu totul, dar nu ajung. Iar aici nu văd nimic pe ce să mă urc.

- Atunci lasă că şterg eu, căci merge treaba mai repede. Tu trebuie doar să mă ridici. Hai să începem. Dar vezi să nu mă scapi.

Deşi băutura îi mai dăduse puţin curaj, iar pedeapsa asta nu-i displăcea de fel, Dide nu ştia cum să procedeze. Nu ar fi vrut să ofenseze fata, printr-un gest necuvenit. Ştia în schimb că

o putea ţine acum în braţe fără teamă şi va savura momentul acesta.

Atunci fata îl scoase din încurcătură, ori din visare, arătându-i cum trebuie s-o ţină mai straşnic. Apoi îşi începu treaba la podină, în timp ce băiatul o susţinea ca pe un trofeu mult râvnit. Braţele lui îi încolăciseră coapsele cu putere, iar capul i-a venit taman sub sâni. Pentru a o putea susține în timpul mişcării, faţa lui era acum îngropată în pântecele Floricăi. În poziţia aceasta e drept că nu vedea mai nimic în jur, dar celelalte simţuri s-au aprins dintr-odată. Nu şi-a închipuit că va putea ţine în braţe o fata atât de curând, atât de lipită de el, atât de fierbinte. Fata era foarte îmbietoare şi ar fi vrut ca momentul acela să nu se mai termine niciodată. Dar ce-i plăcut trece ca vântul, iar în curând Florica îi va spune că e timpul să meargă la culcare.

Fata mai avea ceva treabă pe sus, iar el nu ştia cum să profite mai bine de aceste clipe. Cine ştie când va mai întâlni o astfel de ocazie?

Purtând-o încolo şi-ncoace, a mai prins curaj şi a început să-i exploreze corpul. În timp ce fata freca pe la grindă, băiatul o mangâia pe la coapsă. Prin rochie o simţea caldă şi ispititoare. La fel erau şi sânii, care îi jucau pe creştetul capului. Chiar dacă fata simţea mângâierile acelea, ar fi trebuit să le atribuie mişcării. În toată această legănare, membrul său a căpătat proporţii surprinzătoare şi aştepta într-o poziţie ostentativă, de care băiatul se cam ruşină. Gândurile şi pofta care se născuseră în el dintr-odată, erau acum la vedere. În zadar căuta să-şi mascheze deformarea nefirească a nădragilor, că fata era la curent cu orice schimbare. În timpul mişcării îşi fixase un picior între ale

lui, iar cu genunchiul îi ţinea sub observaţie pulsul. În momentul acela îşi simţi sexul umezindu-se, iar un geamăt răguşit îi scăpă fără să îşi dea seama. Simţea nevoia imediată să-l ghideze înăuntrul ei şi să fie posedată cu sălbăticie. Dar trebuia să aibă încă puţină răbdare. Băiatul era feciorelnic şi trebuia luat cu binişorul. Nu voia ca din cauza unui gest prea grăbit să-l inhibe şi să strice totul. Orice, dar asta nu trebuia să se întâmple tocmai acum. Băiatul acesta îi producea atâta plăcere. Şi când se gândea că asta nu era decât o arvună a ceea ce ar trebui să urmeze.

Cum nimeni nu o mai chema la ora aceea, avusese grijă să tragă zăvorul. Aşa că stătea liniştită în privinţa aceasta. Nu şi în cealaltă, căci era mistuită de dorinţă. Era timpul să mai avanseze puţin. În timp ce flăcăul o susţinea cu străşnicie, pe nesimţite îşi trase câte puţin rochia de pe picior în sus, până când unul din braţele lui încolăcea acum o coapsă complet goală. În continuare se răsuci puţin, până ce trupul îi alunecă printre braţele lui, un pic mai jos. Aşa. Acum era bine. Era mult mai bine. Faţa flăcăului s-a oprit acum între sâni, iar mâinile exact sub fund. La un moment dat i s-a părut chiar că unul din degetele lui o atinge din întâmplare chiar lângă despicătură. Simţea că trupul ei va exploda, nu alta. Ah, de-ar putea să-l facă să înainteze cu degetul un pic mai mult. Până în locul acela care-i provoca atâta plăcere.

Nu se simţise atât de bine nici când a făcut-o prima oară. Avea pe atunci cam aceeaşi vârstă ca Dide. Pusese ochii pe el din primăvară, iar acum sosise în sfârşit momentul la care visase. Iar acesta nu era doar un vis. Era însăşi realitatea. O realitate fierbinte, tare şi atât de promiţătoare. Iar acum o avea la picioa-

rele ei. Nu mai avea de făcut decât să ridice puţin genunchiul şi să o simtă iar, fără ca băiatul să se mai sfiască.

- Stai un pic să mă întind şi-n partea cealaltă, să şterg. Şi s-a răsucit din mijloc, până ce unul din sâni s-a oprit chiar pe faţa lui. Imediat a simţit cum gura flămândă a flăcăului l-a şi luat în primire, aspirându-l cu lăcomie. Apoi îl eliberă. Dar limba băiatului îi explora acuma sfârcurile întărite, care bombau şi mai mult ia fetei.

Băiatul descoperea dintr-odată atâtea senzaţii. Dorea să atingă totul în acelaşi timp. Cu toate tentaculele. Acum, cât se putea bucura de această minunată ocazie. În acelaşi timp, degetele mâinii care susţineau acum coapsa goală, nu-l mai ascultau şi explorau mai îndrăzneţ încheietura de jos a fetei. Aceasta fu cuprinsă imediat de spasme şi din nou nu-şi mai putu controla gemetele. Fără să scoată însă vreun cuvânt, îi strânse capul la piept, apoi făcu să coboare cu picioarele pe pământ. Nu şi cu mintea. Se lăsă să alunece peste velinţă, iar pe flăcău îl trase deasupra ei. Din câteva mişcări rămase complet goală. Îi desfăcu şi lui iţarii, iar acum corpurile lor se contopeau unul cu celălalt. Ştia că ea trebuia să aibă iniţiativa, trebuia să-l ghideze, iar ucenicul era ascultător. Fata îl sărută lung, apoi îl împinse cu capul mai în jos, spunându-i:

- Mai fă-mi aşa cu gura la sâni, că-mi place mult. Iar Dide se supuse sârguincios. Trecea de la unul la altul şi nu se mai sătura explorându-i. Florica întinse mâna să-i cerceteze şi ea membrul, care devenise de neclintit.

- Acum, acum pune-mi şi tu mie mâna acolo, iar Dide parcă asta-şi dorea cel mai mult. Îi trecu degetele prin deschiză-

tură în sus şi în jos. Apoi întroduse unul acolo unde vedea că aceasta se adânceşte.

- Acolo, Dide, fă-mi aşa acolo, iar băiatul, auzind această chemare, a luat în posesie întreg locul. Dar nu era ceea ce aştepta de la el, aşa că dintr-o singură mişcare s-a răsucit, încălecându-l pe deasupra. Având picioarele depărtate, îşi potrivi singură mădularul băiatului în deschizătură, iar după câteva clipe de contemplare, puţin câte puţin, îl făcu să se cufunde în adâncul său. Apoi se aplecă îmbrăţişându-l şi rămaseră o vreme înlănţuiţi aşa. Pentru băiat acesta era punctul culminant, care dorea să nu se mai termine. Dar pentru fată era doar un respiro înaintea asaltului final. Întărâtată la maximum, s-a rostogolit trâgându-l deasupra ei, aproape cu brutalitate. Atunci îi şopti cu răsuflarea întretăiată:

- Acum vreau să te am înăuntru aşa cum trebuie. Hai odată, hai, striveşte-mă! Iar pentru că el se mişca exasperant de încet, îl ghidă cu mişcări febrile. Băiatul o pătrunse uşor, iar când se văzu cufundat în fierbinţeala aceea ameţitoare, începu să o acopere cu sărutări, în timp ce palmele îi susţineau fesele.

Fata, care era mistuită de dorinţă, îl trase şi mai mult înăuntru său. Apoi îl depărtă şi iar îl strivi de pântecele ei.

- Acum fă-o tu singur! Aşa, aşa. E bine. Mai tare. Mai repede şi să nu te mai opreşti!

Deodată băiatul îi simţi unghiile pătrunzându-i în piele şi o auzi ţipând. Atunci se opri şi-i spuse:

- Poate te-a durut şi n-aş vrea să-ţi fac rău. Mai bine rămânem aşa. E atât de plăcut!

- Bine-i cum zic eu. Nu fi prost. Dacă nu ştii, măcar învaţă. Hai, acum! Nu te mai opri şi ai să vezi! Atunci băiatul în-

cepu iar să se mişte deasupra ei, dar fără chef, deoarece aşa nu se mai putea bucura pe îndelete de trupul ei. Se bucură însă când înţelese că ţipetele ei erau rodul plăcerii. Iar el era dornic să-i amplifice această senzaţie. Atunci îşi intensifică mişcările, iar cu fiecare pătrundere sub pântecele ei, îl năpădi o dorinţă arzătoare, de nestăpânit. De-acum nici Florica nu-l mai putea opri. Mişcările deveniseră curând sălbatice între coapsele ei, iar mâinile îi striveau fesele, trăgându-le mereu mai aproape.

În timp ce respiraţia lor creştea şi se transforma în gemete întretăiate, ea l-a încolăcit cu picioarele pe deasupra, atrăgându-l cu fiecare mişcare tot mai înăuntrul fiinţei sale. Apoi totul s-a petrecut pe neaşteptate. Mădularul îi explodă într-un şuvoi ameţitor de plăcere, în timp ce o ţintuia de saltea. Atunci când fata îi simţi jetul fierbinte revărsânduse înăuntrul ei, a fost scuturată de o intensă senzaţie de plăcere. Apoi rămaseră strâns lipiţi, până când şi-au recuperat suflul.

- Mai aveai puţin şi mă rupeai în două, cârlanule. Nu mă aşteptam să fii atât de înverşunat. Şi când mă gândesc cât de greu te-am pornit! Acum un lucru am să te rog cu tot dinadinsul. Acesta să rămână secretul nostru, altfel nu va fi bine.

Într-un sfârşit fata trase zăvorul. Încredinţându-se că nu-l poate vedea careva, îl sărută pe gură şi îi făcu semn să iasă.

Spre uşurarea lui, îl găsi pe Gheorghe sforăind şi, fără să mai piardă timpul, se băgă cât putu de repede sub aşternut. Multă vreme a rămas însă treaz, gândindu-se pe îndelete la neaşteptatele clipe de iubire petrecute alături de Florica. Dar şi la celelalte emoţii prin care trecuse în ultimele zile. Ceea ce era însă mai greu şi mai primejdios abia de acum încolo avea să urmeze.

Capitolul 10

Spaimele nopţii

A doua zi îşi făcu treaba cât se putea de bine. A rânit la animale, le-a dat nutreţ să mănânce, iar la prânz a plecat cu ele să le adape. Aceasta era treaba pe care o avea de făcut în prima parte a zilei. Pe măsură ce timpul trecea, începea să fie din ce în ce mai neliniştit. Un ghem i s-a strecurat parcă înăuntrul stomacului şi făcea ca respiraţia să devină greoaie. Avea de îndeplinit o misiune importantă, dar care acum nu mai părea deloc uşoară. A fost întrebat, şi nu o singură dată, dacă ar putea s-o ducă la îndeplinire, iar dacă i-ar fi răspuns bunicului că nu se simte în stare, acesta nu s-ar fi supărat pe el. Acum însă nu mai putea da înapoi. Nici nu voia să se gândească la ceea ce ar urma să i se întâmple în cazul în care ar fi fost prins. Şi tocmai acum când începuse să guste din plăcerile vieţii!

După prânz a fost trimis împreună cu nişte căruţaşi să care câteva căpiţe de fân, dintr-un sat alăturat. Până să se întoarcă ei cu căruţele încărcate, aproape se înserase de-a binelea. Lui nu i-a picat la socoteală acest drum, deoarece ziua era pe sfârşite, iar el nu avusese măcar prilejul să vadă ce se mai petrece la conac.

La masa de seară erau acum prezenţi mai mulţi ţărani. După cum le era obiceiul, aceştia discutau între ei.

- Să te ferească Dumnezeu de mânia boierului! Astăzi a fost pus la cazne Dumitru. Nu au scos nimic de la el, însă ori de

va vorbi, ori de nu, va fi atârnat în ştreang. Poate chiar mâine. Spânzurătoarea din răspântie a fost ridicată iarăşi.

- Chiar eu i-aş pune ştreangul de gât, spuse Bucă. Ce a căutat în casa boierului, care iaca, ne hrăneşte pe toţi?!

Dide mai rămase la masă să afle şi alte veşti, însă cum discuţiile mergeau acum în altă direcţie, decise că era timpul să plece. Înainte de a ieşi, era bine totuşi să mai vadă o dată împrejurimile casei. Atunci o întrebă pe Florica dacă o mai putea ajuta cu ceva. Ceva care pentru ea ar fi fost mai greu de făcut.

- Ar fi varza de băgat înăuntru, dacă vrei. Iar Dide se puse pe treabă. Faţă de seara dinainte, nu observă nicio schimbare. Zăpada cam dispăruse în timpul zilei, iar acum pământul începea să îngheţe. Se gândea că în această seară nu este bine să plece ultimul de la bucătărie. Atunci îşi îmbrăcă sumanul şi se îndreptă spre ieşire. Dincolo de prag l-a întâmpinat Florica, care, zâmbindu-i, îl împunse cu degetul în piept.

- Acum nu mai stai, mă, să mă ajuţi?

Şi ce-ar mai fi rămas băiatul, dar hotărâse că în noaptea aceea avea altceva de făcut.

- Nu te supăra, dar astăzi am muncit din greu toată ziua - îi răspunse el atingându-i mijlocul cu degetele. Apoi s-a îndepărtat repede, deoarece dinăuntru mai ieşea cineva.

Dide a intrat mai întâi prin grajd. Acolo a simţit o căldură plăcută şi atât de familiară. A trecut printre oi fără să le sperie şi s-a îndreptat către fundul adăpostului. S-a aplecat lângă o iesle şi a bâjbâit dedesubtul acesteia printre paie. Ascunsese acolo un sac de cânepă, cu cele câteva lucruri de care avea nevoie. Apoi s-a întors spre uşă, unde găsi o altă ascunzătoare pentru

sac. Mai târziu trebuia să-l aibă la îndemână. Înainte de a-l ascunde din nou, scoase din el o sticlă cu rachiu, apoi închise uşa grajdului şi s-a îndreptat spre camera de dormit. De data aceasta a fost el primul sosit, aşa că avu timp să se gândească nestingherit la cele ce avea de făcut în continuare. La un ceas din noapte trebuia să părăsească încăperea, fără ca Gheorghe să-l simtă. Aceasta era o piedica, nu tocmai uşoară, pe care o avea de trecut. Dar pentru care bunicul pregătise deja o soluţie. Tovarăşul cu care urma să împartă cămăruţa şi-a făcut apariţia puţin mai târziu. După primele vorbe schimbate cu el îşi dădu seama că acesta nu avea chef de somn. Aceasta era cum nu se putea mai rău, fiindcă dacă soluţia nu-şi făcea efectul, cel care adormea primul va fi chiar el. În acest caz, totul se năruia. Dar aceasta nu trebuia să se întâmple cu niciun chip.

Într-adevăr, Gheorghe avea chef de vorbă. Îl întrebă ba de una, ba de alta, după care a început să-i povestească diferite întâmplări din viaţa lui. Dide asculta răbdător, iar când aduse vorba de băutură, atunci îi răspunse:

- Era chiar să uit, nene Gheorghe. Bunicul mi-a dat să-ţi dau o sticlă de rachiu. Spunea că matale eşti un om de nădejde şi atâta vreme cât te afli pe lângă mine, nu trebuie să-şi mai facă griji.

- Carevasăzică moşul s-a gândit la mine, iar tu mă ţineai aşa, pe uscat. Ia dă-o-ncoace, să văd ce marfă ai acolo. Apoi Gheorghe scoase dopul de cocean şi luă cateva înghiţituri.

- Bună ţuică are ţaţa Anica! Nu-i la fel de tare ca aia de la ungureni, dar bravo lor că ştiu să facă lucru bun! Când vii de acasă, ai putea să mai aduci. Şi să-mi spui mie dacă de acum

înainte mai îndrăzneşte careva să se ia de tine în târgul ăsta, ai auzit?

Apoi Gheorghe se puse iar pe poveşti, în timp ce mai sorbea câte-o înghiţitură. Băiatul îi dădea toată atenţia, dar când văzu că treaba se lungeşte, s-a băgat sub aşternut, spunând că îl ia somnul. Aştepta ca rachiul să-l răpună cât mai repede, pentru a scăpa de primul hop pe care-l avea de trecut. Altfel nu putea să părăsească încăperea pentru mult timp fără să dea de bănuit. Ar fi curată nebunie.

Dar Gheorghe se simţea parcă şi mai vioi şi nu mai contenea cu poveştile. Dide se întreba dacă nu cumva băutura mai tare l-a întărâtat. Acum parcă îi părea rău că i-a dat-o. După un timp, simţi că pleoapele îi atârnau din ce în ce mai grele. Apoi, pe nesimţite, l-a furat somnul. Deodată, se simţi scuturat şi sări drept în picioare.

- Ce faci, mă, tu dormi, iar eu vorbesc aicea cu pereţii?

- Mi-e somn, nene Gheorghe, culcă-te şi matale. Hai să dormim, că-i târziu. Dar după această sperietură, Dide nu mai voia cu niciun chip să adoarmă, ci aştepta ca Gheorghe să se întindă în pat. După încă o vreme, Gheorghe mai luă o ultimă înghiţitură şi-i spuse:

- Dacă mai aveai ceva, ţi-aş mai fi povestit. Dar aşa pe uscat nu merge. Poţi să mă şi rogi, că tot nu-ţi mai spun. Apoi se întinse şi el, iar nu după mult timp, începu să sforăie.

Dide a mai aşteptat o vreme, după care, dându-şi seama că Gheorghe doarme dus, s-a ridicat cât a putut de încet din aşternut. S-a îmbrăcat, şi-a pus cuşma pe cap, iar după ce s-a mai uitat o dată în urma lui, a închis uşa pe dinafară. Apoi a tre-

cut prin capătul grajdului, unde îşi ascunsese sacul. Acolo ţinea lucrurile de care avea nevoie. Nu ocupau mult loc, aşa că înfăşură sacul strâns în jurul lor, şi îl prinse la brâu, pe sub haină. Afară se făcuse ger, iar luna, care tocmai ieşise din nori, lumina acum toată curtea. Asta nu era bine, deoarece putea fi văzut. Trebuia să sară gardul în cealaltă curte, dar mai prin spate. Merse aplecat până la ieslea din obor şi s-a întins jos în dosul ei. Acum era mai aproape de gardul de lemn. Dar trebuia să mai aştepte trecerea unui nor care să acopere luna.

Şi mai era ceva, câinii. Trebuia neapărat să vadă unde sunt câinii. Dacă îl vor simţi de departe furişându-se, vor lătra negreşit, dându-l de gol. Iar paznicii ar fi pus imediat mâna pe el. La gândul că aceştia mai aveau şi flinte, îl trecu un fior pe şira spinării. Trebuia să se mişte cu multă băgare de seamă. Şi ar fi cazul să nu întârzie prea mult într-un loc, deoarece frigul devenea pătrunzător. A început să se mişte spre locul unde trebuia să sară gardul, însă deodată s-a oprit locului. Îi veni în minte altceva. Lumina lunii ar putea să-l ajute. Atunci a schimbat direcţia şi a mers direct spre poarta care dădea în cealaltă curte. Era încuiată pe timpul nopţii, aşa cum bănuise. Însă printr-o despărţitură putea să vadă curtea conacului. Odată ajuns acolo, rămase ghemuit şi începu să privească dincolo. Casele erau învăluite în tăcere. Cea mai mare, locuită de boieri, la dreapta spre drum, iar cealaltă, unde se mutase beciul domnesc, în stânga, spre spate. Între ele, curtea părea pustie la acea oră târzie din noapte. Şi totuşi, lucrul acesta era cu neputinţă. Cel puţin unul din paznici trebuia să fie prin apropiere, deoarece răspundeau cu capul de siguranţa acelui loc. Era necesar să-i localizeze, pentru

a nu cădea direct în braţele lor. De aceea decise să mai aibă răbdare înainte de a întreprinde ceva. Deodată distinse clar un punct roşu mărindu-şi strălucirea pentru o clipă. Apoi se stinse în noapte. Venea chiar dinspre casa nouă, acolo unde se află uşa ferecată a temniţei. După aceasta, nu mai distinse nimic. Trebuie să fi fost o pipă aprinsă. Dar cel de la care provenea stătea undeva în umbră şi nu-l putea vedea. Ceva totuşi văzuse, aşa că era momentul să acţioneze. Începu să se apropie, cu băgare de seamă, de locul unde urma să sară gardul. Deodată un foşnet s-a auzit în spatele lui, făcându-l să se oprească în loc. Întoarse iute privirea într-acolo, cu inima bătându-i nebuneşte. Se putea aştepta la orice. Dar îndată începu să se liniştească. Era un dulău, care a şi început să-l miroasă. Era chiar unul din câinii care îl însoţise la stână. A început atunci să-l mângâie pe spate şi să-i vorbească în şoaptă. Curând îşi făcu apariţia şi cel de-al doilea. Acesta se ţinea ceva mai departe. După ce a văzut că tovarăşul său este mângâiat, s-a mai apropiat şi el puţin şi chiar începu să mişte din coadă.

- Până aici este bine, îşi spuse băiatul şi începu să se deplaseze încet spre stânga. Când ajunse în dreptul deschizăturii din gard prin care câinii erau lăsaţi să treacă liber de colo-colo, puse în dreptul acesteia un bolovan. Nu era bine ca dulăii să se ţină după el. Sarcina ar fi fost mai uşoară dacă s-ar fi putut strecura şi el pe acolo, însă nu încăpea. Ajungând în capătul celeilalte case, s-a oprit câteva momente. A privit atent dincolo, a ciulit urechile, apoi a sărit gardul în cealaltă curte. Cum s-a desprins de gard, s-a şi lăsat jos, făcându-se una cu pământul. Apoi a plecat în grabă spre spatele casei. Un nor acoperise luna şi nu voia

ca aceasta să-l prindă în loc deschis. Ajuns în dreptul peretelui, merse lipit de acesta, până când ajunse în dreptul ferestrei despre care îi vorbise bunicul. Apoi s-a săltat pe vârful picioarelor şi a tras cu grijă de cercevea. Aceasta a rămas însă lipită de tocul ferestrei. Să nu fie vorba de asta? Nu cred. Ia să mai încerc o dată. A scos din sac cuţitul cu lamă lată, l-a băgat în crăpătură, apoi a răsucit din ce în ce mai tare. Treptat a simţit cum lemnul s-a deplasat puţin. Destul ca să-şi poată băga degetele în crăpătură şi să tragă mai cu putere. În sfârşit fereastra se deschise, după care, ajutându-se de mâini şi picioare, trecu dincolo şi trase uşor geamul la loc.

Tocmai la timp, deoarece înainte de a se depărta spre interior, a sesizat cu coada ochiului o umbră care dăduse colţul clădirii, iar acum se apropia pe urmele paşilor săi. Atunci s-a lipit iute cu spatele de peretele cu fereastra, pentru a nu fi văzut de afară. Paşii se auzeau apropiindu-se încet, apoi, când au ajuns în dreptul ferestrei, s-au oprit. Atunci inima începu să-i bată puternic.

- Dacă m-au simţit, sunt pierdut. Iar mintea începu să-i lucreze cu repeziciune. Nu era bine să-şi piardă cumpătul. La nevoie, putea să găsească o cale de scăpare. Dacă era atent la ceea ce se întâmplă afară şi alegea momentul potrivit, putea să sară pe altă fereastră. Apoi să dispară în noapte cât mai iute. Dar era o soluţie jalnică, la care nu ar fi recurs decât silit de împrejurări. În acest caz, va rămâne pentru toată viaţa un fugar. Şi măcar dacă ar fi putut să-l scape pe Dumitru, care era prins în lanţuri, sub una din camerele acelea.

Deodată, paşii au început să se mişte din nou sub fereastră. Atunci Dide încercă cu multă fereală să observe ce se întâmplă afară. Deşi nu existau perdele la ferestre, era totuşi puţin probabil să fie zărit de afară, tocmai din unghiul acela. Deodată văzu limpede conturul unei mâini bâjbâind sub fereastră.

- Este clar. Vrea să intre după mine şi să mă prindă. Acum ce-i de făcut, să fug? Nu, nu încă. Dar fereastra o va deschide în curând, iar eu nici măcar nu m-am gândit să aflu cum se asigură pe dinăuntru. Mai am timp să încerc înainte de a scăpa cu fuga? Apoi, tot ce a urmat s-a petrecut foarte repede. Dintr-o singură mişcare băiatul s-a ghemuit sub fereastră, iar cu mâinile ridicate căuta febril ceva de care să apuce. Şi da, spre norocul său, a dat repede peste cârligul de fier. Nu ştia unde să-l potrivească, însă avea acum de ce să ţină. Ţinu cu amândouă mâinile şi ţinu cu putere, căci braţele de afară prinseseră bine marginea cercevelei şi trăgeau s-o deschidă. Au urmat două încercări smucite de a deschide fereastra, dar Dide ţinea cu toată puterea cârligul pe dinăuntru.

În sfârşit, braţele de la fereastră au dispărut în jos, dar băiatul continua să ţină bine pe dinăuntru. Apoi, pe bâjbâite, găsi în sfârşit locul de prindere a cârligului. Cel puţin era bine că ferestrele erau înalte. Ar fi fost greu pentru cineva să privească înăuntru, fără să se caţere pe ceva.

Cel care umblase ultima oară la acea fereastră, fusese desigur bunicul. El avusese grijă să pună cârligul doar de formă.

Când auzi paşii depărtându-se, atunci s-a ridicat şi Dide în picioare. Printr-o parte a ferestrei, văzu silueta unui om îndreptându-se către capătul celălalt al casei. A mai stat un timp la

pândă şi l-a văzut din nou apropiindu-se de geamul lui. Dar nu s-a mai oprit, ci a luat-o în direcţia de unde venise prima oară. Apoi, mutându-se iute în cealaltă parte a ferestrei, Dide mai apucă să-l observe dând colţul casei.

Acum răsuflă ceva mai uşurat. Putea să se mişte în voie prin casă. Dacă în următoarele minute nu se va mai auzi ceva suspect de afară, însemna că a fost doar un control de rutină. Probabil că el nu închisese bine fereastra, iar faptul acesta a atras atenţia celui care îşi făcea rondul. Un lucru era însă cât se poate de limpede, paznicii îşi făceau bine meseria. Aşa că va trebui să umble cu şi mai mare grijă de acum înainte. Acesta nu era un simplu joc.

Înainte de toate, mai dori să arunce câte o privire afară, prin celelalte ferestre. Umbla cu grijă, deoarece pe pardoseala de lemn zăceau împrăştiate la întâmplare unelte de tâmplărie şi scânduri. Prin ferestrele laterale nu observă nimic neobişnuit. Apoi merse în faţă, unde se găsea şi temniţa. A încercat mai întâi mânerul uşii. O găsi încuiată, aşa cum se aştepta. Se uită printr-unul din gemuleţe, dar nu văzu nimic. Când să se depărteze, a observat ceva care l-a bucurat mult. Uşa de la intrarea casei era prevăzută cu un zăvor interior. Iar pentru ca paznicilor să nu le treacă cumva prin minte să o descuie, îndată l-a şi închis. Apoi a intrat în altă cameră, să cerceteze pentru ultima oară prin fereastră. Îşi plimbă încet privirea peste tot, peste latura din spate a casei mari, şi deodată îl văzu. Omul care dăduse roată casei, provocându-i atâta spaimă, era acum acolo. La numai câţiva paşi în faţa geamului şi avea privirea aţintită direct spre el! Descoperirea aceasta îl făcu să intre în panică şi se retrase îngrozit din

cadrul ferestrei. Cu inima bătându-i nebuneşte, aşteptă înspăimântat să vadă ce se va întâmpla în continuare. Acum că-l descoperise unde se afla, nu mai avea nicio scăpare. Era prins în cursă precum un şoarece.

Paznicul s-a ridicat încet din locul de unde supraveghea intrarea şi începu să se apropie călcând greu. Când ajunse la un singur pas de zidul casei, se opri şi începu să se scotocească pe sub haine. În timpul acesta, Dide îl privea înspăimântat din colţul întunecat în care se retrăsese.

- E clar că m-a văzut. Acum caută după chei şi va pune negreşit mâna pe mine. Zăvorul nu îl va ţine multă vreme în loc, căci se va folosi de arme. Având flintă şi pumnal asupra sa, ce nevoie să mai aibă de altceva? În câteva clipe avea să se lămurească totul. Să vadă şi să înţeleagă. Şi, brusc, înţelese. Înţelese că tocmai atunci avea şi omul nevoile lui, de care se elibera acum printr-un jet prelung. Îl dirija cu îndemânare asupra unei ținte aleasă la întâmplare, iar exercițiul acesta părea să-l încânte. Şi tocmai în faţa ferestrei în dosul căreia făcuse pe el de frică băiatul!

Se cam udă ce-i drept pe unul din cracii pantalonilor, dar cel puţin acum începea să se mai liniştească, din spaima prin care trecuse, însă nu chiar de-a binelea, deoarece picioarele i se cam înmuiaseră şi păreau că nu-l mai ascultă.

Capitolul 11

Evadarea haiducului

Cu mai multă băgare de seamă ca până atunci, paşii îl purtară totuşi mai departe, pentru a cerceta locul. Peste puţin reuşi să descopere ceea ce căuta: camera prin care se putea pătrunde în temniţă. Recunoscuse locul atât din descriere, cât şi după semnul lăsat de bunicul. Două scânduri între multe altele care erau aşezate în formă de cruce. Partea de jos a crucii se oprea direct pe dulapul de lemn care trebuia dislocat. Într-adevăr, era chiar al treilea de după uşă. Scândura era lată şi bine prinsă între celelalte. Încercă să o clintească cu ajutorul cuţitului, dar nu a putut. Atunci scoase din sac resteul de la jug, care la capăt era turtit, şi l-a forţat să intre la unul din capete. Apoi apăsă pe capătul celălalt, folosindu-l ca pârghie. Simţea cum încet-încet scândura se ridică, iar curând a putut să-şi bage degetele dedesubtul ei, pentru a putea trage mai bine. În final a reuşit să o scoată cu totul. Era groasă şi atârna greu în braţele sale. O puse cu grijă lângă perete, apoi, aplecându-se, îşi vârî capul prin deschizătură.

- Care eşti, mă, acolo? se auzi un glas răguşit, care venea de jos.

- Mai încet, nene Dumitre, dacă vrei să scapi de aici. Se aplecă prin deschizătură şi scăpără amnarul de cremene pentru a vedea o clipă dincolo. Apoi băiatul se lăsă să atârne în mâini,

după care îşi dădu drumul. Ateriză pe vârful picioarelor, fără să facă zgomot. Apoi mai făcu câteva scântei cu amnarul, doar cât să vadă felul în care erau prinse lanţurile. De acum înainte putea să se descurce şi pe întuneric. Era obişnuit de la stână, unde noaptea rareori folosea felinarul.

- Tot nu m-ai cunoscut, nene Dumitre? Sunt eu, Dide al Anichii lui Dică. El m-a trimis să te scap de aici. El m-a învăţat cum să pătrund, spunându-mi că nu-i altul mai potrivit pentru treaba aceasta.

- Mare om moşu Dică ăsta al nostru, măi băiete, dar şi tu ai cu cine semăna! Cine spunea că aşchia nu sare departe de trunchi?

- Da văzui că te-au legat zdravăn!

- Păi dacă nu eram legat, crezi că nu aş fi încercat şi singur? Cu toate că m-au cam schilodit ei, bătu-i-ar Dumnezeu! Braţele lui Dumitru erau prinse cu lanţuri de belciuge groase. Acestea erau bine ţintuite în zid de-o parte şi de alta a sa. În felul acesta prinsul a fost ţinut tot timpul în picioare cu spatele la perete.

Cu ajutorul resteului ce nu era unul obişnuit, Dide a reuşit să plesnească una dintre zale şi primul lanţ a căzut. Apoi s-a apucat de celălalt. Dar lucrul a mers mult mai greu, deoarece toate verigile erau la fel de tari.

- Mai stai puţin, măi băiete, că te ajut şi eu cu braţul ăsta liber. Dar deocamdată nu pot să-l mai mişc. După un timp, Dide a încercat din nou să răsucească cu pârghia. De data aceasta, cu ajutorul braţului liber al lui Dumitru, a reuşit în sfârşit. Acum nu mai era timp de pierdut. Paznicii ar fi putut intra oricând, dacă

aveau până şi cea mai mică suspiciune. Cu ajutorul haiducului, băiatul s-a căţărat iute până sus. Apoi dându-i mâna lui Dumitru, îl trase şi pe acesta deasupra. Deşi cu destulă trudă, deoarece din pricina chinurilor îndurate, haiducul nu se simţea în putere. Mirajul libertăţii îi dădea însă noi forţe.

În continuare, băiatul a aşezat cu grijă scândura la locul ei, a băgat resteul şi cuţitul în sac şi îl întinse lui Dumitru. Trecând prin dreptul uşii, avu grijă să deschidă zăvorul acesteia, aşa cum îl găsise. Apoi, cu precauţie, trecu de la o fereastră la alta, să privească afară.

- Nu ştiu dacă-i de bine, ori de rău, nea Dumitre, dar nu am mai văzut pe nimeni.

- Dar luminiţa aia, de unde vine? Ce este acolo, măi băiete?

- Acolo-i camera unde mănâncă clăcaşii. Cum este trecut mult de miezul nopţii, nu ar trebui să mai fie nimeni înăuntru.

- Dacă este ceea ce spui, atunci treaba-i bună. Cel puţin unul din gardieni se află acolo. Ştiu asta deoarece i-am auzit noaptea intrând undeva. Şi unde altminteri ar putea intra atât de aproape?

- Da, cred că ai dreptate. Atunci putem ieşi. Dar unde ai băgat sacul? să nu uităm nimic pe aici.

- Dar care sac, că nu mai este.

- Dar cum, nene Dumitre, răspunse îngrijorat băiatul, nu ţi-am dat eu mai înainte sacul în mână? Apoi pentru a se încredinţa, întinse mâna către Dumitru. Dar acesta ce-i? întrebă flăcăul, atingând deodată pântecele haiducului. Ăsta nu e sac?

- Te rog să nu mă jigneşti, domnule, răspunse ofensat Dumitru. Acesta este un surtuc boieresc din postav veritabil şi foarte potrivit pentru gerul de afară. Şi nicidecum un sac plin de pureci, care ar pângări acest conac domnesc.

- Mare pişicher eşti, nene Dumitre, nici măcar nu ai scăpat şi te ţii de şotii. Dar cum ai făcut de l-ai îmbrăcat? Uite, parcă-ţi vine ca turnat pe matale!

- Am fost ucenic la croitor, măi băiete, ce ştii tu.

- Croitor, croitor, dar cum ai reuşit atât de repede?

- Păi foarte simplu. O tăietură la fund pe unde să scot capul, şi două lateral, pe unde să-mi iasă braţele. Dar ia priveşte mai bine la ce se petrece acum pe-afară. Uşa de la cameră s-a deschis, iar în prag au apărut două siluete. Par bărbaţi. Trebuie să fie chiar ei.

- Atunci hai degrabă, căci dacă nu ieşim acum, dăm de bucluc.

Şi fără să mai piardă o clipă, băiatul îl conduse în camera din fund. Au sărit afară pe rând, iar băiatul avu grijă să pună totul la loc în urmă. Ba chiar întinse şi cârligul la capăt, să pară că fereastra a fost forţată de afară.

- Pe acolo, nea Dumitre. Hai repede spre livadă. Acum o iau şi eu într-acolo, altfel le-aş cădea drept în braţe.

Cu paşi grăbiţi au ajuns la gard şi au sărit cât ai clipi dincolo.

- Acum matale întinde-o iute spre copaci, căci eu am să mă întorc la grajd pe ocolite. Atunci Dumitru îl strânse-n braţe şi-i spuse:

- Băiete, nu am să uit cât oi trăi ce ai făcut pentru mine. Vă datorez viaţa. Dacă vei avea necazuri, urcă la noi. Moşu ştie unde să ne găsească. Apoi se îndepărtară în grabă, fiecare apucând-o în câte-o direcţie.

După ce făcu un ocol mai larg, pentru a nu fi simţit, Dide ajunse din nou în ocolul de animale. Apoi intră cu grijă în adăpost şi se opri la uşa camerei de dormit. Acolo trase mai întâi cu urechea, să-şi dea seama dacă Gheorghe doarme sau nu. Iar el nu dormea. Şi mai rău încă, era treaz, căci putea să-i distingă glasul răspunzând cuiva. Spunea ceva despre poteră şi o pungă de bani pe care el ar trebui s-o primească, înainte de a vărsa tot ce ştie.

La auzul unor astfel de cuvinte, Dide s-a îndepărtat imediat. Nu voia să fie surprins ascultând la uşă şi cu atât mai puţin prins. Prins nu va fi nici dacă cineva va intra în grajd pe urmele lui, căci ştia un loc pe unde ar putea dispărea repede afară. Totuşi era foarte mâhnit. Tocmai acum, când reuşise să treacă cu bine de ceea ce era mai primejdios, să se ducă totul de râpă! Adică totul nu, pentru că va fugi chiar acum acasă. Până la ziuă va ajunge la bunicul, îi va povesti totul, iar el va fi silit de împrejurări să-i spună unde-i sălaşul haiducilor. Dar ce va fi de familia lui, căci nici de ei nu va fi bine. Dide avea motive să fie mâhnit, dar şi mai multe de satisfacţie. Înfăptuise ceva grozav. Un lucru de care putea fi mândru. De acum înainte putea fi trecut şi el în rândul bărbaţilor. Cu bunele şi relele ce aveau să urmeze. Iar acum ce mai aştepta? Trebuia să-şi ia soarta în propriile mâini şi să plece. Iar pentru că ştia ce are de făcut de acum

înainte, nici teamă parcă nu mai avea. Înainte de a părăsi pentru totdeauna acel loc, ar fi dorit să mai audă câte ceva din preţul trădării lui Gheorghe. Dar poate pentru că acum se găsea ceva mai departe, nu mai reuşea să înţeleagă nimic. Apoi vocea a încetat. Dar nu pentru mult timp, căci deodată se auzi altceva. Iar pentru că lui Dide nu-i venea să creadă, s-a apropiat iarăşi de uşă. Erau nişte sforăituri. Chiar asta să fie oare? Da, cineva tocmai a început să sforăie. Mai zăbovi puţin în faţa uşii, apoi faţa i se destinse şi pătrunse fără să mai şovăie înăuntru. Într-adevăr, ceea ce auzise mai înainte era Gheorghe vorbind prin somn. Acum dormea de-a binelea. Iată cât de bine este să nu te pripeşti, gândea Dide. Acum totul este în ordine, slavă Domnului. Dar totuşi mai rămăsese încă ceva de făcut. În ciuda primejdiei prin care trecuse, băiatul avea mintea mai trează ca oricând. A scormonit în vatră, până s-a făcut jar. Aşeză peste el surcele uscate şi începu să sufle, până când flacăra prinse viaţă.

Scoase din straiţă bucata de mămăligă, o puse lângă sticla din care băuse Gheorghe şi părăsi încăperea. Înainte s-a gândit să-şi lepede totuşi din haine. Dacă s-ar fi trezit Gheorghe între timp, hainele dădeau mărturie şi ele că-i prin preajmă. Şi nici nu putea fi altfel pe gerul acela.

Aruncă sticla goală în fundul podului, apoi se apropie iarăşi de gard. Era linişte şi toate lucrurile păreau la locul lor. A dat la o parte bolovanul care bloca trecerea câinilor şi făcu cale întoarsă. La uşa grajdului îl întâmpinară dulăii. Dide rupse bucata de mămăligă în două şi dădu fiecăruia câte o parte. Cam asta-i tot ce era de făcut, îşi spuse băiatul. După care se grăbi să intre

la căldură. Era dornic să se bage în culcuş, pentru a încerca să mai prindă un ceas două de somn. Ce se va întâmpla la curte după descoperirea evadării lui Dumitru, va vedea în curând. Cel puţin pentru un timp, se simţea în siguranţă. Deocamdată nimeni nu avea motive să-l bănuiască cu ceva.

Capitolul 12

Ziua judecăţii

A doua zi de dimineaţă, toate păreau să fie la locul lor. În târg se ştia că va avea loc judecata, urmată de atârnarea în ştreang a haiducului. Judecata fusese de fapt făcută mai înainte, numai că aşa, boierii voiau să salveze aparenţele. Doreau ca poporul să se plece în faţa puterii şi să nu mai cârtească din cauză că toate se fac în ascuns.

Spânzurătoarea era deja ridicată, iar ţăranii se gândeau cu înfrigurare la acest moment. Argaţii de la conac se sculară primii, căci aveau destule de făcut până se trezea boierul. De cum îi văzură trebăluind, paznicii au intrat şi ei un pic la căldură, căci îi răzbise frigul şi le cam cădeau pleoapele de somn.

Boierul Costache s-a trezit însă ceva mai devreme ca de obicei, fiindcă avea să primească delegaţia de la isprăvnicie. Se învoiseră să termine totul cât mai curând, deoarece urmau să plece cu toţii la vânătoare de mistreţi. Iar asta nu era totul. Seara urma să dea un ospăţ în cinstea musafirilor, cu bucate alese, vinuri de soi şi lăutari. Printre invitaţi erau chiar dregători, oameni aleşi, şi dorea ca totul să iasă bine până la capăt. Dar iată că nici nu se ridicase bine soarele, că trăsurile isprăvniciei au şi sosit la poartă. Înainte de a le ieşi în întâmpinare, boierul îi strigă peste umăr Floricăi:

- Întinde de la început masa cea mare şi pune rachiul la fiert!

În timp ce caii erau acoperiţi cu câte un ţol, căci le ieşeau aburi din piele, domnii au fost poftiţi în salon să guste câte ceva. Încăperea era mare şi avea ferestre cu ghivece pe două din laturi. Deasupra fiecăreia erau prinse în fundă ştergare cu înfloriturі pe la mărgini. Din policandrul de sticlă veneţiană continuau să ardă mai multe rânduri de lumânări de ceară, cu toate că acum era lumină de la ziuă. Sub grinzile frumos dăltuite s-au aşezat, separaţi, grupul de boieri şi cucoane, căci între timp mai sosiseră dintre ei. Celor care doreau li se oferea, după obiceiul preluat de la osmanlâi, cafea, în ceşti subţiri de porţelan. Dar asta era pentru cei mai simandicoşi, căci în provincie se preferau ulcelele din lut.

Pe când şedeau ei la masă şi se puseseră deja pe glume, iată că în odaie dădu buzna unul dintre argaţi. Îşi ţinea căciula în mână şi, fâstâcindu-se, se adresă boierului:

- Stăpâne, iartă-mă că îndrăznesc să te deranjez, dar vreau să-ţi spun că în timpul nopţii cineva a dărâmat spânzurătoarea!

Vestea aceasta venise pe neaşteptate şi făcu ca discuţiile să înceteze. Însă după o clipă de stupoare, în care boierul se cam încruntase, acesta reveni la starea de dispoziţie de mai înainte şi-i spuse argatului:

- Ia-l imediat pe Bucă şi ridicaţi totul cum trebuie, în cel mai scurt timp! Apoi, de aflarea făptaşului ne vom ocupa mai târziu.

Erau programate câteva evenimente în acea zi şi nu voia să-şi strice buna dispoziţie de dimineaţă, mai ales că şi vremea se anunţa a fi atât de plăcută.

- Lasă, Costache, ăsta să fie necazul tău! Toarnă mai bine o ulcică de rachiu şi să fie de sufletul lui Dumitru - spuse vecinul de moşie, Lisandru, în hohotele de râs ale mesenilor. Nu l-ai făcut încă să ciripească? N-ai scos nimic de la el în legătură cu jaful?

- Lasă că spune el când va vedea ştreangul apropiindu-se de gât, spuse un altul. Am să te învăţ eu cum să procedezi, vere Costache, dacă vrei să afli unde a pus agoniseala matale, căci şi eu am trecut prin aşa ceva. Acum, chiar toată, n-ai s-o mai vezi, că au pus şi haiducii pe iarnă una-alta. Până la primăvară au nevoie de hrană, iar cum dânşii nu sunt obişnuiţi cu munca, nici lipsurile nu pot a le îndura. Dar să revin la ce trebuie să faci. În timp ce-i citeşte popa, să pui a bate tobele încet. Apoi, treptat, din ce în ce mai tare. Ai grijă mai întâi ca mă-sa şi fătuca aia a morarului, cu care voia să se ţină, să fie acolo în faţă şi să se văicărească. Apoi, când îl urcă pe scăunel, scăunel să fie şi nu butuc, să nu-i pună imediat funia de gât, căci acela este momentul. Atunci să faci semn gâdelui să se aplece şi să-l miroasă mai întâi la nădragi. Şi dacă simte duhoare, să întârzie cu laţul, căci atunci, dacă ştii să-i vorbeşti, va spune totul. Iar dacă spune, ai putea să-l ierţi, vere, şi să-l trimiţi la ocnă, că oameni suntem.

Când auziră ei această metodă, se ţineau cu mâinile de burtă de râs, nu alta. Se înveseli deopotrivă cu ei şi boier Costache, pentru care nu era satisfacţie mai mare decât să-şi vadă oaspeţii bine dispuşi. Dete uitării curând şi afrontul cu dărâmarea spânzurătorii şi totul. Ziua începuse cum nu se putea mai vesel. Între timp, veniseră şi ultimii învitaţi care trebuiau să sosească la curte, astfel că salonul conacului devenise neîncăpător.

Unii dintre oaspeţi nu se văzuseră de mult timp, iar după câteva păhărele trebuia să ridice glasul unul către celălalt, căci nu se mai puteau înţelege între ei din pricina vacarmului. Toţi vorbeau deodată şi nimeni nu mai înţelegea nimic. Florica nu mai prididea să împartă tăvi cu gustări, deoarece rachiul le deschisese pofta de mâncare. După aceea, mulţi dintre ei, îndemnaţi de cucoane, au cerut vin spumos de tămâioasă.

- Dar să ne scoţi din acela de care-i trimiţi şi lui Vodă la curte, nene Costache.

- Apoi, ai putea trimite şi după ţiganca aia oacheşă, să ne cânte ceva, până termini cu trebile tale.

- Vă aduc tot ce vreţi după aceea, numai acum ascultaţimă puţin. A trecut mai bine de un ceas şi trebuie să purcedem numaidecât la judecată.

- Mai stai un pic, măi, nene Costache, răspunse însuşi judecătorul. Stai să o judecăm şi pe aceasta, arătând spre o ploscă pântecoasă, şi apoi om merge îndată unde vei vrea dumneata.

În clipa aceea intră în încăpere, ploconindu-se, argatul de mai înainte.

- Boierule, am alergat într-un suflet. Am pus stâlpii la loc, iar între timp a sosit şi ceata însărcinată cu ordinea. Locul s-a umplut de lume şi totul este gata pregătit.

- Bine, acum pleacă şi adu toboşarii aici, căci ei trebuie să meargă înaintea alaiului. Stai, trimite şi ceata de arnăuţi, că aceştia trebuie să asigure paza prizonierului pe drum. Doar nu-i plătesc să se reazeme-n flinte şi să se uite după muieri. Între timp plecăm şi noi de aici, deoarece trebuie să fim acolo când va ajunge prinsul.

Deşi începuse să nu mai aibă astâmpăr, Costache fu nevoit să mai schimbe câteva politeţuri cu noii sosiţi. Apoi, privind afară, văzu că arnăuţii au şi sosit. Aveau o ţinută mândră cu iacalele lor aurii şi fustanele lor albe ca neaua, fluturând în vânt. Prezenţa lor şi a celorlalţi oaspeţi îl onora pe Costache care, la urma urmei, nu era decât un boier mărunt. Cu ciubucuri şi ploconeli, reuşea însă foarte bine să intre pe sub pielea stăpânirii.

Erau acolo şi câteva femei îmbrobodite, care îşi ţineau scurteicile îmblănite lipite de trup. Mânecile lor atârnau slobode din umeri în jos, în timp ce ele priveau tăcute către conac.

- Acum, dar, fraţilor, e timpul să ne pornim într-acolo, căci ţăranii sunt deja adunaţi şi nu pot fi ţinuţi pentru multă vreme. Au sosit din mai multe sate, iar astăzi trebuie să primească o lecţie. Să le intre bine la cap că pentru toţi există o lege, iar stăpânirea se vede obligată să pedepsească orice abatere de la aceasta.

În urma celor spuse, invitaţii s-au ridicat rând pe rând şi au pornit, în sfârşit, spre locul cu pricina. Care cu trăsura, care pe jos, căci răspântia se găsea nu departe de conac. Arnăuţii şi toboşarii aşteptau ordonaţi la poartă, iar ceilalţi, aflaţi împrejur, care priveau cu gura căscată, care aşteptau să fie şi ei puşi la câte o treabă. Erau rare astfel de evenimente şi măcar că unii se aflau în slujba domniei, nu ştiau prea bine ce au de făcut. După ce împărţi ordine în stânga şi-n dreapta, Costache se alătură celorlalţi, care se îndreptau spre răspântie. Dăduse dispoziţie ca la jumătate de ceas de la plecarea lui, haiducul să fie scos la lumina zilei. Apoi să fie urcat deasupra carului, iar acesta să înainteze încet pe uliţe, flancat de ceata de arnăuţi. Pe întreaga durată a

procesiunii, toboşarii să bată darabana şi să anunţe delictul. Odată ajunşi în faţa adunării, să se oprească şi să înceteze orice sunet.

Moş Dică aflase vestea la fel ca ceilalţi, iar acum, chiar dacă îi venea nespus de greu să asiste la o astfel de scenă, aştepta cătrănit în primele rânduri. Planul pe care îl pregătise cu atâta migală nu păruse deloc rău, numai că nepotul, după cum se vedea treaba, nu putuse să izbutească. Iar ceea ce era şi mai rău, timpul fusese prea scurt pentru ca ceilalţi haiduci să-l scape. Îl va vedea totuşi curând pe Dide, iar acesta îi va lămuri multe lucruri.

La sosirea boierilor, ţăranii încetaseră discuţiile şi numai din când în când se mai auzea câte o şoaptă. Judecătorul şi oamenii de la isprăvnicie luară loc în faţă, la masă, iar în cealaltă parte, alături de noii sosiţi, s-a aşezat pârâşul. Privirile norodului erau însă aţintite acum în altă parte. Călăul, cu mantia sa roşie, îşi găsise loc chiar lângă umilul popă înveşmântat în negru. Era un haidamac bine hrănit şi mândru nevoie mare de rolul său. La ce le folosea iertarea popii, din moment ce, ajunşi pe mâna lui, la toţi li se înfunda, gândea călăul. Dacă s-ar găsi alţii mai buni la meşteşugul acesta, boierii nu l-ar mai fi plimbat acum pe el prin ţară cu trăsura. Avea cătare pentru trebile astea şi nimeni nu le putea face mai bine. La toţi le tremura mâna, când venea vremea să împlinească sentința. În fapt o treabă atât de gingaşă, pe care însă nu o putea face oricine. Pe lângă leafa pentru servirea justiţiei, i se mai dădea şi de pomană din ceea ce rămânea de la ospeţele dregătorilor. Rareori i se întâmpla să nu se aleagă cu câte o traistă de mâncare după împlinirea slujbei. Păcat însă,

gândea el, că astfel de prilejuri nu erau mai dese. Câţi din ţara asta o duceau însă la fel de bine ca dânsul? Totuşi avea şi el un necaz, pe care nu-l mai spunea la nimeni. Toate muierile fugeau din calea lui, când îi aflau meşteşugul.

După câtva timp de aşteptare, boierii începură să se foiască nerăbdători, mai mult însă din pricina vântului rece care începuse să sufle.

- E timpul să apară, le spunea Costache. De-acuma, totul e pregătit. Nici lui nu-i plăceau treburile de felul acesta, însă ţăranii trebuiau ţinuţi sub ascultare. Altfel li s-ar fi urcat la cap. Dar de ce nu mai ajung odată? gândea el, tot privind în lungul drumului. Deodată zări, în sfârşit, pe cineva alergând dintr-acolo. Şi argatul care se apropia nu se opri decât atunci când ajunse în dreptul său. Se aplecă la urechea lui pentru a nu fi auzit de altcineva şi spuse cu răsuflarea întretăiată:

- Boierule, am a-ţi spune ceva, dar nu vreau să te supăr şi să-ţi căşuneze tocmai pe mine.

- Omule, spune mai bine de ce nu-l aduc odată pe Dumitru, căci de altele nu am vreme acum.

- Dar vai de păcatele mele, boierule. De unde să-l mai aducă? Află că Dumitru a scăpat!

- Ce vorbeşti, omule?! Nu este posibil! Cum să scape cu atâta pază ce-i acolo?!

- Când au descuiat la beci să-l scoată, locul era gol. Nimeni nu ştie cum de a putut scăpa.

Capitolul 13

Încurcate mai sunt Căile Domnului

La auzul acestor cuvinte, Costache simţi că-i fuge pământul de sub picioare. Privirile tuturor erau aţintite acum spre el şi vedeau bine că s-a întunecat la faţă. Nu ştiau din ce pricină, însă bănuiau că ceva grav tocmai se întâmplase. Mulţi veniseră acolo aduşi cam cu sila, însă acum nu le mai părea rău. Erau curioşi să afle ce l-a putut tulbura într-atâta pe stăpânul lor. Cel care a reacţionat primul după momentele de stupoare, a fost însuşi călăul. Ţiganul avu prezenţă de spirit şi veni să-l ţină de subsuori, să-l aşeze iute pe scăunelul luat de sub ştreang, şi să-l frecţioneze la ceafă cu mâinile lui mari, pentru a-l linişti.

- După ce-l vindecă pe Costache, ai putea trece tu la rând pe scăunel, spuse judecătorul ajutorului de ispravnic. Tot te văitai tu că ai nevoie de cineva care să te tragă de gâlci. Profită acum cât se poate. Doar să ai grijă să nu-l bruschezi, să nu cumva să tresară şi să încurce comenzile.

- Zici că ţiganul ăsta are putere asupra vieţii şi a morţii, intră în vorbă boierul Lisandru. Dacă buleandra aia roşie de pe el ar avea o altă culoare, ai putea crede că-i tămăduitorul seraiului. Eu zic că ar putea fi trimis plocon sultanului în locul birului. Deşi ar fi păcat, căci Vodă ar suferi o grea pierdere.

Ajutat de călău, Costache începea de acum să-şi vină în fire. Nici nu apucă să se ridice bine în picioare, când un cavaler

se înfăţişă înaintea sa. Pe acesta nu părea să-l cunoască, însă spera ca el să-i aducă veşti mai bune. Altfel va ajunge de râs în toată Valahia.

- Boierule, nu-ţi mai pierde cumpătul! Eu ştiu unde se află Dumitru. Dacă te învoieşti, ţi-l pot da pe tavă. Tâlharul mi-a pricinuit şi mie multă pagubă. Până la urmă ori de primeşte osânda de la mine, ori de la tine, unde văd că totul este pregătit, mie-mi este tot una. Dar dacă ţii atât de mult să-l judeci dumneata, nu-ţi cer decât o bagatelă. Să-mi plăteşti şi mie aici pe loc, preţul pe care l-ai plătit cârciumarului prima oară. Doar este premiul pus pe capul lui, aşa că nu văd de ce să nu-ţi convină.

- Omule, şi dacă umbli cu viclenii şi vrei să mă înşeli?

- Dacă te mint, boierule, să n-am parte de mila ta. Uite, călăul este aici, spânzurătoarea-i colea, iar eu sunt în puterea domniei tale. Cuvintele acestea îl făcură pe boier Costache să-şi recapete speranţa şi siguranţa de mai înainte. Doar nu de nebun îşi pune omul ăsta capul în joc. Iar la urma urmei, ce altceva mai bun avea acum el de făcut? Îi dădu străinului două pungi. Una o avea la el, iar pe cealaltă o ceru imediat cu împrumut de la alţii.

- Adevărat chilipir, îşi spuse Costache. I-aş fi putut da şi de zece ori mai mult, dacă cerea. Numai să ies cu bine din rahatul ăsta. Iar dacă lucrurile s-ar mişca repede, ar putea să-l treacă pe haiduc mai întâi pe la conac. În felul acesta norodul nici nu ar şti că a scăpat din mâinile lui. Să trimită chiar acum pe argatul dinainte, să le spună celor aflaţi la curte să mai zăbovească acolo un timp. Până la urmă nu va părea decât o mică întârziere în program, pentru care îşi va cere scuze tuturor.

- Iar acum să cunoşti, boierule, că nu din lăcomie am cerut pungile astea, iaca una o dau ţăranilor să aibă de unde-ţi plăti dările. Şi zicând aceasta, aruncă spre mulţime întreg conţinutul pungii. Acum ia-ţi câţiva oameni şi hai să urcăm în trăsură. În care vrei dumneata. Locul unde-i legat nemernicul nu-i prea departe, dar poate că vrei să ne mişcăm mai repede.

Omul acesta parcă a picat din cer, îşi spuse boierul ca pentru sine. El mă poate scăpa din toată beleaua. Dacă ies cu faţa curată fără să cad de ruşine, de azi înainte am să fiu mult mai prevăzător. După ce se asigură că are pistoalele încărcate, şopti ceva unor oameni de încredere, apoi urcară cu toţii în trăsură. În timp ce caii o luară din loc, apucă să mai strige celor prezenţi:

- Mai aveţi puţină răbdare, căci eu merg să văd de ce se întârzie.

Pentru mai multă siguranţă, puse pe străin între ei. Dar mai întâi s-a asigurat că acesta nu avea armă.

- Ei, prietene, acum ţi-am plătit, spune-mi, dar, unde-i Dumitru? Restul amănuntelor ai să le povesteşti mai târziu.

- Cum am spus, este aproape, iaca colea. Chiar la marginea crângului aceluia.

- Şi dacă nu m-aş fi învoit, ce ai fi făcut cu prinsul?

- L-aş fi judecat eu singur, însă nici nu mă aşteptam la altceva din partea dumitale, la cât erai de cătrănit.

- Omule, să ştii că-mi placi, însă nu aş vrea să fiu în pielea ta, dacă încerci să ne tragi pe sfoară.

Foarte curând intrară în pădure, iar trăsura nu încetini decât la o hârtoapă aflată la un cot al drumului. În momentul

acela, uşile trăsurii au fost trase brusc în afară, iar în cadrul lor au apărut doi mascaţi ce ţineau pistoalele aţintite către ei. Cel aflat pe partea lui Costache îşi dădu repede masca jos şi se adresă acestuia:

- Bun regăsit, boierule, îţi era dor de mine şi ai venit să mă cauţi, nu-i aşa? Iaca, eu nu am vrut să-ţi pun răbdarea la încercare şi ţi-am ieşit în întâmpinare. Ei, dar nu te bucuri?

Când îl recunoscu pe Dumitru, boierul a încremenit de spaimă. Nici însoţitorii lui nu au apucat să pună mâna pe arme, deoarece au fost luaţi ca din oală. Străinul se ridică dintre dânşii, fără să simtă cea mai mică împotrivire. Îi dezarmă pe fiecare, apoi, fără a-i scăpa din privire, merse la cai să-i deshame. Cu trăsura nu aveau ce face, deşi avea arcuri şi era confortabilă, însă telegarii le erau de mare trebuinţă.

- Carevasăzică, ţi-ai pierdut graiul, boierule, continuă Dumitru. De auzit cred însă că auziţi bine cu toţii, nu-i aşa? Acum coborâţi câteşitrei şi daţi-vă hainele jos, fiindcă de-acuma tot nu mai aveţi trebuinţă de ele!

- Ce vrei să faci, Dumitre, este o nebunie! Doar nu vrei să ne omori pe toţi?!

- Pe toţi, poate că nu, însă cu tine este altceva. Ai vrut să-mi pui ştreangul de gât pentru nişte bani care nici măcar nu erau ai tăi, iar eu acum să te cruţ?

- Îndură-te, Dumitre, că-ţi dau iertăciune. Îţi fac înscris şi bani îţi dau câţi vrei, numai nu mă omorî.

- Mă faci să râd, boierule! Tu m-ai tratat ca pe un câine turbat, iar acum, că te afli în puterea mea, spui că-mi dai iertă-

ciune? Ia aminte la tovarăşii tăi, căci aşa dezbrăcaţi cum îi vezi, au mai multă demnitate decât tine.

Simţind arma lipindu-i-se de faţă, Costache urmă exemplul confraţilor săi şi rămase aproape în pielea goală.

- Dar văd că te-ai zgârcit până şi la izmene, boierule, de le ai atât de scurte. Ori poate cucoanei îi place să te poarte aşa, să te aibă mai la îndemână? Acum, ce va povesti târgul, când vei fi găsit în halul ăsta? Deşi ai merita să te atârn de-o creangă, la fel cum ai vrut să faci cu mine, eu am să-ţi ofer totuşi o moarte mult mai uşoară. Aşa că fă-ţi rugăciunea, şi iute, că ţi-a sosit ceasul! Dar să nu fii supărat. Căci ce înseamnă viaţa aceasta, pe lângă cea pe care o vei gusta în curând?

Atunci boier Costache, căruia îi dispăruse până şi ultima urmă de măreţie, îşi plecă genunchii în zăpadă şi cuprinse picioarele haiducului cu mâinile.

- Mă căiesc, Dumitre, de tot răul pe care ţi l-am pricinuit. Însă acum îndură-te de mine şi fii milostiv, că aşa spune la slujbă. Părinţii te-au crescut cu frică de Dumnezeu şi este strigător la cer să faci moarte de om.

- Boierule, dacă ai terminat rugăciunea, scoală-te, căci a sosit clipa. A sosit clipa să capeţi ce n-ai meritat! Eşti liber să pleci alături de tovarăşii tăi. Dar pentru aceasta, cred că vei trage unele învăţăminte, căci altfel nu te mai întâlneşti cu aşa pomană! Din banii pe care-i ofereai mai înainte în schimbul vieţii, fă milostenie. Cât despre înscrisul cu iertăciunea, dacă va mai vedea episcopul şi una ca asta, te va trece negreşit în rândul sfinţilor. Totuşi, faptul că veţi merge aşa până acasă, consideraţi-l un mic canon. Cu osânza pe care aţi adunat-o şi acoperiţi cu ţolul cailor,

nici măcar nu veţi simţi frigul. Iar acum, întindeţi-o iute, până nu mă răzgândesc!

Apoi, fără să mai stea o clipă pe gânduri, au luat-o cu toţii la sănătoasa spre sat, deoarece cu haiducii ăştia nu ştiai niciodată la ce să te aştepţi. Deodată-şi schimbă părerea şi s-a zis cu tine. Nici măcar nu îndrăzneau să privească înapoi. Abia când au ajuns în dosul unui pâlc de măceşi şi-au mai tras puţin sufletul. Înfofoliţi cu ţolul cailor până peste urechi din pricina frigului, îşi continuară drumul înghesuiţi unul în celălalt, mulţumiţi că scăpaseră doar cu atâta. De acum începeau să se gândească şi la altceva. Cum să facă să nu-i vadă careva în halul acela. Chiar dacă dădeau un ocol larg, era mai bine s-o apuce prin spatele grădinilor.

- Pune-te tu în faţă, vere Costache, căci trebuie să cunoşti toate pârleazurile alea! Du-ne mai repede, frăţică, la căldură, să nu înţepenim de frig.

Iar Costache îi conduse cu paşi vioi, căci şi el simţea pe propria-i piele lipsa veşmintelor. Deodată le apăru în faţă o potaie, însă de cum îi văzu, se sperie şi se retrase lătrând. Dar urletele lui atraseră îndată o droaie de câini slobozi de pe la case şi, oricât căutau ei să-i alunge, mai tare îi întărâtau. Şi nu era un lucru de mirare, deoarece nu mai văzuseră până în ziua aceea o creatură atât de hidoasă şi cu atâtea picioare care să dea târcoale prin dosul coteţelor. Boier Costache îndura cel dintâi înţepăturile mărăcinilor, dar şi mai rău a fost de ultimul din învelitoare. Acesta a simţit cel dintâi colţii ascuţiţi ai câinilor. Iar când încerca să se ferească zvârlind în spate cu picioarele precum caii, atunci simţea urmele ghearelor brăzdându-i pielea.

- Mai lasă-mă să intru şi eu la mijloc, Mitică, să mă mai încălzesc un pic!

- Nu te las, frăţică, căci tu ai fost primul cu ideea s-o luăm după grădini. Puteam să fi mers şi noi pe drum ca oamenii, iar acum eram de mult ajunşi la căldură. Şi nu apucă bine să-şi termine vorba, că şi el a simţit colţii unui dulău. Însă la fel ca şi celălalt, nu ţipă, căci nimeni nu venea să-i sară în ajutor. Sperase că a făcut o alegere bună băgându-se între ceilalţi, însă necazul era că de acolo nu vedea la timp atacul haitei.

- Costache, mai intră şi tu un pic la mijloc să te mai încălzeşti, frăţică! Hai să nu răceşti de tot până acasă, spuse după un timp Mitică. Hai că aici eşti oricum mai la adăpost decât acolo, unde iei tot frigul în piept.

Deodată au simţit ceva ca o smucitură, ce-i făcu să se oprească-n loc. La început au avut părerea că o mână nevăzută îi trage înapoi. În realitate însă, cel care rămânea în urmă, era ţolul de pe ei. Au crezut că s-o fi agăţat în vreun ciot, însă privind înapoi, au înţeles adevărata pricină. Câini apucaseră cu dinţii de o margine a învelitorii, iar acum trăgeau cu disperare înapoi. Trăgeau şi ei, trăgeau şi câinii. Iar când fură dezveliţi pe jumătate, câinii, aflaţi pe margini, atacară hotărâţi la ţurloaie. Au înțeles deodată că lupta pentru veşmântul cailor era pierdută. Atunci măcar să-şi salveze propria lor piele, căci asta le mai rămăsese de-acuma.

- La copac, fraţilor! Haideţi să urcăm în copacul acela, ţipă atunci Costache. Iar ceilalţi îl urmară cu disperare.

Câinii rămaseră o clipă înmărmuriţi când din carapacea dihaniei pe care o încolţiseră au răsărit deodată trei oameni. A

fost exact momentul de care au profitat boierii să se urce într-un cireş. Dar momentul nu dură mult şi întreaga haită se repezi în jurul copacului. Aveau blănile înfoiate şi făceau o hărmălaie acolo, că se auzea în tot satul.

Capitolul 14

Săriţi, a venit ursul!

Trecuse o jumătate de ceas de la plecarea lui Costache cu trăsura, iar boierii care aşteptau la răspântie cu ţăranii îşi cam pierduseră răbdarea. La drept cuvânt, ei veniseră acolo mai mult pentru vânătoare şi ospăţ. Iar acum, în lipsa lui Costache, vedeau cum o parte dintre ţărani începea să se risipească. De-ar fi venit măcar cineva de la curte, să le spună ce se petrecea acolo. Ziua începuse bine, ce-i drept. Dar perspectiva de a rămâne în suflarea vântului doar în compania călăului, începea să semene a bătaie de joc. Asta mai rămânea acum, să ajungă şi de râsul ţăranilor. Ei, care tocmai veniseră să-i cuminţească. În sfârşit, se părea totuşi că răbdarea fiecăruia nu fusese zadarnică. Din depărtare se auzea hărmălaie, ceea ce însemna că alaiul de la curte se apropia, slavă Domnului! Iar pe măsură ce hărmălaia creştea, lumea începea să răsufle uşurată şi să-şi îndrepte ţinuta. Călăul duse înapoi scăunelul, aşezându-l cu grijă sub şţreang, iar câţiva merseră să privească mai bine în lungul drumului. Dar nu văzură nimic. Atunci îşi dădură seama că hărmălaia câinilor nu se datora înaintării alaiului. Acum că aceasta se auzea şi mai de aproape, vedeau bine că venea din altă parte. De undeva din spatele grădinilor.

- Dar ce se petrece acolo, cumetre?! La ce s-or fi dând ei atât de straşnic, tocmai pe timp de zi?

- Nu poate fi altceva decât vreo sălbăticiune.

- Să ştiţi că are dreptate. Alaltăieri mie mi-a luat capra şi o ieduţă chiar din grădină. Fiindcă ziua le mai dau drumu' din ţarc să găsească câte ceva de mâncare. Şi n-au fost lupii, ci un urs mare, căci l-am văzut. Pentru că iarna a venit mai devreme, încă nu s-a tras la bârlog. Dar ce puteam să-i fac eu de unul singur, că mă lua şi pe mine cu capră cu tot!

- Haideţi, fraţilor, până nu face prăpăd! s-a auzit atunci glasul unui ţăran voinic, îmbrăcat cu o bundă groasă de oaie pe el. Şi toţi care auziseră păţania consăteanului puseră mâna pe câte ceva şi o luară din loc. Dacă ei între ei nu se ajutau la nevoie, cine să-i mai ajute atunci? Erau peste o sută de oameni în putere, cu toate că şi în urma lor mai veneau, la ceva distanţă, o mulţime de copii şi femei. După ce s-au apropiat de locul unde se auzea încăierarea, se despărţiră în două tabere. Voiau să prindă fiara la mijloc şi să-i taie acesteia orice retragere. Cei care aveau furci au luat-o în faţă, iar cei cu securi şi ciomege îi urmau de aproape. Dacă reuşeau să prindă fiara la mijloc, iar câinii le erau de mare ajutor, atunci sperau să cheme tot satul la pomana ursului. Căci până la a porcului mai era de aşteptat.

În urma lor nu mai rămăsese la locul de osândă decât stăpânirea şi călăul. În afara acestora, mai zăboveau încă vreo trei babe şi un moş, căci se deplasau anevoie. Dar pentru că nici ei nu erau indiferenţi la necazurile obştei, au pornit încet către un colnic din apropiere. Doar-doar, or putea vedea ceva de acolo.

- Dacă nici măcar boşorogii ăştia nu mai au pic de respect pentru stăpânire, atunci ducă-se-n mă-sa cu toţii. Păi ce crede sărăntocul ăsta de Costache, că am ajuns maimuţoii lui?

Să ne plimbe ca pe nişte jucării de colo-colo? Păi lasă, frăţicule, că n-o să-i mai meargă lui de aici înainte cu stăpânirea! E vremea să-şi mai vadă şi lungul nasului, porcul ăsta bătrân. Păi credeţi voi că nu mai au dreptate şi haiducii ăştia, de-i mai scarmănă din când în când? Iar în timp ce judecătorul şi ceilalţi îl încuviinţară, ajutorul de ispravnic dădu un brânci mesei de şedinţă de se răsturnă în şanţul drumului.

Apoi, porunci unui slujbaş să cheme imediat trăsurile de la conac, căci isprăvnicia nu mai avea ce căuta acolo.

După ce şi ultima trăsură părăsi răspântia, locul acela rămase complet gol. Doar gâdele mai putea fi văzut acolo, aşteptând rezemat de stâlpul spânzurătorii. Liniştea i se părea nefiresc de grea şi apăsătoare. Era o situaţie ciudată, cu care nu se mai întâlnise până atunci. Cum de a fost părăsit aşa deodată, fără să aibă nici cea mai mică vină? Doar se simţea cu conştiinţa împăcată, că şi-a făcut întotdeauna meseria, cum ştia el mai bine. Chiar Dumnezeu, căruia îi mulţumea pentru purtarea de grijă, îi era martor pentru aceasta. Iar acum, care îi era răsplata? Dar mai avea totuşi o speranţă, poate că au lăsat vorbă cetei de arnăuţi să-l ia aceştia din drum. Într-adevăr, trăsurile acestora nu trecuseră încă. Iar la gândul acesta mai prinse puţin curaj. La scurtă vreme le auzi apropiindu-se şi ieşi în drum pentru a le întâmpina. Altfel risca să nu fie văzut la timp. Dar îl zăriră cu toţii, de la prima până la a treia trăsură. Îl văzură, dar nu opriră, nici măcar nu încetiniră din trapul cailor. Au privit la el, ca şi când îl vedeau pentru prima oară. La el, alături de care slujiseră atâţia ani împreună.

Atunci s-a îndreptat plin de amărăciune înapoi. Iar în

timp ce odihnea-n scăunel, condamnat la uitare, nici funia legănată de vânt nu-i mai dădea alinare.

Aceasta era ziua cea mai tristă din viaţa lui. Astăzi nu va mai fi chemat la masă, nu-şi va mai primi onorariul, iar ce părea mai rău decât toate era faptul că l-au abandonat aici ca pe o zdreanţă. În depărtare se mai auzea încă hărmălaia făcută de câini şi oameni, dar toate acestea nu făceau parte din lumea lui. Dar care mai era lumea lui? Căci fără clienţi pe care să-i ajute să treacă dincolo, lumea lui se cam sfârşise de-acuma.

Capitolul 15

Salvaţi

În fruntea primului grup de ţărani se afla omul cu bundă, cel care îi îndemnase de prima dată. Iar pe ceilalţi îi conducea Marin. Acesta era nimeni altul decât părintele lui Dumitru. Era singurul om din sat care aflase de fuga haiducului. Îndată după evadare, acesta trecuse pe la el şi a fost ajutat să se pună în legătură cu doi dintre vechii lui tovarăşi. Mai mulţi nu găsise, însă au fost suficienţi să creeze haos şi vrajbă între stăpâni. A fost o lovitură măiastră de care avea să se ducă vestea până la marginea ţării. Dar în momentul acela nici Marin nu ştia mare lucru. Ştia doar că Dumitru părăsise satul în zori şi nu putea fi străin de dispariţia boierului. Povestea asta cu ursul îl cam mira. Însă căzuse în momentul cel mai potrivit. Tare ar mai fi vrut să vadă acum feţele boierilor rămaşi la răspântie, unde urmau să împartă dreptate poporului.

Pentru a scurta drumul, au trecut peste câteva răzoare, după care intrară cu toţii într-o vâlcea. De acolo, lătratul câinilor se auzea foarte aproape, însă din pricina terenului nu puteau să vadă ce era dincolo. În timp ce urcau povârnişul, făcu semn celorlalţi să se oprească şi să-l aştepte până va vedea ce se găsea dincolo de dâmbul acela. Apoi s-a apropiat grăbit de culme şi a privit de cealaltă parte. La o aruncătură de băţ înaintea lui, a văzut haita de câini agitându-se furioasă în jurul unui copac. Dar tot nu înţelegea care era pricina pentru care se adunaseră cu toţii

acolo. În jur locul era pustiu, însă ridicându-şi privirea, văzu totul şi îşi făcu cruce. Înaintea sa se înfăţişa adevărata imagine a judecăţii. Cine spunea că Dumnezeu nu face dreptate nu avea decât să privească la acest tablou şi să înţeleagă cum vor cădea de ruşine cei ce judecă strâmb. Atunci un zâmbet larg îi înflori faţa şi, fără să mai întârzie, coborî înapoi către oamenii care-l aşteptau nerăbdători, zicându-le:

- Aţi fost chemaţi la judecată? Haideţi acum să vedeţi şi pedeapsa. Dar oricât de mult vă va plăcea aceasta, voi să vă faceţi că nu vedeţi. Cine nu-l ştia pe Marin cum este! Căci Dumitru, feciorul său, avea cui semăna. Totuşi unii se temeau să nu se fi scrântit puţin la minte, din cauza ultimelor încercări pe care a fost nevoit să le înfrunte. Ţăranii îl admirau pentru faptele lui dinainte şi încuviinţară. Dar niciunul nu înţelegea nimic din ceea ce voia să le spună.

Urcară împreună dâmbul şi pătrunseră în poiană. Când au priceput ei toată tărăşenia, au rămas înmărmuriţi de uimire. Priveau cu toţii pe sub sprâncene ca la urs, nu alta. Priveau şi nu le venea să creadă. Atunci Marin o luă înainte şi prefăcându-se că nu i-a văzut pe boieri stând la înălţime, după cum le era rangul, s-a apropiat de copac, şi vorbea ca pentru sine:

- La ce s-or fi dând potăile astea aici de-au speriat tot satul, nu pricep! Or fi văzut vreun uliu prin copacii ăştia, iar acum ar vrea să-l scarmene de pene?

- Haideţi, bă, şi luaţi-vă câinii acasă. Şi să revenim la judecată, că boierii s-au şi întors de-acuma. Să nu-i facem să ne aştepte prea mult, că va fi vai de capul nostru. Şi începură să se îndepărteze râzându-şi în barbă. Ba, unii care nu se puteau stă-

pâni, îşi astupaseră gura cu palma, să nu izbucnească în hohote de râs. Uite că au trăit s-o vadă şi pe asta. O imagine şi le-a fost de-ajuns să se sature ca din carne de urs.

- Măi, oameni buni, aici suntem, mă! Uitaţi-vă-n sus, nu ne vedeţi? Haideţi de luaţi câinii ăştia turbaţi, că tot nu pleacă. Haideţi, măi băieţi, mânca-v-ar tata, şi daţi-ne câte ceva să punem pe noi, că murim aicea de frig! Iar în timp ce spunea acestea, iată-i şi pe ceilalţi năvălind în poiană, cu furcile şi topoarele pregătite. Atunci Marin, fără a mai da răgaz altcuiva să intervină, se întoarse mirat şi spuse:

- Ia uitaţi-vă, fraţilor, ce ne este dat să vedem! Noroc cu câinii ăştia, căci altfel rămâneam lefteri! În timp ce satul era la adunare, ăştia dădeau târcoale caselor. Dacă nu ar fi fost aşa, nu i-ar fi încolţit dulăii. Eu zic să mergem şi să-i dăm pe mâna boierului. Să-i cerceteze dânsul, căci asta nu-i treaba noastră.

- Eu sunt acela, eu sunt, Costache. Ce, sunt atât de greu de recunoscut fără haine?

- Să fii chiar tu stâpânul nostru, nu ni se năluceşte? Doar l-am văzut cu toţii pe boier Costache acum un ceas plecând împreună cu alţi trei domni cu trăsura. Cum se poate una ca asta? Acum noi de cine să ascultăm? De cel care ne-a zis să-l aşteptăm la locul judecăţii ori de nişte năluci care nu ne lasă să dăm ascultare.

- Hai, măi băieţi, nu fiţi copii, voi mai credeţi încă în năluci. Eu sunt, Costache, boierul vostru care a plecat cu trăsura, numai că printr-o întâmplare nefericită am ajuns cum ne vedeţi.

- Mai zi-le, frăţică, îl îndemnă şi boier Mitică, căci uite, sunt gata să ne părăsească aici.

- Dacă-i într-adevăr precum zici, haide că nu rămânem nepăsători la necazul domniilor voastre. Dar o parte dintre ţărani găsiseră prilejul nimerit să-i plătească boierului o veche poliţă. Au zis că ei nu vor să fie înşelaţi şi că merg la răspântie să-l aştepte pe adevăratul boier acolo. Şi zicând acestea, au plecat către sat.

- Vezi, boierule, că lucrurile nu sunt simple?! E greu să ştii unde-i adevărul. Să nu te superi, dar cei ce au plecat, tot din ascultare au făcut-o. Apoi, îndepărtând câinii de acolo, cei rămaşi îi ajutară să coboare. Le dădură câte ceva de-i îmbrăcară pe fiecare. Acum nu mai era nicio deosebire între ei, căci toţi arătau la fel.

- Haideţi să ieşim mai repede la drum, căci au învineţit de frig, bieţii de ei. Au stat prea mult timp dezbrăcaţi, spuse Marin. Şi, apucându-i pe fiecare de subsuori, înaintară către sat. Pe măsură ce înaintau, se adunau în urma lor tot mai mulţi săteni, în special copii. Ajunşi la răspântie, se opriră, iar Marin întrebă de-l auzi fiecare:

- Am ajuns, boieri dumneavoastră. Acum ce facem, căci gâdele este încă aici? Unde doriţi să vă aşezaţi?

- Du-ne repede la căldură, răspunse Costache, cu glasul stins.

- Atunci haideţi la mine, căci stau colea, iar după ce vă veţi veni în fire, veţi merge unde poftiţi.

- Dar cu amărâtul ăla ce facem, Marine? întrebă cineva arătând spre călău.

- Păi cum vine asta domnule, interveni altcineva. Adică

acesta vine să ne căsăpească feciorii, iar acum trebuie să-i purtăm tot noi de grijă?

- Păi tu nu ştii cum e scris, măi Lăstune? Că judecata este a lui Dumnezeu. Iar dacă răsplăteşti cu bine celui care ţi-a făcut rău, îi grămădeşti cărbuni aprinşi pe capul lui! Acum că se apropie seara şi nimeni nu poate să-l primească, aduceţi-l şi pe el tot la mine.

Intrară cu toţii în ograda lui Marin, iar cei trei boieri fură băgaţi în casă şi întinşi pe pat de-a curmezişul. Făcut din lemn cioplit şi susţinut pe patru ţăruşi bătuţi în pământ, nu părea cel mai potrivit aşternut pentru feţele boiereşti, însă acum era adevarat dar ceresc. Peste salteaua de paie era aşternută o velinţă ţesută la război. Iar în lateral, era prins pe perete un macat din lână.

După ce focul a fost înteţit în vatră, odaia joasă s-a umplut imediat de o căldură foarte plăcută. Boierii au fost dezbrăcaţi, frecţionaţi, li s-a dat să bea câte o ulcică de vin fiert, iar după ce au fost înveliţi, au cazut într-un somn adânc.

- Lăsaţi-i să se odihnească, spuse atunci Marin celor două femei ce se îngrijiseră de ei. Apoi trimise vorbă la conac, să se ştie de starea boierilor.

- Văd că te preocupi de toate câte cele, doar de soarta lui Dumitru al nostru nu, spuse nevasta. Dar de el, ce ştii? Nu-ţi pasă că de atâta timp este hăituit şi nu mai doarme în patul lui?

- Nu ştiu nimic femeie de el, dar faptul că a scăpat, îmi este de ajuns. Cât despre pat, dacă tot este liber, eu zic să-l aşterni pentru străinul acesta. Şi arătă către călăul care îşi tot freca mâinile, încălzindu-le la gura sobei.

- Văd că ţi s-a întunecat mintea, bărbate. Dacă astăzi ne-ar fi lăsat fără mândreţe de băiat, cred că tu ai fi fost în stare să-l iei de crescut în locul lui! Simt că îmi pierd minţile, nu alta. Tu chiar nu ai băgat de seamă felul în care au început să te privească oamenii adunaţi la noi în ogradă?

Capitolul 16

Urmările nu s-au lăsat aşteptate

Amintirea acelei zile nimeni nu avea s-o uite vreodată. Ţăranii aveau toate motivele să creadă că Dumnezeu a judecat cu dreptate. Nu degeaba se spune că necunoscute sunt căile Domnului şi că El alege lucrurile slabe să le facă de ruşine pe cele tari. Întâmplările acelea i-au făcut pe mulţi să uite de nedreptăţile suferite până atunci. Iar starea aceasta de lucruri a durat câtva timp, deoarece peste casa boierului a căzut aşa o mare ruşine, încât greu avea să mai fie spălată vreodată. Şi nu atât faţă de săteni, pe care ştia întotdeauna cum să-i aducă la ascultare, ci mai cu seamă pentru faptul că domnul Costache ajunsese de râsul celorlalţi boieri. Într-un singur ceas se duseseră de râpă toate legăturile construite cu atâta migală de-a lungul anilor. Iar aceasta nu însemna puţin lucru, deoarece la urma urmei el nu era decât un boiernaş de ţară, adică unul din cei mărunţi, care tot cu căciula în mâna trebuia să se ploconească în faţa dregătorilor de la oraş.

Situaţia în care se găsea l-a afectat nespus de mult pe boier Costache; simţea cum roata vieţii se învârtise, iar acum îl prinsese dedesubt, strivindu-l. Mai tare decât aceasta îl dureau însă privirile batjocoritoare ale celorlalţi, care se uitau la el acum de sus, cu dispreţ.

După ce s-a înzdrăvenit, era tot mai rar de văzut la faţă, iar lumea nu ştia la ce să se mai aştepte din partea lui. Dar starea

aceasta de incertitudine nu a durat mult, căci la mai puţin de o lună a sosit coconul, care s-a mâniat foarte tare la auzul celor întâmplate. Şi nu doar pe argaţi, ci chiar pe tatăl lui, pe care îl înfruntă spunându-i că nu mai este în stare să-şi ţină slugile-n frâu. De acum înainte el va fi acela care va ţine hăţurile în mână şi va pune lucrurile la loc în făgaşul lor. Va avea grijă să ţină biciul la îndemână, căci doar nu putea să admită că se întorsese lumea cu fundul în sus şi tocmai pe moşiile sale. Începutul nu-i va fi greu, deoarece se gândise bine la ce avea de întreprins în continuare. Iar primul lucru pe care îl va face va fi să-i afle pe cei care l-au ajutat pe Dumitru să scape şi, bineînţeles, prinderea haiducului. Zadarnic îi spunea Costache că lucrurile au mai început să se schimbe în lume, iar el ar trebui să înţeleagă mai dinainte mersul vremurilor. Era timpul s-o lase mai moale, căci ei aveau din ce trăi, slavă Domnului. Altfel, nu va mai fi mult şi va trece şi peste ei tăvălugul gloatelor.

La fel cum a strivit sub greutatea sa nobili şi regi încă de acum 20 de ani, începând din Franţa, la fel se va întâmpla peste tot în lume. După schimbarea ordinii sociale, provocată de revoluţia franceză, au apărut chiar şi aici voci care îndeamnă poporul la nesupunere.

- Vrem, nu vrem, acesta este mersul istoriei, fiule, şi n-ai cum să-l schimbi. Mă mir că nu înţelegi ori mai degrabă nu vrei să pricepi aceste lucruri, pe care eu ar fi trebuit să le aflu de la tine şi nu invers. Hai mai bine să nu precipităm evenimentele. Cu Dumitru eu nu mai am nimic, căci tatăl lui nu numai că nu mi-a purtat ranchiună pentru osândirea fiului său, dar tocmai el a fost acela care m-a scăpat de la moarte. Şi încă ce moarte îngro-

zitoare! Iar până la urmă, fiule, tu nefiind de faţă, ruşinea este numai a mea, şi pe tine nu are de ce să te stânjenească prea mult cele ce s-au petrecut aici.

- Zici că nu are de ce să mă afecteze, când povestea aceasta, începând de la curte, a ajuns să fie subiect de amuzament şi ironie la adresa noastră; când personajele din societate au început să privească chiorâş la mine pe Podul Mogoşoaiei; când numele meu nu mai înseamnă nimic la curte şi asta tocmai acum, când aveam în faţă o carieră promiţătoare. Astăzi, fără prestigiu, adio prezidiu. Acum, dacă tot ai rămas lefter, cel puțin lasă-mă pe mine să adun ceea ce mi se cuvine. Căci ţie ţi-a cam trecut vremea şi, după cum se vede treaba, nu prea mai eşti în stare! Ai citit mult şi prost, de la asta ţi se trage, ascultă la mine! Sultanul nu va îngădui niciodată apariţia mişcării de dezrobire şi emancipare în provinciile imperiului său, căci de la asta i-ar veni sfârşitul. Cât despre ţar, pentru el toate aceste curente ar fi ultimul lucru de care să se preocupe.

Surprins de părerile-i neclintite, care la vârsta lui nu au putut să se nască decât din setea de putere, şi văzând prăpastia care începea să se formeze între el şi singurul său fiu în care îşi pusese toată nădejdea, boierul Costache s-a pus pe inimă rea şi în scurtă vreme s-a îmbolnăvit de-a binelea. Acum chiar şi băiatul în care investise totul să se ridice împotriva lui? Asta era deja prea mult pentru inima lui şi aşa slăbită.

În continuare, treburile administrative au scăpat de sub controlul său, iar fiul, care îşi pierduse tot respectul pentru părinte, s-a apucat să facă totul de capul lui.

Încă de-a doua zi, înveşmântat cu o mantie largă care flutura în bătaia vântului, coconul adună în curtea conacului pe toţi argaţii, cât şi pe ceilalţi lucrători, şi le vorbi cu multă asprime.

- Aţi început să vă luaţi nasul la purtare şi să vă faceţi de cap în ultima vreme. Dar de azi înainte vi s-a înfundat, gata, căci aveţi de-a face cu mine, iar eu nu tolerez neascultarea!

Apoi trecu încet, cu pas măsurat, prin faţa fiecăruia, în timp ce îi privea pe rând. Pe cine îi căşuna aşa, din senin, îl şi plesnea cu palma peste gură.

- Dacă nu veţi da pe faţă numele celui care l-a scăpat pe Dumitru, am să vă pun în lanţuri! Apoi, pentru complicitate şi tăinuire, la ocnă am să vă trimit, de-o să vă piară copiii de foame. Să nu-mi spuneţi voi mie că tâlharul a scăpat singur, iar nimeni de aici nu are vreun amestec.

Atunci unul din paznici îşi luă inima în dinţi şi îndrăzni să se adreseze tânărului boier.

- Cocoane, ştii doar că am copilărit împreună, iar dacă nu pentru asta şi pentru faptul că am slujit cu credincioşie tatălui tău, atunci măcar pentru faptul că este prima dată când se întâmplă una ca asta, te rog să nu te pripeşti! Chiar dacă acum nimeni nu-şi explică dispariţia banditului, nu te mânia, căci tot punem noi mâna pe el până la urmă.

- Văd că ai început să te pricepi mai mult la vorbe decât la îndatoririle tale, izmenarule! Ia, să treci mătălică la răcoare până va ciripi cineva şi să nu ţi se dea de mâncare decât o singură dată pe zi. Iar pentru a nu-ţi fi urât pe întuneric, ţi-l dau şi pe tovarăşul tău de trândăvie, să-mi aflaţi împreună chipul prin care

se poate scăpa din lanţuri. Şi, deocamdată, bucuraţi-vă că v-aţi ales doar cu atâta, incapabililor! Aţi dormit ca porcii, fiindcă nici câinii nu i-aţi auzit măcar lătrând.

- Nu i-am auzit deoarece au fost adormiţi, îndrăzni atunci celălalt paznic. De aceea şi boier Costache crede că altcineva din afară a făcut totul.

- Dar unde au fost găsiţi, mă, câinii ăştia?

- În ocolul de dincolo, lângă saivanul lui Gheorghe, răspunse paznicul prinzând mai mult curaj.

- Aha, lângă saivanul lui Gheorghe, zici. Dar ce, mă, i l-a lăsat tac-su moştenire şi noi n-am aflat încă? Ce ai de spus despre asta, măi Gheorghiţă, ia zi-mi tu mie!

- Nu ştiu nimic, cocoane, căci după ce mi-am făcut treaba, m-am culcat.

- Aşa, carevasăzică te-ai culcat! Dar cu câinii casei ce-ai avut, mă?! Te supărau cu ceva ori mai degrabă ai vrut să nu supere pe alţii. Şi spunând acestea, înşfăcă pe Gheorghe de piept şi îl izbi cu putere de peretele casei, încât zăngăniră ferestrele.

- Băgaţi de seamă, căci cu mine nu vă merge! Ne vom vedea şi mâine, căci am unele surprize pregătite pentru voi. Până atunci poate vă vine mintea la cap. Ar fi păcat să suferiţi cu toţii pentru un neisprăvit. Să ştiţi însă că eu ştiu să fiu şi mărinimos cu cei ce îşi dovedesc credincioşia. De aceea, aceluia dintre voi care îmi va da indicii ce pot conduce la prinderea vinovaţilor, îi voi da drept recompensă această pungă cu ducaţi din aur. Iar asta nu e totul, pe deasupra îl mai fac şi omul meu de încredere. Va avea dreptul să poarte armă şi mă va însoţi cu trăsura oriunde

aş avea trebuinţă. Până mâine aveţi tot timpul să chibzuiţi la cele ce v-am spus.

După aceste cuvinte, cei doi paznici au fost închişi în locul unde stătuse Dumitru până atunci, iar din momentul acela toţi au priceput că noul stăpân este mult mai aspru decât a fost boier Costache vreodată. Până ce acela nu va descoperi ceea ce căuta, va fi vai şi amar de capul lor.

Capitolul 17

Lucrurile se precipită

În tot acest timp, Dică şi Dide se aflau la căsuţa lor de la poalele muntelui. Adunaseră din vreme merinde şi lemne de foc, aşa că acum puteau sta liniştiţi la gura sobei, alături de Anica şi Dochiţa. În timp ce Anica torcea lâna, fetiţa umplea casa de bucurie cu şotiile ei.

Moşul stătea într-o rână şi zâmbea mulţumit, dar gândurile sale erau duse departe. Nu putea să-i iasă din minte mulţimea îngrozită care urma să asiste la execuţia lui Dumitru. Gândea că ceva nu mersese bine şi planul său eşuase. Dar când a văzut tot circul care a urmat şi faptul că acesta i se datora nepotului său, care se descurcase atât de bine, nu-şi mai încăpea în piele de bucurie.

Acum nu mai era la curent cu ultimele noutăţi de la conac şi îl cam neliniştea atitudinea coconului care se întorsese din Bucureşti. Stătea întins pe laviţă gândindu-se la toate acestea, în timp ce Dochiţa se rezemă cu capul de pieptul său, rugându-l să-i mai spună o poveste.

După un timp Anica începu să trebăluiască în jurul vetrei, cu câte ceva de-ale gurii şi privea cu încântare la relaţia celor două fiinţe dragi. Afară timpul prevestea din nou ninsoare, astfel că Dide era plecat să mai aducă ceva lemne din pădure. Şi cum stăteau ei aşa într-o dulce visare, numai ce se pomeniră că

cineva le bate la fereastră. După care, fără să mai aştepte, dădu buzna în casă.

- Dar ce-i cu tine, Florico, că nici nu-mi mai aduc aminte de când nu ne-ai mai călcat pragul!

- Lasă-mă să-mi trag sufletul, ţaţă Anico, şi apoi am să vă spun tot. Cred că o să daţi de necazuri. De ieri şi până astăzi s-au petrecut la conac multe lucruri, iar asta îl priveşte şi pe nepotul matale. Coconul vrea cu dinadins să afle cine l-a făcut scăpat pe Dumitru. Pentru aceasta i-a luat la scuturat pe fiecare în parte şi mai ales pe Gheorghe. Acesta, fie de frică, ori poate mai degrabă după ce a întrezărit nădejdea unui câştig uşor, s-a lăudat la beţie că el cam ştie cine l-a scăpat pe Dumitru. Nu prea ar vrea să zică, însă decât să aibă el de suferit, va trebui până la urmă să spună. Cineva i-a dat de băut tocmai în seara cu pricina, până s-a îmbătat. Este greu de crezut că între acel cineva şi dispariţia haiducului să nu fie o legătură. Deşi nu a rostit încă numele aceluia, deoarece nu voia să piardă ori să împartă cu altcineva recompensa, eu, care eram de faţă, mi-am putut da seama că e vorba de Dide al matale. Mie nu-mi vine să cred una ca asta, însă cum vorbele zboară, nu va lipsi mult până când va afla fiul boierului Costache. Cum el caută cu orice preţ un ţap ispăşitor, ar fi suficient să găsească până şi cea mai mică legătură cu dispariţia lui Dumitru, pentru a-l supune la chinuri. Cercetările de până acum au scos la iveală şi locul pe unde a ieşit haiducul, însă deocamdată nimic mai mult. Nu mai lipseşte decât o scânteie, o vorbă acolo şi gata. Acum stau şi mă întreb şi eu, ca proasta, de unde să fi ştiut Dide toate rosturile casei, atâta timp cât el a fost plecat de astă-primăvară la oi? Ar fi păcat de flăcăul

ăsta, neică Dică, zău aşa. Eu de aceea m-am grăbit să dau o fugă până aici, pentru a te preveni, înainte ca vorbele lui Gheorghe să ajungă la urechile boierului. Timpul era prea scurt şi nici nu ar fi fost cuminte să trimit pe altcineva să-ţi spună. Dar unde este Dide, că nici prin curte nu l-am văzut?! Aş fi vrut să-i vorbesc şi lui despre aceste lucruri. Cum, nu-i acasă? Şi se întoarce târziu? Atunci, să-i ziceţi că-i în primejdie şi orice s-ar întâmpla, să nu afle nimeni de vizita aceasta. Acum, dar, mă grăbesc, să nu mă apuce noaptea pe drum şi mai ales să nu mi se simtă lipsa.

- Stai măcar să-ţi dau ceva pentru tatăl tău, dacă tot ai ajuns până aici. Că de mult mi-a tot zis să-i fac rost şi lui. Apoi, după ce zăbovi niţel timp în polata din dos, îi întinse Floricăi o pereche de coarne de cerb ce nu încăpuseră tocmai bine în sac.

După ce îşi acoperi din nou faţa cu o broboadă pentru a nu fi recunoscută de la distanţă, Florica părăsi încăperea şi îndată după aceea o văzură trăgând poarta în urma ei. Într-adevăr, părea foarte grăbită, căci abia mai apucară să o zărească, dispărând după un pâlc de sălcii.

- Ce vrea să spună, bărbate, Florica, că Dide al nostru ar putea fi amestecat în povestea asta?

- Ei, cum să fie, femeie, un copil în stare să scoată din lanţuri un bărbat bine păzit? Necazul este însă că boierul, aşa cum a spus şi Florica, în lipsă de dovezi temeinice, va căuta un ţap ispăşitor. Iar pentru ca băiatul să nu fie schilodit, tare mi-e teamă că va trebui să dispară pentru o vreme de acasă. La cum îl cunosc eu pe coconul boierului, îndată ce va afla spusele grăjdarului va şi trimite după Dide al nostru. Şi în timp ce vorbea, începu să se scarpine în creştetul capului. Anica, care îi cunoştea

bine toate obiceiurile, îşi dădu seama imediat că ceva îl frământă. Aşa făcea mereu când se afla într-o încurcătură. Nu avea să se înşele nici de data aceasta, căci îndată îl şi văzu îndreptându-se brusc către copilă.

- Uite, Dochiţa, fata moşului, poveşti ţi-am spus şi ţi-oi mai spune, dar acuma vrei să faci şi tu ceva pentru mine?

- Da, bunicule, spune! Spune, că nu-s chiar mică şi aş putea să fac orice. Ce, crezi că numai Dide te poate ajuta?

- Atunci ascultă-mă bine, draga moşului. Aş vrea să-ţi dea bunica ceva gros pe tine şi să te duci să-l cauţi degrabă pe Dide în crâng. O iei pe potecă în sus, până în poiană, doar ai mai fost cu mine acolo. Dacă nu-l vezi, ai să-l strigi, căci nu trebuie să fie departe.

- Dar bine, bărbate, de ce nu mergi tu, unde trimiţi copila pe frigul acesta?

- M-aş duce femeie, m-aş duce. Dar s-ar putea să ne pomenim cu niscaiva musafiri nepoftiţi, iar în cazul acesta ar fi mai bine să mă găsească acasă.

Atunci Anica nu se mai împotrivi şi începu să îmbrace fetiţa mai gros din pricina frigului de afară. În timp ce o lega cu fularul la gât, îl întrebă totuşi pe Dică:

- Nu ar fi totuşi mai bine să mă duc eu?

- De data asta este mai bine aşa, femeie, răspunse Dică, în timp ce privea îngrijorat pe fereastră. Oricum, Dochiţa va ajunge mai repede decât noi.

- Lasă-mă, bunico, să merg, căci pot şi singură, zise atunci Dochiţa cu glas rugător, în timp ce încerca să se smulgă mai repede din mâinile ei. Şi nici nu apucă să facă doi paşi, că se

şi izbi de picioarele bunicului. Acesta tocmai se depărta brusc de la fereastră, având o expresie de panică în priviri. Văzuse afară ceva care îl speriase şi spuse precipitat nevestei:

- Iată că deja a şi trimis după băiat. M-am gândit că aşa o să se întâmple. Se apropie doi călăreţi de casa noastră. Dochiţa, dragă, nu mai este timp de pierdut. Acum nu trebuie să mai ieşi prin faţă. Intră degrabă în cămară, iar când auzi că oamenii aceia au ajuns aici, tu să şi ieşi prin spate. O iei după porumbar şi cauţi să intri repede în pădure, să nu care cumva să fii văzută când te îndepărtezi. Îi spui lui Dide să nu se întoarcă acasă cu niciun chip, până nu-i dau eu de ştire. Apoi tu ai să revii prin faţă, ca şi cum ai veni de la joacă. Ai înţeles bine ce ai de făcut?

- Am înţeles foarte bine, răspunse fetiţa în timp ce bunicul o împingea în cămară. După ce trase uşa în urma ei, se întoarse repede pe laviţă şi se întinse cât era de lung.

Tocmai la timp, căci îndată după aceasta se auziră bătăi puternice în uşă.

- Care eşti, mă, acolo, de nu mă laşi să-mi tihnească odihna?

- Suntem trimişii boierului, deschide-ne imediat, omule!

- Dacă sunteţi trimişi, atunci intraţi, căci noi nu ţinem uşa încuiată pe timp de pace. Dar, mă rog, pentru ce aţi fost trimişi aşa cu grabă?

- Boierul ar vrea să stea puţin de vorbă cu nepotul dumitale, pentru a lămuri unele lucruri. Drept pentru care ne-a poruncit să-l înfăţişăm neîntârziat înaintea sa. Dar unde este? Căci nu avem timp de pierdut.

- Păi, tocmai asta aş vrea să aflu şi eu, căci ne îngrijorează să nu-l prindă vremea rea pe drum.

- Zici că-i pe drum, carevasăzică. După ce iscodi cu privirea încăperea, cel care părea să aibă întâietate între ei, îi spuse bătrânului:

- Atunci nu avem încotro şi o să-l aşteptăm aici, până se întoarce. După care făcu semn celuilalt să arunce o privire pe afară.

În casă se aşternu liniştea. Anica se puse să toarcă lâna, iar Dică să cioplească la o lingură de lemn, abandonată de multă vreme între florile din fereastră. După un timp se întoarse şi celălalt bărbat de afară, iar acum stăteau amândoi şi priveau cam stingheriţi la dânşii.

Deodată, cel care rămase înăuntru începu să se uite cam bănuitor înspre uşa cămăruţei din fund. I s-a părut că aude ceva venind de acolo. Şi, fără să mai stea pe gânduri, se îndreptă în acea direcţie. Deschise larg uşiţa, se aplecă pentru a putea trece şi dispăru înăuntru. Îl auzirăbombănind ceva, apoi se întoarse dezamăgit cu pisica pe urmele lui.

- Ar fi trebuit să o laşi acolo, voinicule, spuse Anica. Poate ne mai sărăceşte de niscaiva şoareci. Vrând parcă să-şi îndrepte purtarea, trimisul boierului încercă să prindă pisica pentru a o duce la loc. Dar aceasta se sperie, se zvârcoli şi îl zgârie lăsându-i pe dosul palmelor câte o brazdă însângerată, după care se refugie în grabă sub laviţă.

- E cam sălbatică, maică, şi nu este învăţată cu străinii. Te rog să nu te superi. Mai bine o lăsai în plata Domnului.

- Doar sălbatică, femeie, când numai belele ne-a adus de când a turbat?! Să fii mulţumită dacă o mai ţin până la primăvară. Ai uitat ce a păţit cocoşul care a vrut s-o ciupească? S-a învineţit carnea pe el şi nici ciorba nu a mai ieşit bună. Aş fi alungat-o de mult, dar nu mă îndur de pisoii pe care îi hrăneşte. Abia de le-au dat ochii, sărmanii de ei.

- Şi cum, zici că de la o zgârietură de pisică nu a mai fost bună de mâncat carnea cocoşului? - întrebă căpetenia, mirându-se. Atunci nu ţi-a mai rămas altceva de făcut decât să o dai la câine.

- Asta am şi făcut, măcar cu atât să mă fi ales. Dar ce, crezi că javra a vrut să se atingă de carne? Nici pomeneală. Îndată ce a mirosit-o, s-a şi îndepărtat urlând. Când am văzut una ca asta, am scuipat în sân de spaimă. Ai mai pomenit dumneata ca un câine flămând să nu se atingă de o pasăre gata friptă?

Când auzi întâmplarea aceasta, voinicul începu să intre la păreri. Şi pe măsură ce îşi privea semnele roşiatice de la mâini, prinse să se albească la faţă de ceea ce ar putea să i se întâmple şi lui.

- Şi crezi că o simplă zgârietură ar putea pricinui ceva unuia ca mine, moşule?

- Te văd om în toată firea, voinicule. O simplă zgârietură, acolo, nu îţi poate pricinui nici un rău.

- Chiar dacă mai am una mică şi la cealaltă mână, tot nu ar fi nimic? Mai întrebă trimisul ca pentru a se linişti.

- Asta nu-i prea bine, răspunse Dică, clătinând nemulţumit din cap, în timp ce îi cerceta zgârieturile. Dacă ar fi fost la o singură mână, ai fi putut scăpa ieftin.

- Adică, vrei să spui că pe mine mă poate răpune o mâţă jigărită, moşule?

- Ei, dar nici chiar aşa, omule, doar eşti cât bradul. Pe tine nu te poate răpune cu una, cu două. Până la apariţia primelor semne, poţi să stai liniştit.

- Şi ce fel de semne pot apărea, moşule? Vorbeşte lămurit!

- Primul este cel al slăbirii văzului. Dar asta, la cât eşti de voinic, nu se poate întâmpla mai devreme de două trei ceasuri.

- Şi după două ceasuri, adică să nu mai văd? întrebă căpetenia cuprinsă de groază.

- Dar nu te nelinişti, omule, că asta doar nu apare aşa, ca din senin. Ai să cunoşti mai dinainte când va sosi clipa aceea, deoarece mai întâi vei simţi cum ţi se înmoaie picioarele. Dacă cumva te temi de durere, poţi să stai liniştit în privinţa aceasta. Amorţeala care pune stăpânire pe întreg trupul face ca acesta să nu mai simtă absolut nimic.

- Spune-mi, moşule, mai bine, ce trebuie să fac şi nu mă mai fierbe atâta, căci îmi ies din minţi, nu alta! Fir-ar ceasul blestemat să fie! Doar ştiam că nu trebuie să mă mai pornesc la drum când îmi taie o pisică neagră calea!

- Eu zic să nu te dai de ceasul morţii, voinicule. Dacă sunt făcute la timp, toate relele din lume au leacul lor. De cum ajungi în târg, nu ai decât să o cauţi pe baba Rada. Fie cu o fiertură, fie cu ajutorul unui descântec, ea va şti să-i dea de cap.

- Iar asta crezi că va fi într-adevăr de-ajuns şi pentru mine, dragă moşule?

- Cum te văd şi cum mă vezi. Nimeni nu a plecat nevindecat de la baba Rada. Doar că va trebui să-i dai şi ei, acolo, un gologan doi.

- Îţi voi da şi dumitale, căci nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă nu dădeam peste cineva care să mă povăţuiască. Acum să ştii că mi-a mai venit şi mie inima la loc. În tot cazul, nu voi întârzia mai mult de un ceas, până vom ajunge la baba Rada. Dar când zici că se întoarce băiatul acesta, moşule? Căci de acum începe să se cam însereze.

- Păi în tot cazul, trebuie să sosească mai înainte de Sfântul Gheorghe, aş zice. Căci pe atunci trebuie să urcăm cu oile la munte. Dar s-ar putea să apară chiar mai din timp, în cazul în care se vor topi zăpezile devreme la primăvară. Dacă ar fi ştiut că boierul are vorba cu el, putea să-şi amâne plecarea, dar cum până la primăvară nu mai este multă treabă de făcut, a plecat să se plimbe pe la rubedenii. Până la urmă nu-i decât un copil şi i s-o fi urât şi lui de atâta mers în urma oilor.

- Şi nu puteai să ne spui asta de la bun început, moşule? spuse, scos din sărite, celălalt om. Uite cum ne-ai făcut să pierdem atâta timp de pomană!

- Aţi zis doar că vreţi să-l aşteptaţi. Dacă vă spuneam de la început că este plecat din sat, aţi fi putut gândi că am ceva de ascuns. Cu voi oricum ai da-o, omul nu iese bine niciodată!

- Iar acum noi ce facem, căci avem poruncă să nu ne întoarcem fără flăcău.

- Faceţi dar voia celui ce v-a trimis. Numai că de acuma pe noi trebuie să ne lăsaţi să ne cam culcăm, căci s-a făcut târziu. Mă tem că nici baba Rada n-o să vă mai deschidă uşa dacă mai întârziaţi mult!

Auzind spusele acestea, trimişii boierului se uitară cam încurcaţi la dânsul, apoi schimbară câteva priviri nedumerite între ei, după care ieşiră în sfârşit, cu inima îndoită. După cum se vedea treaba, bătrânul le spusese adevărul, iar coconul nu ar avea motiv să-i certe. Ceea ce devenise acum mai grabnic era s-o prindă trează pe baba Rada, iar aceasta să le deschidă. Pe jumătate nebună şi tare de urechi cum o ştiau, oamenilor le era greu să-i intre în voie.

Odată ajunși în curte, unuia dintre ei i se păru că aude un strigăt subțire venind dinspre pădure, însă cum acesta nu se mai repetă, deciseră să o apuce degrabă spre târg.

De când cu blestemata aia de mâță, vere, încep să cred și eu că ai halucinații. Mă tem ca nu cumva să o iei razna! Numai de am mai găsi pe cineva treaz care să ne arate unde stă cotoroanța aia.

În tot timpul cât au zăbovit trimişii boierului în casă, sufletul Anicăi era cuprins de multe frământări. Pentru copilă, pentru Dide şi chiar din pricina poveştilor cusute cam cu aţă albă, pe care le îndrugase Dică. Abia după ce auzi tropotul cailor depărtându-se, putu să răsufle mai uşurată. Nu ştia de ce îi căşunase boierului tocmai pe casa lor, însă destoinicia omului ei îi umplea întotdeauna inima de mândrie.

În după-amiaza aceea, Dide zăbovise în pădure mai mult decât ar fi avut de gând. Şi nu era doar pentru lemnele uscate pe

care le adunase de multă vreme, cât mai ales pentru un lucru de care ştia că bunicul avea mare trebuinţă. Găsise un fag drept, care spre rădăcină avea o încovoiere nefirească. Era însă taman bun pentru o pereche de fălcele de sanie, cu condiţia ca trunchiul să fie crăpat cu grijă în două părţi egale. Apoi urma partea migăloasă a lucrului, care însă lui îi plăcea cel mai mult. Anume cioplitul lemnului cu barda, pentru a-i da acestuia forma potrivită. Căpătase anume şi o pricepere pentru genul acesta de treburi de când slujise într-o iarnă la rotarul din târg. Învăţase de la el o mulţime de lucruri legate de buna întrebuinţare a lemnului. Aflase de atunci că pentru lemnăria căruţei era cel mai potrivit frasinul, în afara obezilor, la care se folosea fagul. Pentru cozile la topoare se întrebuinţa lemnul de carpen, pentru sape şi lopeţi, teiul, iar pentru crinte şi alte lucruri uşoare, bradul. Butoaiele cele mai trainice aveau doagele din stejar, dudul se folosea la păstrarea rachiului, iar salcâmul folosit la garduri şi podeţe conferea acestora o întrebuinţare îndelungată.

Acum stătea aplecat deasupra lemnului, căci mai rămăsese foarte puţin de cioplit. Odată aduse acasă, cele două părţi egale care alcătuiau tălpile de sanie trebuiau ţinute strâns laolaltă, până când lemnul se usca îndeajuns. În felul acesta nici nu se mai putea strâmba.

După ce isprăvi cu cioplitul, îşi îndreptă spatele şi privea mulţumit la opera mâinilor sale. Apoi se aşeză pe o buturugă, cu mintea dusă departe. Peste un an se şi vedea alunecând pe zăpadă, în goana calului. Şi, cum stătea el aşa şi se gândea, deodată simţi pe neaşteptate o umbră năpustindu-se asupra lui. Ceva greu îi aterizase drept în spate, iar două gheare îi acoperiseră

deja faţa. Din pricina surprizei, a fost incapapil să reacţioneze la timp. Inima îi bătea nebuneşte, iar când încercă în sfârşit să se elibereze, constată cu surprindere că faţa îi era acoperită, nu de nişte gheare, ci de nişte mânuţe gingaşe, care îl apăsau strâns. Abia atunci Dide începu să se liniştească, iar în locul spaimei faţa sa începu să se destindă într-un zâmbet larg. Nu apucase încă să se obişnuiască cu năzdrăvăniile micuţei sale surioare, însă şotiile ei îl încântau nespus de mult.

Se făcu îndată că este mânios, o luă pe neaşteptate în braţe şi o ridică de câteva ori deasupra capului, aşa cum îi plăcea ei. Apoi se făcu că vrea să o arunce în vale, astfel încât copila începu să ţipe şi îi încolăci gâtul cu mâinile, cât putu ea de strâns. Îi devenise tare dragă surioara şi mai ales atunci când frica o făcea să se agaţe cu disperare la pieptul său.

- Gata cu joaca, îi spuse după un timp Dide. Acum să mergem acasă, căci am terminat ceea ce aveam de făcut. Apoi, vrând să o sperie că o lasă seara în pădure, începu să alerge pe potecă înspre sat.

- Hai să vedem dacă poţi să mă prinzi până acasă, îi strigă el peste umăr.

- Nu fugi, Dide, stai. Stai că te prinde!

- Nu ai să mă prinzi, îţi arăt eu că n-ai să mă prinzi! Avea de gând să ajungă înaintea ei şi să se ascundă prin curte. Apoi să o privească pe furiş cum se necăjeşte negăsindu-l pe nicăieri. Era unul din jocurile care-i plăceau Dochiţei, iar el era încântat să ia parte la el, pentru a-i face pe plac.

Fără să se întrebuinţeze prea tare, Dide câştigă distanţă în faţa copilei, măcar că aceasta alerga din toate puterile să-l

ajungă. Văzând că îl pierde din vedere, ea începu să plângă cu deznădejde. Şi nu era pentru puţin lucru.

- Bunicul şi-a pus toată speranţa în mine, iar acum ce să mă fac. Din cauza mea îl vor prinde. Vor pune mâna pe el şi îl vor duce de acasă. Cu obrajii brăzdaţi de lacrimi, se opri în loc şi plânse în hohote. Ce putea să mai facă. Dide nici măcar nu întorsese capul la chemările ei. Dar pentru că încă nu accepta să se dea bătută, copila avu o idee neaşteptată. Era ultimul lucru pe care îl mai putea face şi singurul care l-ar putea opri pe Dide. Numai dacă ar auzi-o. Dacă ar auzi-o doar el, căci nu era departe de sat.

Dide ieşise deja din pădure şi se apropia cu paşi repezi de casă. Nu-şi făcea griji din pricina Dochiţei, deoarece aceasta nu putea să se piardă. Ar trebui să treacă îndată după gard, apoi să-şi găsească o ascunzătoare nimerită. Nu era un lucru tocmai simplu, deoarece surioara lui ştia bine pe unde să-l caute.

Ajuns la colţul casei, Dide se opri înmărmurit. Ceva îi atrase atenţia. Privea şi nu-şi credea ochilor. De parii de la gardul din faţa casei erau legaţi doi cai. Erau cai voinici de care se foloseau la oaste, iar pe deasupra gata înşeuaţi. Faptul acesta îi stârni atât de mult interesul, că îndată începu să se apropie de ei.

Încă nu avusese prilejul să călărească cu şaua pusă, iar aceasta era o ocazie pe care nu o putea pierde. De bună seamă că prietenii care veniseră în vizită la bunicul nu s-ar supăra, dacă va face şi el o plimbare. Ori poate că nici măcar nu vor băga de seamă, până se va întoarce. Era atât de absorbit de neaşteptata perspectivă, încât pentru moment uitase cu totul de Dochiţa. În timp ce se apropia de telegari, se şi gândea pe care dintre ei să-l

aleagă. Mai avea de făcut câţiva paşi, când deodată auzi răzbătând până la el un strigăt prelung. Se opri în loc pentru a-şi da seama mai bine de unde venea glasul acela şi îndată reveni cu picioarele pe pământ. Ţipătul care se auzea dinspre pădure era al Dochiţei. Acum că îl auzi încă o dată, nu se mai putea îndoi de lucrul acesta.

- Ajutor, scapă-mă. Ajutor!

- Copila asta iar a mai născocit ceva să mă păcălească, însă de data asta n-o să mă mai las înşelat prea uşor. Dar dacă chiar a păţit ceva cu adevărat?! Ori se află în primejdie, gândea el ascultându-i încă o dată chemarea deznădăjduită. Ce ar fi să iau îndată unul din cai şi să gonesc înaintea ei. Cât de bucuroasă ar fi să o aduc călare până la prispa casei. Şi gândindu-se la planul acesta, dădu să se apropie şi mai mult de animale. Dar strigătul se repetă încă o dată, parcă şi mai stăruitor.

- Hotărât lucru. Acum nu mai este vorba de nicio glumă. Ceva rău se întâmplă acolo. Nu degeaba mă strigă ea în felul acesta. Trebuie să ajung cât mai iute la Dochiţa. Până să se înveţe calul cu mine şi cu potecile acestea, aş pierde timp preţios. Mai bine o iau pe jos. Şi fără să mai piardă o clipă, o apucă pe potecă în sus, alergând cât îl ţineau picioarele. Ramurile tufişurilor începură să-i biciuiască obrajii, însă fără să-i pese câtuşi de puţin, nu se opri din goană până cand nu îşi găsi surioara. Era prăbuşită la poalele unui brad şi plângea deznădăjduită. Când îl văzu apărând deodată în faţa ei, chipul i se lumină, dar tot nu se putu opri din suspine.

- Ce-ai păţit, Dochiţa, ce s-a întâmplat? Haide, linişteşte-te şi spune-mi odată!

- Bunicul m-a trimis să-ţi spun să nu te întorci acasă cu niciun chip, iar eu nu am mai apucat să-ţi zic. A fost vina mea, dar şi a ta, căci pe neaşteptate te-ai apucat să alergi la vale ca un nebun. Acasă te aşteaptă doi oameni, care au venit cu poruncă să te ducă de îndată la conac şi să te înfăţişeze înaintea boierului. Am avut mare noroc cu o femeie care a sosit înaintea lor şi i-a spus bunicului că este bine să te ascunzi.

Auzind toate acestea, băiatul se întristă deodată şi rămase pe gânduri. Oare ce se întâmplase între timp, din moment ce boierul a şi trimis după el? A făcut oare vreo greşeală de care nu şi-a dat seama în noaptea aceea? Pe măsură ce zilele au trecut din momentul în care îl ajutase pe Dumitru să scape din beciul conacului, se simţea din ce în ce mai liniştit şi mulţumit pentru modul în care reuşise să ducă la îndeplinire planul bunicului. Şi nu era singurul care nutrea aceste simţăminte. De fiecare dată când acesta îi cerea amănunte privitoare la modul în care a acţionat şi îl vedea mulţumit, creştea în el o încredere pe care nu o mai cunoscuse până atunci. Ar fi fost prea frumos ca lucrurile să se termine aşa, fără urmări. Pe când acum, ce să vezi, iar începea să simtă ghemul acela aducător de nelinişte furişându-se în stomac. În orice caz, cel puţin nu era singur. Până la urmă, tot bunicul îl va ajuta s-o scoată la capăt.

Văzându-l că se schimbă la faţă, Dochiţa îşi şterse faţa de lacrimi şi încetă să mai suspine. În realitate, Dide era acela care avea motive de nelinişte şi nu ea.

- Bine că te-ai întors la timp şi nu au apucat să te vadă. Acum, fiindcă bunicul a spus să nu te întorci acasă până nu îţi va da el de veste, va trebui să rămâi aici până când vor pleca oame-

nii aceia răi. Ai înţeles bine ce a spus bunicul? Hai spune, căci eu răspund de tine şi trebuie să faci ce-ţi spun. În timp ce tu vei sta cuminte aici, eu mă duc repede să văd ce se întâmplă acasă, apoi mă întorc să-ţi spun şi ţie.

- Am înţeles, Dochiţa, spuse Dide după un timp de gândire, dar uite cum vom face şi mai bine. Mergem împreună până la marginea pădurii, iar de acolo te duci singură să dai roată casei. Dar mai pe departe să nu te vadă nimeni.

- De asta nu te îngrijora, căci ştiu eu mai bine ce am de făcut şi nu trebuie să mă înveţi tu. Treaba ta nu este decât să aştepti în locul unde te voi lăsa, până vom veni după tine. Iar după ce Dochiţa se asigură că autoritatea sa nu este pusă la îndoială, plecă cu hotărâre la vale.

Dide nu avu încotro şi a trebuit să se conformeze ascultător, însă după un ceas de aşteptare începu să se neliniştească şi mai mult. Vedea că fata nu se mai întoarce şi nu ştia ce să mai creadă.

După încă un timp de incertitudine, zări în cele din urmă o umbră urcând pe cărare. Nu putea să desluşească bine din cauza înserării, însă în tot cazul nu era Dochiţa. Se retrase mai într-o parte după un copac gros şi privi cu atenţie pe măsură ce umbra se apropia. Deodată îşi dădu seama că era chiar bunicul şi răsuflă uşurat.

- Hai, căci a dat Dumnezeu şi s-au dus, dar nu ştiu pentru cât timp. Mă tem că în noaptea asta va trebui să părăseşti satul pentru o vreme. Ştiu că te frământă multe gânduri, însă aşa se întâmplă când intri în rândul celor mari. De-acum încolo, tu nu mai eşti un copil, căci ai deja şaisprezece şaptesprezece ani, iar

primejdiile te-au cam călit. Până ajungem acasă, am să-ţi spun cum stau lucrurile. Ai făcut o treabă cum nu se putea mai bună pentru a-l scăpa pe Dumitru, însă uneori intervin lucruri pe care nu le poţi prevedea dinainte. Totul ni se trage de la mişelul de Gheorghe. A fost suficient să fie scuturat de câteva ori, că a spus tot ce gândea. Dar mai degrabă l-a mânat către această mârşevie dorinţa de înavuţire. Sigur că nu există dovezi împotriva ta, însă negreşit că boieraşul vrea să pună mâna pe primul bănuit pentru a-l strânge cu uşa. Ai putea rămâne schilod pentru toată viaţa, ori lucrul acesta nu trebuie să se întâmple. Cum s-ar mai putea împlini atunci planurile tale de viitor? Acum nu mai rămâne altceva de făcut decât să te trimit undeva departe. Va trebui să pleci la drum chiar în noaptea asta.

Capitolul 18

Despărţirea

Dide simţea că trece prin cele mai triste clipe din viaţa sa. Să fie nevoit aşa, dintr-odată, să lase casa, familia, vatra în care trosneau lemnele, şi să plece unde nici el nu ştia, era o povară greu de suportat. Nu se simţea în stare să facă pasul în necunoscut şi tocmai acum, într-o noapte friguroasă de iarnă! Când mai văzu şi feţele înlăcrimate ale bunicii şi Dochiţei, hotărî să curme brusc această scenă de rămas bun, fiindcă altfel simţea că va izbucni şi el în lacrimi. Îşi îndesă căciula pe cap, iar cu traista de merinde atârnată pe spate, părăsi încăperea. Fără să se mai uite măcar înapoi, începu să urce prin grădina din dosul casei, urmat îndeaproape de bunicul. Acesta îi spusese că îl va însoţi o bună bucată din drum, pentru a fi sigur că nu va rătăci calea. Căuta mereu să-l îmbărbăteze, dar în sinea sa era frământat de aceleaşi îndoieli şi nu simţea de fel siguranţa pe care încerca să i-o transmită flăcăului.

- Dă-mi traista să ţi-o duc eu, câtă vreme vom merge împreună. Până la grota haiducilor vei avea cale lungă şi grea de străbătut. Cât despre locul unde se găseşte aceasta, doar Marin al lui Dumitru şi cu mine avem cunoştinţă. Acum tu vei fi al treilea şi nu cred că trebuie să-ţi mai amintesc că aceasta va trebui să rămână o taină a noastră. Altminteri, vieţile voastre vor fi puse în primejdie. Dacă ai să mă asculţi cu atenţie, ai s-o găseşti cu siguranţă. În primul rând va trebui să ajungi la crucea lui Şarpe.

Aceasta ştii bine unde se găseşte, deoarece am trecut de câteva ori împreună pe acolo. Odată ce treci culmea din spatele ei, te afunzi din nou în pădure. Însă nu pe cărarea ţapilor, ci mult mai la dreapta, unde se vede stânca aceea mare şi despicată la vârf. Ai s-o ocoleşti, până vei ajunge la partea dinspre vale. Odată ajuns acolo, mergi atent de-a lungul peretelui de piatră. Pe la jumătatea distanţei vei da peste o crăpătură, cam la 3 coţi deasupra pământului. Se pătrunde un pic cam anevoie prin ea, însă odată intrat, locul este destul de spaţios.

- Acolo-i ascunzătoarea haiducilor, bunicule, acolo îl pot întâlni pe Dumitru, ori pe nea Radu? întrebă nerăbdător Dide, uitând parcă de situaţia delicată în care se afla.

- Cum ai putea crede una ca asta, măi, băiete? Dacă ar fi avut sălaşul atât de aproape, ar fi fost de mult încolţiţi şi daţi pe mâna călăului. Mai ai încă multe de învăţat, deşi alţii la vârsta ta nu ştiu nici pe jumătate. Până la stânca aceea, să zic că vei face vreo patru ceasuri bune. Nu mă îndoiesc că o vei găsi uşor, în ciuda întunericului care s-a lăsat. Dar mai departe nu trebuie să mergi pe timp de noapte, căci drumul va fi mult mai lung şi anevoios. Pe de altă parte, dacă nu vei ţine cont de reperele pe care ţi le voi da, cu siguranţă că vei greşi drumul. Tocmai pentru aceasta m-am gândit că scobitura despre care ţi-am spus este locul cel mai nimerit pentru adăpost şi odihnă. Dacă îţi va fi frig ori teamă de sălbăticiuni, ai putea să faci şi focul la intrare. De altfel, în apropiere vei putea găsi destule lemne uscate. După ce dau zorile, să nu mai zăboveşti. Ai cale lungă şi trebuie să ajungi la haiduci înainte de lăsarea întunericului. Timpul îţi este sufici-

ent, însă întotdeauna trebuie să iei în consideraţie şi întâmplările neprevăzute care pot interveni.

Ajunşi la marginea unei poiene, drumeţii noştri făcură un mic popas, deoarece merseseră cam două ceasuri cu vântul suflând din faţă. Ninsoarea încetase deja şi nu se aşternuse mai mult de un lat de palmă de zăpadă. Ieşise şi luna, iar lumina acesteia transformă peisajul într-unul de poveste. Vizibilitatea era acum foarte bună, iar dacă ar fi uitat motivul pentru care se aflau acolo, totul ar fi fost o încântare.

Bătrânul îi spuse în continuare cu amănuntul despre traseul pe care urma să-l parcurgă a doua zi, apoi îi înmână flăcăului traista.

- Aici ai merinde suficiente şi vezi că ţi-am mai pus şi o ploscă cu rachiu pentru haiduci, că doar nu te-oi duce acolo cu mâna goală. Dar pe drum ai putea să iei şi tu câte o înghiţitură, căci îţi va prinde bine pe frigul acesta. Acum, mai înainte de a ne despărţi, gândesc că este un prilej cât se poate de nimerit. Spunând aceasta, Moş Dică desfăcu dopul şi trase câteva înghiţituri. Apoi întinse butelca băiatului care, contrar obiceiului, gustă şi el fără să stea pe gânduri.

- Acum trebuie să ne despărţim, spuse bunicul. Ştiam că va veni o zi când va trebui să se întâmple şi lucrul acesta, însă nădăjduiam că ziua aceea va fi mult mai îndepărtată. Dumnezeu să te aibă în pază, băiete! Să-ţi aduci aminte de căsuţa unde ai crescut, să nu ne uiţi.

Apoi rămase îndurerat, sprijinindu-se în toiag, până îl pierdu din privire. Nici inima lui Dide nu era mai uşoară, însă ştia că de acum înainte trebuia să-şi înfrunte singur destinul.

Capitolul 19

Noaptea prin munţi

Dide mergea cu pas întins şi nu simţea niciun fel de greutate la drum. Nu simţea frigul, nu simţea frica de sălbăticiuni, dar îşi simţea sufletul apăsat de nesiguranţa zilelor ce vor urma. Totuşi, dacă va nimeri sălaşul haiducilor, iar dacă aceştia vor mai fi acolo, spera să fie scutit de multe griji. Nici nu voia măcar să se gândească la ceea ce ar trebui să facă în caz contrar. După vreo trei ceasuri de mers, descoperi fără dificultate stânca pe care i-o indicase bunicul. O luă pe partea dinspre vale aşa cum îi spusese acesta, însă acolo dădu peste un hăţiş întreg de mărăciniş. După un ocol mai larg, reuşi să se apropie de baza stâncii. Mergând cu atenţie pe lângă marginea ei, descoperi îndată, la lumina clară a lunii, intrarea în grotă. Înainte de a se înălţa pentru a pătrunde prin deschizătură, rămase puţin locului pentru a-şi trage sufletul. Nu simţea frigul decât la faţă, la urechi şi la mâini. Odată pătruns înăuntru, la adăpost însă, începu să-i fie mult mai bine. Curând îl ajunse oboseala şi renunţă să mai caute lemne de foc. Nu şi la mâncare, căci după atâta mers, îl cam răzbise foamea. Doar că din pricina întunericului, acum trebuia să-şi găsească merindele din traistă pe bâjbâite. Apoi descoperi în jurul său câteva pietre mai mari, cu care astupă cum se pricepu mai bine deschizătura micuţei încăperi rupestre. Era mai bine aşa, căci nu prea mai răzbătea până la el aerul rece de iarnă. Apoi se ghemui într-un colţ înfofolit în cojoc, în timp ce

asculta cum vântul se înteţeşte. Nu era ca acasă, dar oricum trebuia să-i fie recunoscător bunicului pentru acest adăpost. Cum mai ştia el să se gândească la toate lucrurile mai dinainte!

Dormi neaşteptat de bine şi se trezi mai târziu decât îşi propusese. Când dădu la o parte pietrele de la intrare văzu că timpul se liniştise, iar cerul era senin. Fără a mai pierde niciun moment, îşi luă traista în spinare şi o porni din nou la drum, căci avea cale lungă de străbătut. Dar lucrul acesta nu îl neliniştea deoarece era obişnuit la efort. Îl preocupa doar faptul că erau locuri prin care nu mai umblase şi trebuia să fie atent să nu se rătăcească. Aceasta ar fi constituit într-adevăr o mare problema, căci nimeni nu i-ar fi putut întinde o mână de ajutor prin pustietăţile acelea.

Până pe la prânz a reuşit să ajungă pe culmea primului munte, unde îşi îngădui întâiul popas al zilei. Mâncă cu poftă, după care luă şi o înghiţitură de rachiu. Uitându-se în urma sa, căută cu privirea către micul sat de unde fusese nevoit să-i părăsească pe ai săi, dar nu-l văzu, deoarece era aşezat în coasta muntelui. Desluşi, în schimb, ceva mai la stânga, târgul cu turla bisericii şi chiar acareturile boierului Costache. Dacă nu ar fi alergat Florica să-l prevină, poate că acum ar fi fost şi el acolo, băgat la beci. Acolo era trecutul, căci cine ştie când se va mai putea întoarce. Iar dincolo de culmea pe care o lăsa acum în urmă, era viitorul incert pe care avea să i-l hărăzească soarta.

La picioarele sale se deschidea o vale largă, iar dincolo de aceasta se ridica un masiv şi mai impunător. Cât vedeai cu privirea era numai pădure, în diferitele nuanţe ale toamnei târzii. Copacii nu apucaseră să-şi lepede cu totul veşmintele. Doar vâr-

ful semeţ al acestuia făcea notă discordantă, deoarece era stâncos. Trebuia să fie tot timpul atent atât pe unde păşeşte, cât mai cu seamă să descopere din vreme trecătoarea prin care trebuia să traverseze următorul masiv. Odată ce se afunda iar în pădure, i-ar fi fost cu neputinţă să facă acest lucru.

Cum nu reuşi să distingă niciun indiciu, o luă direct spre albia râului care curgea prin fundul văii. Acolo căută un loc în care vadul era mai larg, unde reuşi să treacă pe partea cealaltă, sărind din piatră în piatră. Dar acum încotro să-şi îndrepte paşii? Cercetă atent în susul şi apoi în josul râului. Spera să descopere numaidecât locul unde se revărsa pârâiaşul din celălalt munte. Bunicul îi spusese că trecătoarea urca o bună bucată de drum chiar pe marginea unui pârâu. Dar unde să-l găsească? Măcar de-ar şti încotro s-o apuce, în aval ori mai la deal. Era trecut de mult de orele amiezii şi începu să-l cuprindă frica la gândul că l-ar putea apuca noaptea mai înainte de a descoperi grota haiducilor. Căută un loc în care pădurea să fie mai rară şi începu să urce cât mai repede. Ajunse la un loc mai puţin înclinat, de unde putu să înainteze mai uşor. Vuietul râului din vale rămase în urmă, iar şansa lui era să poată auzi la un moment dat curgerea pârâiaşului. Dar el mergea de ceva timp şi nu auzea altceva decât şuieratul vântului printre brazi. Ajuns într-un luminiş, văzu mai departe, în faţa sa, un loc stâncos, al cărui vârf reflecta razele amurgului. Dacă nu va descoperi trecătoarea, poate va găsi cel puţin o crăpătură mai ferită drept adăpost. Noaptea avea să sosească neîntârziat, iar frigul şi fiarele sălbatice puteau să-i vină de hac. Auzise în două rânduri mugetul răsunător al cerbilor,

însă era obişnuit cu astfel de sunete. Chiar şi cerbii, cât erau ei de falnici, separaţi şi încolţiţi, puteau să cadă pradă lupilor.

Trecu de ultimele tufişuri şi călcă pe teren pietros până la baza stâncii. Merse de-a lungul formaţiunii stâncoase pentru a cerceta locul, însă nu descoperi nimic care să-i atragă atenţia. Peretele era atât de înclinat şi neted, că nici măcar nu ar fi putut să-l escaladeze. Îşi dădu curând seama că nimerise într-o fundătură şi nu ştia ce i-ar mai rămâne de făcut. Dacă ar fi avut cel puţin câinele cu el, apropierea nopţii nu i-ar mai fi provocat atâta nelinişte. Dar în situaţia disperată în care se afla, ce putea face? Căci mai avea de înfruntat pe deasupra şi vremea potrivnică. Deodată, însă, vântul, care legăna vârfurile copacilor, încetă fără să bage de seamă. O linişte ireală se aşternu atunci peste tot locul. Fie din pricina acestei schimbări, fie din cauza oboselii, rămase cu un vâjâit în urechi. Dar după puţin timp constată că acesta era cam nefiresc ori poate că mai era vorba şi de altceva. Încordându-şi atenţia, îşi dădu seama că sunetul celălalt venea din partea dreaptă, unde arbuştii de la baza stâncoasă erau mai deşi. Apropiindu-se în grabă de locul acela, curând văzu că nu era vorba de altceva, decât de susurul unui pârâiaş, care se scurgea şerpuind la vale. Când ajunse acolo, inima îi tresăltă de bucurie. După atâtea căutări şi incertitudini, găsise în sfârşit drumul. Ţinta călătoriei sale nu mai putea fi prea departe. Urcă pe marginea pârâului până simţi sub picioare din nou teren pietros. La un moment dat observă că micuţul vad coteşte brusc la stânga. Trecu pe marginea cealaltă a apei, unde terenul era mai practicabil. Pe nesimţite, pătrunse într-un defileu îngust şi întunecos. Atunci îşi putu explica de ce nu a observat de la distanţă această

trecătoare. Era ascunsă privirii. Marginile stâncoase se ridicau abrupte de-o parte şi de alta a apei, iar pe măsură ce înainta, locul se îngusta şi mai mult. Atât de mult încât pe alocuri nu era posibil ca doi oameni să meargă laolaltă. Se uita cu grijă pe unde călca, din pricina pietrelor, dar şi din cauza înserării. Doar marginile de sus ale stâncilor se mai puteau vedea desluşit. Pe nesimţite, defileul se lărgi şi pătrunse într-o depresiune largă care părea să corespundă descrierilor făcute de bunicul său cu o seară mai înainte. Dar de aici nu mai ştia încotro s-o apuce. Şi chiar dacă ar fi ştiut, coborâse deja înserarea şi nu se mai vedea decât conturul reliefului înalt dimprejur, profilat pe bolta întunecată a cerului. Ajunsese până acolo, era atât de aproape şi totuşi nu ştia ce îi mai rămânea de făcut în continuare.

S-a apucat să cerceteze locul încolo şi-ncoace, se mai oprea la răstimpuri pentru a trage cu urechea, dar nu se auzea nimic care să-i dea vreun indiciu. Atunci îi veni o idee. Ce-ar fi să-şi facă semnalată prezenţa, să strige. Dacă cineva s-ar afla într-adevăr prin apropiere, ar trebui să-l audă şi să-i vină în întâmpinare. Şi chiar aşa s-a şi întâmplat. Îndată ce trase aer în piept şi deschise gura pentru a striga, iată că o umbră s-a şi apropiat pe neaşteptate de el. Nici nu apucă să se bucure, nici măcar să se dumirească, când ceva îl izbi cu putere după ureche. Îndată după aceea, genunchii se înmuiară şi căzu în nesimţire.

Capitolul 20

Grota haiducilor

De la fuga lui Dumitru, haiducii nu mai zăboviră în împrejurimile târgului decât o singură noapte. Încântaţi de lecţia pe care reuşiseră să i-o dea boierului şi mai-marilor locului, erau curioşi acum să vadă urmările şi reacţia oamenilor. Nădăjduiau ca aceştia să prindă mai mult curaj şi să nu se mai lase călcaţi în picioare. Altfel nici ei de unii singuri nu ar fi putut să le schimbe soarta, oricât de mult și-ar fi dorit acest lucru.

A doua zi, mai înainte încă de ivirea zorilor, puseră desagii cu alimente pe spatele cailor şi o porniră către munte. Ştiau bine ce au de făcut pentru a li se pierde urma, aşa că în privinţa aceasta nu aveau a se teme. Tare ar mai fi dorit acum să tragă la vreun han şi să înjghebeze câte un chef. Dar de când cu păţania lui Dumitru ce fusese trădat mişeleşte şi care le rămăsese vie în amintire, nu mai voiau să rişte. Din păcate mai erau şi dintraceia care pentru un pumn de bani şi-ar fi vândut până şi sufletul, dacă era cu putinţă. Oricum, o vreme nu trebuiau să se mai arate prin părţile acelea, deoarece ştiau că se va pune preţ mare pe capetele lor.

Care va fi următoarea lor mişcare, aveau să chibzuiască pe îndelete, acum că stăteau tolăniţi în jurul focului. În timpul zilelor senine nu îl aprindeau, căci nu se ştia niciodată. Fumul se putea vedea de departe. Dar în seara aceea se făcuse iarăşi frig şi abia aşteptau să stea la căldura binefăcătoare a focului. Erau

acolo de faţă Dumitru şi Radu. Pandele, care intrase nu de mult în ceata lor, mai zăbovea pe-afară, fiind pesemne ocupat cu adăpostirea cailor. Dar în curând se auziră şi paşii acestuia apropiindu-se. Uşa se dădu la o parte cu zgomot şi, în sfârşit, camaradul lor pătrunse în încăpere. Când ridicară privirea să vadă din ce pricină rămăsese nemişcat lângă intrare, Dumitru şi Radu rămaseră cu gurile căscate de uimire. Tovarăşul lor avea ceva voluminos în spinare.

- Dar ce aduci acolo, Pandele, un om?! Credeam că suntem singuri prin pustietăţile acestea, dar iată că ne-am înşelat! Ce s-a întâmplat, de unde a apărut, e mort, e rănit? Hai, spune mai repede şi apropie-te ca să-l vedem şi noi la faţă.

- Ce să fie fraţilor, voi ce credeţi? A devenit acesta oare un loc de promenadă la ceas de seară? Mie unul prea îmi miroase a fi o iscoadă. Nu ştiu cum a putut nimeri până aici, dar eu l-am simţit numaidecât, în timp ce dădea târcoale la adăpostul întunericului. Şi tocmai în jurul taberei noastre. Atunci m-am furişat tiptil în spatele lui şi l-am miluit. Doar una i-am dat, că l-am şi trimis în lumea viselor. Va trebui să treacă poate un ceas, până să-şi vină în simţire. Doar ştiţi că la lucruri de felul acesta nu mă fac de ruşine.

- Acum spuneţi şi voi, dacă nu l-aş fi observat la timp, mâine ne-am fi trezit cu potera la uşă, servindu-ne micul dejun pe tăvi de argint. Dar ia să vedem, ce hram poartă musafirul nostru, mai adaugă atunci Pandele, mândru de faptele sale.

Când, în sfârşit, întrusul fu lăsat să alunece la picioarele lor, Dumitru făcu ochii mari şi rămase încremenit de uimire.

- Vai de capul tău, Pandele! Ne-ai nenorocit! Ce mare faptă ai mai făcut? Ştii cine-i flăcăul acesta? Este Dide al Anichii lui Dică, cel care mi-a salvat viaţa! Iată pe cine ai luat tu drept iscoadă. Apoi Dumitru se aplecă deasupra băiatului şi îl cercetă cu atenţie, pentru a vedea cât este de vătămat.

- Nu pare a avea nimic grav, Radule, dar haide să-l întindem mai bine pe aşternutul ăsta şi să-l eliberăm de câteva haine. Iar tu, nerodule, se adresă lui Pandele, adu repede o ulcea cu apă de izvor ori mai degrabă o mână de zăpadă!

Pandele se execută cât putu de repede, iar când băiatul fu frecţionat pe faţă şi gât, începu să-şi vină în simţire.

- Haide, flăcăule, vină-ţi în fire, că totul e bine. Aici nu te paşte nicio primejdie. Spune degrabă dacă te doare undeva.

După câteva mişcări încete şi amintindu-şi parcă ceva, flăcăul începu să-şi frecţioneze locul unde încasase lovitura.

- Dar ce s-a întâmplat cu mine şi cum de am ajuns aici?

- S-a întâmplat că prostovanul ăla de colo a crezut că eşti o iscoadă şi te-a scărpinat puţin cam tare. Uite că de-asta nu are noroc la fete bruta asta de om, căci sărmanele se sperie de cum le priveşte. Darămite să le mai şi atingă! Auzind una ca asta, băiatul începu să zâmbească şi se adresă haiducului:

- Pe Dumitru l-am recunoscut, dar matale trebuie să fii nea Radu, nu-i aşa?

- Eu sunt, măi băiete, şi să ştii că suntem foarte mândri de tine. Nu ne-a venit să credem că ai putut fi în stare de o aşa faptă. Dar ia spune, mai bine, ce vânt te aduce pe aici. Ce s-a întâmplat şi cum de ai ajuns în locul acesta?

Atunci Dide le povesti totul cu de-amănuntul, în timp ce haiducii îl ascultau cu luare-aminte.

- Carevasăzică aşa stau lucrurile, concluzionă într-un sfârşit Dumitru. Gheorghe este şarpele crescut la sân, boierul s-a mai dat pe brazdă, iar coconul îşi arată muşchii. Ei, las' că îi va veni şi lui rândul odată şi-odată. Florica este o fată tare de treabă, iar moş Dică, dacă ar fi fost după mine, l-aş numi general, la felul cum chibzuieşte lucrurile.

- Uite, măi băiete, intră atunci în vorbă şi Radu. Dacă la capitolul exemple am mai adăuga şi unul ca Marin, ori ca tine, s-ar putea îndrepta multe lucruri în ţara aceasta năpăstuită. Dar ce-aş dori eu să te mai întreb acum, eşti sigur că nu ţi-a luat nimeni urma, în timp ce veneai încoace?

- Cine să mă urmărească, nea Radule? La început am umblat noaptea şi nu era nici ţipenie. Apoi, pe timpul zilei, am mai şi cercetat în urma mea din când în când.

- Mai ai multe de învăţat, băiete. Tu nu cunoşti încă de ce este potera în stare. Dacă ar ninge la noapte, nu am avea nicio grijă. Zăpada ar şterge orice urmă. Altminteri, până şi pietrele pot da mărturie. La cum îi cunoaştem, vor pieptăna toate coclaurile, începând cu împrejurimile satului. Iar pe deasupra vor mai aduce şi câini. Până dimineaţă putem sta fără griji, dar dacă vremea nu ne-ajută, va trebui să fim pregătiţi pentru orice situaţie. Chiar să părăsim tabăra, dacă se impune.

- Ei, dar până atunci mai este şi deocamdată ajunge zilei necazul ei. Ziceai că ai în traistă ceva pentru noi. Ia scoate, să vedem cu ce marfă se mai laudă moş Dică al nostru. Apoi Radu, după care Dumitru, au dus pe rând plosca la gură.

- Măi frăţioare, dar aşa ceva nu găseşti pe toate drumurile, spuse acelaşi Radu ştergându-se la gură. Pandele, tată, nu te mai uita aşa cu jind. Tu te-ai cam tăiat de la porţie, n-am ce-ţi face. Dar dacă pregăteşti mai repede pastrama aia, s-ar putea să ne mai gândim.

- Ce zici, măi, Dide, îi dăm şi lui?

- Să-i dăm, nea Radule, căci nu a ştiut cine sunt. Şi apoi iată că nu mă mai doare nimic.

- I-auzi, doctore, spuse atunci Dumitru luminându-se la faţă. Te pomeneşti că ai învăţat să umbli cu fineţuri! Pandele era ultimul venit în bandă şi nu se supăra cu una cu două. Mai ales că acum era şi vizibil îngrijorat de ceea ce ar fi putut păţi băiatul din pricina lui.

În timpul mesei atmosfera deveni foarte plăcută. Discuţiile alunecau de la un subiect la altul, iar Dide nu se mai sătura ascultându-i. Sta lungit în culcuşul ce i-l pregătise însuşi Pandele, lângă vatra unde ardea focul. Flăcările răspândeau lumini jucăuşe, iar la răstimpuri se auzeau trosnetele buturugilor. Acum se simţea pe deplin recompensat pentru toate prin câte trecuse. În urmă cu doar două ceasuri nici măcar nu îndrăznea să se gândească la o aşa bunăstare. După o vreme începură să se audă şi urletele lupilor, însă haiducii îşi vedeau nestingheriţi de istorisirile lor. Atâta vreme cât caii se aflau la adăpost sigur, nu duceau nicio grijă. Dide ar fi rămas aşa, ascultându-le păţaniile, întreaga noapte. Pe nesimţite, însă, oboseala îşi spuse cuvântul şi alunecă într-un somn adânc, până târziu după revărsatul zorilor…

A doua zi se trezi complet refăcut, însă privind în jurul

lui, constată că rămăsese singur în adăpost. Acesta nu era cum îşi închipuia el, o peşteră în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă un bordei încăpător, înfipt în coasta muntelui. Pereţii care ieşeau în afară erau construiţi din bârne groase de lemn şi bulgăriţi cu pământ galben, amestecat cu paie. Însă de la distanţă ar fi fost imposibil să-i vezi din cauza lăstărişului des, care se căţăra peste tot locul. Bordeiul se contopea cu versantul muntelui şi aproape că făcea parte din peisaj. Dide mai zăbovi cateva minute sub aşternut, rememorând întâmplările deosebite prin care trecuse cu o zi înainte, apoi ieşi afară, nerăbdător să afle cu ce se îndeletnicesc noii lui tovarăşi. Era frig, încât respiraţia îi era învăluită în abur, dar ziua se anunţa a fi frumoasă. De data aceasta, însă, nu putea fi un motiv de bucurie, deoarece zăpada care i-ar fi putut acoperi urmele întârzia să apară. Şi nici nu va apărea prea devreme, după cum se prezenta timpul. Soarele scălda cu razele lui una din marginile văii în formă de amfiteatru, în care se aflau. În mijlocul acesteia se găsea o pajişte presărată cu pâlcuri de tufişuri. Rotindu-şi privirea pentru a vedea mai bine împrejurimile acestui loc minunat, observă cum din cealaltă parte se apropiau în acel moment Dumitru şi Radu. Aduceau cu ei caii şi alte câteva lucruri mărunte.

- Cum ai dormit, măi băiete, şi cum ţi se pare aici? întrebă deodată căpetenia haiducilor.

- Am dormit minunat, iar acesta este un loc cu adevărat de poveste, răspunse Dide. Dar nu-l văd pe nea Pandele. Este plecat undeva?

- Bag de seamă că ţi s-a făcut dor de el şi ai vrea să te mai scarpine niţel, nu-i aşa? Află, dar, că pentru răul pe care ţi l-

a pricinuit şi pentru alte lucruri, ne-am gândit să-l alungăm. De altfel, Pandele a şi plecat. Vorbele acestea îl cam puseră pe gânduri pe Dide şi nu ştia ce să mai creadă. Atunci, văzându-i nedumerirea, Radu căută să-l lămurească şi mai bine.

- Dacă nu crezi, priveşte într-acolo sus, căci nu a dispărut definitiv. I se mai văd încă umerii şi capul. A luat-o aşa de nebun pe culmea aceea stâncoasă şi nu ştiu ce are de gând să facă.

- Ei, nu te întrista Dide, fiindcă Radu glumeşte. Aşa este el, tu nu-l cunoşti. Pandele este un om de toată nădejdea. Prezenţa lui acolo sus este pentru a veghea dacă nu cumva copoii ţi-au luat urma. De la înălţimea aceea el poate vedea până hăt, departe.

Între timp nici noi nu vom sta degeaba, căci trebuie să fim pregătiţi pentru orice surpriză.

- Chiar şi pentru luptă? întrebă atunci băiatul, îmbujorându-se la faţă. Dacă-i aşa, puteţi conta şi pe mine. Îmi dau seama că locul acesta se poate apăra timp îndelungat. Cu flinta nu ştiu încă să trag, însă dacă m-aş căţăra deasupra trecătorii, cu arcul i-aş vâna unul câte unul!

- Ia uită-te la el! interveni Radu. Dar ştii că are îndrăzneală?

- Şi spirit de observaţie, adăugă Dumitru. Nici nu a deschis bine ochii în locurile astea, că a şi găsit tactici de luptă! Îmi placi, băiete. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi dau seama mai bine că aşchia nu sare departe de trunchi. Iar dacă moşu Dică nu a avut ocazia să se remarce, în schimb tu ai putea ajunge departe. Cu condiţia ca cineva să te şlefuiască, fireşte.

- Ai observat bine că fiind aprovizionaţi, aici am putea rezista mult şi bine. Dar nu la nesfârşit, deoarece odată localizaţi, isprăvnicia va trimite suficienţi oameni pentru a înconjura muntele. Apoi când cercul se va strânge în jurul nostru şi ne va fi tăiată retragerea, vom avea zilele numărate. Şi cui va folosi dacă vom doborî acolo o duzină sau două de duşmani, dacă în final tot vom fi prinşi şi atârnaţi în ştreang! În schimb, dacă ne vom feri la timp din calea primejdiei, atunci când aceasta este prea mare, oamenii năpăstuiţi nu-şi vor pierde nădejdea. Se vor mângâia la gândul că tot a mai rămas cineva care să lupte împotriva asupritorilor. De când am îmbrăcat cămaşa morţii, noi nu mai avem cale de întoarcere. Din Buzău până în Olt şi Craiova, sunt sute ca noi, iar dacă va vrea Dumnezeu să ridice din mijlocul nostru pe unul căruia să-i dea putere să strângă laolaltă toată această forţă şi să o înmulţească, atunci nimeni nu ne va mai putea sta în cale şi multe se vor putea îndrepta în ţara aceasta. Abia după ce vom înlătura toate lepădăturile şi vom stârpi trădarea, ne vom putea întări ca neam şi vom putea face faţă duşmanilor, a turcilor şi a oricui vor mai fi ei. Lupta aceasta nu este uşoară, iar tu, în pofida curajului ce îl ai, nu eşti încă copt să intri în vâltoarea ei. De aceea, când va veni timpul, îţi vom arăta dinainte calea de scăpare şi te vom trimite în siguranţă, departe de aici. Apoi după ce te vei mai împlini, tu singur vei hotărî ce vei avea de făcut în continuare.

Dide privea la căpetenia haiducilor cu multă atenţie şi îi sorbea toate cuvintele de pe buze. Dar când la urmă auzi de despărţire, îi spuse plin de hotărâre.

- Nici nu mă gândesc să vă părăsesc, nea Radule! De-ai şti matale de când visez eu să intru în ceata haiducilor! Păi crezi dumneata că bunicul mi-ar fi încredinţat misiunea de a-l scăpa pe Dumitru, dacă nu m-ar fi crezut în stare?

- Ei, poftim, mai zi ceva, Radule, dacă poţi, îi zise atunci Dumitru căpeteniei.

- Măi să fie, că isteţ mai este, bată-l să-l bată norocul. Dar tu ştii să te baţi, măi băiete? Ai putea să ne arăţi puţin de ce eşti în stare? Şi zicând asta, Radu roti iute braţul, cu intenţia de a-i zbura băiatuluui căciula din cap.

Dide era însă foarte ager şi se aplecă iute, lăsându-l pe Radu să se rotească în gol. Apoi, cât ai clipi, fandă cu dreapta, iar căciula haiducului zbură cât colo.

- Şmecheria asta o ştiu de când mergeam iernile cu colindul, nea Radule. Dar să nu te superi, te rog, căci îţi aduc îndată căciula.

- V-aţi pierdut cumva coroana prin iarbă, excelenţă? râdea Dumitru cu gura până la urechi. Nu-i nimic, căci v-o aduc îndată, până nu bagă norodul de seamă. Şi făcând o reverenţă largă înaintea sa, i-o puse ceremonios pe cap. Radu trăia sentimente contradictorii şi, pentru moment, nu ştia cum să reacţioneze. Dar nu rămase mult în nedumerire, deoarece simţi curând un fior de gheaţă că îi acoperă scăfârlia. Deodată îşi smulse cuşma din cap şi, când văzu de la ce i se trăgea răceala, răcni după Dumitru de se cutremură valea. În timp ce-i făcea reverenţe, acesta i-o înfundase bine cu zăpadă! Dar mânia lui Radu trecu la fel de repede precum venise. Astfel de glume erau

frecvente între haiduci şi nu făceau altceva decât să le menţină buna dispoziţie.

Totuşi, în străfundul său, simţea o oarecare frustrare pentru cele petrecute mai înainte, încât dorea să facă cât mai repede uitat încidentul cu Dide. De aceea îl chemă pe acesta la el şi îi zise:

- Eşti straşnic, băiete, însă acum, că nu avem timp de altele, am vrea să vedem cum stai la aruncarea cuţitului. Cu flinta am înţeles că nu ştii încă să tragi, însă această probă, din câte am auzit, trebuie să fie o bagatelă pentru tine. Ia nimereşte tu cu cuţitul copacul acela, la o palmă mai sus de prima creangă.

Bucuros că îi căzuse o probă atât de simplă, Dide cumpăni hangerul în palmă şi, măsurând cu privirea distanţa, zvâcni cu iuţeală din braţ. Cuţitul spintecă aerul şi se înfipse în trunchi deasupra primei ramuri. Era exact locul indicat de haiduc.

- Bravo, răspunse Radu. Acum ia suie-te şi adu-l deacolo. Dar mai repede, căci nu prea mai avem timp.

Dide nu apucă să se bucure de reuşită, fiindcă acum îşi dădu seama de şiretenia haiducului. Prima ramură se găsea la o înălţime apreciabilă, iar trunchiul copacului, complet neted, era mult prea gros pentru a fi escaladat. Cu toate acestea, nu voia să se facă de ruşine. Nu ar suporta să audă în spatele său râsete, în timp ce mâinile şi picioarele i-ar fi tot alunecat în jos pe trunchi. De aceea mintea îi lucra febril, iar după câteva clipe de şovăială, se hotărî cum să procedeze. Alese unul din cai, îl încălecă dintr-o săritură, apoi îl mână până sub copac. După ce îl opri mângâindu-l şi adresându-i vorbe liniştitoare, se ridică încet în picioare pe spatele lui, şi abia reuşi să se agaţe de prima ramură. Odată

prins bine de ea, îşi legănă corpul şi, cu o rotire acrobatică, ajunse cu pieptul deasupra ei. Apoi smulse cuţitul din trunchi şi îl aruncă lui Radu cu mânerul înainte.

Acesta îl prinse din zbor şi îi zise lui Dide:

- Eşti bun de dus la circ, băiete, ce mai! Haide, acum dăte jos, căci îndată ne trezim cu musafiri la uşă.

Dide dădu să coboare, însă îndată avu o altă idee. Însufleţit de reuşitele anterioare, Dide îşi propuse să le arate ceva şi mai straşnic. Aşa că, privind în jur cu atenţie, în loc să coboare, începu să urce cu vioiciune, până în vârful copacului. Înălţimea era mai mare decât crezuse la început, iar siluetele haiducilor păreau prea mici. Dar tot simţea privirile acestora răzbătând până la el, într-un amestec de uimire şi teamă.

Privind din vârf, Dide rămase puţin în cumpănă. Nu ştia dacă să facă sau nu următorul pas. Nu cumva de data aceasta pericolul era unul cam prea mare? Jocul acesta nu prea semăna cu ceea ce făcuse şi altădată, stârnind admiraţia tovarăşilor de joacă. Atunci copacii erau mai puţin înalţi şi mai apropiaţi. Acum, însă, ajunsese prea sus. Era ameţitor. Prea se lăsase luat de entuziasm, mai înainte de a cumpăni lucrurile. Şi cu cât se gândea mai mult, cu atât îl cuprindea frica. Dar, întâlnind privirile celor doi aţintite spre el, ştiu că nu mai putea da înapoi. Ruşinea aceasta ar şterge dintr-odată toată impresia bună pe care o lăsase până atunci. Temându-se să nu se înmoaie de-a binelea, îşi adună îndată tot curajul de care mai dispunea şi trecu imediat la momentul culminant al planului său. Din momentul acela, nu mai exista cale de întoarcere. Trebuia numaidecât să reuşească, pentru ca altfel totul s-ar fi sfârşit aici.

Cei doi haiduci, nu-şi mai puteau dezlipi privirile de la vârful copacului. Îşi găsise fiecare câte o poziţie din care să vadă cât mai bine printre crengi. Ar fi vrut să-i strige să coboare de acolo, dar din poziţia precară în care ajunsese băiatul, se temeau ca nu cumva să-l sperie. Dintr-o dată inima lor se făcu cât un purice. Văzură uluiţi, cum vârful copacului începe să se legene dintr-o parte în alta, sub acţiunea energică a băiatului. La început mai încet, apoi din ce în ce mai tare. Când balansul devenise îndeajuns de larg, cu fiecare mişcare, mâna întinsă a băiatului se apropia din ce în ce mai mult de frunzişul celuilalt brad.

- Nu cumva are de gând să se agaţe de vârful celuilalt copac? Dar e curată nebunie. Nici nu apucă Dumitru să-şi ducă gândul până la capăt, că pe fundalul albastru al cerului, între cele două vârfuri apropiate, văzură trupul întins al băiatului mutându-se în celălalt copac. Haiducilor li se tăiase răsuflarea de frică şi îşi făcură cruce. Când au realizat, în sfârşit, că bâiatul a izbutit să se agaţe tocmai la timp de vârful celuilalt copac, începu să le mai vină inima la loc. Dar nu pentru mult timp. La impactul neaşteptatei poveri, partea de sus a semeţului brad, mai subţire decât braţul băiatului, s-a aplecat ameninţător în cealaltă parte. Apoi ca şi cum frica nu era îndeajuns de mare, s-a mai şi încovoiat, ameninţând să plesnească din clipă în clipă. Dide rămase acum agăţat cu faţa în jos. Avea mâinile strâns încleştate de creangă, dar asta nu-l mai putea salva. Era paralizat de spaimă şi inima i se făcuse cât un purice. Acum era la mila sorţii. Şi asta deoarece, în nesăbuinţa lui, îşi forţase prea mult norocul. Şi totuşi acesta părea că nici de data aceasta nu avea să îl părăsească. Vârful copacului rezistase şocului, iar acum se îndrepta încet

încet din încovoiere, ridicându-şi odată cu el şi neplăcuta-i povară. Căliţi de vânturile ce răscoleau înălţimile, copacii de aici păreau a fi cât se poate de rezistenţi. Dar nu şi la astfel de şocuri. Crengile erau făcute să se legene slobode în bătaia vânturilor, nu altfel.

Tocmai când vârful bradului părea că se îndreaptă cu totul, se auzi o mică pârâitură. O nimica toată. Şi ar fi putut trece neluată în seamă, dacă o clipă mai târziu liniştea pădurii nu ar fi fost sfâşiată de o alta şi mai mare. Un adevărat trosnet prevestitor de nenorocire. Vârful bradului plesnise acum de-a binelea şi nimic pe lume nu-l mai putea opri din cădere. Până la poale era o distanţă ameţitoare, iar coborâşul abia începuse. La început mai lent, asta până când uriaşa creangă avea să se desprindă cu totul de trunchi.

Cei de jos rămaseră încremeniţi precum două stane de piatră. Oameni căliţi şi obişnuiţi să înfrunte primejdii de tot felul, asistau acum neputincioşi şi îngroziţi de frică. Nu puteau face absolut nimic în ajutorul băiatului. Radu îşi muşca buzele până la sânge de necaz şi frustrare. Totul pornise de la el. El îl mânase către copac. Era vina lui şi se simţea vinovat pentru asta.

Ceea ce vedeau acum haiducii deasupra lor părea un spectacol ireal. Un vis îngrozitor din care parcă aşteptau să se trezească. Dar acesta nu era un vis, ci o realitate crudă şi îngrozitoare. După ce creanga se rupse cu totul, începu să plutească acum între cer şi pământ, cu băiatul agăţat de ea precum un paianjen. În clipa aceea timpul rămase parcă în loc, vrând să prelungească şi el starea de incertitudine, de neputinţă.

Dide nu mai ştia ce-i cu el şi unicul lucru pe care-l mai putea face era acela de a rămâne agăţat de ditamai creanga. Făcuse lucrul acesta din instinct, dar pe măsură ce vârful se apleca, constată îngrozit că poziţia corpului se va inversa. În curând se va prăbuşi, drept cu capul în jos. De acum nu se mai putea face nimic, iar tragedia era inevitabilă.

Când groaza puse stăpânire pe simţămintele fiecăruia şi nu se mai aşteptau decât la ceea ce era mai rău, se produse un lucru la care nimeni nu se gândise. Să fie oare posibil? O, Doamne, poate că da. În timp ce creanga continuă rapid să se aplece cu vârful în jos, Dide se simţi deodată învăluit într-un nor întunecos şi dens. Acesta îl trase la sine cu totul, până îl ascunse complet de privirile nedumerite ale celor doi tovarăşi. Băiatul dispăruse!

Dide şi-a revenit însă imediat din şoc. Îşi dădu seama că, în aplecarea sa, vârful din braţele sale tocmai se apropiase de un alt copac, iar acum era încetinit de crengile acestuia. Aceasta a fost neaşteptata-i salvare. Întinse cu disperare mâinile şi căută să se apuce de ceva. În cădere reuşi să se prindă de ceea ce-i venise la îndemână. Dar rămurelele se rupseră rând pe rând şi el alunecă tot mai jos prin frunziş. Când dădu de ramuri mai groase, căderea lui fu încetinită, iar curând reuşi cu chiu cu vai să se stabilizeze. Era plin de zgârieturi, de vânătăi, respira din greu, dar cel puţin acum se afla în afară pericolului. Îi mulţumi în gând lui Dumnezeu, căci numai El îl putuse salva de la pieire. Apoi îşi promisese ca de acum înainte să fie mai chibzuit şi să nu-şi mai asume riscuri inutile.

După câteva clipe, când simţi că îşi mai revenise din

spaimă, băiatul începu să coboare. Se lăsă să alunece din creangă în creangă, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic neobişnuit. Cât ai zice peşte, el se găsea deja jos la picioarele haiducilor, încercând să adopte o înfăţişare cât mai firească. Cu toate că demonstraţia nu a mers chiar după cum şi-ar fi dorit la început, spera cel puţin ca tovarăşii lui să nu fi băgat de seamă amploarea pericolului prin care trecuse. Iar dacă l-ar mai fi şi lăudat puţin pentru curajul lui ori pentru puterea de stăpânire, atunci admiterea în ceata lor nu ar trebui să mai ridice probleme deosebite. Aşa că avea toate motivele să aştepte cu îngrijorare să audă ce vor spune haiducii, dar a trebuit să treacă un timp până când aceştia să-şi revină după toate câte văzuseră. Cât erau ei de hârşiţi, după cum se vedea treaba, împotriva sorţii nu puteau mişca un singur deget.

În cele din urmă, Radu rupse tăcerea şi se adresă băiatului, plin de gravitate.

- Am văzut de ceea ce eşti în stare, că pentru tine curajul ori nebunia e cam tot una, dar de acum înainte să-ţi intre bine în cap un lucru. Anume că nimeni nu face aici ce-i trăzneşte prin minte, ci numai ceea ce este de trebuinţă. La fel ca şi la oaste, depindem unul de celălalt, iar atâta timp cât există un conducător ales, toţi sunt datori să-i dea ascultare. Ai înţeles acum, băiete? Ce ar fi dacă acum lui Pandele, în loc să vegheze din vârful stâncii, i s-ar năzări deodată să caute cuiburi de vulturi. Cine ne-ar mai preveni pe noi, dacă s-ar apropia vreun duşman.

La auzul acestor cuvinte dojenitoare, Dide încuviinţă dând din cap. Se făcuse mic de ruşine şi nu mai scoase niciun cuvânt. Dorise atât de mult să iasă în evidenţă, pentru a fi primit

în rândul haiducilor, iar deodată năzbâtia lui avu tocmai un efect contrar.

- Hai, Dide, acum nu mai fi supărat, îi spuse Dumitru. Mai bine m-ai ajuta să strângem calabalâcul ăsta, căci nu se ştie niciodată la ce să ne aşteptăm.

Iar la vreun ceas după aceea, presimţirile haiducilor se adeveriră. Două fluierături scurte vestiră pe haiduci că se apropia un pericol. Apoi, la câteva minute, statura lui Pandele apăru profilată pe albastrul cerului, stând majestuoasă deasupra unei stânci mai apropiate.

- Căpitane, vom avea musafiri. Sunt atât de mulţi, că nu avem loc destul unde-i primi. Mai au puţin şi ajung la râul din vale. Mai stau de veghe ori cobor la voi să le pregătesc ceva de-ale guri.

- Mai rămâi până vezi dacă o apucă încoace, apoi coboară degrabă, căci noi suntem aproape gata.

- Dumitre, mai bine luaţi caii şi treceţi-i dincolo, căci şi asta ia timp. Apoi lasă-i în grija lui Dide şi întoarce-te înapoi, căci va trebui să ştergem urmele. Vreau ca locul acesta să arate ca şi cum ar fi fost părăsit de multă vreme. Vom mai avea nevoie să ne întoarcem aici şi altă dată. Şi zicând acestea, Radu o apucă grăbit spre defileul prin care intrase Dide doar cu o seară mai înainte. Purta în mână un săculeţ şi de bună seamă că se gândise în sfârşit la un plan de acţiune.

Capitolul 21

Planul căpitanului

Încă din noaptea trecută, pe când Dide dormea, Radu întorsese problema pe toate părţile, împreună cu tovarăşii săi. Ajunseseră la unele concluzii, însă abia acum planul prinsese contur, iar ideile îi păreau mai clare.

Cu toate că putea face faţă la o mulţime de atacatori ori la nevoie ar fi putut să-i piardă pe duşmani în defileu, prăvălind bolovanii dinainte pregătiţi peste ei, se gândi totuşi să amâne această surpriză pentru altă ocazie. Pentru situaţii mai disperate avea întotdeauna câte un as pregătit în mânecă. De câte ori nu scăpase de la moarte datorită simţului de prevedere pe care şi-l însuşise în luptele de gherilă.

De data aceasta, planul său era altul, cu mult mai nimerit pentru această situaţie. Totul era ca de acum să se mişte cât mai repede. Cu puţin noroc, ar putea foarte bine să întoarcă această situaţie în favoarea lui.

Ajuns la ieşirea din defileu, continuă să alerge la vale, până la marginea tufişurilor de lângă pădure. Acolo constată cu oarecare surprindere că urmăritorii se mişcaseră cam prea repede. Glasurile întretăiate şi nervozitatea câinilor care îi conduceau pe urmele băiatului se auzeau acum desluşit, la doar câteva sute de metri mai la vale. Atunci, fără să mai piardă o clipă, Radu băgă mâna în săculeţ şi începu să presare un praf gălbui pe o porţiune cât mai largă. După ce goli conţinutul pe jumătate, Ra-

du dădu în grabă un ocol şi ajunse, răsuflând din greu, la adăpostul stâncilor. Era şi timpul, deoarece primii urmăritori îşi şi făcuseră apariţia la marginea pădurii. După ce se trase mai înăuntru, haiducul se mai opri câteva clipe să vadă ce se mai întâmplă în urma lui. Nu îl interesa numărul copoilor, deoarece erau oricum destui, ci mai cu seamă două lucruri de mare însemnătate pentru el. Iar unul dintre acestea îl observă îndată. În timp ce primii sosiţi îi aşteptau şi pe ceilalţi din urmă pentru a se regrupa, câinii acestora, care încercau să adulmece urmele, începură să chelăncăne şi, smucindu-se în toate părţile, erau acum de necontrolat.

Carevasăzică, praful de ardei iute şi-a făcut treaba, ceea ce va întârzia descoperirea locaşului. Cât despre calea pe care o vom urma, în starea aceasta de iritare, câinii nu vor mai avea nicio şansă să dea de urmele noastre.

Curând şi cea de-a doua curiozitate a haiducului fu satisfăcută. În mijlocul grupului de urmăritori îşi făcuse curând apariţia şi cel care împărţea ordinele. Conducătorul şi susţinătorul material era însuşi coconul boierului. Cel mai aprig duşman şi prigonitor al cetei de haiduci. După ce se lămuri cum stau lucrurile, Radu pătrunse degrabă în defileu, presărând până la peşteră şi restul conţinutului din săculeţ.

Acolo dădu nas în nas cu Pandele, care, îndată ce-l văzu, începu să-l asalteze cu întrebări.

- Dar bine, Radule, spune-mi degrabă şi mie ce se întâmplă aici? Când am coborât de pe stâncă pentru a vă spune că nu mai este timp de pierdut, mă aşteptam să vă găsesc aici, gata

pregătiţi. Iar când colo, voi nicăieri. Ceilalţi unde sunt, căci şi lucrurile au dispărut odată cu ei.

- Lucrurile au dispărut, dar urmele încă nu. De asta a mai rămas să ne ocupăm noi. Şi încă repede, căci şi fără ajutorul câinilor, într-o jumătate de ceas ar putea să năvălească aici. Da, uite-l şi pe Dumitru! Bine că s-a întors pentru a isprăvi totul cât mai repede.

- Dar cât v-a trebuit, omule, să treceţi caii dincolo de culme?

- Unul din cai s-a speriat şi totul a mers anevoie. Pe marginea aceea îngustă a cărării a trebuit să acoperim ochii animalelor, pentru a putea înainta. Doar în felul acesta şi vorbindule cu blândeţe i-am putut trece unul câte unul. Şi nici nu am fi reuşit, dacă mai înainte nu am fi pus la loc sigur lucrurile de care nu avem nevoie la drum.

- Bine făcut. Acum luaţi fiecare câte un mănunchi din aceste ramuri şi neteziţi terenul pe unde vedeţi că a mai rămas vreo urmă cât de mică. În timpul acesta eu am să veghez la capătul trecătorii, să nu avem vreo surpriză. Aşa era Radu. Punea întotdeauna pe primul plan siguranţa grupului şi, asemenea căpitanilor de corăbii, dorea să-i ştie mai întâi pe ceilalţi feriţi de primejdii.

Când în sfârşit văzu haiducul că tovarăşii lui au ajuns în cealaltă parte a văii cu netezitul, porni şi el grăbit într-acolo. Dar nu într-atâta încât să îi scape din vedere vreo urmă cât de mică. Apoi începu să se caţăre în urma lor printre stânci. După ce trecură de mica trecătoare de sus, rostogoliră în locul acela un bolovan pântecos, pregătit mai dinainte pentru astfel de situaţii. Se

înţepenise atât de bine între stânci, încât atunci când reveneau aici, doar cu ajutorul unor pârghii mari l-ar fi putut da la o parte. Chiar dacă urmăritorii ar reuşi să ajungă până acolo, caii acestora nu vor putea trece mai departe. Totul făcea parte din măsurile de prevedere atât de necesare pentru supravieţuirea lor. Acum puteau, în sfârşit, răsufla uşuraţi. Ceea ce era de făcut, se făcuse.

- Dacă nu ar fi venit băiatul ăsta căruia să i se ia urma, spuse Pandele ştergându-şi fruntea de sudoare, am fi putut rămâne aici mult şi bine. Dar de-acum, fapta-i consumată şi nu mai avem nimic de făcut. Decât să ne găsim măcar pentru o vreme, un alt loc de tabără.

- Ba tocmai, că înainte de aceasta, am avea ceva foarte nimerit de făcut. Ia uitaţi-vă voi jos în poiana noastră, că au şi început să cotrobăie peste tot. Copoi, argaţi şi însuşi coconul care împarte ordine. Ia auziţi ce gălăgie fac şi cât de satisfăcuţi sunt, de parcă ar fi pus mâna pe noi. Fac prinsoare pe cât vreţi că vor mai întârzia prin locurile acestea, cel puţin două-trei ceasuri. Înapoi la conac nu vor putea ajunge mai înainte de miezul nopţii. Şi asta fără să mai punem la socoteală faptul că au nevoie de odihnă. Acum ia gândiţi-vă voi mai bine. Nu cumva întâmplarea aceasta este exact prilejul cel mai nimerit să-i întoarcem şi noi vizita? Eu zic că aşa s-ar cuveni să facă nişte oameni bine crescuţi ca noi. Ei, ce ziceţi?

- Dar când, Radule, când, ori ai înnebunit? Nu ştii oare ce premiu s-a pus pe capetele noastre? Iată că au început să ne hăituiască până şi în locurile cele mai depărtate. Multă vreme de-acum înainte nu vom avea odihnă. Va trebui să ne ferim din calea lor şi să fim mereu cu ochii în patru.

- Dumitre, tată, îmi pare rău să-ţi zic. Degeaba ai ajuns tu pe la Bucureşti şi chiar la curtea domnească, că tot nu ai învăţat bunele maniere. Nu ştii că o vizită primită, trebuie cât mai curând întoarsă? Iar când am spus îndată, aceasta înseamnă chiar deseară la ora cinei. E drept că nu dispunem tocmai de hainele cele mai potrivite, însă vom lua şi noi cu împrumut, că doar n-o sărăci boierul dintr-atâta lucru. Partea cea mai neplăcută este însă că nu-l vom găsi acasă şi va trebui să ne servim singuri. Până coconul se va întoarce de la vânătoare împreună cu suita sa, Pandele nu va avea încotro decât să-şi pună şorţul şi să facă oficiile de gazdă! Ori nu ştiaţi că Pandele al nostru se trage din spiţă boierească?!

Chiar dacă nu-i decât un bastard, alungat de mic pentru a nu primi parte la moştenire, vă asigur că nu a uitat bunele maniere. În prezenţa lui ne vom simţi ca acasă, iar la plecare ştiu că nu ne va lăsa să ieşim cu mâinile goale. În timp ce vor mai cotrobăi pe aici, fiindcă este clar că nu vor pleca cu una cu două, noi vom purcede la drum făcând un ocol şi vom ajunge în târg cu mult înaintea lor. Căci spre deosebire de ei, vom fi odihniţi, la fel ca şi roibii noştri. Vă daţi seama ce lovitură am putea da, ce va însemna aceasta pentru onoarea boieraşului nostru şi, mai ales, ce figură va face când se va întoarce acasă?

- Radule, ne-ai dat gata. O idee mai trăsnită nici că se putea găsi. Dar cu Dide ce facem, deoarece ne-ar mai fi trebuit un cal şi pentru el.

- Mă gândeam să-l trimitem peste graniţă pentru un timp. Dar hai să-i spunem şi lui, căci timpul trece şi nu aş vrea să întârziem la cină.

- Pe băiat îl găsiră destul de neliniştit. Aştepta lângă cai, dincolo de culme, acolo unde îl lăsase Dumitru. Era nerăbdător să afle ce se va întâmpla în continuare şi mai cu seamă care va fi soarta lui de aici în colo. După cele petrecute, nu ştia la ce să se mai aştepte.

- Băiete, suntem mândri de tine, pentru tot ce ai dovedit până acum, dar mai cu seamă pentru ultima ta ispravă.

- Cea cu brazii, nea Radule? Cum, nu mai eşti supărat pe mine?

- Te-ai descurcat ca o pisică sălbatică, dar acum este vorba de cu totul altceva. De faptul că ne-ai adus pe cap toată potera din zona Târgovişte! Hai, nu te schimba la faţă, căci nu este de rău. Aşa am gândit şi noi la început, dar curând ne-am dat seama că, fără să vrei, ne-ai oferit ca pe tavă o ocazie unică. Acesta este un prilej cum nu se poate mai nimerit pentru a face o vizită grabnică la conac. Dintre toţi boierii cu care am avut de-a face, acesta este cel mai hain, mai crud şi mai răzbunător. Trebuie să ne mişcăm iute şi nu dispunem de încă un cal, ca să te luăm şi pe tine. De data aceasta nu te putem lua, dar nici nu te vom lăsa de izbelişte, căci în curând vom conta pe tine şi pe calităţile de căţărător, care ne-ar putea fi de mare folos. Ce să facem cu unul ca Pandele, căci sub greutatea lui trosnesc toate gardurile. Până să ne apropiem de o casă boierească, ne află toţi câinii.

Deocamdată tu va trebui să treci graniţa în Transilvania ori Ţara Ungurească, cum i se mai spune. Nu te speria, căci aceasta începe chiar după muntele cel mare de acolo. Caută să o iei direct prin locul acela lăsat, în formă de şa. Dacă te va prinde

noaptea pe drum, să nu te sperii. La doar două ceasuri de coborât pe partea cealaltă, vei întâlni primul sat. În marginea de jos a acestuia vei găsi un mic han, iar hangiul este omul nostru de încredere. Nu ai decât să-i spui că vii din partea lui Pandele, iar el te va primi cum nu se poate mai bine. Hai, nu te teme, căci ai să-l găseşti şi la miez de noapte, deoarece întotdeauna ţine un felinar aprins atârnat la intrare. Dacă totul va merge bine şi noi vom ajunge acolo în două trei zile.

Capitolul 22

Rătăcind prin munţi

După cum se vede treaba, Dide era un om greu încercat de soartă. În ultima perioadă i-a fost dat să treacă prin atâtea clipe grele, încât avea sufletul împovărat de griji. Puteau să fie ele şi mai mari, numai să nu fi rămas singur tocmai acum.

Când văzu siluetele îndepărtate ale tovarăşilor săi dispărând după o stâncă, îi dădură lacrimile. Până acum a fost cum a fost, dar ce se va face el de acum înainte? Va trebui să înfrunte de unul singur primejdiile munţilor. Apoi să nimerească în puterea nopţii un sat uitat de lume, care se mai afla pe deasupra şi într-o ţară străină! Aceasta era prea mult pentru el.

Şi cum stătea el şi se gândea la greutăţile pe care le va avea de întâmpinat în continuare, fu trezit la realitate de nişte glasuri. Erau agitate şi se auzeau din ce în ce mai tare. Te pomeneşti că au descoperit ieşirea din vale, iar acum se chinuie să treacă de bucata de stâncă prăvălită. Adâncit în grijile sale, uitase de pericolul aflat doar la câţiva paşi în spatele lui. Atunci, fără să mai stea pe gânduri, începu să se îndepărteze în fugă. Dacă cineva ar fi ieşit la timp să-l vadă, într-adevăr l-ar fi păscut o mare primejdie. Câinii l-ar fi hărţuit, fără îndoială, iar până la urmă ar fi fost prins. De aceea, nici măcar nu îndrăzni să se uite în spatele său, până când nu pătrunse în desişul pădurii; acolo mai încetini puţin mersul, deşi încă îi era teamă. Dar pentru ce

atâta înverşunare să pună mâna pe el? Doar pentru vina de a fi scăpat de la moarte un om nevinovat?

Trecuse mult de orele amiezii şi Dide urca voiniceşte panta abruptă a masivului muntos pe care i-l arătase Radu. Nădăjduia să treacă dincolo de vârf înainte de lăsarea înserării. Cum zilele erau foarte scurte, nu-şi mai permitea niciun pic de răgaz. Din pricina aceasta, nici nu putea să se bucure de măreţia acestor locuri. După încă vreun ceas de mers, în liniştea desăvârşită a locului în care se auzea doar sunetul paşilor săi, din depărtare începu să se audă şuieratul vântului printre ramurile brazilor. La început uşor, apoi din ce în ce mai tare, iar curând după aceea, şuieratul cuprinse tot locul. Ieşind într-un luminiş, băgă de seamă că începuse să ningă cu fulgi mici şi deşi, care îi biciuiau obrajii. Atunci îşi trase cojocul la gât, îşi apăsă cuşma pe cap şi începu să iuţească paşii. Sudoarea prinse să-i alunece pe spinare în jos, dar cel puţin încă nu dădea semne de oboseală.

După un timp, simţi că urcuşul devenise mai lin. Dar când să iasă din crâng pe o pajişte întinsă, rafalele de vânt îl învăluiră din plin. Era cât pe-aci să-l lase fără căciula de pe cap, ceea ce ar fi fost îngrozitor. Din pricina ninsorii viscolite, începu să nu mai vadă la doi paşi în faţa sa. Soluţia era să ajungă din nou la un desiş. Adăpostul copacilor l-ar mai fi apărat de furtună. Furtună care începea acum să se dezlănţuie. Ştia că nu mai are altceva de făcut decât să meargă mereu înainte. Tot mai sus, până va da peste un adăpost la poalele stâncilor, ceva mai ferit, care l-ar putea apăra de furia dezlănţuită a naturii. Până atunci, însă, trebuia să mai îndure. Şi nu doar frigul, ci şi oboseala acumulată în ultimele ore. Abia de îşi mai simţea picioarele şi chiar

palmele, din pricina degerăturilor. Cu toate acestea, trebuia să îndure, să strângă din dinţi şi să meargă mai departe. Nu avea altă şansă de supravieţuire decât să înainteze cu orice preţ. Şi asta continua să facă, până când picioarele nu-l mai ascultară şi s-a prăvălit peste nişte bolovani ieşiţi în cale. De acum încolo trebuia să calce mai cu băgare de seamă. Terenul era presărat cu pietre de tot felul şi atâta i-ar mai fi lipsit acum, să-şi mai scrîntească şi un picior. Pe nesimţite ajunse la baza stâncilor, iar de acolo nu mai ştia încotro s-o apuce. În dreapta era urcuşul şi pe acolo ar fi trebuit s-o ia pentru a da de culme. Dar dintr-acolo vântul sufla cu putere, încât era aproape cu neputinţă să înainteze. Din pricina aceasta nici nu mai stătu pe gânduri, aşa că o apucă în partea cealaltă. Aici terenul cobora lin, iar vântul sufla din spate. După un cot al stâncii, aproape că nu-l mai simţea. Şi cu cât începea să coboare mai mult, cu atât furia vântului era mai mică. Peretele stâncos aflat la dreapta sa era un paravan în calea vântului. Dar când va trece de el, ştia că va fi luat din nou în primire de viscolul năpraznic. Măcar dacă ar fi avut vizibilitate şi-ar fi adunat toate resursele până s-ar fi văzut odată dincolo de culme. Apoi, la coborâre, i-ar fi fost mai uşor.

Terenul de la baza stâncii începu iar să urce, iar după câţiva paşi, peretele se curbă la dreapta formând un intrând. Urmă şi el traiectul acestuia, călcând cu grijă să nu alunece. Căci în stânga, la mai puţin de un pas, se căsca valea a cărei adâncime nu o putea vedea. Pe măsură ce înainta, peretele stâncos cobora din ce în ce mai mult în înălţime, iar când se sfârşi aproape de tot, vântul îl luă din nou în primire, cu şi mai mare furie.

Îi era aproape imposibil să-i mai poată face faţă. Cât despre văz, nici măcar nu-şi putea ţine ochii deschişi. Şi chiar dacă ar fi putut, la nimic nu i-ar fi folosit. Zăpada cădea acum atât de deasă, încât nu mai putea vedea la doi paşi înaintea sa. Avu atunci prezenţa de spirit să se întoarcă încet pe unde venise şi să găsească din nou adăpostul stâncii. Era singura lui şansă de supravieţuire. Nu ştia nici acolo, pentru cât timp, căci îşi simţea extremităţile trupului înghețate şi îl dureau insuportabil. Dar cel puţin să scape măcar pentru o vreme de grozăvia furtunii. Ajutându-se şi de toiag, reuşi să localizeze colţul stâncii, apoi urmă traiectul acesteia în sens invers. Încet-încet se simţi mai ferit de viscol, dar vuietul acestuia se auzea peste tot locul. Şi cât va avea să ţină, nu ştia. Ştia doar că abia începuse de câteva ceasuri, iar noaptea aceea cumplită de iarnă ar putea fi şi ultima pentru el, în cazul în care nu-şi găsea cât mai repede un adăpost.

Înfrigurat şi rupt de oboseală, s-a aşezat jos, rezemându-se cu spatele de stâncă. Acolo nimerise un loc mai ferit, aflat în dosul unui tufiş ce punea stavilă zăpezii viscolite. Cât de bine i-ar mai prinde acum puţină odihnă, măcar un ceas două acolo, până va mai slăbi viscolul. Dacă lucrurile se vor petrece întocmai, va fi mai uşor. Deşi noapte, albul zăpezii îi va lumina drumul. Va trebui doar să fie atent pe unde calcă. Unde nu va fi sigur, va putea controla terenul dinaintea sa cu toiagul ce îl purta pretutindeni.

Până una alta, se acoperi cum putu mai bine cu grosul său cojoc şi, ghemuindu-se peste straiţă, încercă să adoarmă puţin. Mai avea acolo ceva merinde, dar deocamdată nu simţea foame. Va avea tot timpul să umble la traistă mai târziu. Acum

singurul lucru pe care îl dorea era să se odihnească puţin. După atâta trudă, avea atâta nevoie, iar aşa ghemuit cum se aşezase, începu să se simtă mai bine. Curând îl luă somnul şi nu mai simţi nimic, în afara unei stări nesfârşite de bine.

Cât timp trecuse de la momentul în care adormise, nu putea şti, însă la un moment dat a fost trezit pe neaşteptate. S-a pomenit cu o lovitură la cap şi nu era doar atâta. Ceva ascuţit îi brăzdase faţa, iar acum îi apăsa gâtul. Durerea îl făcu treptat să-şi vină în fire, dar de frică, nu îndrăznea să se mişte. Gândea că o reacţie necontrolată ar fi atras după sine şi alte agresiuni. După o clipă îndrăzni să-şi deschidă ochii, pentru a vedea totuşi cu cine are de-a face. Rotindu-şi privirea fu surprins să constate că nu era nimeni în jurul său. Atunci începu să realizeze ceea ce se întâmplase. Şi-a dat seama că în timpul somnului alunecase într-o parte cu capul direct pe o piatră, iar în cădere faţa străbătuse tufişul mărăcinos. Obrazul sângera şi începea de acum să-l usture. Dar ceea ce începea să-l îngrijoreze cu adevărat era faptul că îşi simţea toate mădularele îngheţate. Din pricina aceasta îi venea greu chiar să se şi ridice. Tocmai când încerca să se ajute de mâini, observă în dosul tufişului ceva care îl uimi de-a binelea. Era o mică deschizătură ce se căsca exact la baza stâncii. Această descoperire neaşteptată făcu să i se aprindă inima de speranţă. Acolo s-ar putea găsi în sfârşit un adăpost. La numai doi paşi distanţă. Numai de-ar fi suficient de încăpător. Ce minunat ar fi, Doamne! Şi fără să mai stea pe gânduri, începu să se târască de-a buşilea prin zăpadă. Pătrunse fără dificultate prin deschizătură şi, după cum îşi putu da seama, grota părea destul de încăpătoare. Şi mai era ceva. Ceva care îl bucură nespus de

mult. Îndată ce pătrunse înăuntru, a început să simtă chiar şi puţină căldură. Necunoscute mai sunt căile Domnului. Atunci când îşi pierduse orice speranţă, un accident neaşteptat, ori mai degrabă providenţa, a făcut să i se deschidă ochii şi să vadă mai bine în jurul său. De nu ar fi fost mărăcinele să-l trezească din somn, acesta ar fi fost şi cel de pe urmă. Dacă în urmă cu o zi o căzătura i-ar fi curmat viaţa, iată că acum i-a redat-o. În felul acesta a fost salvat Dide de la o moarte îngrozitoare.

După ce şi-a şters mâinile de umezeală, a căutat pe bâjbâite un colţ mai retras. Nu putea să exploreze acum întreaga încăpere, însă la urma urmei, oriunde s-ar fi aşezat faţă de urgia care se auzea de afară, era de-a dreptul o încântare. Cât de minunat era să ai un acoperiş deasupra capului şi încă pe o vreme ca aceasta. După atâta chin şi zbucium, în sfârşit putea dormi şi el liniştit. Scăpase de griji, cel puţin până a doua zi ori până când timpul se va mai îndrepta. Lipsit de teama că i s-ar mai putea întâmpla ceva rău, se ghemui într-un colţ şi îndată după aceea îl fură somnul. Dormi neîntors, întreaga noapte.

Când se trezi, o rază de lumină străbătea deja prin deschizătura peşterii. Era semnul unei noi dimineţi. A unei noi zile, în care spera să ajungă în sfârşit în satul de peste munţi. Acolo urma să se întâlnească din nou cu haiducii. Alături de ei va fi lipsit de multe din grijile de acum. De bună seamă că nu mai rămăsese mult de mers şi, pentru că îl cam dureau oasele de la piatra pe care dormise, îşi mai îngădui câteva minute de trândăveală. Când se ridică într-un cot, constată că vremea de afară se îndreptase, deoarece nu se mai simţea şuieratul vântului. Acum era linişte. Dar parcă ceva tot se mai auzea. Dar ce să fie oare?

Era ceva neobişnuit şi nu ştia de unde vine. Ciulind însă mai bine urechile, o spaimă cumplită cuprinse întreaga lui fiinţă. Zgomotul venea chiar din fundul peşterii, iar acum, că era cu simţurile treze, îşi putu da seama mai bine de provenienţa acestora. Ceea ce se auzea nu era nimic altceva, decât respiraţia greoaie şi întretăiată a unui urs. Nicio altă sălbăticiune nu-i inspira atâta teamă şi se ţinea cât putea de departe, când îi simţea prezenţa. Şi cât de mult se ferise el de urs, iar acum să nimerească direct în bârlogul lui. Ce ironie a sorţii! Iar ca şi când nu ar fi fost de-ajuns, a mai şi petrecut o noapte întreagă alături de el. Scrutând mai atent prin întunericul ce începea să se risipească al cavernei, îl şi observă stând tolănit în cealaltă parte. Ocupa întreg fundul peşterii şi, judecând după aceasta, trebuia să aibă o mărime impresionantă. În două rânduri răsuflarea fiarei se poticnise, semn că nu dormea chiar adânc. Ba, înainte de a-şi relua cadenţa respiraţiei profunde, observă cu groază cum mişca spasmodic din gheare. Ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi nimerit să-şi facă şi el culcuşul în locul acela? Nu încape îndoială că cineva acolo sus îl ocrotea, poate pentru oarecare trebuinţă. De două ori într-o singură noapte a trecut pe lângă moarte şi a scăpat nevătămat. Să fie doar o întâmplare, nu prea îi venea să creadă una ca asta, căci prea de multe ori scăpase din situaţii disperate în ultima vreme. Acum, după ce mai văzu încă o dată ursul mişcându-se în somn, fără să îşi mai ia privirea de la el, începu să se depărteze de-a-ndăratelea. Ţinea traista la piept şi călca cât putea de uşor. Mai avea doi paşi de străbătut până la ieşire şi gata. Nu dorea să-şi deranjeze gazda tocmai acum, ca nu cumva aceasta să-l reţină la micul dejun. Dar când să se aplece

la ieşire, se lovi violent cu capul de stâncă şi nu îşi putu reţine un geamăt de durere. Frica era însă mai mare şi cu mişcări nesigure depărtă zăpada de la intrare şi se precipită prin deschizătură. Când se văzu în sfârşit afară, nu mai pierdu o singură clipă şi porni grăbit către colţul stâncii. La început poticnindu-se din pricina durerii, însă pe măsură ce aceasta slăbea, alerga cât putea de repede. Omătul crescuse până la genunchi, dar cel puţin acum putea să vadă bine înaintea sa. Şi nu îndrăzni să se oprească decât după o distanţă apreciabilă. Abia când ajunse sub poalele unui braţ ce domina împrejurimile, îşi îngădui şi el un răgaz. Atunci privi înapoi cu luare- aminte şi după ce constată că nu era urmărit, începu să se mai liniştească puţin. Pe cât de adânc şi liniştit îi fusese somnul, pe atât de înfricoşătoare a fost trezirea. Pentru el coşmarul s-a petrecut cu totul altfel, decât în cazul celor bântuiți de vise.

În momentul acela constată că în graba cu care părăsise peştera, îşi uitase măciuca lui de cioban. Dar acesta era răul cel mai mic care putea să i se întâmple. Îşi va ciopli alta cât de curând, şi încă una mai lungă, cu capătul gros. Băgase de seamă mai dinainte că cealaltă îi cam rămăsese mică.

Ajuns pe unul din vârfurile muntelui, privi roată în jurul său, scrutând depărtările. Dar nu vedea nici urmă de aşezare omenească, aşa cum îi spusese Radu. Cât zăreai cu ochii, erau numai creste separate de văi adânci. Acum nu mai ştia încotr-o s-o apuce, fiindcă nici măcar nu-şi mai putea da seama unde se găsea partea de miază-noapte. Din cauza furtunii, pierduse direcţia indicată de haiduci. Iar pentru că nici pe loc nu putea rămâne, a luat-o mai mult la întâmplare. Şi a mers aşa dintr-o par-

te în alta, multe ceasuri de-a rândul, că se făcuse aproape seară. Începuse să-l cuprindă disperarea, căci era deja prea mult pentru el. Mersul prin zăpadă îl extenuase. Şi chiar dacă nu simţea frigul, se gândea cu groază la noaptea care nu va întârzia să apară.

Din prevedere, se opri tot într-un loc stâncos, unde nădăjduia să-şi găsească iarăşi adăpost peste noapte. Pe timpul acesta nu avea altă şansă. Se vedea încă bine, iar de data aceasta va şti mai întâi să verifice dinainte locul. Cu niciun chip nu dorea să mai repete păţania din noaptea trecută. Acum însă lucrurile stăteau altfel. Oricât a cercetat el împrejurimile, nu a descoperit nimic potrivit. Cât de mult şi-ar mai fi dorit el acum să se găsească în casa bunicilor, să se încălzească la gura sobei şi să audă lemnele trosnind în foc. De mâncare mai avea încă ceva mămăligă şi o bucată de pastramă de oaie. Dar ce va face cu frigul care începuse deja să muşte. Oare cum ar fi reacționat bunicul, dacă s-ar fi aflat într-o astfel de situaţie? El le ştia doar pe toate, dar nu era acolo să-l povăţuiască. De aceea, se simţea foarte singur şi deznădăjduit. Iată că începea să se însereze, iar el nu îşi găsise încă un adăpost. Măcar de-ar şti direcţia în care se afla cea mai apropiată aşezare omenească. Nu i-ar păsa să continuie mersul o noapte întreagă, numai la capătul drumului de-ar găsi un loc călduţ, unde să-şi pună capul. Chiar şi în temniţa de la conac s-ar fi aflat în mai multă siguranţă. Dar acum ce îi mai rămânea de făcut? Ceea ce nu apucase ursul să tranşeze la micul dejun, vor desăvârşi lupii la noapte, îmbulzindu-se pentru o cină caldă. Iar dacă nici aceştia nu vor sosi la timp, gerul va fi răbdător şi le va păstra festinul la rece. Dar cum să nu vină, câtă vreme foamea le rodea pântecele, iar singura vietate ce bântuia

prin ţinutul acela încremenit sub mantia zăpezii le întărâtase simţurile. Acum că venea întunericul, ei rămâneau stăpânii absoluţi ai acestor locuri. Dar ei erau mulţi, iar prada numai una. Aşa că era musai să se ţină aproape când va sosi momentul. Altfel le putea sări rândul şi pierdeau ocazia de a-şi ostoi foamea. Iar astfel de ocazii erau atât de rare în puterea iernii.

Gerul se făcu şi mai pătrunzător, iar totul în jurul său părea încremenit. Vântul încetase de mult să mai sufle şi peste acele locuri se aşternuse liniştea. O linişte mormântală care, deodată, fu sfâşiată de un urlet prelung şi înfiorător. Îndată din cealaltă parte îi răspunseră alte urlete răzleţite. Apoi se făcu din nou linişte, însă nu pentru mult timp, deoarece curând urletele lupilor începură să se audă din toate părţile. Lui Dide nu îi fusese niciodată frică de lupi, atâta vreme cât era vorba de doi-trei acolo. Ori când se afla în apropierea casei şi a stânii. Dar aici în pustietăţile acestea, să înfrunte atâtea fiare deodată, care nu vor întârzia să se dezlănţuie! Asta era mult peste puterile lui. Era îngrozitor. Când urletele se mai apropiară, privi cu deznădejde în jur. Căuta cu privirea un brad, orice acolo, în care ar putea să se urce, să-şi găsească scăparea. Dar în zona aceea de creastă unde se afla el, nu se găsea niciun fel de copac. Când se convinse de lucrul acesta, se înfioră din tălpi până în creştetul capului. Cumplită soartă avea să-l aştepte! Ce putea să facă el cu hangerul împotriva unei haite înfometate? Simţea cum laţul se strânge în jurul său, mai cu seamă că acum reuşea chiar să-i vadă la lumina lunii. Se ţineau încă departe şi se mişcau de colo-colo fără astâmpăr. Iar urletele lor prevestitoare de nenorocire, urletele acelea prelungi, începeau să-l scoată din minţi de groază. Ce va

trebui să facă atunci când se vor apropia şi mai mult, când îl vor încolţi din toate părţile? Cine îl va mai putea scoate atunci din ghearele lor? Acum îi putea vedea şi mai aproape. Se găseau la o aruncătură de băţ distanţă. Aştepta plin de înfrigurare să vadă care va fi următoarea lor mişcare. Dar tocmai în momentul acela vânzoleala lupilor încetă. Rămăseseră fiecare pe poziţii, precum nişte stane de piatră. Această schimbare de atitudine, departe de a-l linişti, îl înfricoşă şi mai tare. Acestea trebuie să fie momentele premergătoare atacului. Dintr-un moment în altul se aştepta să-i vadă năpustindu-se asupra lui. Atunci, plin de groază se dădu câţiva paşi înapoi. Nu avea unde să se ascundă, dar aceasta a fost reacţia lui în faţa primejdiei, aceea de a amâna momentul fatidic. Pe neaşteptate se împiedică de ceva şi se prăbuşi pe spate, în zăpadă. În cădere, şterse cu capul un obstacol apărut acolo din senin şi căciula i se rostogoli într-o parte. În poziţia aceea era cel mai vulnerabil şi cu totul expus fiarelor sălbatice. Aşa că dădu să se ridice numaidecât în picioare. Nu apucă să-şi ducă gestul până la capăt, că ceva îl făcu să rămână înmărmurit. Din pricina surprizei, rămase cu corpul răsucit, într-o poziţie caraghioasă. Căuta să priceapă ce se întâmplă în jurul său, să se dumirească. Lângă el se mai afla cineva. Era o prezenţă stranie, căci nu ştia de unde răsărise acolo, aşa, deodată. Trebuia numaidecât să dezlege misterul şi să vadă dacă nu cumva are halucinaţii. Ridicându-şi temător privirea, văzu că înapoia sa se afla într-adevăr un om. Era o apariţie neaşteptată. Însă, privind mai cu luare-aminte, înţelese că nu ar avea motive să-i fie teamă. Era un bătrân înveşmântat în negru, ce se uita la el cu o privire plină de înţelegere.

- Nu te speria, fiule, căci nu ţi se va întâmpla nimic rău. Acum nu te mai paşte niciun pericol. Eu te-am strigat de departe, dar nu m-ai auzit. Ia spune, te-ai rătăcit prin locurile astea şi nu ştii încotro s-o apuci? Dacă ai nevoie de adăpost pentru la noapte, vino după mine!

Dide nu putea să-şi mai revină din uimire faţă de această schimbare de situaţie. Îngăimă câteva cuvinte incoerente, apoi vru să-l urmeze, dar după câţiva paşi se opri. Revenind la realitate, văzu că primejdia nu dispăruse. Era tot acolo, doar urletele lupilor încetaseră. Bătrânul, în schimb, era complet detaşat, şi părea să ignore pericolul. Şi nu înţelegea de ce. Era cel puţin straniu felul în care ajunsese la el. Cum de a dispărut atitudinea ostilă a fiarelor aşa deodată? Şi o mulţime de alte gânduri îi treceau prin minte, fără să şi le poată explica.

Ştiindu-i mai dinainte gândurile, bătrânul i se adresă din nou băiatului şi îi spuse:

- Nu de fiare ori de alte încercări avem să ne temem, fiule, ci mai degrabă de oamenii ce sunt mai lacomi şi mai cruzi decât acestea. Până şi animalele ascultă când le vorbeşti, iar o vorbă potrivită, spusă din inimă, alungă vrăjmăşia şi bucură sufletul. Dar oamenii sunt îndărătnici şi răi, iar din pricina asta îşi fac singuri necazuri.

Dide nu prea înţelese bine ce vrea să spună pustnicul, căci aceasta părea să fie după înfăţişare, însă atitudinea lui l-a captivat îndată şi îl urmă fără să şovăie. Făcea lucrul acesta nu numai din pricina instinctului de conservare în faţa pericolului, ci şi pentru că începea să simtă faţă de el un fel de atracţie şi încredere oarbă. Pe de altă parte, un acoperiş deasupra capului,

când nici nu mai îndrăznea să spere, era ceva ce nici nu şi-ar fi dorit mai mult. Iar pe măsură ce îl urma pe bătrân, devenea din ce în ce mai curios să afle locul unde îl va conduce acesta. Merseră cale lungă şi, chiar dacă se înnoptase de mult, călăuza înainta fără dificultate la lumina lunii. Şi chiar în lipsa acesteia, albul zăpezii era suficient pentru a vedea înaintea lor. Deodată se lăsară la vale pe o potecă îngustă, iar după un mic ocol se opriră brusc într-un loc mai întunecat. Bătrânul îl luă de mână şi îl conduse încet către o scară rudimentară săpată în stâncă. Apoi îi spuse să-l urmeze cu băgare de seamă de-a lungul unui şir de trepte înguste. Deşi erau abrupte, bătrânul le urca cu uşurinţă. Însă îl avertiză pe băiat să calce cu grijă în urma sa. Şi nu făcea lucrul acesta fără temei. În stânga lor se afla peretele stâncos, iar în dreapta, la nici doi coţi, se căsca prăpastia. Pe partea aceea nu exista nimic de care te puteai ţine. După încă două trepte ajunseră pe o mică platformă ceva mai încăpătoare. De acolo urcuşul era mult mai abrupt, dar se făcea pe o scară din bârne de lemn. Aceasta se cam mişca, însă bătrânul îl asigură că este bine ancorată de sus. La capătul ei, pustnicul împinse în sus o clapă de lemn, iar după ce trecură amândoi prin deschizătura sa, o lăsă să alunece la loc. Se aflau acum într-un pridvor scobit în stâncă, însă, spre deosebire de scări, acesta avea la exterior o balustradă de lemn, bine fixată. Din acest balcon dădeau spre interior două uşi. Una mai mică, situată în capăt şi alta mai mare, care dădea chiar spre interiorul stâncii. Intrară prin uşa cea mare direct într-o chilie primitoare. Pe unul din pereţii încăperii ardea molcom o candelă aşezată dedesubtul unui crucifix. Mai erau acolo o la-

viţă, un scaun, o masă, o vatră şi altceva nimic ce ar fi putut să-ţi atragă atenţia.

Bătrânul îi spuse că de-acum ar fi bine să-şi mai lepede din haine. Şi chiar el îl ajută să-şi scoată încălţările şi obielele ce erau ude. După aceea, le întinse la uscat lângă vatră. Apoi aprinse focul şi îi puse dinainte o strachină de terci aburind.

- Altceva nu am şi nici nu s-ar cădea să mâncăm, căci suntem în postul Crăciunului. Însă, amintindu-şi ceva, îi mai aduse de pe o sfoară câteva bucăţi de mere uscate, care completară cina târzie. Era cam puţin pentru a potoli foamea oaspetelui, însă la sfârşit acesta se simţi sătul. După ce, în timpul mesei, se mărgini să ofere câteva răspunsuri monosilabice, acum, că nu mai simţea nicio reţinere, începu chiar el să-l asalteze pe pustnic cu tot felul de întrebări. Erau atâtea lucruri pe care dorea să le afle, încât nu ştia cu ce să înceapă mai întâi.

- Dar cum de m-ai găsit, părinte, căci locul acesta este destul de departe, iar seară fiind...

- Te-am văzut, fiule, erai într-o mare cumpănă. Dar tot mai bine este rătăcit prin munţi, decât pierdut prin lume.

Dide tot nu înţelese bine ce voia să zică, însă continuă cu întrebările.

- Dar de ce ai ales să stai aici, într-un loc depărtat de lume. Nu-ţi este greu? Iar adăpostul acesta frumos, cine l-a făcut?

- M-am retras departe de lume pentru a încerca să ispăşesc multele mele păcate printr-o viaţă de post şi rugăciune. În lume este mai greu lucrul acesta, fiule, deoarece acolo sunt multe ispite. Iar ispitele acestea doar Hristos Mântuitorul nostru

a reuşit să le înfrunte pe toate. Cât despre chilia aceasta pe care o vezi, tot Domnul m-a învrednicit s-o cioplesc în zece ani de trudă. Mai înainte de a descoperi locul acesta ferit, am vieţuit într-un bordei, departe de aici. În timpul acesta nu am mai văzut la faţă niciun om. Uneori tot mă mai munceşte gândul să cobor la ei, însă nu aş face altceva decât să ajung acolo de unde am plecat. În schimb, aici îmi simt sufletul mai aproape de Domnul, iar asta îmi este de-ajuns.

- Dar dacă te îmbolnăveşti, părinte, cine îţi va da o mână de ajutor?

- Zilele omului sunt numărate încă de la început şi nimic nu mai poate fi adăugat lor. Aşa că de lucrurile acestea trecătoare nu se cade a ne învrednici prea mult. Dar tu, ia spune, încotro îţi îndrepţi paşii tocmai pe timpul acesta, fiule?

- Eu, părinte, sunt nevoit să umblu pribeag. Boierul nostru mă urmăreşte pentru vina de a fi scăpat din lanţuri un haiduc care nu a săvârşit nicio nedreptate.

- Aşadar, tu eşti urmărit pentru dreptate? Află, dar, că Iisus fericeşte pe cei prigoniţi pentru dreptate şi le spune că a lor va fi împărăţia cerurilor. Numai să nu ne lipsească credinţa şi nădejdea, fiule. Căci şi necredincioşii fac fapte bune, iar răsplata pentru aceasta o vor primi aici, pe pământ, fără dobândă.
Dar tatăl tău ce spune de întâmplarea aceasta?

- Apoi, eu nu am tată şi nici mamă.

- Să nu mai spui una ca asta, căci cei cu care ai stat îţi sunt şi tată şi mamă şi soră. Iar Domnul de aceea le-a trimis-o pe micuţă, ca să le fie mângâiere după plecarea ta. Aşa ştie Dumnezeu, fiule, să le rânduiască pe toate mai dinainte.

Dide rămase înmărmurit la auzul acestor vorbe: oare ce fel de om este acesta? Să apară aşa deodată şi să-l scoată din mijlocul lupilor. Iar pe deasupra să mai ştie şi totul despre el, fără a-l cunoaşte mai dinainte! Cum o fi cu putinţă? Departe de a fi speriat de aceste însuşiri neobişnuite, Dide se simţea din ce în ce mai atras de călugăr. Şi ambianţa din jur era una foarte plăcută. În chilie era cald şi mirosea atât de plăcut a cetină de brad.

Văzând că Dide rămăsese cufundat în gânduri, călugărul îl mai întrebă o dată.

- Dar nu mi-ai spus fiule, încotro îţi îndrepţi acum paşii?

- Aş vrea să ajung într-un sat care trebuie să fie undeva pe aproape, dar uite că cei care m-au îndrumat nici măcar nu mi-au spus numele lui.

- În apropiere nu se află nicio aşezare omenească, iar de satul acela, datorită vremii potrivnice mai tare te-ai depărtat, decât să te apropii. Dar nu trebuie să-ţi pară rău că nu-l găseşti, deoarece tovarăşii tăi oricum nu vor putea ajunge prea curând acolo. Dacă vrei, îţi arăt unde-i Braşovul şi chiar te-aş putea însoţi o bună bucată de drum. În felul acesta nu te vei mai rătăci. Până nu va fi vreme bună, poţi să rămâi aici la mine, căci cine ştie cât timp va mai trece până voi mai vedea un chip de om.

A doua zi, când s-a trezit, bătrânul nu mai era prin preajmă şi nici din pridvor nu-l putu zări. Observă în schimb un peisaj minunat, care se deschidea la picioarele lui. Erau, cât vedeai cu ochii, păduri nesfârşite brăzdate de văi şi vârfuri stâncoase. Iar toată întinderea aceea părea încremenită sub apăsarea unei mantii groase de omăt.

Simţindu-se atras de aceste locuri, mai ales că acum avea şi un loc cald unde să se întoarcă, băiatul decise să coboare pentru a da o roată prin împrejurimi. Cu siguranţă că între timp se va întoarce şi bătrânul. Acum se simţea foarte confortabil, mai cu seamă că avea în sfârşit toate hainele uscate pe el.

La întoarcerea din plimbare, descoperi în apropiere şi un izvor. Când s-a aplecat să bea din apa-i cristalină, constată cu surprindere că aceasta nu era de fel rece. Ridicându-şi privirea, îl văzu din nou pe bătrân. Acesta îl privea lung de la înălţimea pridvorului, cine ştie de câtă vreme. Ce misterios este omul acesta, îşi zise băiatul în sinea lui. Apare şi dispare atunci când te aştepţi mai puţin.

Odata ajuns la poalele stâncii, băiatul îl întrebă de jos :

- Să aduc nişte lemne de foc, părinte?

- Adu, fiule, dacă vrei. Dar să nu-ţi îngheţe mâinile pe ele, căci sunt acoperite de zăpadă.

- Dacă nu aş avea unde să mă încălzesc, ai mai zice, răspunse Dide. Apoi plecă să caute prin crâng. După două ceasuri, cărase la baza stâncii un car de lemne uscate. Ba le mai şi rupsese pe toate la o mărime taman potrivită să le pună pe foc. Acum era tare curios să vadă cum proceda călugărul să le ducă sus. Dintre toate, aceasta părea treaba cea mai grea. Îndată se convinse, însă, că lucrurile nu stăteau deloc aşa. Călugărul aruncă peste prispă o frânghie, apoi îi spuse băiatului să agaţe câte o legătură de lemne de vârful unui cârlig. Odată treaba făcută, legătura era trasă în sus cu ajutorul unui scripete. La fel procedează şi cu apa, gândea Dide, deoarece văzuse înăuntru o cofă plină. După ce isprăvi cu lemnele de foc, Dide urcă satisfăcut în

chilie. În sfârşit, reuşise şi el să facă ceva pentru bătrânul pustnic. Acum abia aştepta să-şi încălzească mâinile şi picioarele amorţite la gura sobei.

Ziua următoare a sosit cu vreme frumoasă încă de dimineaţă. Timpul se îndreptase de cu seară, iar acum soarele strălucea din nou pe albastrul cerului. Continua să fie frig, însă pe o vreme ca aceasta se putea ajunge foarte departe. Dide îşi dădea seama că nu mai putea rămâne acolo, oricât şi-ar fi dorit el de mult. Nu ar fi fost cuviincios din partea lui să tulbure liniştea unui pustnic mai mult decât era necesar. Aşa că sosise momentul să-şi continue călătoria. Unde anume nu ştia încă, dar în urma discuţiilor purtate cu bătrânul, acum nu-i mai era teamă de necunoscut. Avea încredere că într-un fel sau altul se va descurca oriunde-ar fi să-l poarte paşii.

Bătrânul l-a însoţiţ, într-adevăr, după cum spusese. Iar multe lucruri cât a ţinut drumul, nu şi-au mai spus. Sosiţi pe o nouă culme, acesta întinse mâna şi îi arătă băiatului depărtările.

- Am intrat deja în Transilvania, fiule, iar primul ţinut de la hotar este Ţara Bârsei. Dacă priveşti mai atent într-acolo, poţi vedea zidurile de sus ale cetăţii, scăldate în lumina soarelui. Aceasta a fost construită de meşteşugari şi de negustorii saşi acum patru veacuri. Cam tot pe-atunci au năvălit peste ţinuturile acestea şi turcii, dar cetatea nu a căzut niciodată în mâinile lor. Ai să întâlneşti acolo oameni veniţi de peste tot, mulţi dintre ei foarte bogaţi. Dacă eşti harnic şi dobândeşti un meşteşug, vei câştiga mult mai mult decât la stână.

Dide continuă să privească lung în direcţia indicată de pustnic. Dorea să-şi întipărească bine în minte locurile pe unde

avea să treacă. Chiar de s-ar schimba din nou vremea, nu voia să rătăcească încă o dată drumul. De data aceasta era încredinţat că va ajunge cu bine la cetate, deşi acolo nu-l aştepta nimeni. Ce va fi mai departe, nu putea şti dinainte.

Dide avea la el trei galbeni, trei ducaţi din aur primiţi de la haiduci. Scoase din haină doi dintre ei şi îi întinse bătrânului drept mulţumire. Dar acesta îi împinse mâna înapoi, spunându-i că lui îi vor fi de trebuinţă.

- Pentru unul ca mine care vieţuiesc în creierii munţilor, banii nu sunt de niciun folos, fiule. Apoi puse la gâtul flăcăului o cruciuliţă din argint, pentru a-i aduce întotdeauna aminte de jertfa Mântuitorului, punte de împăcare cu Dumnezeu, pentru întreaga omenire.

- Iar acum, la despărţire, pentru că nu ne vom mai vedea, şezi jos lângă mine, căci aş dori să-ţi mai spun câteva cuvinte de folos, pe care te-aş ruga să le păstrezi în inima ta. N-ai să mai fii cel ce eşti, iar asta să nu te înfumureze. Încrede-te întotdeauna în Domnul şi nu te bizui pe înţelepciunea ta, căci el îţi va netezi cărările. Ajută-i pe săraci, pe oropsiţi şi te vei îmbogăţi. Să nu umbli niciodată pe calea celor nelegiuiţi, căci ei mănâncă bucate nelegiuite şi vin stors cu sila. Păzeşte-ţi inima mai mult decât orice, căci din ea ies izvoarele vieţii. Un fiu înţelept este bucuria tatălui, pe când un fiu nebun este mâhnirea mamei sale. Aşadar, fiule, nu uita învăţăturile acestea, căci îţi vor aduce multă pace în suflet. Dacă le vei urma, vei avea trecere în faţa lui Dumnezeu şi chiar a oamenilor. Iar trecerea care îţi va fi dată în faţa oamenilor, va fi spre binele acestora şi al neamului tău. Cât despre poporul din care ne tragem, fiule, nu va trece veacul

acesta în care suntem şi se va scutura de multe juguri. De toate, însă, nu se va putea lepăda, din pricina necredinţei şi a răutăţilor din mijlocul său.

Şi zicând acestea, călugărul l-a strâns la piept şi l-a binecuvântat. Apoi îl petrecu cu privirea până departe.

Capitolul 23

Printre străini

Prea multe lucruri dintr-odată i se întâmplaseră lui Dide în ultimele zile. Nu ar fi crezut în ruptul capului că aşa, peste noapte, va fi nevoit să-şi părăsească familia, prietenii şi chiar ţara, pentru a lua drumul bejeniei.

Acum degeaba s-ar mai căina, deoarece găsise în fond ceea ce căutase. Avea ceea ce-şi dorise în visurile sale, pe când mâna oile la stână. Dar una este să visezi şi cu totul altceva este să înfrunţi greutăţi şi primejdii de tot felul, să nu ai siguranţa zilei de mâine. Totuşi, după întâlnirea cu bătrânul pustnic, începea să înţeleagă viaţa altfel. Se părea că fiecare om are un rost al său pe pământ şi nu trebuie decât să se lase călăuzit de mâna nevăzută a destinului. Iar dacă lucrurile stau întocmai, acesta este cel mai bun lucru care ni se poate întâmpla. Puţini oameni au ajuns, însă, la această înţelegere, iar cei mai mulţi orbecăie de unii singuri.

Cu aceste gânduri şi cu încrederea că orice s-ar întampla, nu va rămâne singur, era decis să înfrunte cu mai mult curaj drumul către necunoscut, oricare va fi acesta. Deocamdată, primul lucru pe care îl avea de făcut era acela de a ajunge în oraş înainte de apusul soarelui. Însă cu toată străduania lui de a iuţi pasul, ajunse sub zidurile cetăţii abia la lăsarea întunericului. Asta nu era bine, deoarece porţile oraşului se închideau şi nimeni nu mai era lăsat să intre până a doua zi în zori. Şi lucrul acesta

se petrecu întocmai, după ce prin porţile cele mari trecu un ultim car cu boi. Era încărcat peste măsură cu butoaie, putini şi alte lucruri mai mici aşezate deasupra. Din câte ştia, la ceas de seară drumeţii căutau adăpostul zidurilor, însă acesta tocmai ce ieşise. Aceasta nu putea să însemne decât un singur lucru. Anume că omul nu locuia în oraş, iar casa lui nu putea fi prea departe. Ce-ar fi să-l oprească şi să intre în vorbă cu el. Poate va afla unde ar putea să găsească un adăpost pe timpul nopţii.

Carul trecu hurducăind prin dreptul său, în timp ce căruţaşul îndemna animalele să meargă mai vioi. Ar fi vrut să intre în vorbă cu el, dar nu ştia cum să înceapă şi ce anume să-l întrebe. Aşa că după ce salută cu „bună seara", Dide rămase nehotărât în mijlocul drumului privind în urma carului care se îndepărta. Acum ce mai era oare de făcut? A reuşit să ajungă până aici scăpând din atâtea primejdii, iar acum să îngheţe de frig tocmai lângă zidurile cetăţii? Privea descumpănit când la zidul înalt din dosul căruia răzbăteau glasuri, când la carul care continua să se îndepărteze. Deodată, din direcţia aceea se auzi ceva zdrăngănind. Aceasta îl făcu să-şi încordeze atenţia pentru a desluşi ce se întâmplă. Iar curând înţelese. Din pricina unei adâncituri a drumului, carul se lăsă pe-o parte şi de deasupra căzură câteva boccele. Atunci, fără să mai stea pe gânduri, aleargă în urma carului. Şi culegând de jos primele lucruri, se adresă căruţaşului. Aflat în faţa boilor, acesta nu băgase de seamă ce se întâmplă în urmă.

- Domnule, aş vrea să vă ajut să le puneţi la loc şi să le prindeţi cumva, să nu mai cadă.

- No, mulţam fain, ficior, dar de unde eşti, căci după vorbă nu pari să fii de prin aste părţi!

- Vin de peste munţi, din Ţara Românească, domnule.

- Bată-te să te bată norocul! Şi amu unde meri noaptea?

- Asta nici eu nu ştiu prea bine, domnule. Văd că am ajuns la un ceas cam nepotrivit.

- D-apăi la timpul ăsta, străin fiind, cred că îţi va fi cu neputinţă să pătrunzi în oraş. Dar dacă vrei, ai putea să meri la mine în noaptea asta. Un loc sub acoperiş şi o bucată de pită tot se va găsi şi pentru tine acolo.

Auzind una ca asta, Dide nu mai putea de bucurie. Oboseala îi dispăruse ca prin farmec şi îi venea să ţopăie, nu alta. Avusese emoţii mari la întâlnirea cu această lume necunoscută şi se găsea chiar la strâmtoare, dar iată că îi ieşise din prima.

- No, şi cum mai îi traiul pe acolo? Auzit-am cum că grecii ăia de la curte au bolunzit şi vă jugănesc mai rău decât turcii!

Dide pricepea ce voia să zică omul acela, dar îi păreau ciudate unele cuvinte şi mai ales vorba molcomă cu care erau rostite.

Drumul către casa lui badea Ion, căci aşa îl chema pe cărăuş, nu era lung şi sosiră în scurtă vreme. Tot timpul cât a durat deplasarea carului, Dide a trebuit să rămână în spatele acestuia, deoarece mai căzuseră câteva lucruri şi nu voia să piardă vreunul.

După încă puţin urcuş pe un drum pietruit, flancat de case joase cu poduri înalte, carul cârmi brusc la dreapta. Pătrunse într-o curte largă, în care distinse un morman de lemne

şi o căpiţă înaltă de fân. Pe una din laturi era un şopron, iar în fund se găsea casa lipită de grajd. Ceea ce îi atrase atenţia lui Dide era podul înalt şi ferestrele mici. Prin una dintre ele răzbătea până în curte o lumină palidă.

- No, că am ajuns. Până dejug şi duc boii la locul lor, fii bun şi îngrămădeşte lucrurile sub adăpostul acesta. Butoaiele le vom coborî împreună, căci nu se poate de unul singur.

Odată treaba făcută, intrară împreună în casă. Camera era neaşteptat de încăpătoare şi fură întâmpinaţi cu bunăvoinţă de o femeie durdulie.

- Da tulai Doamne, cine-i domnişorul acesta spătos şi chipeş, că nu l-am mai văzut pe aici?

- Nici nu aveai cum să-l cunoşti, dară, că-i sosit amu de peste munţi. Cum nu ştia încotro s-o apuce, l-am chemat la noi, că oameni suntem. Fără el aş fi pierdut lucrurile pe drum, iar împreună treaba am gătat-o mintenaş.

Înăuntru era cald, iar mirosul pătrunzător de mâncare gătită îi aduse aminte băiatului că nu mai băgase nimic în gură de dimineaţă. Călugărul îi pusese ceva în traistă din puţinul său, însă băiatul decisese să nu umble la merinde decât la mare nevoie. Acum nu era cazul, căci pe lângă pâinea promisă de cărăuş, nevasta acestuia mai puse pe masă tot ce avea la îndemână. Fiind îndemnat de primitoarele gazde, Dide lăsă ruşinea la o parte şi mâncă pe săturate. Nu se mai ospătase atât de bine de la întâlnirea cu haiducii.

După ce tanti Veta merse la culcare, badea Ion tot mai rămase la poveşti cu băiatul vreo două ceasuri. După ce-l mai întrebă pe acesta câte ceva despre el, îi spuse lui Dide că nici el

nu era de obârşie din locurile acelea şi că se refugiase aici de mai bine de douăzeci de ani, tocmai din Ţara Moţilor. În 1784, împreună cu ceilalţi ţărani iobagi moţi, se ridicase la luptă împotriva stăpânilor grofi ce ajunseseră să aibă drept de viaţă şi de moarte asupra lor. Dările către nobilii unguri şi către statul austriac au crescut continuu, până când mânia oamenilor asupriţi a dat în clocot.

- Rămăseserăm ca nişte vite, legaţi de glie, iar până şi faptul de a-ţi lua o nevastă nu se putea face fără consimţământul asupritorilor unguri, nu i-ar mai răbda pământul. Împăratul Iosif al doilea a fost încunoştiinţat la Viena de însuşi Horea, cu privire la jugul pe care eram siliţi să-l purtăm, dar nu a obţinut decât promisiuni şi vorbe-n vânt. Atunci, sub conducera lui Horea, a lui Cloşca şi a lui Crişan, conducători viteji şi iscusiţi la minte, ne-am revărsat furia asupra celor care ne siluiseră până atunci. Să-i fi văzut ce mieluşei se făcuseră, ce mai de vorbe dulci ne spuneau, până a mai trecut potopul. Apoi, prin vicleşug şi prin trădare, au pus mâna pe crăişorii noştri şi i-au schingiuit la Alba, de s-a îngrozit o lume întreagă. Şi au mai pierit în zilele acelea încă mulţi alţii dintre noi, iar după aceasta, sute de moţi au fost strămutaţi în Banat ori tocmai în Bucovina. Noi neam putut considera norocoşi că am scăpat din încercuire, fiindcă ne ştiau bine şi am fi împărtăşit soarta crăişorilor noştri. Fie ca sufletele lor să fie în lumină, căci nu au avut altă vină decât pe aceea de a lupta pentru dreptate. Văduvele celor răpuşi nu ar mai fi suferit atâtea nenorociri dacă Voievodul Mihai Cel Viteaz nu ar fi fost trădat mişeleşte şi ar fi putut împlini idealul de unitate al fraţilor de sânge.

Lui Dide îi pierise somnul şi rămase captivat de aceste istorisiri despre care mai auzise din povestirile bunicului. Oare ce-o fi făcând acum sărmanul şi toţi ai lui? Deşi nu-i părăsise de multă vreme, iată că i se şi făcuse dor de ei.

Într-un târziu a venit timpul să meargă la culcare. De dormit a dormit într-o odaie neîncălzită, dar pe lângă condiţiile pe care a fost nevoit să le îndure în unele nopţi, aceasta părea asemenea unui palat. Gospodina îi aduse din vreme schimburi curate şi câteva învelitori ca să pună pe el, dar Dide folosi numai una singură şi dormi atât de bine, că nu se trezi până dimineaţa, când se luminase bine de ziuă.

Aducându-şi aminte unde se găsea, sări imediat din aşternut şi, îmbrăcându-se în grabă, ieşi direct în ogradă.

Badea Ion ciocănea de zor la cercurile unui butoi, căci se pricepea la treburi de felul acesta. Mai făcea şi cărăuşie ori era chemat la potcovitul boilor şi al cailor. Oamenii din împrejurimi erau mulţumiţi de lucrul său şi îl solicitau de fiecare dată când aveau vreo nevoie. Când îl văzu apropiindu-se, un zâmbet larg îi lumină faţa.

- Nu ţi-o fost frig azi-noapte, mă, ficior?

- Ba deloc, bade Ioane. Am dormit tare bine şi aş vrea să-ţi mulţumesc foarte mult pentru găzduire. Aş mai vrea să te ajut pe aici cu ce va fi nevoie, după care oi pleca să-mi găsesc şi eu un rost. Ştiu că nu este uşor, însă am auzit că oamenii din Braşov nu pun prea multe întrebări când cauţi de lucru.

- D-apăi tu ce ştii a face, mă ficior, că eşti prea tânăr pentru o meserie?

- Eu nu sunt decât un biet cioban, dar să ştii că m-aş pri-

cepe şi la lemnărie. Şi după câteva momente de gândire, mai adăugă:

- Priveşte mai bine la roata asta din spate a carului dumitale, cum arată. Te-ar putea lăsa în mijlocul drumului oricând, la o încărcătură mai mare. Iar când ţi se întâmplă una ca asta, nu prea ai altceva de făcut decât să-ţi laşi carul în paza Domnului şi să duci boii de funie acasă.

- D-apăi aista îi un lucru tare greu, mai cu seamă când se petrece departe de casă. Am păţit-o şi eu o dată şi nu îmi mai trebuie. Până să chem alt car din sat să mut încărcătura de saci cu făină, a venit o ploaie mare şi nu am mai putut alege nimic. Am fost bun de plată, d-apăi cum crezi! Şi doar i-am spus lui frati-miu care-i rotar să mi-o dreagă, dar mă tot amână. Mi-o zis că până nu gată de făcut trăsura unui mare negustor, nu are timp nici măcar de muiere.

- Dar lasă-mă să încerc eu, bade Ioane, căci dacă găsesc pe-aici lemnul potrivit, cred că am să o pot repara. Mai întâi ajută-mă să scot roata, apoi las' pe mine.

Odată separată roata cu pricina, Dide o cercetă şi pe cealaltă parte cu luare-aminte. După aceea căută cu privirea prin curte, apoi răscoli prin grămada de lemne şi nu se lăsă până când nu găsi lemnul potrivit. Apoi se întoarse mulţumit. Ţinea în mână o îndoitură de lemn taman potrivită, descoperită între vreascurile de foc. Ceru gazdei sale uneltele de care avea nevoie şi se apucă de lucru. Mai întâi extrase de sub şina roţii obada crăpată, odată cu spiţa care o susţinea. Tăie cu ferăstrăul lemnul găsit la mărimea exactă a piesei stricate. Apoi se apucă să o modeleze cu grijă, ceea ce îi luă mai mult timp. Când termină şi

ultimele retuşuri, mai compară o dată cele două piese, după care ceru gazdei să-i aducă sfredelul cel mai mare pe care îl avea. Găuri cu multă atenţie noua piesă prin partea concavă şi probă capătul spiţei. Văzând că nu intră, mai lărgi puţin orificiul, după care bătu cu ciocanul până când spiţa pătrunse suficient de adânc, permiţând noii piese să intre forţat sub şină. Când văzu că se încadrează perfect şi se aliniază laolaltă cu celelalte, Dide dădu mulţumit din cap. La urmă mai strânse în şuruburi cele două cleme de fier care ţineau piesele laolaltă prinse de şina roţii şi, declarându-se mulţumit, îşi ridică privirea pentru a-l căuta pe badea Ion. Acesta stătea pe o buturugă şi îl privea cu admiraţie, de o bună bucată de vreme.

- D-apăi unde ai învăţat să le potriveşti aşa fain, măi ficior? Că nici eu, care mai ştiu şi ceva dogărie, nu m-am băgat la una ca asta. E drept că până acum m-am şi bizuit pe ajutorul lui frate-miu, la fel cum şi el mă căuta când trebuia să-i curăţ vreun butoi ori să-i repar o putină hodorogită. Apăi să ştii că nu-s mulţi la vârsta ta care să fie atât de pricepuţi. La cum te văd, eu zic că dacă îţi vei da silinţa în câţiva ani ai putea ajunge un meşter cunoscut. Iar dacă lucrurile vor sta întocmai, apăi de clienţi nu vei duce lipsă. Prin Braşov trec zilnic o sumedenie de poştalioane, trăsuri ori căruţe încărcate cu mărfuri de tot felul. Multe din ele se mai strică la drum, iar domnii sunt grăbiţi şi nu pot să aştepte prea mult. Pentru asta sunt dispuşi uneori să plătească şi cât nu face, numai să-şi vadă cât mai repede de negoţul şi de treburile lor.

- Mă bucur mult, bade Ioane, că ţi-am putut şi eu fi de folos cu ceva. Acum nu aş mai vrea să stau pe capul dumitale,

aşa că am să plec. Mi-ar face totuşi mare plăcere să ne mai întâlnim, măcar aşa, din când în când.

- D-apăi unde să pleci, măi ficior, că trebuie să mâncăm de amiază. Apoi mâine este Sfânta Duminică şi, dacă vrei, mergi cu mine în târg. Tot trebuie să ajung eu acolo. Acum lasă-ţi traista aia undeva că nu ţi-o ia nimeni şi haide înăuntru la masă. Iar Dide s-a bucurat în sinea lui de propunerea gazdei şi a petrecut restul zilei împreună cu aceasta.

A venit, iată, şi ziua de duminică. Ziua de odihna atât de aşteptată de oamenii din popor. Însă o zi ca şi celelalte ori mai degrabă pierdută pentru boierime. Stăpânii se puteau odihni oricând, iar o zi de muncă pierdută, nu le pica la socoteală şi parcă le mai ştirbea din autoritate. Aici însă lucrurile stăteau puţin altfel. Braşovul reprezenta excepţia de la regulă. Oraşul avea un statut aparte, datorită importanţei economice şi comerciale pe care şi-o dobândise de-a lungul timpului. O lume nouă de care băiatul mai auzise vorbindu-se şi pe care acum era nerăbdător s-o descopere. Acum iată-i pe amândoi înaintând la pas către una din porţile de intrare ale oraşului. Era aceeaşi în dreptul căreia se cunoscuseră în urmă cu două zile. Şi nu erau singuri. La acea oră a dimineţii, pe măsură ce înaintau, drumul devenea tot mai înţesat de oameni.

Cu această ocazie carul lui badea Ion avea să ducă breslei ţesătorilor, celor ce îl tocmiseră, o mare încărcătură de lemne de foc gata scurtate. Timpul era neaşteptat de frumos, iar boii trăgeau alene. Urcuş ori vale, ai fi zis că pentru ei este tot una. Când dădea peste hârtoape, carul trosnea din toate încheieturile. Atunci băiatul privea cu îngrijorare la roata pe care o reparase.

Însă odată înlocuită, stătea ţeapănă alături de celelalte. Nici roţile nu mai scârţâiau de când încărcase bucşile de la fiecare butuc cu păcură. Pe măsură ce se apropiau de fortificaţiile care înconjurau oraşul, freamătul din interiorul acestuia creştea, la fel cum creştea şi curiozitatea şi nerăbdarea lui Dide pentru acel loc.

Observând interesul cu care Dide privea înaintea sa, badea Ion începu să-i dea acestuia tot felul de lămuriri, arătând când într-o parte, când în alta, cu vârful biciului pe care rareori îl folosea.

- Vezi tu, măi ficior, Braşovul se întinde de-a lungul acestei văi care urcă în munte prin Şchei. Acolo îşi au casele comunităţile de saşi şi de unguri, care sunt separate între ele. Şi nu pentru că nu ar avea aceleaşi drepturi. Dar şi români sunt foarte mulţi, în special prin satele din spatele nostru şi de prin împrejurimi. Oricum, cei mai numeroşi şi cei care deţin puterea aici sunt saşii. Ei sunt organizaţi în peste treizeci şi cinci de bresle, după meşteşugul pe care îl ştiu a face, - aurari, tăbăcari, săpunari, brutari, rotari şi chiar doctori. Pentru a fi primit în rândurile lor şi a deveni calfă, trebuie să faci o ucenicie de patru ani! Când se gată această perioadă, se dau probe de lucru în faţa unor meşteri de vază. Aceste bresle mai au însă şi alt rol. În caz de asediu, ele se află în fruntea luptei de apărare a zidurilor, a porţilor oraşului şi a bastioanelor. Fiecare dintre aceste bresle cunoaşte mai dinainte locul pe care trebuie să-l ocupe pe metereze. Acolo, în partea aceea, breslele săseşti au ridicat primele ziduri. Terenul înclinat le făcea să fie greu de atacat, aşa că nu se aşteptau la surprize din partea aceea. Şi nici din partea cealaltă,

căci acolo străjuieşte Tâmpa. Aşa se cheamă dealul acela mai abrupt. Iar ceea ce vezi dincolo, pe cel mai mic, este turnul negru şi bastionul Graft, care, după cum se vede, se prelungeşte în afara zidurilor de apărare. Acesta este construit din două şiruri de ziduri umplute în interior cu pământ. La început, unii au luat în derâdere acest fapt, spunând că-i un loc taman bun pentru îngropăciune, în situaţia în care oraşul va cădea în mâna duşmanilor. Dar ceea ce nu ştiau mulţi pe atunci era faptul că pământul absoarbe cel mai bine undele de şoc ale proiectilelor lansate de tunuri, reducând stricăciunile. Acum să-ţi mai spun, dragule, încă vreo câteva vorbe despre orânduirea cetăţii. Puţin mai jos cum priveşti într-acolo, este Galgemberg, dealul spânzurătorilor şi stâlpul imfamiei, care a fost mutat din faţa Pieţei Sfatului, în afara zidurilor. Mulţi răufăcători, cât şi unii mai puţin vinovaţi şi-au găsit sfârşitul în locul acela. Chiar şi câteva femei au fost arse de vii, acuzate fiind de vrăjitorie. Călăii ţigani păşesc ţanţoş şi crezându-se admiraţi pentru îndemânarea lor, lungesc teatral fiecare fază a spectacolului. Dacă se întâmplă ca un strop de murdărie să pângărească veşmântul de ceremonie, îl îndepărtează despăturind îndată batista de la piept. Primită şi aceasta de pomană, din mâna unei nefericite pe care tocmai o lăsase văduvă mai înainte.

Pătrunseră în cetate prin poarta Ecaterina, una din cele trei porţi ale cetății. Dinaintea fiecăreia dintre ele existau poduri mobile din lemn, care se ridicau cu lanţuri groase. Pe sub podeţul peste care păşeau, se întindea paralel cu zidul exterior, un şanţ adânc plin cu apă tulbure. Ridicându-şi privirea în sus, Dide admira cele două turnuri pătrate, cu creneluri, ciocuri de

turnare a smoalei încinse şi guri de tragere. Acestea flancau intrarea bine fortificată a Braşovului. Santinelele erau o prezenţă permanentă, care la nevoie se puteau bizui şi pe existenţa tunurilor.

La trecerea carului peste lespezile de piatră, roţile huruiră prelung. Sub bolta arcuită a zidurilor mai groase decât un stat de om, erau două rânduri de porţi masive din stejar, întărite cu bare de fier. Îndată ce pătrunseră pe poarta Ecaterinei, badea Ion îi arătă baia publică, frecventată de cei mai cu dare de mână.

Intraţi înlăuntrul cetăţii, badea Ion îşi mână carul pe Strada Lungă, trecură prin faţa hanului mare, dinaintea căruia aşteptau două trăsuri cu caii gata înhămaţi şi poposiră pe Strada Vămii, unde badea Ion avea puţină treabă. Apoi continuară drumul pe lângă târgul de vite şi de cai unde era mare zarvă. Îşi făcură loc cu greu pe lângă piaţa de peşte, care la acea oră era plină de muşterii, după care opriră carul cu boi în dosul Pieţei Sfatului. Acolo era locul în care trebuia să lase încărcătura. Fiind duminica, atelierele ţesătorilor erau cufundate în tăcere, deşi vuietul oraşului era mai mare decât într-o zi obişnuită.

Descărcară împreună lemnele şi le aşezară unele peste altele lângă un perete cu streaşina lungă, din curtea ţesătorilor. Acela era locul pe care îl indicase meşteşugarul atunci când îl arvunise pe badea Ion. Odată treaba terminată, acesta îşi şterse palmele umede şi reci de dosul nădragilor, îşi suflă nasul înroşit de frig şi porni conducându-şi carul dinaintea boilor. Se abătu din drum pe la Biserica Neagră pentru a-i arăta băiatului măreţia construcţiei căreia austriecii îi dăduseră foc, mai târgui câte ceva pentru acasă de la o prăvălie întâlnită în drum, apoi se îndreptară

către poarta prin care intraseră în oraş, cu două ceasuri mai înainte. Poarta Ecaterina, situată la miază-zi, era frecventată de către toţi negustorii care soseau din Ţara Românească, după ce mai întâi aceştia străbăteau Carpaţii prin pasul Bran.

Tânărul cioban, venit de-a dreptul de peste culmile munţilor, rămase uimit de tot ceea ce vedea la fiecare pas şi avea o mulţime de întrebări pe care să i le adreseze lui badea Ion la întoarcere. De la construcţiile nemaivăzute, la graiul oamenilor acestor locuri, până la portul felurit şi obiceiurile acestora.

La ieşirea pe poarta cetăţii, unul din străjeri îi făcu semn lui badea Ion să oprească şi se îndreptă către el.

- Mi-o zis domnul Manfred de la han că îndată ce te văd trecând pe aici, să te trimit până la dânsul. Poate că o avea ceva trebuinţă cu dumneata. Oarece lucru de făcut. Nu ştiu mai multe să-ţi spun.

- D-apăi tocmai ce am trecut prin faţa hanului, dacă ştiam aş fi oprit negreşit. Acum ce să fac?

- Apăi acum ştii, aşa că fă bine şi caută-l, nu cumva să-l superi. Doar ştii cine îi dânsul, că-i cunoscut până şi la curtea Împăratului de la Viena. Acum vezi că ai blocat circulaţia, aşa că nu ai decât să ieşi în afară până trec şi trăsurile astea din spate, apoi întoarce carul şi îndreaptă-te direct către hanul mare.

Iar badea Ion făcu întocmai şi chiar cu bucurie încă, deoarece îl respecta pe domnul Manfred. De fiecare dată când îl chema era pentru a-i îndeplini câte un serviciu, prilej cu care mai câştiga şi niscaiva creiţari.

De data aceasta la han era mai multă animaţie decât de obicei şi trebuiră să aştepte un timp până când hangiul să poată

sta de vorbă cu el. Domnul Manfred nu era un hangiu oarecare. Deţinea probabil cel mai mare şi mai cunoscut local din Transilvania. După un timp acesta îşi făcu în sfarşit apariţia în capătul de sus al scărilor din faţa hanului. O singură privire fu de-ajuns pentru a-l recunoaşte pe Ion şi numaidecât coborî lângă carul acestuia.

- Să trăieşti, Ioane, bine că ai venit. Am mare nevoie de lemne de foc, iar asta cât mai curând, căci la mine consumul este mare. Cu tine ies mai bine la socoteală şi nici tu nu pleci nemulţumit. Dar cine este domnişorul care te însoţeşte, căci nu l-am mai văzut până acum?

- Este sosit de peste munţi, în căutarea unui trai mai bun, domnule.

- Şi îl cunoşti de multă vreme, este harnic, cinstit?

- Cred că este un băiat de toată isprava, dragă domnule, iar pe deasupra, mai este şi priceput!

- Ei, dacă-i precum spui, spuse hangiul măsurându-l pe Dide cu privirea, aş avea ceva de muncă pentru el. Tocmai ce mi-a plecat un lucrător şi ar trebui ca cineva să-i ia locul la grajduri, la încărcat, la descărcat, treburi de felul acesta. Dacă va fi într-adevăr de ispravă, îl voi păstra şi va fi mulţumit de simbrie. Ce spui, domnişorule?

- Ce aş putea să zic, domnule? răspunse Dide, privindu-l întrebător pe badea Ion.

- Ar fi foarte bine, măi ficior. La domnul Manfred în slujbă să ştii că nu intră orişicine. Aşa că nu ar trebui să stai prea mult pe gânduri.

- Nu stau pe gânduri, pentru că sunt învăţat cu munca, bade. Aş vrea, domnule, de bună seamă. Spuneţi-mi, de când ar trebui să încep lucrul?

- Păi în tot cazul, răspunse hangiul după ce se gândi puţin, cam pe vineri-sâmbătă, când se aglomerează din nou, ar trebui să începi deja treaba.

- Am înţeles, domnule, vineri voi fi aici, încă de dimineaţă.

- Atunci, ne-am înţeles! Veniţi amândoi cu lemnele vineri dimineaţă, iar tu rămâi la lucru. Şi, spunând acestea, hangiul se grăbi să intre pe uşă, deoarece mai avea şi alte treburi de pus la punct.

Pe tot parcursul drumului de întoarcere, Dide se afla într-o stare euforică cum nu mai cunoscuse de multă vreme. Ştia foarte bine cât de mult conta să-şi câştige singur existenţa şi încă atât de curând! Iar, pe deasupra, badea Ion nu numai că nu era supărat că pleacă de la el, dar îl şi încurajase. Şi mai era ceva. Era clar că fără recomandarea lui ar fi fost mult mai greu să-l primească cineva la lucru. Pentru aceasta va şti să-i rămână întotdeauna recunoscător.

- Lasă, că-i foarte fain aşa, măi, ficior. Să ştii că mă bucur pentru tine, iar cu timpul, aşa cum am mai spus, priceperea ta are să-ţi aducă şi mai mult folos.

- Dar chiar aşa, bade Ioane, tocmai mă gândeam ca în următoarele zile să mă duci la fratele dumitale la rotărie, să mai învăţ câte ceva. Iar restul timpului, te voi ajuta pe matale la orice treabă vei avea de făcut.

- Apăi să ştii, dar, că ai cugetat tare bine. Merem chiar în

astă seară pe la frate-miu. Duminica este întotdeauna acasă. Cred că are să fie bucuros să te cunoască, mai cu seamă că are ceva rude din partea neveste-si la voi peste munţi.

Iar badea Ion avusese dreptate, însă numai pe jumătate. Pe Vasile, fratele căruţaşului, l-au găsit într-adevăr acasă. Dar era un om mai ursuz. Nu prea avea timp să se ocupe de băiat, însă din politeţe zise că dacă acesta va rămâne un timp pe lângă el, tot va prinde câte ceva. A spus lucrul acesta pentru a nu-l refuza pe frate-său, deşi în sinea lui era cam neîncrezător. Mai avusese el şi alţi tineri la lucru, care însă nu au reuşit să facă prea mulţi purici la rotărie. Această meserie nu era făcută pentru orişicine. Pentru el cel mai important era să facă lucru de calitate, pentru a-şi vedea clienţii satisfăcuţi. Şi nu era doar pentru câştig. Era ceva care ţinea mai curând de prestigiul pe care şi-l câştigase în decursul timpului.

- Tu, ascultă-mă pe mine şi du-te la el, îi spuse badea Ion lui Dide, pe când se întorceau acasă. Frate-miu îi om dintr-o bucată, dar nu-i rău la suflet. Când va vedea că nu eşti la fel ca ceilalţi, are să capete încredere în tine. Îţi spun că la urmă se va mira şi el, la cât de repede vei prinde lucrurile pe care nu le cunoşti. Eu zic să rămâi la el în toate zilele care urmează şi să nu pleci de-acolo până ce nu gată treaba. Iar seara când închide atelierul, să vii la mine să dormi. Este bine să foloseşti timpul pentru a băga la cap cât mai multe lucruri. Eu nu am putut, deoarece mi-a fost mai dragă fierăria. Cât despre ajutorul pe care ziceai că vrei să mi-l dai, Nuți face griji. Dacă ții cu tot dinadinsul, o vei putea face şi altă dată. Acum cel mai important este

însă să înveţi, deoarece la cât te-am observat eu, tu nu trebuie să rămâi multă vreme la rânitul grajdurilor.

Şi avea să aibă mare dreptate badea Ion, cu ceea ce-l povăţuise mai înainte. În a treia zi de ucenicie, s-a întâmplat ca meşterul Vasile să plece cu treburi la oraş. Dar când dădu să iasă pe poartă, numai ce se pomeni cu un cunoscut care aducea o căruţă la reparat. Aceasta îşi cam trăia ultimele zile pe roţi, aşa că meşterul îi spuse celui care o adusese că nu ştie când va avea timp de ea. Deocamdată s-o lase lângă gard şi se va ocupa de reparat când îi va veni rândul. Apoi plecă, lăsându-l pe Dide să facă câteva treburi mărunte.

După ce închise poarta în urma lui, Dide se apucă să împlinească repede sarcinile lăsate de proprietar. După aceasta, cuprins parcă de neastâmpăr, începu să se învârtă în jurul căruţei lăsate lângă gard. Privi la ea cam nemulţumit de cum arăta, dar deodată îi veni o idee. Ce-ar fi să se apuce chiar el să o repare? La urma urmei, poate că aceasta era şansa lui de a-şi arăta priceperea. Şansă pe care meşterul nu părea dispus să i-o acorde prea curând. Oricum, la treburi mai grele pe care nu le stăpânea, nici el nu s-ar fi băgat aşa, de unul singur. O boacănă făcută tocmai acum l-ar fi compromis pentru multă vreme în ochii meşterului şi numai de aşa ceva nu avea nevoie.

Acum spera că mai avea la dispoziţie destul timp până la întoarcerea lui, aşa că pentru a realiza ceva îşi propuse să înceapă cu lucrurile mai uşoare. Lemn la îndemână avea din belşug, aşa că nu mai stătu pe gânduri. La început înlocui inima căruţei. Era vorba de axul central care făcea legătura între cele două perechi de roţi inegale. Acesta era plesnit în două locuri şi

oricând partea din spate a atelajului s-ar fi putut pierde pe drum. Apoi desprinse oiştea de la locul ei, căci şi aceasta era şubredă. Desfăcu şi fierăria de pe aripile din spate, care susţineau coşul, pentru a înlocui părţile din lemn. Când examină mai atent roţile, observă că perechea din spate nu era atât de învechită şi se mai putea folosi fără probleme. În schimb, cele din faţă peste care timpul îşi lăsase amprenta, nu mai puteau servi decât la aprinderea focului. Îşi aminti atunci că prin magazia atelierului văzuse, între roţile pregătite din timp, şi câteva la aceeaşi măsură. Pentru ce altceva le avea meşterul acolo, dacă nu pentru un prilej ca acesta? Aşa că, luându-şi inima în dinţi, procedă la înlocuirea celor stricate. Era ultimul lucru care-i mai lipsea înainte de a redeveni perfect funcţionabilă. Pentru un cărăuş, a fi lipsit de singurul său mijloc de existenţă echivala nici mai mult, nici mai puţin decât cu a îndura foamea. De data aceasta însă, nu se va întâmpla una ca asta. După ce se depărtă câtiva paşi, Dide privea mulţumit la lucrul mâinilor sale. Era pe înserat şi în timp ce îşi contempla opera, se întoarse şi meşterul Vasile din oraş. Mirându-se că tânărul stătea popândău în mijlocul curţii, începu să-l cam ia la rost.

- Dar ce faci aici, băiete, te uiţi după potcoave de cai morţi? Ai terminat treaba pe care ţi-am dat-o de făcut?

- Da!

- Ia să vedem. Şi după ce văzu că lucrul era bine făcut, îşi mai îmblânzi glasul. În schimb, nu luă seama la ceea ce mai făcuse Dide pe deasupra şi nici acesta nu îi spuse nimic.

- Hai, că mâine fiind şi ultima zi înainte de plecare, am să îţi dau şi ceva parale pentru ajutorul tău. Se vede că eşti un

băiat îndemânatic, iar pentru a mă convinge mai bine de priceperea ta, m-am gândit ca la început să te las singur să încerci să repari căruţa aceea. Altui ucenic nu i-aş fi dat-o pe mână, înainte de a împlini un an de practică. Acum mergi şi te culcă. Rămâne să ne vedem mâine de dimineaţă.

Dide plecă zâmbind pe sub mustaţă, căci era tare curios să vadă ce va zice meşterul când va descoperi ceea ce făcuse el aşa, de capul lui. El era mulţumit, dar nici nu voia să se îmbete cu apă rece. Până nu va vedea expresia feţei meşterului când va da cu ochii de el a doua zi, nu putea să se bucure prea devreme. Când ajunse acasă, îi povesti şi lui badea Ion întâmplarea. Era tare curios să audă ce va zice şi el.

- Păi din două, doar una poate să fie, măi, ficior. Dar la cum te-am văzut eu, cuget că frate-miu va avea o surpriză neaşteptată. Ia, că m-ai făcut şi pe mine curios şi de aceea voi merge şi eu cu tine de dimineaţă să mă încredinţez.

A doua zi de cum pătrunseră în curte, îl şi văzură pe Vasile dând roată căruţei. Acesta nu-i auzi intrând, aşa că rămaseră liniştiţi de o parte, până când el îşi va fi terminat inspecţia. Când în sfârşit se îndreptă de spate şi dădu cu ochii de ei, îl şi luă în primire pe badea Ion.

- Mă frate-miu, să ştii că sunt tare supărat pe tine. Cum ai putut să-mi faci tu mie una ca asta?

- Ce, mă Vasile, ai bolunzit, ori nu ai dormit bine. Cu ce te-am supărat eu pe tine?

- Ba de fel. N-am bolunzit, iar de dormit am dormit foarte bine. Numai că după ce am văzut ce mi-a făcut băiatul ăsta aicea, n-am să mai dorm bine multe zile de aici înainte.

Auzind toate acestea, Dide se făcu mic de îngrijorare, iar genunchii începură să-i tremure. Mai bine ar fi stat în banca lui. Acum a reuşit să-l supere şi pe badea Ion, căruia îi era atât de îndatorat. Poate că nu alesese bine lemnul ori cine ştie. Oricum, de acuma faptul era consumat. Totuşi voia să afle care era pricina supărării. Care era greşeala pe care o făcuse.

- N-am să mai dorm bine din cauza ta, continuă Vasile, întinzând degetul acuzator către fratele lui. Păi bine, mă, Ioane. Ce ai căutat tu cu băiatul ăsta în oraş? De ce ai mers cu el la domnul Manfred? Nu puteai să treci mai întâi pe la mine? Şi zicând acestea, un zâmbet larg îi înflori faţa. Ştiai doar că am atâta nevoie de un băiat ca acesta. Uită-te numai să vezi ce a putut să facă doar în câteva ceasuri. Iar asta, pe lângă treaba ce i-am dat-o! Şi ştii ce mă miră încă şi mai mult? Cum de a ştiut să aleagă din tot ce am aici, tocmai lemnul potrivit, când mulți nu-l deosebesc nici după frunze!

- Mă, frati-miu, spuse atunci badea Ion venindu-i inima la loc, e drept că ştiam ce îţi doreşti. Dar mai ştiam că pe câţi i-ai avut, pe toţi i-ai alungat. Aşa că nu te supăra, dar şi tu eşti un om cam sucit.

- Vrei să spui exigent, că aşa se spune la oraş! Acum, lăsând gluma la o parte, ia spune, mai bine n-ai putea să găseşti tu un motiv acolo cum că băiatul nu mai poate să meargă la han să lucreze? Căci doar pentru rânitul bălegarului şi îngrijirea cailor se pot găsi atâţia alţii. La meserie ca aceasta, însă, e mult mai greu. Aici este nevoie de cunoaştere şi pricepere. Cu ce ar mai putea învăţa băiatul acesta într-un an, m-ar ajunge şi pe mine, iar în alţi câţiva ar putea să devină meşter vestit. Dacă se ţine

de meserie, firește. Aceasta ar fi atât în avantajul lui, cât şi al meu. Acum gândeşte şi tu de partea cui trebuie să fie folosul. Pe hangiu nu ai de ce să-l vaiţi!

- Îmi pare rău, Vasile, dar vorba înapoi nu mi-o iau. Aşa ceva nu se cade. Cum de-ai uitat poveţele părintelui nostru? Cred totuşi că ceva s-ar putea aranja, deoarece Dide nu va fi ocupat întreaga săptămână. Numai dacă el ar voi să se împartă în două locuri. Ce zici, măi, ficior?

- Bade Ioane, văd că ştii să le potriveşti pe toate, spuse Dide încântat după cuvintele de apreciere ale meşterului. Cât de mult semeni la înţelepciune cu părintele meu adoptiv, Dică. Aceleaşi vorbe le-aş fi auzit şi de la el. Ce mult aş dori să vă văd pe amândoi într-o zi laolaltă.

- D-apăi cât îi să trecem cu toţii munţii la primăvară, interveni meşterul Vasile. Alde socru-meu ne aşteaptă oricum în fiecare an de Florii. Ce zici, Ioane? O iei şi pe Veta şi merem cu toţii. Dacă băiatul acesta ne face o trăsură să ne ducă pe toţi, fiind mai înstărit, eu mă oblig să plătesc întreaga călătorie.

Capitolul 24

La temniţă

Trecuseră deja câteva zile de când Dide se afla în slujbă la hanul cel mare din Cetatea Braşovului. Aici trăgeau de obicei negustorii şi oamenii înstăriţi, aflaţi cu treburi ori doar în trecere prin acest loc. Pe lângă cei din Valahia, se mai găsea şi alţii veniţi din locuri îndepărtate, precum Constantinopol ori Pesta. Pe timpul acesta friguros, nici nu opreau bine trăsurile, că se şi repezeau înăuntru la căldură. Avea cine să se ocupe de cai, de bagaje şi de celelalte. O parte dintre călători soseau însoţiţi de proprii lor servitori, mai cu seamă atunci când transportau lucruri de preţ. Erau înarmaţi şi se îngrijeau atât de trăsuri, cât şi de căruţele cu mărfuri care veneau în urmă. Ele erau trase într-o curte separată, în care nu aveau acces decât proprietarii atelajelor.

Dide era fascinat de animaţia ce se crea în jurul hanului de fiecare dată când soseau ori plecau clienţii. Aceasta chiar dacă în momentele acelea nu ştia unde să se împartă mai curând. Pentru a nu-i nemulţumi, era tot timpul la dispoziţia lor, alături de Zoli, mai vârstnicul tovarăş ungur, al cărui grai îl amuza atât de mult.

Partea mai puţin plăcută era că acesta îşi alegea mereu treburile mai uşoare, lăsându-l pe el să le facă pe cele mai grele, la rânitul grajdului, la adăpatul cailor şi la căratul proviziilor în pivniţă. Dide era însă mulţumit şi nici prin cap nu-i trecea să

reproşeze ceva tovarăşului său. Ba, dimpotrivă, avea chiar motive de satisfacţie, deoarece, spre deosebire de el, care era angajat permanent, Dide era liber să plece la mijlocul fiecărei săptămâni. Aştepta cu bucurie ziua în care putea să-l viziteze pe badea Ion, cât şi pe meşterul Vasile, de la care voia să mai prindă ceva meserie.

Şi toate lucrurile mergeau cum nu se putea mai bine până-ntr-o zi, când fraţii ardeleni constatară cu surprindere că de câtva timp Dide nu le mai călca pragul casei.

- Cum se poate una ca asta, îşi spunea badea Ion, când nu trecea săptămână fără să-l avem între noi? Iar acum, aşa, dintr-odată, să nu mai vină! Să nu i se fi întâmplat ceva băiatului.

Şi pentru că nu-şi mai găsea liniştea, hotărî ca a doua zi de dimineaţă să treacă pe la han, să afle cum stau lucrurile.

Acolo nu-l găsi pe domnul Manfred, însă cel puţin putu să stea de vorbă cu Zoli.

- Nu mai găseşti aici bade, căutat dumneata în altă parte dacă ai drag de el.

- Dar cum aşa? Cum adică a plecat, de ce să plece, încotro s-a dus, că mie nu mi-o zis nimic?

- Lucru care nu se zice, dar se face. El furat şi dus de aici. Dus la temniţă pentru că, pentru că a fost prins cu mâţa în sac.

- No, cum dară, o minţit, o furat, spune mai repede ce s-a petrecut cu el?

- Eşti cumva jude şi io nu cunoscut asta? Nu ştiu ce vrei

să spun la tine. Întreabă la gărzi şi aflat tot ce vrei. Acum lăsat în pace la mine, că eu rămas singur cu treabă multă pe cap.

Văzând că nu are cu cine să se înţeleagă şi părându-i cam ciudată atitudinea ungurului, badea Ion începu să cam intre la bănuială. Şi neavând nicio ţintă anume, o porni îngândurat către închisoarea oraşului. Poate doar că aceasta nu se afla prea departe. Se găsea chiar la capătul uliţei fânarilor. La urma-urmei, de undeva tot va trebui să înceapă căutările.

Mai înainte, însă, trebuia să treacă prin dreptul turnului alb. Din oricare parte a oraşului ai fi privit, nu îţi era deloc greu să găseşti drumul cel mai scurt către el. Avea cinci niveluri şi se ridica mult deasupra zidurilor de apărare ale oraşului. Era legat de Bastionul Graft printr-o pasarelă de lemn şi constituia principalul loc defensiv, administrat în zilele acelea de breasla cositorilor. La baza turnului se găsea pe atunci garnizoana militară. Poate că la întoarcere nu ar fi fost rău să intre şi acolo pentru câteva întrebări.

Ajuns la poarta închisorii, fu luat îndată la rost de către temnicer. Dar pentru doi galbeni strecuraţi pe sub mână, acesta deveni dintr-odată amabil. Când îi dădu semnalmentele băiatului, după un moment de gândire îi răspunse că într-adevăr se afla închis acolo, de mai multe zile.

- Acum nu te pot lăsa să intri, dar dacă aştepţi mai încolo la colţul străzii, până va ieşi trăsura aceea de aici, am să te ajut. Iar acum întinde-o repede şi fă ce ţi-am zis, până nu ne vede careva că stăm la taclale!

Badea Ion se retrase şi făcu întocmai. După o aşteptare îndelungată, văzu într-adevăr trăsura comandamentului militar

trecând prin dreptul lui. După ce o pierdu din vedere, se grăbi şi el să bată cale întoarsă către poarta închisorii. Temnicerul îşi ţinu într-adevăr promisiunea şi-l conduse pe Ion în celula băiatului. Înainte de a încuia uşa în urma lui, temnicerul îi spuse să se grăbească, deoarece nu va avea timp decât să schimbe câteva vorbe cu deţinutul. Era prea puţin pentru a lămuri lucrurile, însă suficient pentru a afla adevărul. Apoi, va vedea el ce mai era de făcut în continuare.

Auzind zgomot de paşi oprindu-se în dreptul uşii sale, Dide ciuli urechile. Nu îşi făcea iluzii privind eliberarea, însă singura rază de speranţă tot prin locul acela trebuia să apară. Adevărul trebuia să iasă până la urmă la lumină, căci altfel cine ar putea să-l scoată de sub zidurile acestea groase. Când îşi dădu seama, în sfârşit, că cel care pătrunsese la el prin uşa de fier nu era altcineva decât badea Ion, Dide simţi că-i va sări inima afară din piept. Şi, fără să stea pe gânduri, se aruncă direct la picioarele lui, spunându-i:

- Iartă-mă, bade Ioane, că te-am făcut să mă cauţi în acest loc, dar să ştii că sunt învinuit şi închis pe nedrept. Eu nu am pus mâna niciodată pe ceva care să nu fie al meu. De aceea, indiferent ce se va întâmpla cu mine mai departe, aş vrea să ştii că nu ai primit în casa la dumneata un răufăcător.

- Eu ştiu, măi ficior, căci simt asta, dar cum facem să afle şi ceilalţi adevărul.

- Chiar eu îţi voi spune, bade Ioane, căci de când m-au băgat aici îmi tot bat capul gândindu-mă la cele petrecute, iar lucrurile nu pot fi altfel decât aşa cum ţi le voi spune îndată.

Şi în continuare Dide îi relată pe scurt cele întâmplate, precum şi ocazia pe care Zoli o aştepta să-şi plaseze argintăria furată în altă parte. Până atunci el nu va avea linişte, chiar dacă deocamdată nimeni nu-l bănuieşte.

- Atunci este momentul cel mai nimerit şi chiar singurul când adevăratul făptaş să fie demascat. M-aş bucura mai mult decât orice să puteţi afla adevărul. Să se convingă şi domnul Manfred că nu v-am înşelat încrederea pe care aţi avut-o în mine. Ia toţi banii pe care îi am strânşi la dumneata şi plăteşte pe cineva să-l urmărească pe Zoli în ziua lui liberă. Să vadă unde se duce, cu cine se întâlneşte şi dacă poartă ceva cu sine. Îmi dau seama că aceasta ar fi singura mea şansă să ies basma curată. Am mai observat că omul acesta are nişte legături suspecte, despre a căror însemnătate nu pot să-mi dau seama. Într-una din zile, l-am auzit, fără să vreau, stând de vorbă în şoaptă cu un necunoscut. Îi spunea acestuia despre când urma să părăsească oraşul nişte negustori care îşi vânduseră marfa, fără să ştie că în momentul acela eu mă aflam deasupra, în podul şurii.

- Dacă-i pe-aşa, las' pe mine, măi ficior, că am să văd eu cum trebuie făcut pe mai departe.

Apoi nu apucă bine să-şi termine vorba, că fu silit să părăsească îndată celula întunecată. Acum nici nu mai conta că străjerul îl cam repezea spre ieşire, deoarece apucase să afle ceea ce îl interesa mai mult.

- Dar ce vrei, omule, pentru doi galbeni să-mi pierd eu pâinea? Încă şi pentru atât să-mi fii recunoscător, căci pentru dumneata am făcut o excepţie şi m-am abătut de la regulament.

Badea Ion dădu să-i răspundă în timp ce înainta prin pasajul îngust, însă renunţă. Dar nu pentru mult timp. În mintea lui încolţise o nouă idee. Îşi dădea seama că dacă ar mai fi scos doi ducaţi din şerpar, putea să mai rămână liniştit jumătate de ceas în locul acela. Pentru bani, omul care călca apăsat în spatele lui ar fi fost dispus să facă multe servicii. Nu până într-atât încât să-şi piardă slujba, dar dacă ştia să-i fluture pe la nas perspectiva unei avansări, cine ştie? Poate că la urma urmei, toţi ar fi avut de câştigat.

Până la ieşire, badea Ion nu mai scoase niciun cuvânt, dar avu grijă să calce milităreşte, cu mişcări sigure. Nu uitase încă deprinderile ostăşeşti încă din vremea când luptase alături de Horea, ajungând să fie numit chiar emisar al răsculaţilor. Ţinuta lui era întregită şi de straiele de oraş pe care le îmbrăcase în ziua aceea, aranjându-l atât de bine. Amănuntele acestea nu trecură neobservate de cel ce venea în spatele lui şi care deodată începu să-l privească cu mai multă atenţie. Când, la ieşirea pe poartă, văzu că vizitatorul se întoarce cu faţa la el şi începe să-l măsoare cu priviri sigure, înţelese că nu avea de-a face cu un om de rând, aşa cum crezuse la început.

Observând că în jurul lor nu se găseşte nici ţipenie care să-i poată auzi, badea Ion se adresă cu gravitate temnicerului:

- Şi cam de cât timp te afli în slujba cetăţii, oştean?

- Păi să tot fie vreo douăzeci de ani, domnule.

- Şi în tot acest timp nu ai reuşit să faci nimic demn pentru a fi promovat, cum se întâmplă adesea sub arme?

- Dar cum să se ivească o astfel de ocazie, căci de când mă ştiu în cetate, nu a mai fost prilej de război.

- Şi numai atunci ştii tu că se pot face promovări? Mai sunt, desigur, şi alte prilejuri, numai să ştii a le folosi. Pentru că în timp de pace trebuie să-ţi foloseşti mai mult mintea, decât braţele. Altfel ajungi să te întindă câinii. Uită-te numai la comandament şi numără câţi de seama ta, din simpli oşteni, au obţinut grad după grad, având astăzi o soldă de trei ori mai mare.

- Asta cam aşa este, domnule, dar eu ce să mai fac acum, dacă nu am avut norocul lor.

- Norocul şi-l mai face şi omul, dacă mai întâi dă peste cineva să-l îndrume. Mă mir cum până acum un om zdravăn ca tine nu a putut să câştige simpatia unui superior.

- Dar ce să fac eu aici mai mult, domnule, decât să păzesc să nu scape careva din puşcăria asta blestemată. Aici, datorită mijloacelor de siguranţă care s-au adăugat, nici măcar nu avem o misiune prea dificilă. În situaţia asta, dară, cine să ne remarce şi pentru ce.

- Aşa că drept compensaţie, ce ţi-ai zis: „Ia să-mi mai rotunjesc eu venitul, că doar nu dau în cap la nimeni!”

- Dacă aţi venit să-mi faceţi neplăceri, domnule, mai bine poftiţi şi luaţi-vă banii înapoi. Eu nu am făcut altceva decât să vă ajut, fără să afectez în schimb siguranţa închisorii. Mai am acasă patru copii de crescut şi nu doresc să intru în bucluc.

- Atâta vreme cât de-aici nu ţi-a scăpat nimeni, alte lucruri mărunte se mai pot trece cu vederea, îl linişti badea Ion, bătându-l prieteneşte pe umăr. Abia acum încep să-mi explic de ce un oştean ca tine a fost lăsat uitării un timp atât de îndelungat. Dar este şi vina ta, căci aşa se întâmplă cu cei care se complac în

a-şi păstra un loc călduţ. Dacă pentru paza temniţelor nu te-a remarcat nimeni, este că datoria ta era un lucru obişnuit şi uşor de realizat. Nu la fel s-ar întâmpla, însă, dacă tu însuţi ai pune mâna pe un răufăcător care se plimbă liber printre oamenii cinstiţi ai acestui oraş. Crezi oare că ar putea rămâne nepăsători mai marii cetăţii la aflarea unei astfel de fapte? De bună seamă că nu. Iar tu, care ai trăit să vezi atâtea lucruri, înţelegi şi singur cum pentru o faptă de felul acesta, ajungi să fii lăudat de un întreg ţinut.

- Aveţi mare dreptate, domnule, dar de unde să ştiu eu dinainte cine-i banditul acela care se plimbă liber, cu ochii după pradă?

- Baiul este că eu ştiu, omule, fiindcă tocmai ce am dat peste un fir care ne poate conduce direct la cuibul bandiţilor. A celor care în ultimii ani au băgat spaima în caravanele negustorilor.

- Şi dacă ştiţi, domnule, de ce nu puneţi dumneavoastră mâna pe el?

- Pentru că pe mine mă cunoaşte şi urmărirea ar fi zadarnică.

- Atunci de ce nu îl daţi pe mâna darabanilor să-l supravegheze cu discreție, ori chiar a gărzilor?

- Pentru că ei fac prea multă gălăgie, iar în felul acesta îndividul îşi va lua tălpăşiţa. Va dispărea şi cine ştie cât timp va trebui să mai treacă până când cineva va reuşi să-i dea de urmă.

- Dar cine este, domnule, personajul acesta de care toţi am auzit, însă numai dumneata pretinzi că-l cunoşti?

- Mai ai puţintică răbdare, căci vei afla îndată cine-i omul de legătură, acela care ne poate conduce la adevăraţii răufăcători. Vezi dumneata, băiatul ce l-am vizitat mai înainte şi despre care însuţi spui că pare nevinovat, este închis într-adevăr pe nedrept. Aceasta în timp ce făptaşul, care a sustras argintăria de la han, îşi freacă mâinile. Lăcomia l-a împins dară să comită o mare imprudenţă, care până la urmă îl va costa scump. Dar acesta nu este nici pe departe lucrul cel mai grav care îl incriminează. Este doar firul călăuzitor. Necazurile oraşului, cărora nici armata nu le-a dat încă de cap, au apărut din momentul în care acest individ a reuşit să se infiltreze la hanul mare, în calitate de simplu grăjdar. El ştie mai dinainte şi dă de veste celorlalţi ortaci relaţii despre plecarea şi conţinutul fiecărui transport. De aici şi până la tâlhăriile la drumul mare care au îngrozit oraşul, nu-i decât un pas. Înţelegi tu toate acestea, omule?

- Ba bine că nu, domnule. M-aţi convins. Dacă doriţi să mă pun în slujba cetăţii, sunt gata s-o fac.

Şi, într-adevăr, din moment ce se convinse că nu este vorba de niciun şiretlic pentru a scăpa pe cineva de la închisoare, temnicerul deveni cât se poate de cooperant. La urma urmei nu avea nimic de pierdut. Cât îl costa să-şi încerce şi el norocul? Cum alţii de vârsta lui se descurcaseră, de ce nu ar reuşi şi el! Poate că aceasta era şansa lui, pe care nu era dispus s-o irosească. Pentru aceasta, acordă toată atenţia celor relatate de vizitatorul său.

- Acum îţi poţi da seama că ungurul nu îşi va mai duce la îndeplinire planul dacă mă va simţi călcând pe urmele sale. Pe

dumneata însă, nu te cunoaşte. Iar când va sosi momentul potrivit, dispui şi de autoritatea necesară pentru a-l aduce legat la comandament. La cât de zdravăn eşti, i-ai putea aduce pe toţi de urechi.

- Să nu vă faceţi griji, domnule, în privinţa aceasta. Numai de-aş pune eu mâna pe ei.

- Din moment ce eu îţi voi procura toate informaţiile şi te voi recompensa cum se cuvine, nu văd de ce nu ai reuşi. Acum, dacă şi un lucru ca acesta ţi se pare greu, înseamnă că mi-am răcit gura de pomană şi nu îmi rămâne decât să mă învoiesc cu altcineva. Să urmăreşti câteva ceasuri un hoţ şi să-l vezi unde intră, e o chestiune pe care o poate face până şi un copil.

- Dar nu am zis nicio clipă că nu mă învoiesc, domnule. Doar şi eu servesc justiţia, păzindu-i pe hoţi. Apăi dacă îi mai şi aduc aici cu mâna mea, asta nu poate să-mi vina decât în ajutor. Temnicerul se şi vedea gratificat de superiori pentru faptele sale. Vestea s-ar răspândi peste tot, iar cucoanele ar începe de acum să-l privească cu altfel de ochi.

Fiindcă nu se aflau în locul cel mai potrivit pentru o discuţie mai lungă, toate detaliile privind urmărirea lui Zoli le puseră la punct a doua zi, când se întâlniră din nou, însă de data aceasta în altă parte. Cu această ocazie temnicerul putu să-l privească de la depărtare pe cel care, după toate probabilităţile, furase argintăria negustorului. Îşi întipări bine figura acestuia în minte, deoarece în ziua următoare când va fi liber, avea să-l urmărească de la distanţă. Nădăjduiau că nu apucase încă să valorifice lucrurile furate.

A doua zi de dimineaţă, badea Ion nu îşi mai găsea locul.

Pentru a fi cu inima împăcată, s-a gândit că cel mai bun lucru pe care îl avea de făcut era să vină şi el în oraş şi să se ţină undeva pe aproape. Nu se ştia niciodată ce se putea întâmpla şi ce întorsătură puteau lua lucrurile. Aşa că o porni din nou spre cetate.

În acea dimineaţă, profitând de ziua sa liberă, încă de la prima oră când nu se luminase bine de ziuă, oşteanul îşi intrase în rol după cum vorbiseră. Fără a fi văzut de nimeni, s-a prezentat la punctul de observaţie ştiut mai dinainte. Acesta se afla în dosul unei uşi de la clădirea din faţa hanului mare. De aici avea o panoramă cât se putea de bună asupra locului. Nu ştia când ungurul va isprăvi treburile de dimineaţă, aşa că nu voia să scape momentul în care acesta va părăsi incinta. Şi bine făcu, deoarece, după mai puţin de un ceas, îl şi văzu pe Zoli părăsind curtea hanului. După ce aruncă o privire fugară de-a lungul străzii, acesta o apucă grăbit în direcţia porţii de intrare a oraşului.

Nici nu porni bine temnicerul transformat peste noapte în detectiv, în urmărirea lui, că ungurul şi dădu colţul primei străzi la dreapta. Aceasta îl făcu pe temnicer să grăbească pasul, pentru a nu-i pierde urma. Cu toată graba lui însă, abia dacă reuşi să-l mai vadă pentru o clipă intrând în gangul unei clădiri părăginite. Spre uşurarea lui, urmăritorul cunoştea bine locul. Clădirea în care se făcuse nevăzut nu dispunea de altă ieşire. Până aici lucrurile decurgeau bine, dar trebuia să se ţină mai la distanţă, pentru a nu stârni bănuieli. Se întoarse la colţul străzii, de unde putea supraveghea mai discret gangul. Grăjdarul nu va putea ieşi decât tot prin locul acela, gândea oşteanul. De acum nu putea să-i mai scape. Habar nu avea, mocofanul, că cineva este pe urmele sale. Altfel nu ar mai fi intrat de bunăvoie acolo.

Îl va mirosi fie şi numai după bălegarul de care trebuia să fie impregnat.

După o aşteptare care i se păru lungă, începu să se cam neliniştească. Ar fi mai bine totuşi să arunce o privire locului acela. De acolo nu răzbătea nici cel mai mic zgomot. La trecerea prin dreptul său, nu observă într-adevăr, nici un semn de viaţă. Experienţa îi spunea însă că nu trebuia să se precipite. Aşa că decise să treacă mai departe până la celălalt capăt al străzii, de unde putea ţine sub observaţie la fel de bine intrarea. Trecători la acea oră erau puţini în acea parte a oraşului, aşa că fu surprins când auzi deodată târşâitul unor paşi în urma sa. Întoarse imediat capul, dar nu văzu altceva decât un bătrân ce se depărta anevoie în cealaltă direcţie. Arăta ca vai de mama lui şi purta o traistă jerpelită pe umăr. Nici măcar bota în care se sprijinea nu arăta mai bine. Precis că se îndreaptă spre biserică, unde să mai capete ceva de pomană. O singură privire a fost de-ajuns să priceapă ce-i cu individul. Dacă nici el nu se mai pricepea la oameni, atunci cine?

Dar de ce nu mai iese afurisitul acela de grăjdar de acolo? Te pomeneşti că undeva prin dărâmăturile acelea îşi ascunsese obiectele furate. Cum de nu şi-a dat seama mai înainte de lucrul acesta? Ce-ar fi să pună mâna pe el chiar acum? Să-l înhaţe cu tot cu bagaj şi gata. Să-l ducă la mititica. De ce să mai năduşească, alergând după el o zi întreagă? Cât despre legăturile pe care le are cu tâlharii, cunoaşte doar atâtea metode să-l facă să vorbească. Numai un pic să-l gâdile pe la tălpi, că va şi începe să ciripească. Astăzi putea fi ziua lui norocoasă, ziua cea mare. Cu gândul la asemenea perspectivă, inima începu să-i tresalte

de speranţă. Prinse a bate atât de tare, de parcă ar fi vrut să iasă afară din piept. Fără să mai piardă un singur moment, începu să înainteze pe lângă zid, dar cu băgare de seamă, pentru a nu face zgomot. Nu dorea să-şi facă simţită prezenţa înainte de vreme. Odată ajuns în dreptul deschizăturii însă, consideră că precauţiile nu-şi mai au rostul şi trebuia să intre numaidecât în acţiune. Clipa hotărâtoare sosise şi încă mai devreme decât crezuse la început. Dădu buzna în gang cu arma pregătită şi se opri exact în dreptul intrărilor laterale. Trase aer în piept şi glasul său răsună cu putere.

- Gata, prietene, jocul de-a v-aţi ascunselea s-a încheiat! Ieşi afară de bunăvoie, pentru a nu mă vedea nevoit să te scot cu sila! Să nu mă faci să stric pulberea pe tine, căci atunci va fi vai de pielea ta! Apoi aşteptă câteva momente, pentru a vedea efectul vorbelor sale. Dar dinăuntru nu veni niciun răspuns. Bine, atunci să nu spui că nu te-am prevenit.

Şi spunând acestea, porni în căutarea grăjdarului. Scotoci peste tot, prin fiecare ungher. Atât înăuntru, cât şi prin curtea interioară. Dar în afara molozului şi a cărămizilor sparte, nu mai întâlni nimic altceva. Nu mai existau în locul acela nici măcar uşi. Când să intre şi în rândul celălalt de încăperi, unde era mai întuneric, percepu deodată ceva ca o umbră că se apropie iute de el. Totul se petrecu atât de repede, încât nici nu avu vreme să se pună la adăpost. Reuşi totuşi să se ferească la timp din cadrul uşii, dar mişcarea bruscă îl făcu să se izbească violent cu capul de marginea zidului. Nici nu a simţit că arma îi alunecase din mână. Ceea ce apucase totuşi să distingă în ciuda durerii care

începea să se dezlănţuie era o pisică neagră ce se făcu nevăzută printr-o fereastră din apropiere.

Când durerea se mai potoli şi înţelese în sfârşit că în locul acela nu se găsea nicio fiinţă omenească, îi veni să-şi dea palme de ciudă. Şi chiar se lovi cu pumnul peste frunte, când pricepu că este victima unei înscenări. Bătrânul care se depărta mai înainte pe stradă, nu putea fi altcineva decât hoţul de ungur. În felul acesta era clar că el avea ceva de ascuns. Altfel de ce ţinea morţiş să îşi ascundă identitatea, fără măcar să se ştie urmărit.

- Carevasăzică joacă tare şi ştie să fie prevăzător, tâlharul, zise oşteanul printre dinţii încleştaţi de furie. Atunci încă mai tare am să joc şi eu şi nu am sa mă las până când nu am să pun mâna pe el, iar zicând aceasta îşi lepădă sumanul, pe care îl îndesă într-o crăpătură a zidului, pentru a-l recupera mai târziu. Nu de alta, dar acesta mai tare lar stânjeni la mişcare.

Apoi, rămas într-un ilic de lână, ieşi din nou în stradă şi porni iute pe urmele lui Zoli. Ajuns la colţul de unde-l pândise prima dată, privi lung în toate direcţiile, dar printre trecători nu se găsea persoana pe care el o căuta. Atunci, mânat mai mult de intuiţie, o apucă înainte spre partea centrală a oraşului. Ştia că pentru a trece neobservaţi, hoţii caută întotdeauna zonele aglomerate. Desigur că acolo tâlharul spera să-şi piardă mai uşor urma.

Cu sudoarea şiroindu-i pe faţă, ajunse îndată la următoarea încrucişare de străzi. Acolo privi atent în toate direcţiile, dar tot nu văzu ceva care să-i atragă atenţia. Pe partea stângă se mai deschidea printre clădiri o străduţă atât de strâmtă, încât dacă

mergeai grăbit, ar fi putut rămâne neobservată. Semăna mai mult cu un pasaj de legătură, iar locul arăta cam neîngrijit. Când pe acolo veneau doi călăreţi, nu exista destul loc încât să treacă unul pe lângă celălalt, căci s-ar fi putut înţepeni între ziduri. Acum, prin locul acela nu trecea nimeni, dar ceva tot îi atrase atenţia temnicerului. Într-un intrând al zidului, observă cum cineva căuta să se facă nevăzut. Dar din păcate pentru el, nu era loc destul, încât să-l acopere cu totul. După câte păţise, s-ar putea ca până la urmă să aibă totuşi noroc. Un om cinstit nu ar avea de ce să se ascundă în felul acesta. Din câţiva paşi ajunse chiar în spatele lui, pentru a nu-i mai lăsa nicio şansă de scăpare. Dar individul părea că nici măcar nu luase act de prezenţa sa acolo. Aşa că îşi vedea nestingherit de treaba lui. Cu un jet bine dirijat, încerca să completeze o imagine pe zidul din faţa sa. Părea absorbit de lucrare, iar la terminare, pe când îşi lega pantalonii, slobozi un tunet prelung şi neobişnuit de puternic. Zgomotul acesta neaşteptat sperie întreaga colonie de porumbei aflată pe cornişa de sus. Derutate, păsările îşi luară îndată zborul care încotro. Aşa reacţionau de fiecare dată când simţeau vreun pericol. Cu sălbaticii aceia de jos, nu ştiau niciodată la ce să se aştepte.

Tot pe neaşteptate fu luat şi omul nostru, aflat la un pas în spatele individului, aşa că primi şocul din plin. Rămase fără cuvinte, cât şi fără suflare. Strâmbând din nas, căută să se depărteze cât mai repede de acolo. Aerul devenise clocit şi era irespirabil. Dorea să-şi sature numaidecât plămânii cu aer proaspăt. Apoi va mai vedea el ce rămânea de făcut în continuare. Era

mâhnit pentru că nu avusese nici de dată aceasta noroc. Spunea aceasta fără să ştie cât de repede îi va pica norocul de sus.

Pe când se întorcea la colţul străduţei pentru a-şi continua căutarea, auzi deasupra lui zgomotul unei ferestre deschizându-se. Îşi ridică instinctiv privirea, nu pentru că avea vreo speranţă, ci pentru că aceasta ţinea de formarea şi de profesia lui. La urma urmei orice amănunt se putea dovedi folositor şi nu ştiai niciodată de unde îţi va pica norocul. Iar lucrurile se petrecură întocmai. Nu apucă să vadă bine cine era acolo, deoarece în capul său se revărsă un şuvoi de ape murdare. Pe vremea aceea mai erau încă oameni care îşi aruncau murdăriile direct în stradă. Unica lor grijă era să prevină trecătorii, pentru ca aceştia să se ferească la timp. De data aceasta gospodina fie era grăbită, fie îl confundase cu celălalt care îşi tot făcea nevoia sub ferestrele sale.

Murdăria i se prelinse pe faţă, pe gât, pe ilic, pe după ilic şi pe cracul pantalonului încât ajunse să se scurgă până la urmă într-unul din bocanci. Hainele curate pe care nevasta i le pregătise cu atâta grijă pentru ziua aceea deveniseră unsuroase şi căpătară îndată diferite nuanţe căcănii. Iar pe deasupra mai şi puţeau îngrozitor. Îi venea să urle de ciudă, nu alta. Dar nici asta nu făcu, căci atâta ar mai lipsi, să-l recunoască careva în halul în care arăta acum. El, temutul temnicer, spaima hoţilor, el pe care nu putea să-l şmecherească nimeni, căci era uns cu toate alifiile, să ajungă mânjit din cap până-n călcâie de rahat? Acum nu trebuia să-l vadă nimeni în halul acela înainte de a se curăţa. Cât despre cel ce săvârşise fapta aceasta, va avea el grijă mai târziu. Acum, ca încercat oştean ce era, trebuia să strângă din dinţi şi să

meargă mai departe. Pentru aceasta se şterse cum putu mai bine de pereţii din jur, în timp ce încerca să-şi întipărească bine poziţia ferestrei, apoi o porni în grabă către zona centrală. Acum, dacă pierduse prilejul să pună mâna pe tâlhar mai devreme, era nevoit să răscolească pieţele şi împrejurimile acestora. Misiunea era misiune şi mai presus decât orice, era s-o ducă până la capăt. După câte pătimise, nu dorea să mai împartă laurii cu nimeni.

Când văzu puhoiul de oameni din jurul pieţei mari, fu nevoit să-şi încetinească mersul. Privind descumpănit în toate direcţiile, începea să admită pentru prima oară că misiunea lui devenise aproape imposibilă. Mulţimea era într-o continuă mişcare, iar el nu mai ştia încotro să se îndrepte. În faţa uneia din primele prăvălii văzu adunate laolaltă un grup de cucoane sulemenite. Păreau să se consulte între ele asupra mărfurilor înşiruite pe tejghea şi îşi dădeau din când în când să miroase câte o sticluţă. Cum păreau să se afle acolo de ceva vreme, temnicerul îşi zise că nu ar fi rău să intre puţin în vorbă cu ele. Doar cât să afle dacă cineva remarcase prezenţa omului urmărit de lege. Chiar dacă nu se prezenta în cele mai bune condiţii, autoritatea lui în calitate de slujbaş al majestăţii sale împăratul nu putea fi pusă la îndoială Nici chiar de către simandicoasele astea de neam boieresc. Aşa că se proţăpi înaintea lor, îşi drese glasul şi le adresă întrebarea care îl frământa. Cucoanele erau însă angajate în discuţiile lor, părând că nici nu-i remarcaseră încă prezenţa. Faptul acesta îl cam călca pe bătături, deoarece ştia cât puteau fi de îngâmfate. Dar lasă că le arăt eu! Apoi, cu glas autoritar, li se adresă încă o dată:

- Doamnelor, răspund de închisoarea şi delincvenţa oraşului. Sunt nevoit să vă atrag atenţia că mă aflu în exerciţiul funcţiunii şi caut un răufăcător deghizat în bătrân. Oricare cetăţean are obligaţia să colaboreze cu gărzile în chestiuni de ordine publică. Aşa că până nu îmi veţi răspunde la întrebări, încetaţi orice discuţie.

Vorbele acestea avură în sfârşit efectul scontat, încât acum toată atenţia era îndreptată în direcţia lui. Dar fără ca cineva să-i răspundă deocamdată. Cucoanele începură să se privească nedumerite între ele şi chiar să se întrebe. „De unde, dragă, a mai picat şi ăsta?"

- De la închisoare, madam, nu auzişi. E cu delincvenţa!

- Ei, nu mai spune, soră, interveni a treia. Nu am ştiut că acolo îi hrăneşte atât de bine!

- Or fi în cârdăşie cu toţii, Zamfiro, ce crezi. Nu vezi că nu mai putem ieşi neînsoţite pe stradă de la o vreme încoace? interveni cea mai vârstnică dintre ele.

- De unde spui că vii, măi nărodule, răspunde lămurit, că nu am venit să pierdem ziua cu tine! Păi dacă ar fi aşa precum zici, nu ar fi trebuit să porţi şi tu o uniformă pe tine. O tichie acolo pe cap, la fel ca ceilalţi? Te-ai privit măcar să vezi halul în care arăţi, că eşti mânjit tot de rahat?

- Şi miroase, dragă, pute îngrozitor, alungă-l de aici! Mai şi spune că aleargă după bătrâni, de parcă am plăti gărzile să confişte mămăliga din traistele amărâţilor.

- În timp ce tâlhăriile la drumul mare s-au înmulţit, intră în vorbă altcineva, oştenii stau la umbra zidurilor şi se apără de muşte.

- Mai lasaţi-l dragă în plata Domnului, interveni din nou prima cucoană, şi nu vă mai băteţi capul cu el! Iar spunând aceasta, porunci argaţilor aflaţi lângă trăsură să-l îndepărteze dinaintea lor.

La auzul atâtor cuvinte de batjocură pe care nu i le mai adresase nimeni până atunci, temnicerul rămase fără grai. În viaţa lui nu mai suportase o asemenea umilinţă. Rămase ţintuit locului şi habar nu avea cum să mai reacţioneze. Între timp se adunaseră împrejur mulţi gură cască şi priveau la el ca la urs. Fiecare era curios acum să vadă cum se va termina toată tărăşenia. Să poată povesti şi altora ce mai văzuseră prin târg. Dar nu trebuiră să mai aştepte mult, deoarece gâlceava se încheie la fel de brusc precum începuse. Deodată îşi făcuseră loc printre spectatori, doi haidamaci de argaţi, cu mustăţi răsucite şi căciuli negre de oaie pe cap.

- Nu auzişi mă, ce spuse cucoana? Că trebuie să plimbi ursul şi să mergi să-ţi speli nădragii mai repede?

Iar pentru că tot nu pricepuse că trebuia să se mişte mai iute, fu îmbrâncit şi plesnit cu biciul peste ceafă.

- Mai na şi de la mine, căcănarule, spuse vizitiul, care, spre amuzamentul celorlalţi, îi mai trase şi el un şut în cur. Asta-i pentru avansare.

Paharul umilinţei se umpluse de mult. Cât pentru toţi anii pe care îi trăise până atunci. Fără să aibă cea mai mică reacţie. Şi totul într-o singură zi. Ziua în care speranţele suirii în grad coborâseră pe apa sâmbetei. Acum, măcar de nu l-ar fi recunoscut careva, să se afle la comandament. Ar râde o săptămână întreagă de el. Iar la sfârşit, l-ar avansa direct pe uşă afară, tocmai la paza

turmei de porci. La cât era de cătrănit, asta i-ar mai lipsi acum, să ajungă temnicer la coteţe!

În timpul acesta, badea Ion nu stătuse chiar degeaba. Întotdeauna era de părere că lucrul bine făcut era cel pe care ţi-l făceai cu mâna ta. Îi păruse bine că reuşise să-l motiveze pe temnicer, putea să aibă trecere la o adică, însă era mai bine să se afle şi el prin preajmă. Nu ar fi putut să-i tihnească acasă, în timp ce ziua aceea putea fi hotărâtoare pentru destinul băiatului.

Îşi trase pe ochi pălăria mare din pâslă, pentru a nu fi recunoscut şi se aşeză pe treptele de sus ale bisericii celei mari. Aceasta fusese ridicată la încrucişarea străzilor principale şi aproape că nu exista braşovean care să nu treacă măcar o dată pe zi prin locul acela. Ştia că trebuia să aibă răbdare şi să privească atent la fiecare trecător pentru a nu scăpa nimic din vedere. La aproape un ceas de când se aşezase acolo, nu se întâmplă nimic deosebit în afara faptului că, la un moment dat, o bătrânică îi dădu un colac de pomană. În urma ei un moşneag cătrănit îl izgoni de acolo, spunându-i să nu mai stea la cerşit, că-i bun de muncă.

Cum badea Ion nu îl luă în seamă, bătrânul s-a înfuriat şi dădu să-l altoiască cu bastonul pe spinare. Gestul acesta îl cam supără pe badea Ion şi, apucându-i bastonul, îl făcu bucăţele, pe care mai apoi le îndesă moşneagului în buzunare. După aceasta îşi reluă nestingherit supravegherea, până se pomeni din nou înaintea sa cu moşneagul. Acum venea însoţit de paracliser şi pretindea să fie despăgubit pentru baston.

Fără să-şi desprindă privirea de la stradă, Ion băgă mâna în buzunar şi îi întinse doi creiţari.

- Era amintire de la răposata, unde mai găsesc eu aşa lucru?

- Mai ţine aici încă doi şi dă-mi pace, moşule.

- Nu vreau să te superi, nepoate, dar bastonul meu era şi sfinţit. Ce mă fac eu fără el acum?

- Moşule, s-or gătat banii. Dar dacă spui că era sfinţit, apăi ţine colacul acesta, că şi el tot sfinţit a fost! Iar acum mergi de-aici, că îndată se gată slujba.

Paracliserul mai zăbovi puţin în urmă pentru a-i şopti ceva la ureche:

- Supărat nu este pentru baston, domnule, căci avem atâtea înăuntru şi îi puteam da pe alese. Baiul este că v-aţi aşezat exact în locul unde stătea el duminicile şi în fiecare zi de sâmbăta morţilor!

Badea Ion se amuză mult de această întâmplare, iar din acel moment aşteptarea nu i se mai păru de fel o corvoadă.

La un moment dat văzu traversând strada un om gârbovit, neputincios, ce purta pe umăr o traistă ponosită. Era un lucru curios, deoarece în Braşov lumea umbla destul de îngrijită pe stradă. Oare n-o fi având pe nimeni să-l ajute la vârsta lui?

Apoi trebui să-şi mute privirea în altă parte, deoarece din susul străzii se auzi un huruit puternic şi chiar în acel moment apăru în trapul cailor poştalionul. Inima începu să-i bată pentru bietul om, care nu era în stare să se ferească la timp. Mai avea câţiva paşi de făcut până în cealaltă parte şi cine ştie dacă auzise şi el apropierea vehiculului. Ar fi sărit el să-l salveze, dar timpul era prea scurt pentru ca cineva să mai poată interveni. Nici măcar surugiul aflat pe capră nu mai putea frâna la timp cei şase

telegari. Încă o clipă şi bătrânul va dispărea sub copitele lor. Ion îşi duse palmele la ochi, pentru a nu mai vedea groaznicul deznodământ. Dar cum nu apucă încă să-şi acopere bine faţa, ceea ce prinse să mai zărească printre degete, îl miră foarte tare. Să fie oare posibil?! Numai ce îl văzu pe bătrân că sare în lături, sprinten ca o căprioară. Se mişcase cu o iuţeală de care nu l-ai fi crezut în stare. În clipa următoare, poştalionul trecu prin faţa bisericii, acoperind vederii cealaltă parte a drumului.

În urma lui, totul a devenit ca mai înainte, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Lumea cu hărmălaia ei, vânzătorii ambulanţi lăudându-şi marfa şi chiar bătrânul cu traista erau acum ca mai înainte. Trecea printre oameni, abia târându-şi picioarele. Şi nimeni în jur nu părea a fi observat ceva!

- Măi să fie, din toţi câţi sunt în jur, oare numai eu să fi băgat de seamă tărăşenia asta? Ori de atâta stat în soare încep să am halucinaţii? Mai bine să mă apropii, căci după câte prind sămi dau seama, omul acesta nu este de fel ceea ce ar dori să pară. Apoi, fără să mai stea pe gânduri, se luă după el. Când aproape să-l ajungă din urmă, avu însă o altă idee. Pentru a-l privi mai bine la faţă, dădu repede un ocol larg până apăru înaintea lui, chiar pe unde acesta urma să treacă. Badea Ion îl aştepta intrat pe jumătate într-o dugheană, unde părea că examinează cu atenţie nişte hamuri. Cu puţin înainte de a ajunge în dreptul său, tresărind, era cât pe-aci să le scape din mână. Din pricina surprizei, i se înmuiară până şi genunchii. Privirea atentă a ţăranului recunoscu adevărata identitate a travestitului. Era chiar Zoli. Nu încăpea nicio îndoială în privinţa aceasta. Acum nu mai rămânea decât să-l vadă şi pe temnicerul cu care căzuse la învoială, după

care să se ţină aproape de ei. La nevoie, ar fi putut da şi el o mână de ajutor. Dar orişicât a privit el la cei care veneau din urmă, a constatat cu uimire că nu se afla printre aceştia. Văzând că travestitul se îndepărtează, îşi zise că nu mai era timp de pierdut, aşa că din momentul acela, toate şansele de reuşită depindeau numai de el. De el şi de priceperea cu care reuşea să umble pe urmele lui, fără să fie observat. Din moment ce ungurul se deghizase, însemna că are motive temeinice pentru care să facă acest lucru. Prin aceasta voia să se asigure că nimeni nu-l va recunoaşte. Cu cât se gândea mai mult la omul pe urmele căruia umbla, cu atât îşi dădea seama că individul nu se afla la prima ispravă de felul acesta, iar misiunea la care se angajase nu se anunţa deloc uşoară.

Situaţia aceasta, departe de a-l descuraja pe badea Ion, era de natură să-l îndârjească încă şi mai tare. Să-i aducă aminte de lupta moţilor contra nemeşilor şi a grofilor. Aceia care veniseră să se îmbogăţească pe spinarea lor!

- Mama voastră de cotropitori! Din pricina silniciilor la care ne-aţi supus a trebuit să ne părăsim locurile unde am trăit şi neamurile, pentru a căuta un trai mai bun în altă parte. Dar la Braşov nu mai sunteţi voi cei care faceţi legea după bunul plac! Iar dacă se întâmplă să duci în traista aia ceea ce cred, în primul rând de privitori voi sta, când vei fi biciuit la stâlpul infamiei.

Nu ştia de fel cum se va sfârşi ziua aceea, însă motivaţia pe care o avea acum îi turna în vene o energie pe care nu o mai simţise de multă vreme. Mergea cam la cincizeci de paşi în urma lui Zoli având pălăria trasă pe ochi, şi îi urmărea acestuia toate mişcările de pe cealaltă parte a drumului. La un moment dat,

ungurul o apucă pe o stradă pe care umblau mult mai puţine persoane şi badea înţelese dintr-odată că îi va fi mult mai greu să rămână neobservat. Ce era oare de făcut în situaţia aceasta? Habar nu avea ce, însă ceva tot va trebui să găsească, până nu îl pierdea pe ungur din vedere. Acum încă îl mai vedea de după un gard, în timp ce se depărta tot mai mult. În două rânduri îl surprinse cum întorcea capul privind în urmă. Omul era cât se poate de prevăzător. Pesemne că avea şi pentru ce.

Deodată se auzi tropot de copite apropiindu-se cu repeziciune din cealaltă parte a drumului. Ajunsă în dreptul său, putu vedea că era o căruţă plină cu scaune de tot felul. Era atât de încărcată, încât abia de se vedea persoana care ţinea hăţurile în mână. Trecuse de el, iar acum rula în direcţia în care dispăruse Zoli.

- Ei, dar acesta-i lucrul de care am nevoie şi a picat tocmai la ţanc, îşi spuse badea. Şi împins parcă de un resort, începu să alerge după căruţă. În momentul în care o ajunse din urmă, se şi agăţă în spatele ei. Îşi fixase picioarele pe coada care ieşea în afară, iar cu braţele întinse se prinse de încărcătură. Privit în ansamblu, ai fi jurat că este vorba de o echipa tocmită pentru transportul mărfii dintr-un loc în altul.

În câteva clipe îl şi ajunse pe Zoli din urmă, depăşindu-l în trapul cadenţat al cailor. Aşa cum era de presupus, ungurul nu dădu nicio importanţă atelajului văzându-şi mai departe de drum chiar mai vioi decât înainte. Mersul în felul acesta îl obosise de parcă ar fi îmbătrânit de-a binelea, iar primprejur nu se mai vedea nimeni care să ia seama la el. Nici prin gând nu-i trecea, însă, că fiecare mişcare a lui era atent supravegheată din umbră.

Supravegherea aceasta nu era totuşi un lucru simplu. Pasagerul clandestin avea acum noi motive de îngrijorare. Vehiculul se depărta tot mai mult şi nu putea să sară din mers, deoarece ar fi atras atenţia imediat celui care venea în urmă. Căruţa ajunse la răscruce şi trecu cu zgomot peste lespezile de piatră. Când privi înapoi, Ion deveni deodată neliniştit. Ungurul aflat în spate, îşi schimbase pe neaşteptate direcţia. De la răscruce se făcuse nevăzut pe un drum lăturalnic. Atunci Ion abandonă numaidecât căruţa şi o rupse la fugă înapoi. Ajunse la colţul străzii tocmai la timp pentru a-l vedea pe Zoli dispărând în dosul unei porţi. Din momentul acela, Ion ştia că nu mai avea motive să se grăbească. Trebuia în schimb să acţioneze cu multă băgare de seamă. Pe zidurile de piatră ale casei se puteau observa semne clare ale trecerii timpului. Iar când privi în sus, văzu că de la coşul de pe acoperiş căzuseră câteva cărămizi. Un loc cum nu se putea mai potrivit, în care păsările îşi făcuseră cuibul. Judecând după păişul aşezat cu migală, în casa aceea nu se mai făcuse focul de cel puţin un an de zile. Aceasta însemna că acolo nu mai locuia nimeni de mai multă vreme.

Odată ajuns în faţa casei, Ion se opri câteva clipe pentru a examina poarta. Era făcută din lemn masiv şi fixată cu balamale groase în intrarea boltită al zidului. Deasupra se mai găsea încă clopotul prins cu lanţ, prin care vizitatorii îşi făceau anunţată prezenţa. La fel era să facă şi el lovindu-l cu capul, în timp ce se întinse să privească printr-o crăpătură aflată deasupra porţii. Dar îl acoperi iute cu palmele să nu sune. Apoi vru să se îndepărteze pentru a se gândi în linişte la ceea ce ar avea de făcut în continuare. Nu apucă bine să facă câţiva paşi, că dinăun-

tru începu să se audă glasuri vorbind ungureşte. Nemaiaflându-se nimeni în preajmă să-l vadă, Ion se opri în loc, căutând să înţeleagă vorbele celor dinăuntru. Îi venea greu să grăiască în această limbă, dar de înţeles, înţelegea bine. Pricepu curând că argintăria pentru care îl urmărise până aici era un fleac pe lângă celelalte isprăvi. Mărturisirea făcută de Dide, de care nici măcar el nu putea să fie sigur atunci, începea să se adeverească. Adevăratul motiv pentru care Zoli lucra la han nu era nici pe departe leafa. Tâlhăriile aduceau un câştig mult mai consistent şi rapid. Făcând parte dintr-o bandă de hoţi la drumul mare, avea posibilitatea să ofere ortacilor săi ca pe tavă ponturile de care aveau nevoie pentru diferite atacuri. În baza informaţiilor primite de la el, tâlharii aflau dinainte detalii despre transportul care ieşea din oraş. Încărcătura acestuia, destinaţia, precum şi existenţa ori nu a escortei. În felul acesta bandiţii îşi alegeau dinainte atacurile, iar în ultima vreme acestea nu dădeau greş niciodată.

Faptele acestea puseseră pe jar autorităţile întregului ţinut al Bârsei, deoarece prosperitatea cetăţii depindea tocmai de regularitatea şi siguranţa acestor schimburi comerciale.

Badea Ion era la curent cu tot ceea ce se întâmpla în acele locuri şi cum avea mintea ascuţită, înţelese îndată că dăduse fără să îşi dea seama peste locul de taină al bandiţilor. După ce pricepu cum stau lucrurile, Ion îşi depărtă urechea de crăpătură şi cugetă la ceea ce ar putea să facă mai departe. În primul rând trebuia să se îndepărteze imediat, deoarece, după cum se vedea treaba, de unul singur nu putea întreprinde nimic. De bună seamă că tâlharii erau înarmaţi şi nu exista niciun dubiu că erau obişnuiţi cu mirosul sângelui. Şi, în timp ce îşi frământa el min-

tea aşa, numai ce văzu în josul străzii nişte băieţandri care ţopăiau dintr-o parte în alta a drumului. Privind mai atent la ei, înţelese şi motivul acelei zbenguieli. Copiii se duelau cu multă ambiţie, ţinând în mână nişte săbii făcute din lemn. Ajuns la faţa locului, intră între ei întrerupându-i fără niciun fel de ceremonie.

- Ei, dar pentru ce vă duelaţi atât de aprig, vitejilor?

- Să vedem care-i mai puternic, pentru a deveni căpetenia gărzilor. La noapte strângem oştenii şi urcăm pe ziduri. Avem misiunea să apărăm oraşul de duşmani, mai adăugară ei cu răsuflarea întretăiată din pricina efortului.

- Dacă-i pe-aşa, mă bag şi eu! Dar până atunci aş avea o misiune urgentă pentru voi. O misiune la fel de importantă, pentru care veţi primi şi prima voastră soldă.

Şi zicând aceasta, badea Ion scoase doi galbeni din chimir şi îi ţinu deasupra la vedere.

- Ei, dar vreţi, ori de nu caut pe alţii, căci misiunea este urgentă!

- Vrem, nene, vrem, săriră amândoi deodată. Nu mai căuta pe altcineva, căci mergem noi în misiune.

- Atunci, iute, că aci nişte bandiţi ţin sfat într-o casă din apropiere şi nu vreau să ne scape. Ceea ce aveţi de făcut este următorul lucru. Să alergaţi cât vă ţin picioarele la comandament şi să spuneţi să trimită îndată aici o patrulă de oşteni înarmaţi. Dacă nu vă cred, să ţipaţi, să bateţi din picioare, iar fără ei să nu vă întoarceţi. Pentru a fi mai convingători, vă dau şi pălăria mea, să le-o arătaţi. Este a celui care ţine casa sub observaţie, să spuneţi. Acum lăsaţi săbiile acestea să vi le păstrez eu, iar la întoar-

cere împreună cu solda s-ar putea să căpătaţi unele adevărate. Iar acum întindeţi-o iute, căci nu mai este nicio clipă de pierdut.

Copiii fură convinşi pe loc de importanţa misiunii pe care o aveau de îndeplinit, aşa că o zbughiră îndată la fugă, cât îi ţineau picioarele.

Satisfăcut pentru felul în care decurseseră lucrurile până aici, badea Ion îşi freca mulţumit mâinile. Apoi căută un loc potrivit de unde putea supraveghea atât casa unde intrase Zoli, cât şi locul pe unde urma să apară întăririle. Numai de s-ar lăsa convinşi şi ar sosi la timp, îşi spuse Ion.

Trecuse deja o jumătate de ceas, iar din vale nu se simţea nicio mişcare. Ion începea să se frământe din pricina întârzierii, făcându-şi fel de fel de gânduri. Bandiţii puteau părăsi casa în orice moment. Ce putea face el singur într-o astfel de situaţie? Nu avea nici cea mai mică idee. Aşa că nu-i rămânea decât să tragă nădejde că sosirea gărzilor nu va întârzia să apară. Atunci tot va putea fi şi el de folos cu ceva. Dar aşteptarea s-a prelungit prea mult, iar timpul nu a mai avut răbdare. Când văzu poarta mişcându-se, înţelese că inevitabilul s-a produs. Vremea se sfârşise. În cadrul porţii se ivi figura unui individ care începu să cerceteze strada cu atenţie. Încredinţându-se că nu mai era nimeni în jur, ieşi afară şi o luă în partea de sus a drumului. Nu putu să-l vadă bine la faţă, dar judecând după statură, nu era Zoli. Ungurul se afla încă înăuntru şi de bună seamă, acolo nu era singur. Deocamdată nimic nu era pierdut, dar dacă va asista cu braţele încrucişate în timp ce bandiţii îşi luau tălpăşiţa unul câte unul, va rămâne cu buza umflată. Şi nu era atât pentru el, cât pentru soarta lui Dide. A ficiorului acesta nevinovat, precum

şi a negustorilor cinstiţi, care cădeau pradă tâlharilor. Pentru ce s-au furişat ei până aici, dacă nu pentru a pune la cale alte blestemăţii? Dacă ar fi fost oameni curaţi, nu mai umblau acum cu atâtea ascunzişuri. Pentru toate acestea la un loc, simţi cum creşte înăuntrul său mânia şi, odată cu ea, o forţă de nestăvilit. Chiar dacă mai trecuseră şi peste el anii, luptătorul din el se trezise! Doar nu uitase timpurile când făcuse parte din ceata lui Horea. Acolo, la Alba, locul unde crescuseră toate nădejdile sale şi ale unui neam întreg, săbiile din mâinile vrăjmaşilor zburau cât colo, când ghioagele unor voinici ca el intrau în acţiune. Acum nu avea nimic la îndemână cu ce să se lupte, însă avea braţele oţelite, iar dacă îi va lua din scurt, asta îi era deajuns.

Cu hotărârea întipărită pe faţă, se îndreptă cu paşi apăsaţi către poarta casei. Se plantă într-o latură a acesteia, lipindu-se de zid şi se puse pe aşteptat. Iar aşteptarea nu a fost lungă. După puţin timp iată că poarta se deschise din nou şi în cadrul ei apăru un om vânjos cu barbă deasă. Când să scoată capul în afară pentru a cerceta împrejurimile, dădu nas în nas cu badea Ion. Tresări de-a binelea, dar nu se pierdu cu firea. Hârşit în atâtea încăierări, avea tot timpul instinctele treze. Îndată scoase de la brâu hangerul cu lama încovoiată, gata să-l împlânte până la prăsele. Nu apucă să-şi ducă până la capăt gestul, că Ion era pregătit mai dinainte şi acţionă primul. Braţul său lovi atât de puternic peste grumazul banditului, încât acesta se prăvăli la pământ, lipsit de cunoştinţă. Atunci ţăranul se aplecă să-şi însuşească hangerul, pentru a avea şi el o armă la îndemână cu care să-şi înfrunte potrivnicii. Nu apucă bine să se îndrepte, că atacul sosi neaşteptat de repede. Un om mătăhălos se aruncă direct în spatele lui,

doborându-l imediat la pământ. Căzură amândoi în praful drumului, cu banditul deasupra. Ion îşi duse instinctiv mâinile înainte pentru a reduce impactul, dar nu putu împiedica ploaia de lovituri care a urmat. Cădeau una după alta, veneau din toate părţile, dar Ion care era un bărbat extrem de rezistent, în clipele acelea, mai că nu le simţea. Singura lui grijă atunci era să se protejeze cum putea mai bine, până când găsea momentul potrivit să întoarcă soarta luptei în favoarea sa. Iar momentul prielnic sosi curând. În timp ce banditul aflat deasupra întinse mâna după o piatră, Ion zvâcni în sus ca un arc, azvârlindu-şi duşmanul cât colo. În timp ce banditul se ridică ţinând în mână bolovanul, Ion se afla deja în picioare dinaintea lui. Pe când lua elan să dea cu piatra, două lovituri straşnice îl făcură şi pe acesta să muşte ţărâna alături de celălalt. Acum erau doi căzuţi laţi în mijlocul drumului, incapabili să se pună singuri pe picioare. Dar unde era ungurul? Înţelegându-se să părăsească casa pe rând pentru a nu atrage atenţia, el rămăsese la urmă. Când auzi încăierarea din drum, nu mai stătu pe gânduri şi se precipită afară, pentru a vedea ce se întâmplă. Dintr-o singură privire, înţelese cum stau lucrurile, iar pentru că era înarmat, putea să tranşeze lupta de unul singur. Din fericire, nu avea în faţa sa decât un duşman. Şi încă unul pe care îl cunoştea. Nu de mult, îl cam agasase cu întrebări iscoditoare.

- Ai ajuns prea departe, câine. Nu ştiai că om curios moare repede? Acum vreau să văd de ce eşti în stare cu briceag ăla mic? Am să tai la tine ca pe un porc, că prea băgat nasu unde nu trebuie! Ţinea în mână o sabie ascuţită a cărei lamă lucea în lumina soarelui. Iar după felul în care o fanda, se vedea bine că

ştia să o mânuiască. Şi aşa înarmat cum era, înainta precaut spre Ion, hotărât să-l spintece. În timp ce se apropia, dădu câte un picior tovarăşilor săi mai puţin norocoşi pentru a-i dezmetici mai repede. Doi oameni betegi tot ar fi făcut cât unul sănătos. Era mai bine să fie prevăzător, căci văzuse bine de ceea ce era în stare omul din faţa lui.

Văzându-şi tovarăşul stăpân pe situaţie, cei doi îşi veniră repede în fire. Se ajutară unul pe celălalt, se ridicară în picioare şi, încurajaţi de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, voiau numaidecât să se răzbune.

- Haideţi odată, că după ce îl jugănim, trebuie târât înăuntru, iar asta repede, până nu apare careva. Cei doi înţeleseră îndată ceea ce trebuia făcut şi se desfăşurară pentru a-i tăia ţăranului orice putinţă de retragere.

Lui Ion, însă, nici prin cap nu-i trecea s-o şteargă, mai cu seamă că fiind mai tineri, oricare dintre tâlhari l-ar fi putut ajunge din urmă. Pricepu totuşi că de data aceasta situaţia lui devenise îngrijorătoare. Cu toate acestea, nu voia să se dea bătut cu una cu două. În orice situaţie ai fi, mai există o şansă, numai că aceasta trebuia găsită şi folosită la timp. Altfel, repede te duceai pe copcă.

În timp ce Zoli îşi mobiliza tovarăşii, Ion reuşi să smulgă un par, făcând gardul de lângă el să se aplece şi să trosnească din toate încheieturile. Era greu, era impresionant, dar nu constituia cine ştie ce armă cu care să te aperi. Era prea gros pentru a-l ţine în mână cu fermitate şi cam putred pe alocuri. Mai cu seamă la capătul smuls din pământ. Dar, din păcate, Ion nu avea de unde să aleagă şi trebuia să se mulţumească cu ceea ce găsise la

îndemână. Când atacatorii îl încolţiră, încercă să-i ţină la distanţă folosind parul fie drept scut, fie ca berbec, împungând cu el, pe cine se apropia mai mult. În timp ce sta cu spatele la zid, făcând faţă cu greu atacurilor, din josul străzii se auzi tropot de copite. Atunci bandiţii se năpustiră toţi deodată, decişi să termine cât mai repede cu el. Să-l facă una cu pământul, după care să se pună repede la adăpost. Dar pentru că erau prea apropiaţi, buşteanul din mâinile lui Ion reuşi să le pună încă o dată stavilă. Doar că acum se făcuse dintr-odată mult mai mic. Halca cea mare fu retezată şi căzuse la pământ, sub lovitura dată cu sete de Zoli. Brusc unul dintre bandiţi începu să ţopăie într-un picior şi să se vaite de mama focului. În cădere, lemnul îi strivise laba piciorului, iar acum se ţinea cu amândouă mâinile de ea, de parcă nu voia s-o piardă.

Ion gustă momentul, însă la drept vorbind nici situaţia sa nu era roză. Rămăsese acum ca armă numai cu vârful parului. Rotindu-l între degete, observă că semăna mai mult cu un făcăleţ cioplit în grabă. Îi venea şi lui acum să urle din pricina frustrării. Cum să întâmpine acum următoarea şarjă cu făcăleţul acela? Însă atacul întârzia şi nu înţelegea de ce. Uitându-se mai bine, văzu că şi Zoli era la fel de descumpănit. În mână nu mai ţinea altceva decât mânerul de la sabie. Lama se rupsese în parul care căzuse peste piciorul ortacului său. Se pare că nici celălalt bandit nu observase la timp incidentul, căci după ce îl văzu pe Ion dezarmat în faţa sabiei, consideră lupta tranşată şi se grăbi să vadă ce se întâmplase cu prietenul său. În timpul acela, cei doi rivali se măsurau unul pe celălalt din priviri, gata să se sfâşie. Dar nu ştiau cum să-şi dea mai repede lovitura de graţie.

Deoarece între timp tropotul cailor s-a apropiat şi mai mult, nu mai era timp de altceva. Zoli azvârli cât colo mânerul sabiei şi le făcu semn celorlalţi să-l urmeze. Apoi se retraseră cât putură de repede în dosul porţii. Îndată după aceea se şi auzi hârşâitul drugului de fier, ce fusese tras pe dinăuntru.

Câteva clipe după aceea, patrula călare ajunse la locul încăierării şi se dispuse roată în jurul moţului. În timp ce îşi struneau caii, cel care avea întâietate între oşteni ridică mâna pentru a fi ascultat şi începu a vorbi.

- Dumneata ai trimis după noi, omule? Ia povesteşte-ne şi nouă ce s-a întâmplat aici? Care-i baiul, au dat turcii, arde pământul? Ce era atât de urgent, încât să nu ne tihnească şi nouă mâncarea de prânz? Dar ce faci aici, nu cumva te-ai apucat să dărâmi gardurile proprietarilor? Să ştii că nu tolerăm actele de vandalism, iar pentru această distrugere de bunuri, vei da socoteală. Şi acum ia spune-mi, pe cine ţi-a căşunat de ţii vreascul acela în mână, pe cine vrei să impresionezi?

- Apăi, mă, ficior, aici îi vorba de tâlhari periculoşi şi nu de garduri putrede. Iar cu lemnul ăsta, măcar i-am putut ţine în loc. De-acum să vedem armele voastre lustruite de ce sunt în stare!

- Văd că ne iei peste picior şi nu tratezi cu respectul cuvenit organele de ordine publică. Cele care veghează la liniştea şi siguranţa voastră. Pentru aceasta, vom sta de vorbă puţin mai târziu. Acum fă bine şi dă-te la o parte, să nu încurci manevrele. Zicând aceasta, caporalul dădu ordin soldaţilor să se desfăşoare, apoi se apropie cu precauţie de poartă.

- În numele legii vă somez să depuneţi armele şi să ieşiţi

afară unul câte unul. Altfel vă avertizez că vă veţi înrăutăţi situaţia. Sunteţi înconjuraţi şi nu aveţi nicio scăpare! În caz contrar, mă văd silit să ordon soldaţilor să vă scoată cu sila.

Nici nu-şi termină caporalul bine ameninţările, că dinăuntru i se răspunse cu foc de pistoale. Plumbul îi zbură chipiul cât colo, chiar dacă se credea la adăpost. Această împotrivire neaşteptată îi făcu pe asediatori să bată repede în retragere. Şi nu se opriră din alergat, până nu au ajuns la un loc ferit aflat ceva mai departe. Acolo soldaţii voiau să ţină sfat, dar acesta nu începu până ce mai întâi nu a fost recuperat chipiul din praful drumului. După ce-l scuturăşi-l fixă iarăşi pe cap, superiorul începu prin a-şi muştrului soldaţii, pentru lipsă de fermitate.

- Acum pentru a nu ne face de ruşine, cuibul de bandiţi ar trebui stârpit cât mai repede. Nu cumva să se ducă vorba după aceasta că un ţărănoi neisprăvit a făcut mai mult decât o patrulă instruită.

- Dar ce să facă, domnule, ăla care nu ştie să ţină o sabie în mână, dacă-mi permiteţi? A făcut pe el de frică, vă spun eu. Căci de când s-a auzit prima împuşcătură, a şi întins-o!

- Dar cum aşa, interveni un altul. Nu spunea el că le face de petrecanie cu beţişorul ăla ? Dacă nu soseam la timp, l-ar fi tranşat bandiţii bucăţele.

- Ei da, spuse din nou caporalul, abia stăpânindu-şi râsul. Asta chiar trebuie consemnat în raportul de zi. Am salvat din ghearele tâlharilor viaţa unui cetăţean, ceea ce nu înseamnă puţin lucru. Fie şi numai pentru atâta meritǎm o gratificare! Acum ascultaţi-mă bine! Cu puţin curaj şi pricepere, obţinem şi recompensa. Să ne întoarcem în oraş cu neisprăviţii aceştia

legaţi între noi ca nişte trofee, nici nu vă puteţi da seama ce înseamnă lucrul acesta! Prima dată vom forţa pătrunderea în curte cu distragerea atenţiei, apoi asaltăm casa după procedeul turturica. Acum dacă aţi înţeles ce aveţi de făcut şi nu mai aveţi întrebări, executarea!

În timp ce erau acoperiţi de ceilalţi, doi dintre soldaţi începură să escaladeze zidul prin locuri diferite. Dar primul care ajunsese sus a fost nimerit şi căzu la pământ grav rănit. Iar celălalt, când se văzu singur, i se făcu frică şi dădu înapoi.

Bandiţii ştiau că din momentul în care au fost descoperiţi, pentru ei nu mai exista milă şi, prin urmare, nu mai aveau cale de întoarcere. După câteva momente de acalmie, în care cei dinăuntru îşi cântăriseră bine şansele, hotărâră să forţeze ieşirea. După respingerea atacului şi doborârea soldatului de pe zid, când patrula s-a depărtat din nou în dezordine, era momentul cel mai prielnic. Poate singurul. Acum cât încă se mai putea, cât încă nu apucau să sosească întăririle din vale ale gărzilor. Destul că fuseseră ţinuţi în loc atâta vreme de un singur ţărănoi. Aşa că după ce căzuseră toţi trei de acord asupra planului ce trebuia urmat, puseră mâna pe arme.

Fiind acoperiţi de trăgătorul cel mai bun, care supraveghea strada de la fereastră, ceilalţi doi coborâră şi deschiseră poarta cu precauţie. Acolo aşteptară plini de încordare semnalul convenit.

- Acum este momentul, să ieşim toţi deodată. Acuma, strigă deodată camaradul de la fereastră, trăgând cu amândouă pistoalele înspre locul unde se adăpostise patrula. Apoi fără a mai sta pe gânduri, sări în stradă şi o rupse la fugă în susul

străzii. În zadar trăseseră oştenii după el, că nu-l nimeriră. Când ajunse aproape la prima răscruce de străzi, banditul simţea cum îi cresc şansele de reuşită. Doar câţiva paşi făcuţi cu corpul aplecat pentru a nu fi o ţintă uşoară, şi va scăpa definitiv. Doi paşi, un pas şi gata. Dădu în sfârşit colţul. Reuşise. Acum se găsea la adăpost şi putea răsufla uşurat. Dar buf ! Se izbi pe neaşteptate cu capul de un obstacol apărut acolo ca din senin. Când îşi ridică privirea să se dumirească, bucuria i se transformă pe dată în groază. Era ţăranul de mai înainte, de la care o mai încasase odată! Badea Ion îl primi cu bucurie la pieptul său şi îl mângâie îndată pe creştet, pentru a-l face să lepede jucăriile. Apoi, culegându-le de jos ca pe nişte fructe coapte, le îndesă pe amândouă la cingătoare. Gândea că dacă vrea să ţină pasul cu timpul, până la urmă tot va trebui să se înveţe cum să umble cu ele. Făceau prea mult zgomot şi scoteau fum că te puteau băga în sperieţi, nu alta. Nu ar fi renunţat niciodată la bâta cu noduri pentru asemenea născociri, cărora apa le venea iute de hac. Însă cugeta că tot le-ar putea folosi la ceva. Ar fi tare faine toamna, la alungatul mistreţilor din cucuruz. Iar pentru că tot lucra împreună cu frate-su Vasile pământul din vale, îi va da şi acestuia unul din pistoale. Parcă îl şi vedea cât de mult are să se bucure.

Când îl văzură soldaţii că îl aduce plocon pe unul din bandiţi, rămaseră foarte uimiţi şi nu ştiau ce să mai creadă despre acest om. Încă erau sub influenţa morţii camaradului lor, căci între timp acesta închisese ochii. Gândeau că ar fi putut să i se întâmple oricăruia dintre ei, să fie răpus de glonţ. Dar ceea ce îi intriga cu adevărat era cum de un neinstruit cu mâinile goale a

reuşit să se arate mai presus decât ei, care aplicau ultimele noutăţi ale tratatelor militare urbane, scrise în epoca napoleoniană.

Aşa că în timp ce moţul îşi păzea ostaticul, soldaţii, mânaţi de imbold, încălecară şi porniră iute în urmărirea fugarilor. De bună seamă că aceştia nu apucaseră să se depărteze prea mult, iar patrula călare îi va ajunge curând. Și într-adevăr, nu mult după aceea, în depărtare se auzi hărmălaie mare. Strigăte, schimburi de focuri şi înjurături.

În timp ce Ion căuta să interpreteze ceea ce se întâmpla acolo, pe neaşteptate prizonierul deschise gura şi îi spuse:

- Omule bun, ce câştig ai dacă mă predai soldaţilor? Pe când dacă mă faci scăpat, te umplu de galbeni. Nu mai trebuie să munceşti câte zile vei avea. Gândeşte-te bine. Haide, acum, cât nu ne vede nimeni.

- M-ar vedea Dumnezeu dacă aş râvni la lucrul altuia. Îs mulţumit cu cât câştig din munca mea. Voi aţi jefuit şi cine ştie câte fărădelegi aţi mai făcut. Pentru aceasta nu pot să te fac scăpat. Să-ţi dea drumul judecătorul dacă te găseşte nevinovat precum spui că eşti.

Între timp se întoarse și patrula călare. Aduceau cu ei doi prinşi. Carevasăzică au pus mână pe amândoi. Cu cel de la picioarele lui, trei. Aşadar, din patru, scăpase doar unul singur, ceea ce nu era rău deloc. Soldaţii pierduseră un camarad şi aveau un rănit. La fel ca şi unul dintre bandiţii pe care îi aduceau legaţi. Acesta înainta sprijinindu-se de tovarăşul său teafăr, care era Zoli.

În ciuda pierderii suferite, caporalului îi revenise sângele

în obraji. Împreună cu ceilalţi soldaţi arătau mulţumiţi şi era evident că reuşiseră să-şi recâştige încrederea în ei. După ce văzu că în interiorul casei se găseau multe lucruri de preţ, caporalul, care între timp dăduse uitării incidentul cu gardul, îi mulţumi lui Ion pentru sprijin. Apoi îl rugă să mai rămână un timp acolo, până când ei vor coborî în oraş cu bandiţii, răniţii şi mortul. În ciuda pierderii unui camarad, acum urma partea frumoasă a misiunii. Aducerea prinşilor. Cât de frumos ar fi să-i aclame şi pe ei mulţimile în timp ce vor duce la închisoare pe bandiţi. Era greu de crezut că o astfel de captură nu va aduce cu sine şi mult râvnitele gratificări. Cât de mult putea aduce o zi norocoasă, în viaţa şi destinele unor oameni.

De la sosirea până la plecarea patrulei, trecu încă jumătate de ceas. Odată cu aceasta, îşi făcură apariţia şi cei doi copii trimişi mai înainte la comandament.

- Bravo vouă, măi, ficioraşi, aţi făcut o treabă tare bună. Dacă nu aţi fi fost voi, bandiţii ar fi scăpat de mult. Acum să vă dau săbiile pe care mi le-aţi încredinţat spre păstrare. Dar uite că nici nu mai ştiu pe unde le-am lăsat.

- Nu-i nimic, nene. Nici nu ne mai trebuie, dacă tot ziceai că ne dai altele adevărate.

- Bată-vă să vă bată, dar ştiţi că aţi avut noroc! Uitaţi-le acolo cu teacă cu tot. Totuşi să ştiţi că nu le veţi putea purta decât după ce veţi mai creşte. Până atunci, daţi-le taţilor în păstrare, înţelesu-m-aţi!

- Da, nene, răspunseră copiii într-un glas, cu feţele pline de încântare.

- Iar acum plecaţi degrabă, până nu va băga careva de

seamă. Uite că oamenii au şi început să se întoarcă de la biserică ori de la târguieli.

După plecarea precipitată a copiilor, badea Ion nu mai avea de rezolvat decât un singur lucru. Lucrul după care venise şi fără de care misiunea lui nu-şi mai putea atinge scopul. Scotoci peste tot, prin încăperi şi printre multitudinea de obiecte prăduite, dar nu găsi ceea ce căuta. Când se întoarse să iasă din casă, putu să vadă şi spaţiul de după uşă. Traista peticită, pentru care străbătuse oraşul şi înfruntase atâtea primejdii, era acolo. Se aplecă, o desfăcu la gură, iar după ce văzu ce ascundea înăuntrul ei, zâmbi plin de mulţumire. Se găseau acolo câteva kilograme bune de tacâmuri, ceşcuţe şi chiar cruciuliţe, toate lucrate în argint. Carevasăzică, toate bănuielile noastre s-au adeverit. Aceasta este dovada nevinovăţiei lui Dide. După ce va duce lucrurile acestea unde trebuie, până deseară îl va şi elibera din închisoare. Îşi îndesă printre aceste lucruri pistoalele de la brâu, după care simţind că îi cresc aripi de bucurie, ieşi afară.

Era şi timpul, deoarece chiar atunci îşi făcea apariţia din josul străzii, o trăsură închisă. Din ea coborâră câţiva slujbaşi bine îmbrăcaţi, care veniseră să inventarieze lucrurile. După ce se lămuriră că Ion nu era mandatat să participe la inventariere, fu îndepărtat fără multă ceremonie. Carevasăzică, după ce îşi băgase pielea la saramură şi descoperise casa tâlharilor, era acum înlăturat precum o cârpă murdară.

Apăi ăştia nu ştiu să-şi urmărească decât interesele lor. Nu mai iau seama la nimic, de parcă ar fi trimişii împăratului de la Viena, îşi zicea Ion în sinea lui. Dar nu se simţea ofensat, deoarece în felul acesta nu a fost luat în seamă şi a putut să plece

cu traistă cu tot. Faptul că aceasta se afla acum în posesia lui, îl recompensa pentru toate necazurile şi umilinţele din ultimele zile. Dacă nu ar fi reuşit să o scoată la vreme, ar fi trebuit să treacă câteva săptămâni, până când s-ar fi stabilit proveniența lucrurilor. Aceasta după regulament, dar în realitate, nu prea se dădeau peste cap ca lucrurile furate să-şi găsească prea curând proprietarii.

Nu la fel se vor petrece lucrurile şi în cazul lui. Din momentul acela, ştia bine ce avea de făcut, şi ardea de nerăbdare să împlinească dreptatea. Pentru aceasta, merse direct către hanul mare unde, spre satisfacţia lui, îl şi găsi pe domnul Manfred. Fiind zi de sărbătoare, avea lume multă şi tocmai atunci rămăsese descoperit la grajduri.

- Ioane, spune repede dacă ai vreo treabă cu mine, căci vezi bine ce este pe capul meu. Am rămas să le fac pe toate. Din doi angajaţi la anexe, astăzi nu am pe niciunul. Cât să-l mai aştept şi pe băiatul ce mi l-ai adus? Dacă era nevinovat precum spuneai, lucrurile s-ar fi lămurit repede. Astăzi ar fi fost la lucru, iar eu nu mai trebuia să-mi bat capul. Am nevoie să găsesc numaidecât pe altcineva, căci aşa nu se mai poate. Iar pe celălalt, ca un făcut, l-au găsit plimbările tocmai acum. Măcar de s-ar întoarce mai repede.

- Nu-l mai aşteptaţi, căci nu mai vine, domnule! Iar spre consternarea hangiului, Ion deşertă în faţa lui conţinutul traistei.

- Cunoaşteţi lucrurile acestea, a căror dispariţie ne-a pricinuit atâta tulburare? Ei bine, ele au fost găsite astăzi asupra lui Zoli. Şi încă asta nu-i nimic, pe lângă cele ce veţi afla în conti-

nuare. Nici nu vă puteţi imagina adevăratul rol pe care ungurul îl juca aici la hanul cel mare.

Ascultând aceste lucruri, hangiul uitase pe loc de toate îndatoririle şi rămase cu gura căscată. Privea plin de uimire şi nedumerire, când la argintăria răspândită pe jos, când la faţa plină de zâmbet a oaspetelui său.

- Ei, dar cum aşa? zise uluit Manfred, după ce îşi mai reveni din surpriză. Cum de ai reuşit să afli toate acestea? Va trebui să-mi spui totul cu de-amănuntul. Şi ca să fiu sincer şi eu simţeam înăuntrul meu că băiatul ăsta este nevinovat, dar trebuia să mă încred în existenţa evidenţelor. Văd că astăzi nu este o zi ca oricare, aşa că las totul baltă. Să se descurce şi fără mine cum or putea. Iar acum că ai adus dovada nevinovăţiei lui, iaca vom merge împreună să-l scoatem de la închisoare. Nici nu ştii cât de mult mă bucur că adevărul a ieşit la lumină. Şi încă atât de repede! Bată-te să te bată norocul, Ioane, că straşnic om mai eşti.

După ce patrula care escorta tâlharii fu văzută pe străzile Braşovului, vestea celor petrecute se răspândi cu iuţeală prin tot oraşul. Nu se aflaseră încă toate amănuntele despre prinderea hoţilor, însă lumea numai despre asta vorbea. Gărzile oraşului îşi făcuseră treaba cum nu se putea mai bine, ceea ce va readuce liniştea în rândul locuitorilor.

În seara aceea lămpile dinăuntrul şi dinafara hanului luminau parcă mai mult ca niciodată împrejurimile. Şi nu era atât datorită oaspeţilor care ocupau acum toate încăperile de sus, ci mai cu seamă seratei care era programată să înceapă puţin mai târziu. Câţiva dintre invitaţi începuseră deja să şi sosească în

sala mare. De acolo răzbăteau până în stradă acordurile prelungi ale unui pian. Domnul Manfred, care doar găzduia evenimentul, dăduse dispoziţii ca oaspeţilor să nu le lipsească nimic, iar când va sosi primarul, să fie anunţat şi el.

Apoi dispăruse într-un mic salon aflat la etaj. Se aşează la masă lângă soţia sa, iar după ce îşi ceru scuze pentru întârziere, ridică cupa cu şampanie în cinstea invitaţilor aşezaţi dinaintea lui. Aceştia erau nimeni alţii decât badea Ion şi Dide. Băiatul nici nu apucase să se dezmeticească după ce fusese scos din celula întunecată şi mizerabilă a închisorii. Bucuria lui era mare, însă se simţea foarte stingher în mijlocul acelui lux strălucitor, de care nici măcar nu avea cunoştinţă. Chiar dacă lucrase la han de ceva vreme, sus nu călcase încă niciodată. Bine măcar că înţelesese semnul făcut de badea Ion, încât apucaseră să-şi lepede încălţămintele mizerabile la intrare. Parcă îţi era şi milă să calci în picioare covoarele acelea moi. Nu era vorba, căci apucaseră ei să se spele mai înainte la o cişmea şi să se ferchezuiască cumva, dar hainele, şi în special cele ale băiatului, arătau groaznic. Dar spre uşurarea lor, deocamdată nimeni nu părea să ia în seamă lucrul acesta. În timp ce domnul Manfred nu mai contenea cu întrebările la adresa oaspeţilor, doamna Ingrid înţelese în sfârşit stânjeneala acestora.

- Pregătisem dinainte haine de schimb pentru amândoi, cum de-am uitat oare? Şi mutându-şi privirea către cei doi îi rugă s-o urmeze într-o cameră alăturată.

- Să nu vă jenaţi câtuşi de puţin, căci tot ceea ce este aici, e pentru voi, iar îndată ce vă schimbaţi, reveniţi la masă. Şi du-

cându-şi degetul la buze, adăugă pe un ton ceva mai scăzut: În seara aceasta veţi fi în centrul atenţiei!

- Vedem bine că ne daţi toată atenţia şi vă pierdeţi vremea cu noi. Dar dacă tot ne-aţi suportat aşa până acum, nu am putea să le păstrăm pentru o zi de sărbătoare? Ar fi păcat să le mai despăturim pentru câteva clipe acolo, îndrăzni badea Ion să adauge.

- Astăzi este ziua aceea de sărbătoare, bade, îi zâmbi enigmatic doamna Ingrid atingându-l cu mâna pe piept. Aşa că faceţi bine şi nu zăboviţi prea mult.

După ce închisese uşa în urma ei, cei doi trebuiră să se conformeze. Cu toate că la cum arătau după aceea, se simţiră încă şi mai stânjeniţi. Când se priviră unul pe celălalt şi mai apoi în oglindă, îi pufni şi râsul la cât arătau de transformaţi.

- Nu mai râde, măi, ficior, că acum eşti un adevărat june.

- Iar dumneata bade, treci drept un distins grof sosit de la Pesta.

- D-apăi să nu-mi mai zici vorba asta niciodată, că mă superi rău de tot, înţelesu-m-ai? Ai uitat ticăloşiile la care s-au dedat împotriva neamului nostru? Cum ai putut să cugeţi la una ca asta. Iar acum înainte de a ne întoarce, îţi mai dau un sfat. Ar fi bine să vorbim cât mai puţin şi numai când suntem întrebaţi. Că noi nu ştim a grăi ca dânşii!

Când pătrunseră din nou în salon, constatară cu surprindere că înăuntru nu se mai afla nimeni. Văzând că nici măcar scaunele nu mai erau acolo, se uitară nedumeriţi unul la altul şi nu ştiau ce să mai creadă. Din sala cea mare a hanului răzbăteau până la ei o mulţime de glasuri. Când acestea se potoliră, recu-

noscură vocea domnului Manfred, care începu să le vorbească invitaţilor.

- Apăi, domnul cred că ar mai fi vrut să stea de vorbă cu noi, dar se vede treaba că între timp treburile l-au chemat în altă parte. Mi-am dat seama de cum am sosit aici că hanul este plin de musafiri. Şi parcă toţi sunt aleşi pe sprânceană. Nobili, ofiţeri şi negustori din cei mari. No, hai să merem, că nu-i de nasul nostru acum. Ce era de făcut, s-a făcut. Iar cu domnul Manfred mai vorbim şi altă dată, când are să fie şi omul mai liber. Apoi, luându-şi traista cu hainele vechi şi pistoalele, părăsiră cu băgare de seamă clădirea.

Dar pe când traversau curtea şi se îndepărtau grăbiţi, se auziră strigaţi din capul scărilor de un glas cunoscut.

- Ei, dar unde plecaţi, dragilor, nu ştiţi că este nevoie de prezenţa domniilor voastre aici? Era doamna Ingrid. Aceasta coborî îndată scările, îi apucă pe fiecare de braţ şi intră cu ei înăuntru. Dar nu mai urcă în salonul de sus, ci îi conduse direct în sala mare. Încăperea era plină de oameni, unii nici nu mai aveau locuri pe scaune, iar la apariţia lor încetase orice discuţie. În timp ce erau conduşi printre mese în celălalt capăt al sălii, privirile tuturora îi măsurau cu vădit interes. Înţelegându-le stânjeneala, domnul Manfred îşi drese glasul şi ridicându-se în picioare, spuse:

- Domnilor, acestea sunt persoanele despre care s-a făcut vorbire mai înainte. Încă puţină răbdare şi veţi afla tot adevărul cu privire la prinderea tâlharilor. Dar pentru că fiecare lucru la timpul lui, vă rog, domnule primar, continuaţi-vă ideile de mai înainte.

- Vorbeam mai înainte, domnilor, despre interesul pe care îl avem fiecare dintre noi în menţinerea şi dezvoltarea schimburilor comerciale. Braşovul a ştiut să profite încă de la început de aşezarea sa, taman la răscrucea dintre cele trei imperii. Oraşul nostru a devenit în ultimele veacuri unul dintre cele mai importante centre de producţie şi tranzit al mărfurilor din Europa. Situaţia s-a menţinut şi după anul 1689, chiar dacă de atunci ţinem de Viena. Austria ne oferă protecţia şi siguranţa de care avem nevoie, îi mai auzi pe unii şi astăzi strigând în gura mare. Dar ce fel de siguranţă este aceasta, domnilor, când tâlhăriile la drumul mare s-au înmulţit şi ne provoacă atâtea pierderi? Şi ce fel de protecţie ne mai oferă armata austriacă pe care o hrănim de atâta vreme? Cine mai apără astăzi interesele noastre?! Ei bine, domnilor, nu am venit în seara aceasta să mă lamentez în faţa dumneavoastră şi să vă stric petrecerea. Am venit pentru că am să vă dau şi o veste bună. Începând cu ziua de astăzi, drumurile din împrejurimi vor deveni mult mai sigure! Temuta bandă de tâlhari, care a dat atâtea bătăi de cap, a fost, în sfârşit, prinsă.

La auzul acestor cuvinte, asistenţa care până atunci urmărise în linişte discursul primarului, izbucni în ovaţii, urale şi aplauze. Se făcu atâta larmă, încât primarului îi era greu să mai continue.

- Domnilor, vă rog foarte mult! strigă atunci acesta, în timp ce bătea cu furculiţa într-un pahar. Aveţi toata vremea după aceasta să vă bucuraţi şi să petreceţi. Dar dacă nu ascultaţi până la capăt, nu veţi putea afla niciodată ceea ce este mai interesant şi mai hazliu în povestea aceasta.

Cuvintele acestea nimeriră direct la ţintă şi avură darul să potolească până la urmă mulţimea. Oaspeţii veniseră acolo pentru întâlniri, muzică şi o mâncare bună, care se lăsau deja prea mult timp aşteptate, dar şi curiozitatea crescuse. Aşa că celelalte mai puteau să aştepte încă puţin.

- Ce-ar putea să fie atât de hazliu în povestea aceasta? mai murmurară câteva persoane, aşezate la o masă îndepărtată. Însă pentru că ceilalţi tăcuseră, trebuiră să se comformeze şi ei.

- Vă mai aduceţi aminte acum trei ani, când s-a promis o recompensă frumoasă oricui va putea da informaţii care să conducă la prinderea tâlharilor? Toate eforturile au fost însă zadarnice. Aceasta până astăzi, când ceva grozav s-a întâmplat. Nu aduce anul, ce aduce ceasul. Dar cine credeţi că a reuşit până la urmă să ne scape de hoţi, primejduindu-şi viaţa? Cei de la care aşteptam şi cărora le plătim impozite? Ei bine, nu. De o mie de ori, nu. Căci pentru ei Braşovul nu reprezintă altceva decât o vacă de muls! Dar ceea ce nu a reuşit nimeni, a isprăvit în schimb acest om modest. Şi încă de unul singur! Dorind să probeze nevinovăţia unui tânăr aruncat pe nedrept în închisoare, a făcut o descoperire uluitoare. Anume locul de taină al bandei. Dând dovadă de un mare curaj şi pricepere, acest om a reuşit de unul singur şi încă cu mâinile goale, să acţioneze decisiv pentru prinderea bandiţilor. Aşa s-au petrecut în realitate evenimentele. Însă din păcate, profitând de modestia lui, persoane cu atribuţii militare au dorit să-şi însuşească ele meritul acţiunii de capturare, ceea ce este de-a dreptul scandalos.

Defilând pe străzi cu bandiţii legaţi fedeleş, au dat impresia că ei au făcut totul. Iar populaţia s-a lăsat convinsă de

aparenţe şi a ovaţionat armata. În privinţa aceasta, mă gândesc să lăsăm lucrurile aşa cum au picat. Dacă se pierde încrederea până şi în armată, s-a zis cu liniştea publică. Dar pentru că noi cunoaştem cum au stat lucrurile în realitate, haideţi să-l primim cum se cuvine, pe cel care este în fapt eroul Braşovului. De aceea, îl rog să poftească şi să ia loc chiar în capul mesei, alături de domnişorul acesta, de la care a pornit totul.

Când edilul şi-a încheiat în sfârşit istorisirea, asistenţa a izbucnit iarăşi în ropote de aplauze. De data aceasta încă şi mai puternice. Erau impresionaţi la aflarea celor întâmplate, iar înainte să se aşeze din nou la mese, toţi ţinură să treacă pe la masa lor şi să-i felicite. Deveniseră, fără măcar să-şi dea seama, nişte eroi. Şi văzându-i că sunt de condiţie modestă, care mai de care se oferiră să-i ajute cu ceva. Orice dorinţe ar fi avut în seara aceea, li se puteau îndeplini pe loc.

După toată această ceremonie, începu ospăţul. Încet încet, buna dispoziţie puse stăpânire peste fiecare dintre meseni. Pe măsură ce mâncărurile şi vinurile de soi erau servite, discuţiile se încinseseră, încât era aproape cu neputinţă să te mai înţelegi unul cu altul. Omagiaţii trebuiră să răspundă rând pe rând întrebărilor, astfel că abia putură să se atingă de mâncăruri. Ceea ce se petrecea acolo li se părea cu totul ireal. Erau lucruri cu care nu erau obişnuiţi. Să se găsească deodată în centrul atenţiei acestor domni atât de bogaţi şi de cultivaţi, era peste înţelegerea lor! Aceasta era o lume a bunăstării, a desfătărilor, dar nu era lumea lor.

Abia după ce seara târziu părăsiră oraşul, cei doi putură să se liniştească şi să-şi pună ordine în gânduri. E drept că mai mult Dide, deoarece badea Ion se cam cherchelise.

- Văzut-ai măi, ficioraş, cum arată lumea bună a Braşovului? No, spune acuma, care este părerea ta? De ce nu te-ai ridicat atunci când cucoana aceea s-a aplecat la gâtul tău, să te cheme la dans. Păi tu nu ai văzut când s-a aplecat, că era gata să-i cadă ţâţele în farfurie?! Măi, păi tu ori eşti bolund ori n-ai simţire! Păi dacă eram eu în locul tău, aş fi luat-o şi aş fi învârtit-o până ce s-ar fi rupt duşumelele sub picioarele noastre.

- Dar ce, bade, crezi că nu avea şi ea omul ei acolo?

- Avea, nu avea, să ştii de la mine că o muiere nu se refuză niciodată, atunci când are un foc la inimă!

A doua zi se treziră mai târziu, că se miră şi Veta de faptul acesta. Pe la vremea prânzului, mâncară în curte, printre găini, raţe şi curcani. Venise şi fratele Vasile cu nevasta, căci era nerăbdător să afle tot ceea ce se întâmplase cu o zi înainte. Mâncărurile nu erau nici pe departe precum la han, însă mesenii se simţeau acum în largul lor. Vremea era frumoasă, Veta lui Ion umplea din când în când ulcelele celor doi fraţi, iar discuţiile pe marginea celor întâmplate nu mai conteneau. La un moment dat, badea Ion, care era încă mahmur, scoase din sân o pungă din piele şi îi răsturnă conţinutul în mijlocul mesei. Aranjă ducaţii în trei grămăjoare egale, câte una pentru fiecare dintre ei şi le spuse:

- N-am jinduit niciodată să fiu bogat, aşa că nici acum nu simt lucrul acesta. De aceea, rogu-vă, împărţiţi cu mine bucuria acestui câştig, pe care nici acum nu ştiu prea bine cum l-am do-

bândit. Ştiu că banul de care să te bucuri este acela câştigat cu sudoare, iar eu nu am prea năduşit ieri. Încă ştii ce mi-o mai zis primarul drept mulţămire? Că pe timpul vieţii, îmi dă o casă să şed la oraş. Inchipuie-ţi, Vasile, cum mi-ar sta să mă plimb la braţ cu Veta printre celelalte cucoane şi domni!

- Iar tu ce i-ai răspuns, mă, Ioane?

- I-am zis că-i mulţămesc, dar boii mei nu sunt învăţaţi cu gălăgia, iar eu nu pot să renunţ la dânşii. În afară de aceasta, atât nutreţul, cât şi gunoiul ar fi o adevărată corvoadă. Dar uite că m-am luat cu vorba şi era gata să uit, frate Vasile. Pentru tine mai am încă ceva. O jucărioară ce îţi va plăcea, sunt sigur. Trăsneşte de te scoală din morţi, nu alta. Când puşti cu ea după mistreţi, musai să vâri ceva în urechi. Altfel nu mai ieşim la socoteală. Ce luăm după cucuruz, trebuie să ducem la doctor. Pe a mea, Veto, pune-o unde oi şti tu mai bine până la toamnă când ţi-oi cere-o. Numai vezi cum o ţii în mână, să nu sperii cumva găinile.

- Ioane, la mine să nu vii cu de-astea, că nu mai ai zile bune! Nu trăirăm noi liniştiţi până acum, de ce trebuie să-mi aduci pacostea în casă? Eu zic s-o duci numaidecât de unde ai luat-o. Nu-i destul că te-ai maimuţărit prin sat în hainele ce ţi le dădură ăia. Or fi vrut să râdă pe socoteala ta, iar tu ai luat-o drept bună, omule!

Capitolul 25

Noi perspective

Câteva zile mai târziu, Dide îl căută din nou pe domnul Manfred, după cum rămăsese. Era foarte bucuros că totul se terminase cu bine. Datorită lui badea Ion i se putuse stabili nevinovăţia. Cât de multe făcuse acest om pentru el! Nu ştia în ce fel ar putea să se recompenseze vreodată. Acum nu mai dorea nimic altceva decât să înceapă mai repede munca. Iar dacă va câştiga îndeajuns, poate va reuşi să facă ceva pentru ai săi, de care i se făcuse atâta dor.

În ultimele zile îi încolţiseră în minte unele idei pe care era nerăbdător să le împărtăşească cu domnul Manfred.

Acesta îl primi cu multă căldură, însă când veni vorba de lucru, i-a răspuns că tocmise deja două persoane. Căci de-acum înainte, va fi şi mai multă treabă de făcut. La auzul acestor vorbe, chipul lui Dide se întristă, deoarece vedea cum planurile sale de viitor se năruiau deodată.

- Atunci, dacă nu mai aveţi nevoie de mine, am să îmi caut de lucru în altă parte.

- M-ai auzit tu zicând că nu mai am nevoie de tine? Am spus doar că am angajat persoane de care am trebuinţă la anexe. Aceasta deoarece pentru tine m-am gândit deja la altceva. Aş vrea să te trimit la o şcoală militară cu regim spartan. Este cea mai grea, însă şi cea mai bună. Vreau să scot din tine un om adevărat. Aceasta îţi va prinde foarte bine în viaţă, chiar dacă

până la urmă te vei hotărî să faci altceva. Apoi, dacă vei dori să lucrezi iarăşi pentru mine, se va găsi desigur ceva mai bun de făcut.

- Am şi găsit, răspunse Dide, luminându-se iarăşi la faţă. Observând desele trebuinţe pe care oaspeţii dumneavoastră le au, iată la ce m-am gândit. Nu ar fi rău deloc dacă în incintă aţi amenaja un atelier, unde să se poată drege o trăsură, ori potcovi un cal. De ce să mai alerge clientul încolo şi-ncoace după astfel de lucruri, atâta vreme cât poate să le aibă la îndemână? Să găsească aici toate lucrurile de care au trebuinţă, pentru a nu mai fi nevoiţi să mănânce pe fugă. Cu banii pe care i-ar plăti în plus la bresle, căci acolo oricum costă mai mult reparaţiile, ar putea să-şi cumpere de aici mai multe provizii pentru drum. Ar fi suficient pentru clienţii dumneavoastră să spună la intrare care le este baiul, ca până la plecare să găsească totul în ordine. Atunci nu le-ar mai rămâne de făcut decât să-şi încarce lucrurile şi să dea bice cailor.

- Ei, dar văd că tu nu încetezi niciodată să mă surprinzi. Ideea ta ar putea duce la o treabă grozavă. I-ar scuti într-adevăr pe mulţi de unele griji. Reparaţii de felul acesta, dacă stau bine să mă gândesc, cam tot timpul au fost de făcut. Doar că eu, vezi bine, nu aş mai putea să mă ocup şi de aşa ceva.

- Păi tocmai aici am vrut să ajung, domnule. Dacă aveţi încredere, lăsaţi-mă pe mine să mă ocup de toate amănuntele. Doar ştiţi că mă pricep la lemnărie. În afară de aceasta, badea Ion este fierar, fratele lui rotar, iar pentru ca treaba să meargă într-adevăr repede, voi avea grijă ca aici să se găsească dinainte gata făcute potcoave, obezi, şine, roţi şi orice ar mai fi de

trebuinţă drumeţilor. În felul acesta, vă daţi seama că ar fi floare la ureche să înlocuieşti pe cele stricate, cu altele noi-nouţe.

- Dar văd că îţi merge mintea, nu glumă. Mai ceva ca unui om trecut prin viaţă. Întrevăd de pe acum că ideile tale vor prinde rădăcini. O să cam coste să putem avea tot timpul la îndemână un stoc cu cele necesare, însă oricum ai privi-o, treaba aceasta nu poate aduce decât foloase. Să ştii că am deplină încredere în tine şi îţi voi pune la dispoziţie tot ceea ce este necesar. În felul acesta m-ai scutit şi de o mare grijă. Aceea de a găsi ceva mai bun de lucru pentru tine. Dar să ştii că şcoala militară rămâne o prioritate. Atâta timp cât va dura instrucţia, de treaba aceasta te vei ocupa doar după-amiezile, adică atunci când vei fi liber. Dacă ai putea să faci faţă la amândouă treburile, eu mă învoiesc. Tu ce zici?

- Nu numai că aş putea, domnule, dar am să le fac pe amândouă cât se poate de bine. Căci sunt atras de mic de treburile ostăşeşti, iar dumneavoastră parcă mi-aţi ghicit gândurile.

După ce s-a despărţit de hangiu, Dide simţea o aşa mare bucurie, încât parcă îi crescuseră aripi. Era ca un şuvoi de energie ce izvora dinlăuntrul său. După ce, în urmă cu câteva zile zăcea închis în temniţă, iată cum soarta se schimbase dintr-odată. Atât de mult, atât de frumos!

Pregătirea militară care a urmat îi plăcu foarte mult. Niciun exerciţiu nu îi părea greu, iar când a venit vremea să înveţe tehnica mânuirii armelor, Dide dădea dovadă de multă râvnă. La sfârşitul acestui stagiu s-a dovedit a fi de departe cel mai bun soldat. Trebuia să mai exerseze la trasul cu flinta, în ceea ce privea ţinta mişcătoare, deoarece concura cu tineri pe care

părinţii cu situaţie îi învăţaseră de mici meşteşugul, în schimb la celelalte întreceri camarazii păreau mici copii pe lângă el.

- Dar de unde ai mai răsărit şi tu, măi băiete? îl întrebă într-o zi comandantul, neputându-şi ascunde uimirea. În faţa evidenţelor, invidia camarazilor cu situaţie trebuia să se risipească, făcând loc admiraţiei. Dacă tot nu puteau să-l învingă, mai bine să-l aibă drept aliat. Luau parte la tot felul de răfuieli, iar unul ca Dide le-ar fi putut aduce mult folos. Pentru a şi-l apropia, primi destule invitaţii la vânătoare ori baluri, însă Dide avea rostul lui şi nu le putea da curs.

Aşa cum îşi propusese încă de la început, Dide acordă mult interes şi atelierului. După ce acesta a fost înzestrat cu tot ceea ce meşterii au spus că este necesar, s-a apucat, împreună cu badea Ion, să care tot ce ei pregătiseră din timp. Priveau la tânăr şi nu le venea să creadă de câte lucruri era în stare să facă. Ajunsese să-i mute şi pe ei de colo-colo, de parcă ar fi fost nişte simpli pioni. Însă nu se supărau defel, deoarece aveau deplină încredere în el şi acceptaseră cu plăcere să fie asociaţi. De acum câştigau bani frumoşi, fără să mai alerge după clienţi. Treaba lor era să furnizeze atelierului piesele necesare, confecţionate din lemn şi metal. Iar Dide, în afara micilor reparaţii, asigura montajul. Fiecare avea toate motivele să fie mulţumit, iar ceea ce era şi mai important, încredinţarea domnului Manfred că făcuse într-adevăr o investiţie bună. Hanul său era vestit în toată Transilvania şi chiar în ţările din jur, însă hangiul ţintea şi mai departe. Ambiţia sa era să audă clienţii vorbind între ei că hanul mare este cel mai vestit loc de popas pe traseul dintre Viena şi Constantinopol. Să devină cel mai bun. Pentru obţinerea acestui

statut, era gata să-şi investească întreaga agoniseală. Cu această nouă amenajare oferită călătorilor, nădăjduia să se apropie şi mai mult de împlinirea acestui vis. Domnul Manfred nu pusese niciodată pe primul plan câştigul. Pentru el ceea ce conta mai întâi era să-şi vadă clienţii mulţumiţi. Atâta vreme cât plecau de la el cu voie bună, era convins că îi va avea şi altă dată ca oaspeţi. Şi nu pentru că ar duce lipsă de muşterii, ci pentru că un han lipsit de forfota lui obişnuită i s-ar părea dintr-odată unul din locurile cele mai deprimante.

Partea a doua

Capitolul 26

Fuga domnitorului

În vremurile acelea, chiar pe la începutul veacului 19, otomanii rânduiseră Țării Româneşti drept domnitor pe Constantin Ipsilanti din Fanar. Nădăjduiau ca prin aducerea de domni străini să exercite un control mai bun al birurilor stabilite.

După ce a primit de la sultanul Selim al III-lea caftanul domnesc şi celelalte însemne ale funcţiei, Constantin Ipsilanti a pornit spre Bucureşti unde, potrivit obiceiului, a fost primit cu mare alai.

Când s-a aşezat pe scaunul domnesc, toţi boierii i s-au închinat şi i-au sărutat mâna. Apoi a urmat împărţirea dregătoriilor. Aceasta după credincioşia arătată, dar şi după grosimea pungii, căci şi el până să ajungă domn a ostenit tot dând.

Întâi de toate trebuia să restabilească liniştea în ţară, dar şi să redreseze economia, să dezvolte negoţul, căci altfel scurtă urma a-i fi domnia.

Pe lângă haraciul plătit Înaltei Porţi, voia să reconstruiască Bucureştiul, distrus aproape în întregime în urma groaznicului incendiu din anul 1804.

Unii boieri i s-au plâns de acţiunile de jaf făptuite de unii rebeli turci, precum cele săvârşite în Oltenia de Pasvantoglu.

Noul domnitor Constantin Ipsilanti era un grec isteţ, cam la patruzeci şi cinci de ani, şi avea o ambiţie nemăsurată. Îşi făcuse planul să ajungă rege al noii Dacii ori cel puțin suveran al Țării Româneşti şi al Moldovei, folosindu-se de năzuinţele celor două principate. Însă planul său era greu de înfăptuit, deoarece nici turcii şi nici ruşii nu ar fi admis să-şi micşoreze influenţa în principate.

Un război istovitor între aceste imperii, gândea domnitorul, ar putea fi de ajutor planului său. Şi s-a apucat curând de ceea ce se pricepea el mai bine să facă, să formeze o reţea de iscoade, prin care să afle dinainte tot ceea ce i-ar fi fost de folos. Nici prin cap nu-i trecea la început de câte ori avea să-şi scape pielea cu ajutorul acestei reţele de informatori. Dar nici el nu era scutit de prezenţa oamenilor de încredere ai turcilor, aşa că va trebui să umble cu băgare de seamă. A simţit chiar şi în suita ambasadorului trimis de Napoleon la Istanbul, pe care a găzduit-o la trecere, în case boiereşti, priviri iscoditoare şi întrebări indiscrete.

„Să se fi aflat oare de apropierea pe care o am cu împăratul Rusiei, Alexandru cel dintâi? Voi afla curând de urzelile acestor fanfaroni”.

Şi, într-adevăr, avea să afle că ambasadorul Franţei la Constantinopol a înştiinţat pe marele vizir că beiul Valahiei este hain împărăţiei, că are oaste muscălească la dânsul şi tunuri mari.

Ajungând până la urechile sultanului Selim aceste veşti, el s-a mâniat foarte tare, a revocat înscăunarea din 1802 şi a dis-

pus decapitarea ghiaurului de la Dunăre. Capugiul însoţit de un arap groaznic la chip, va duce la îndeplinire această poruncă.

Reprezentantul lui Constantin Ipsilanti la Poartă îi era fidel domnitorului şi, aflând curând de conţinutul firmanului, a trimis repede un curier la Bucureşti cu o scrisoare adresată stăpânului său, pentru a-l avertiza de pericolul ce-l păştea.

Spre surprinderea sfetnicilor săi cei mai de încredere, chemaţi în taină, domnitorul nu a agreat ideea acestora de a pleca pentru un timp în Moldova şi, privindu-i pe rând, le-a spus:

- Mă aşteptam să aveţi mai multă pricepere în capetele voastre, în faţa cărora v-aţi cam învăţaţ să se plece poporul. Aţi uitat oare ce i s-a întâmplat celui pe care l-aţi avut mai înainte ca domn? Cum i s-a tăiat capul lui Hangearliu Constantin chiar în propriul iatac? Cum şi boierii de l-au slujit abia de au scăpat cu preţul a mari sume de bani? Sultanul nu din grijă pentru poporul din Țările Române a împuternicit pe capugiu în firmanul citit mai apoi mulţimii îngrozite, ci pentru că datorită lăcomiei lui nesăbuite, turcilor nu le mai rămânea mare lucru. Altceva mai bun pentru noi nu aţi găsit, decât să fugim? Ori credeţi că veţi putea domni fără de domn?

- Nicidecum, Măria Ta, îndrăzni boierul Stroie, mângâindu-şi barba. Dar cum am putea atunci să ne opunem turcilor? Puţini voievozi au făcut-o şi nici aceia pentru multă vreme.

- Cu viclenie, răspunse Vodă, ridicând glasul, căci nici vulpile cât sunt de mici nu se lasă călcate în picioare de alte lighioane mai fioroase. Ba chiar şi pentru hrană, ele nu trudesc din greu. Îi pomeniţi cu cinste pe ai voştri bravi strămoşi, dar aţi uitat cum la timp de restriște ţara o scăpau? E drept că vremurile

ne sunt acum şi mai potrivnice, că oaste multă nu vom putea avea. Că împăratul Alexandru al Rusiei nu va putea sosi la timp, dar tocmai pentru aceasta va trebui să câştigăm răgaz, deoarece vă spun că timpul cu cât va trece mai mult, cu atât le va fi turcilor mai potrivnic.

- Şi cum vrei să câştigi timp, Măria Ta, trimiţând mai mare bir sultanului? întrebă un altul, frământându-şi pălăria în poală.

- Calafetene, răspunse Domnul, eu îl cunosc prea bine pe Selim. Oricât i-aş îndesa în pungă, nu va mai da înapoi din hotărârile sale. Iar cei trimişi să-i îndeplinească poruncile au şi pornit la drum.

- Atunci, ce-i de făcut, Măria Ta? întrebă acelaşi Stroie, după un timp de tăcere.

Domnitorul se ridică atunci din jilţ, trecu printre ei cu paşi apăsaţi, îi măsură pe rând din priviri şi se opri la uşa sălii. O deschise brusc şi porunci străjilor aflate dincolo să se îndepărteze, alăturându-se celor din curte. Apoi se opri în mijlocul sfetnicilor şi spuse:

- Firmanul semnat de sultanul Selim, în care se porunceşte mazilirea şi decapitarea mea, va trebui să cadă în mâinile noastre. Altfel nici de voi nu va fi bine. Îl vom intercepta pe drum. Iar dacă îi vom face să piară şi pe trimişi, cu atât mai bine. Aceasta va trebui să se petreacă înainte de a ajunge la Dunăre, căci odată trecuţi dincoace, li se vor alătura şi alţi soldaţi aflaţi la garnizoana din Giurgiu. Cetatea aceasta ocupată de turci, ne stă acum precum un ghimpe în coaste. Şi când te gândeşti că la început ea a fost întemeiată de genovezi pentru comerţ, ceia ce

aducea şi ţării folos. Dacă însărcinaţii sultanului apucă să treacă Dunărea, Atunci dragii mei, chiar că nu ne-ar mai rămâne multe de făcut.

Apoi, fără a mai pierde timp, abilul domn a cerut în scris agenţilor săi din cetăţile turceşti aflate peste Dunăre, de-a lungul drumului ce leagă Constantinopolul de Bucureşti, să descopere urgent pe demnitarii turci care urmau să ajungă la Bucureşti cu misiunea de a-l mazili şi de a prezenta la întoarcere capul voievodului, înaintea celui ce i-a trimis.

Constantin Ipsilanti urma să dea bani turcilor recrutaţi în reţea, pentru ca noaptea, în mare taină, să taie pe aceşti demnitari, să le ia firmanul, iar trupurilor să le găsească locul pe fundul apei.

Agenţii bine plătiţi ai voievodului au executat cu discreţie pe trimişii sultanului, iar firmanul de mazilire a ajuns în mâinile domnitorului din Bucureşti.

Văzând că trimişii săi nu se mai întorc din Valahia, Selim a devenit bănuitor şi a poruncit vizirului să cerceteze cazul.

Vizirul, la rândul său, a poruncit paşalelor din cetăţile aflate în drum să afle cauzele întârzierii delegaţiei trimise de sultan. S-a aflat de la un hangiu că cei trei demnitari au poposit într-adevăr la hanul său, dar întrucât dimineaţa nu i-a mai văzut, a crezut că au plecat noaptea în taină.

Cum prezenţa demnitarilor nu a mai fost semnalată la următoarele hanuri, s-a tras concluzia că aceştia au fost omorâţi de oamenii lui Ipsilanti.

Când află de la vizir rezultatele cercetărilor făcute, mânia sultanului nu a mai cunoscut margini. Furia lui Selim al III-lea

spori şi mai mult când fostul caimacam al Țării Româneşti, Alexandru Şuţu, i-a spus că Ipsilanti pradă bogăţiile Valahiei şi le trimite altor împăraţi.

- Ghiaurul caută sprijin la alte porţi, stăpâne, aşa să ştii!

Pentru a şterge această insultă, prin firman, sultanul a ordonat lui Ismail Tersenicoglu, aianul Rusciucului, să strângă oaste şi să înconjoare pe rebel. Apoi să-l prindă, să-l pună în obezi şi lanţuri împreună cu toţi ai săi şi să-i aducă neîntârziat la împărăţie.

După aceasta, printr-un alt firman, sultanul a poruncit marilor boieri din Țara Românească să păzească pe domnitor să nu fugă până va sosi Tersenicoglu cu oastea ca să-l ridice.

Dar la marele serai până şi zidurile aveau urechi. În schimbul unor mari sume de bani se putea afla orice. Aşa se făcu că înainte să fi fost expediate cele două firmane, conţinutul lor a şi ajuns la cunoştinţa lui Ipsilanti, atât prin reprezentantul său la Constantinopol, cât şi datorită vigilenţei tatălui său, Alexandru vodă Ipsilanti.

Mulţumită acestor informaţii primite la timp, domnitorul a avut posibilitatea să intercepteze firmanul adresat boierilor. Acesta era acum desfăşurat în mâinile sale. Află că prin atacul surprinzător al aianului din Rusciuc urma să fie înlănţuit şi trimis plocon la Constantinopol, împreună cu toţi ai lui.

Văzând că de data aceasta-i groasă tare, Ipsilanti a întărit străjile de la curte, după care s-a retras pentru a chibzui ce este mai bine de făcut în continuare.

Dacă ţinea la pielea lui, trebuia să plece cât mai repede. A cerut doamnei şi celorlalţi din familie să strângă lucrurile de

valoare şi să se pregătească imediat de drum. Avea cunoştinţă că oastea din Rusciuc trecuse Dunărea, iar acum goneau întins către Bucureşti

- De-aş putea ieşi la timp din oraş şi să am măcar câteva ceasuri avans faţă de urmăritori, gândea grecul. Totuşi nu putea renunţa atat de uşor la bogăţiile adunate, căci fără ele nimeni nu-i mai dădea ascultare. A poruncit postelnicului şi cămăraşului să adune cele necesare unei lungi călătorii şi să le încarce în care mocăneşti. Comandanţilor de oşti le-a dat ordin să asigure paza convoiului pe timpul călătoriei. Toate pregătirile de drum nu au durat mai mult de două-trei ceasuri. Dar în acest timp au aflat şi unii boieri despre ceea ce se petrecea la curte. Sosind ei în grabă acolo, câţiva din marii boieri i-au zis:

- Domnia ta, vedem că te pregăteşti să pleci din scaunul domnesc cu toată familia Măriei Tale. Iar noi, rămânând, vom cădea în primejdie şi urgie împărătească.

Dar neliniştea lor a fost spulberată cu uşurinţă de către vicleanul domn care le-a zis:

- Dacă nu aveţi firman să mă opriţi, să nu aveţi nicio grijă, căci nu veţi pătimi nimic de la turci. Iar dacă voiţi război cu mine, vedeţi bine că sabia şi tunul sunt în mâinile mele. Acum mă duc unde am trebuinţă şi fără zăbavă mă voi întoarce. Iar dumneavoastră căutaţi de trebile domneşti ale venitului din ţară, precum este rânduit de domnia mea şi să urmaţi aşa ca şi cum aş fi eu însumi de faţă. Să mă înştiinţaţi neîncetat de toate, iar eu încă vă voi scrie domniilor voastre şi voi porunci cum să urmaţi. Acum, dar, rămâneţi sănătoşi şi să ne îngrijim de nevoile ţării şi ale măritului sultan!

După aceasta, suita domnească a pornit în grabă spre Braşov, înfruntând căldura înăbuşitoare a zilelor de august. Domnitorul era escortat de întreaga oaste ce se găsea la curtea domnească din Bucureşti. Înaintau cât puteau de repede, lăsând în urma lor un nor lung de praf, ce se putea vedea de la mare distanţă. Nu aveau vreme de popas, iar caii îi schimbau la umbra unei păduri, cu alţii care erau legaţi în urma carelor. Nici la Ploieşti, care era un biet sat înainte de a fi cumpărat de Mihai Viteazul, nu poposiră, măcar că au trecut chiar pe lângă curtea domnească, unde altădată petrecea atât de bine.

Până la Şchei, lângă Braşov, au mers stăpâniţi de groaza că ar putea fi ajunşi din urmă de oştile lui Tersenicoglu. Dar avea totuşi pregătit un plan şi pentru o astfel de situaţie. Lăsa grosul suitei să înainteze de zor, în timp ce, însoţit de oamenii fideli, urma să se afunde în codru pe una dintre poteci. Pentru o astfel de întâmplare, legase deja cu grijă sacii cu galbeni în spinarea cailor de munte.

Abia când a ajuns la hotarul Ţării Româneşti a început să respire mai uşurat. De acolo a ordonat oştii să se întoarcă la Bucureşti şi să prezinte boierilor caimacami scrisoarea prin care le poruncea să-i plătească şi să nu-i lase să se risipească. Dacă ar fi ştiut ce se petrecuse în urma lui, acum nu ar mai fi fost atât de neliniştit şi poate că ar fi rânduit altfel treburile. Adevărul era că în timp ce el, Ipsilanti, fugea spre Braşov de teama lui Tersenicoglu, acesta din urmă a fost ucis la Rusciuc. Însă lucrul acesta avea să-l afle abia mai târziu. Era din nou opera agenţilor săi, pe care nu degeaba îi plătea regeşte. Însă fugarul domnitor mai avea şi o altfel de bănuială. Priceput ca nimeni altul la intrigi,

avusese grijă să răspândească probe cum că Tersenicoglu este omul ruşilor şi urma să transmită acestora informaţii în schimbul unei dregătorii privilegiate pe care urma s-o ocupe. În cazul acesta ar fi fost asasinat chiar de către agenţi turci ori francezi, pentru care Rusia constituia principala ameninţare. Dar şi într-un caz şi în altul, era rodul geniului său înnăscut de a scăpa la timp din cele mai mari primejdii.

Acum pătrundea, însoţit de gărzile sale, în Braşov, prin poarta Ecaterina şi nu avea altă dorinţă mai mare decât să ajungă mai repede la hanul cel mare. Cunoştea bine locul şi trimisese mai înainte un călăreţ sprinten să anunţe pe hangiu de sosirea sa. Dacă mirosea până şi cea mai mică primejdie, ori chiar să fie recunoscut, avea să-l roage pe discretul Manfred să-l găzduiască în altă parte. Într-un loc mai retras, care să fie ferit de priviri indiscrete. Iscoade se găseau peste tot, iar veştile importante zburau odată cu porumbeii direct la stăpâni. Cine plătea bine, afla tot ceea ce dorea să afle. Şi chiar dacă se întâmpla ca informaţia să nu privească direct pe cel care o primise, altcineva era gata să plătească pentru ea. Unul dintre cei care îi purtau sâmbetele lui Ipsilanti era Alexandru Şuţu. Acesta se bucura de trecere la Înalta Poartă, iar ca şi cum nu ar fi fost de-ajuns, mai beneficia şi de sprijinul ambasadorului francez.

Capitolu 27

Calea destinului

Una din calităţile hangiului Manfred era discreţia. Era un om pe care la nevoie te puteai baza. Fie că era vorba de un înalt dregător, fie de un mărunt negustor. La el oricare oaspete poposea era bine primit şi tratat cu respect. Clienţii preţuiau lucrul acesta şi nu găseau niciodată motive pentru scandal. Şi chiar dacă s-ar fi întâmplat vreodată una ca asta, înainte să intervină hangiul, ar fi făcut-o ceilalţi muşterii.

Când Manfred a fost anunţat de sosirea voievodului de la miază-zi, i-a ieşit repede în întâmpinare. Îi strânse mâna, deopotriva cu a celorlalţi care îl însoţeau. Apoi îi conduse pe toţi în sala mică, care tocmai se pregătea în cinstea sosirii lor. Acolo, două slujnice oacheşe şi îndemânatice aranjară totul după cuviinţă. Apoi se retraseră cu discreţie, spre părerea de rău a oştenilor, care continuau să le caute cu priviri pofticioase.

Afară mai rămăsese să se ocupe de bagaje unul din oamenii de încredere ai lui Ipsilanti. Căci sacii cu galbeni îndesaţi acum în cufere ferecate fuseseră aduşi mai înainte în prezenţa domnitorului. Lucrurile nu puteau fi lăsate la voia întâmplării, căci în vremurile acelea tulburi nu ştiai niciodată la ce să te aştepţi.

Pe mese se găseau mâncăruri din belşug şi încă din cele alese. O parte dintre valahi nu mai văzuseră încă aşa ceva. Dădură mai întâi peste cap câteva pocale cu vin de Târnave, care îi

învioră şi le mai dezlegă limbile. Apoi, curiozitatea învinse foamea. Săriră peste platourile cu carne, peste salatele bogate şi se repeziră direct la ceea ce le atrăsese atenţia încă de la început. Dar fiindcă nu ştiau cum să atace noul fel de mâncare, acum îşi dădeau coate şi se uitau la piramida stratificată din farfurie ca viţelul la poarta nouă.

- Ia, bă, Crăcea, şi nu te mai strâmba atâta! Ia şi bagă în tine acolo! Bagă să ţină la drum, că mâine ai de umblat, nu glumă. Dar ce, ori nu ai mai văzut mâncare ca asta?

- Bunătate ca asta am mai văzut, că-s om umblat, răspunse Crăcea, lingându-şi degetele. Dar prost ca tine care să mănânce tortul cu mămăligă nu am pomenit de când maica m-a făcut!

- Vezi, dacă tăceai, filozof rămâneai! Acum ai fi trecut şi tu drept cunoscător, îl apostrofară şi ceilalţi pe Hodorogea, râzând în hohote. Uite că nici fetişcanele astea nu se mai pot abţine, descoperind atâta prostie în capul tău.

- Rogu-vă, fetelor, să nu vă tulburaţi! Camaradul nostru are gusturile sale. Însă nu este vina lui dacă lumea nu este încă la curent cu noile tendinţe gastronomice împământenite la Ciorogârla. Iar acum, pentru a-i face pe plac, rogu-vă împachetaţi-i domnului o bucată de mămăligă pentru dimineaţă. Obişnuieşte s-o mănânce cu pâine în şaua calului, când iese la drumul mare.

Aşa se tachinau soldaţii de fiecare dată când găseau prilejul. Numai că cele petrecute în seara aceea erau prea de pomină şi nu puteau fi uitate curând. Mai cu seamă că spre sfârşitul ospăţului, ca şi când nu fusese îndeajuns, se pregătise şi

o mică surpriză. Fetele care ţinuseră la glumă, aduseseră în mod ceremonios pe o tavă de argint comanda împachetată şi legată cu fundă roşie. Când o mai văzură şi pe-asta, la masa soldaţilor se stârni o aşa hărmălaie, că nu se mai puteau înţelege unii cu alţii. Arătau fiecare cu degetul când la pachet, când la faţa morcovită a clientului. Şi nu mai conteneau din râsete. Nu se mai puteau opri pur şi simplu. Râdeau cu atâta poftă încât simţeau nevoia să ţopăie, să bată din picioare, să se aplece de burtă ori să dea cu bonetele de pământ.

- Hei, dar ce se întâmplă cu voi acolo, mă, ori s-a umflat tărâţa în voi?

- Mămăliga, Măria Ta, mămăliga, răspunseră soldaţii tot într-un chiot.

- Haide, acum mai lăsaţi fetele în pace şi daţi-i drumul la culcare, le spuse vodă molipsindu-se de la veselia lor.

Apoi, întorcându-se către amfitrionul său, continuă discuţia cu acesta.

- Sunt oşteni buni, toţi unul şi unul. La nevoie sunt gata să mă urmeze şi până la marginea pământului, dacă le-o cer. Dar trebuie să-i mai las şi slobozi, căci sunt tineri şi fierbe sângele în ei. De multe ori mă înveselesc şi pe mine, făcându-mă să uit de celelalte griji. Dacă este să-mi placă ceva în Valahia, apoi lucrul acesta este veselia oamenilor. Unii nu au nici măcar după ce bea apă, însă se trezesc aşa dintr-odată să râdă, numai când se uită unul la altul. Dar stai să-i vezi pe ăia din Oltenia, aceia sunt mai dihai! S-a întâmplat odată pe la Caracal să urce dinspre Dunăre o ceată de turci pusă pe jaf. Auzind osmanlâii într-o bătătură hărmălaie mare, au rânjit mulţumiţi, căci era rost de pradă boga-

tă. Fiindcă era pe înserate, au priponit caii în pădurice, şi-au scurtat câteva ciomege şi s-au apropiat tiptil, furişându-se după garduri. Când au ajuns aproape de curtea petrecăreţilor, au dat năvală în bătătură, să-i ia ca din oală. Şi ce crezi că s-a întâmplat mai departe?

- Cred că s-a lăsat cu măcel, răspunse Manfred îngrozit la ceea ce avea să audă în continuare.

- Ce măcel, hangiule? răspunse vodă râzând. Ce măcel?

- Atunci doar nu vrei să spui că oltenii le întinseseră o ambuscadă.

- Ce ambuscadă să fie, când ăia se adunaseră acolo după o nuntă şi erau cu toţii beţi turtă.

- Atunci spune mai repede, Constantine, că m-ai făcut curios, ce altceva ar fi putut să se întâmple?

- Ce să se întâmple, domnule? Nici una, nici alta. Cum să-ţi spun eu dumitale ca să pricepi mai bine? S-au înfrăţit!

- Cum adică, domnule, s-au înfrăţit? Adică turcii s-au dus acolo cu ciomegele în peţeală ori veniseră cumva cu gândul să se încuscrească?

- Când îţi spuneam altă dată că poporul acesta nu încetează să mă uimească, nu mă înţelegeai. Acum mai ai puţintică răbdare şi ascultă-mă până la capăt, să afli. Când îi văzură pe turci apărând în poartă, înfoiaţi cu ciomege şi cu turbanele trase sub sprâncene, au crezut că sosiseră ăia de umblau cu căluşarul. Uneori flăcăii de prin sate veneau şi travestiți, pentru a distra fetele de măritat ori femeile cele tinere. Apariţia lor a stârnit atâta veselie, că mesenii s-au şi grăbit să le iasă în întâmpinare, care cu vin, care cu plăcinte, încât rămăseseră bieţii turci în-

mărmuriţi şi nu ştiau ce să mai facă. Iar pentru că îi văzură atât de nehotărâţi, muierile curioase au şi început să se îndese în ei. Înainte de a-i lăsa să intre, voiau numaidecât să-i recunoască ori cel puțin să afle de-ai cui sunt. Pentru aceasta încercau de zor să-i descopere, în timp ce turcii îşi ţineau turbanele cu amândouă mâinile. Era un lucru de neîngăduit să rămână cu ţestele goale în faţa necredincioşilor. Daţi-vă mai repede măştile jos şi nu ne mai speriaţi, dacă vreţi să căpătaţi câte ceva de la noi, le strigau femeile. Și cum ei nu voiau să înţeleagă de vorbă bună, unele mai îndrăznețe începură să-i ciupească de burtă, doar doar le va recunoaşte careva glasurile. Lăsaţi, fă, rumânii să-şi tragă sufletul după drum, spuseseră atunci câţiva, în timp ce îi trăgeau mai aproape de masă. Hai mai întâi să-i omenim şi după aceea să-i vedem la joc. Atunci s-au pus gazdele pe ei cu mâncare şi băutură, până i-au făcut cimpoi. Chiar dacă mai încerca câte unul să-i tragă de limbă, tot nu se puteau înţelege din pricina cobzarilor care le cântau de acum la ureche. Se îmuiaseră turcaleții cu totul şi chiar începea să le placă. Să tot trăieşti printre ghiaurii ăştia, îşi tot râdeau ei pe sub mustaţă. Îi considerau cam ţicniţi şi habar nu aveau cărui fapt se datora întorsătura aceasta a lucrurilor. De unde să ştie ei obiceiul rumânilor, acela că cine primeşte călușarii cum se cuvine va avea parte de mult noroc? Şi uite aşa s-a încins între ei o veselie, că singura pradă ce s-a făcut în noaptea aceea a fost la butoaiele cu zaibăr. Că tot nu avea cine să-i vază pe turci trăgând la măsea. Şi nu mă întreba ce s-a întâmplat dimineaţa când s-au trezit din beţie. Căci nu ştiu a-ţi spune. Ceea ce vorbeşte lumea este că în loc să coboare spre Dunăre, turcii au apucat-o în sus pe valea Oltului ca să-şi piardă

urma. Iar pentru că le-au plăcut obiceiurile oamenilor, s-au pripăşit prin partea locului.

- Dacă-i p'aşa, misiunea Măriei Tale ar fi să-i descoperi şi să faci din ei cei mai buni agenţi de legătură. Este lucrul la care te pricepi atât de bine.

După istorisirea de mai înainte care îl făcu până şi pe sobrul Manfred să râdă, reveniră la discuţii care îi priveau în mod direct. Întrucât întâlnirile lor erau rare, vodă căuta să afle direct de la sursă cum mai mergeau lucrurile prin Transilvania. Acelaşi interes îl arăta şi Manfred pentru ţinuturile de la miazăzi, aflate sub puterea turcului. Ba încă şi mai mult, căci spre deosebire de grec, el chiar simţea că aparţine acestui neam. Măcar că înaintaşii lui fuseseră strămutaţi pe aceste locuri cu mai bine de 400 de ani în urmă. Aici îşi clădise negoţul, îşi făcuse un nume, aici era casa şi viitorul familiei sale. La fel ca alţi saşi gospodari, contribuise şi el din plin la prosperitatea acestei cetăţi. Prosperitate la care jinduiau principi şi regi deopotrivă. Chiar şi domnitorul Valahiei nutrise astfel de gânduri, însă, din păcate pentru el, aici nimeni nu-i făcea plecăciuni. Acum ţinta lui rămăsese Moldova, iar dacă totul mergea bine şi reuşea, apoi poate că cine ştie?! Deocamdată, priorităţile erau altele. Mai întâi trebuia să scape de cei care fuseseră trimişi să-l mazilească. Apoi, când va fi înştiinţat de la Bucureşti că nu mai avea de ce să se teamă din partea turcului, se va întoarce de bună seamă. Atunci va fi vai şi amar de pielea celor care uneltiseră împotriva sa.

- Ei, dar uite că ne-am luat cu vorba şi s-a făcut târziu. Păcat că nu pot zăbovi mai mult, hangiule, căci mă zoresc treburile domniei. Însă la înapoiere din Moldova, căci într-acolo mă

îndrept, vom avea ocazia să stăm mai pe îndelete de vorbă. Atunci ţin să discut şi cu principii Transilvaniei, pentru uşurarea negoţului dintre ţările noastre. Voi aveţi trebuinţă de grâu şi de ceară, iar noi de ţesături şi de arme. Până atunci aş vrea să te mai rog şi eu un lucru. Doresc cai zdraveni la schimb, pentru drumul care mă aşteaptă în continuare. Şi mai voiesc ca până în zori să-mi pui în ordine trăsura. S-a cam hodorogit de atâta bolovăniş şi gândeştete că nu am străbătut nici măcar jumătate din cale.

- Despre cai nu-ţi fă griji, însă în ceea ce priveşte reparaţiile, cred că ar fi greu să se poată face într-un timp atât de scurt.

- Hangiule, rogu-te nu-mi strica buna dispoziţie din seara aceasta. Ştii doar că obişnuiesc să plătesc şi cât nu face. Numai nu mă trata ca pe un drumeţ oarecare!

- Nu te pierde cu firea, Măria Ta! Am spus că este greu, însă poate că tot s-ar putea aranja ceva. Ştii doar că la ora asta în cetate a încetat orice lucru şi de aceea ţi-am spus că va fi dificil. Dar tocmai ce am angajat un tânăr pentru a veni în întâmpinarea unor astfel de situaţii. Este un băiat grozav, extrem de priceput şi întreprinzător. Cred că ar fi capabil să pună pe picioare chiar şi o fabrică, dacă ar fi instruit la Viena. Şi gândeşte-te că nu a fost decât un biet cioban. Am început să ţin la el ca la propriul meu fiu. El a venit cu propunerea, iar eu i-am acordat tot sprijinul. Dacă a reuşit să se pună la punct cu ceea ce şi-a propus, problema ta este ca şi rezolvată. De altfel este vorba de un valah de-al dumitale, care s-a refugiat aici din pricina unui boier hain.

- Aşa carevasăzică, domnule, din Valahia. Dar ştii că

m-ai făcut curios? Trimite, rogu-te, după el. Aş vrea şi eu să văd cât este de vrednic, pentru încrederea ce i-ai acordat-o.

După ce îi mai turnă un păhărel voievodului, hangiul trimise îndată după domnişor. Aşa obişnuia el să-l numească în prezenţa altor persoane pe Dide.

Acum îl aşteptau să apară dintr-un moment în altul. Însă în loc de acesta, spre mirarea amândurora, în încăpere pătrunse altcineva. Era omul de încredere al lui vodă. Fără prea multă ceremonie, acesta se aplecă şi îi şopti ceva la ureche domnitorului. Ipsilanti ascultă plin de încordare, iar pe măsură ce asimila însemnătatea celor aflate, faţa i se crispă de mânie. Tocmai aflase o veste dintre cele mai neplăcute. Ca şi când nu avea şi aşa destule pe cap, acum trebuia să i se mai întâmple şi necazul acesta! Dar pentru că avea încredere în hangiu, decise îndată să-i spună şi lui nenorocirea care tocmai îl lovise. Dacă putea cineva să-l sprijine în momentele acelea, apoi numai hangiul putea fi acela.

- Văd bine că un necaz nu vine niciodată singur. Mă plângeam mai înainte de un neajuns, iar dintr-odată au apărut mai multe. Dacă m-aş fi făcut şi eu cârciumar, poate că acum nu aş mai fi avut atâtea belele pe cap. Află că doi dintre oştenii mei, împreună cu vizitiul, tocmai ce şi-au luat tălpăşiţa. Au dispărut în noapte, înțelegi? Și tocmai ce începusem a-i lăuda în fața dumitale! Acum spune şi dumneata, ce se cuvine să facă domnul Valahiei acestor slujitori netrebnici, dacă va pune mâna pe ei?

- Ai zis bine, dragă Constantine. Dacă vei pune mâna pe ei! Lucru care nu cred că se va petrece prea curând. Vezi dumneata însă, eu cred că gestul lor de a te părăsi se datorează mai

degrabă fricii, decât nesupunerii. Acuzaţia de complicitate şi dezertare îi poate costa viaţa. În momentul de față argumentele dumitale nu prea mai stau în picioare. Știi bine că judecata aparţine întotdeauna celor rămaşi la cârmă. Deocamdată tu nu reprezinţi pentru ei decât un simplu fugar. Îmi pare rău că trebuie să-ţi amintesc lucrul acesta. Însă nu trebuie să te întristezi prea tare. La cât te cunosc eu, nu te va prinde Crăciunul pe drumuri, la fel cum nici drumurile tale nu se vor opri la Iaşi, aşa precum spui. În privinţa fugarilor, ce să le faci? Au ţinut mai mult la pielea lor decât la ducaţii pe care dumneata urma să-i plăteşti drept recompensă. Dar în tot răul există întotdeauna şi un bine. Dacă nu ar fi fost această întâmplare, nu ai fi putut şti care sunt oamenii pe care te poţi bizui la nevoie. Aşa că preţuieşte-i, Constantine! Prețuiește-i ca pe aurul curat rămas în urma cernerii. Uneori o mână de oameni face mai mult decât o armată întreagă.

- Înţelept ai grăit, hangiule, dar acum mi s-au cam adunat belelele pe cap şi simt că îmi pierd cumpătul. Mai bine merg să mă întind câteva ceasuri, căci noaptea este scurtă. Poate reuşesc să-mi pun gândurile în rânduială. Îngrijeşte-te dumneata, rogu-te, şi vezi dacă valahul acela mai poate face ceva până la ziuă.

Dar nu termină vodă bine de rostit aceste cuvinte, că uşa încăperii se dădu în lături, iar în pragul ei apăru însuşi Dide.

- Aţi trimis cumva după mine, domnule, sau pot să merg la culcare?

- Dacă am trimis după tine, zici? Te caut de două ceasuri

şi nimeni nu ştie nimic despre tine. Aş fi avut o treabă cât se poate de grabnică de făcut.

- Îmi pare rău, domnule, dar am fost să fac o mică plimbare înainte de culcare.

- Plimbare tocmai când era mai mare nevoie de tine?

- Înseamnă că nu se mai poate face nimic, hangiule, interveni vodă dezgustat de-a binelea. Va trebui să-mi amân plecarea, până se va găsi cineva să-mi repare rădvanul.

- Pentru aceasta vă necăjeaţi atâta, domnule? Păi trăsura dumneavoastră este gata cam de multișor. Ar fi fost gata şi mai înainte, însă m-am căznit cu o bucşă care nu era pe măsură şi a trebuit să o înroşesc în foc pentru a o lărgi. La urmă am îndesat păcură la capetele osiilor să ţină la drum, aşa că acum totul este în ordine.

- Atunci măcar dacă veneai să ne zici mai devreme, pentru a nu ne mai ţine pe jar. Când vizitiul ţi-a arătat care-i baiul, nu ţi-a spus şi lucrul acesta?

- Nu mi-a zis nimeni nimic, domnule. Nici nu știu cum arată la față. A fost suficient să o văd cum înaintează clătinându-se, întrebat-am pe oşteni când se pleacă, iar eu mi-am făcut treaba. Trebuia să procedez altfel?

- Dacă ai fi procedat altfel, domnişorule, acum chestiunea ar fi fost încurcată tare. Oaspeții noştri sunt nevoiți să părăsească hanul înainte de ivirea zorilor. Aşa însă ţi-ai făcut treaba cum nu se putea mai bine. Şi nici nu ştiu măcar dacă ştii pentru cine ai lucrat.

- Îţi mulţumesc încă o dată şi poţi merge liniştit la culcare. Ai avut şi aşa o zi încărcată.

- Nu înainte de a te cunoaşte şi eu, interveni Ipsilanti, care între timp se mai luminase la faţă. Îmi pari a fi un băiat de toată isprava. Înseamnă că nu degeaba îşi pune hangiul nădejdea în tine. De bună seamă că tu trebuie să fii tânărul sosit de peste munţi. De unde te tragi băiete?

- De prin părţile Dâmboviţei de sus, domnule.

- Şi drept pentru care pricină a trebuit să-ţi părăseşti tu familia?

- Pentru vina de a scăpa din mâinile boierului Costache pe un om drept pe care fiul acestuia voia cu tot dinadinsul să-l spânzure.

- Nu îmi aduc aminte să fi auzit de numele acesta, însă pentru treaba pe care ai făcut-o, la întoarcere îți făgăduiesc că voi cerceta pricina aceasta. Până atunci poftim banii aceştia şi blazonul cu însemnele mele. La nevoie el poate da mărturie că ai adus un serviciu voievodului.

Apoi domnitorul se întoarse din nou cu faţa către hangiu, întrebându-l:

- Şi spui că băiatul acesta a fost chiar primul dintre cei alături de care a urmat şcoala militară?

- Primul cu felicitări, Măria Ta. Şi închipuie-ţi că a refuzat oferta baronului Pişta de a lucra în serviciul său la Cluj. A motivat că nu doreşte să se depărteze şi mai mult de ai săi, la care într-o bună zi ar dori să se întoarcă.

Auzind acestea, vodă începu să-l măsoare cu şi mai mult interes pe tânăr, căutând să pătrundă dincolo de înfăţişarea agreabilă a valahului.

- Înseamnă că nici în serviciul meu nu ai dori să intri, dacă ți-aș propune lucrul acesta ?

- Tocmai am început să-mi fac un rost aici, Măria Ta, şi cred că nici domnului Manfred nu i-ar pica prea bine să-l părăsesc.

- Nici dacă aş rezolva pricina cu boiernaşul acela al vostru şi aş avea grijă de ai tăi?

La auzul acestor cuvinte şi conştientizând deodată în faţa cui se găsea, pentru o clipă faţa i se lumină de speranţă. De răspuns, însă, nu fu în stare. Din pricina emoției care îl încerca, nu putea scoate nici cel mai mic sunet. Stătea şi privea încurcat când la voievod, când la faţa hangiului faţă de care se simţea atât de îndatorat.

- Să-ţi spun drept, Constantine, nici eu nu m-aş lipsi de el. Băiatul acesta este, cum să-ţi spun, de acum l-ai văzut şi dumneata, este mâna mea dreaptă şi într-o zi cine ştie. Plecarea lui ar fi o grea pierdere. Dar dacă de dragul familiei sale vrea să intre pentru o vreme în slujba domniei, eu nu m-aş putea împotrivi. Oi scoate-o eu la capăt cu asociații lui, chiar dacă ei nu locuiesc aici. Dar şi pe ei îi va întrista această veste, deoarece îl îndrăgesc la fel de mult ca și mine. În ceea ce mă priveşte, încă nu am uitat că am o datorie faţă de dumneata, iar în cazul în care băiatul se hotărăşte să-ţi urmeze, mă consolez cel puţin cu faptul de a-ţi fi dat o mână de ajutor la nevoie. Căci ori ce ai spune, lefegii și aventurieri se găsesc pe toate drumurile, dar nu poţi şti mai dinainte pe cine tocmeşti şi în mâinile cui îţi încredinţezi soarta.

Dide rămăsese locului şi asculta cu vădit interes discuţia lor. Îşi dădea seama că se cunoşteau de multă vreme şi aveau o relaţie apropiată, măcar că îi despărţea atâta cale. Judecând că hangiul nu ar fi supărat pe el dacă ar hotărî să plece, se întoarse către vodă care aştepta răbdător răspunsul lui şi îndrăzni să-l întrebe.

- Şi până unde ar trebui să te însoţesc Măria Ta? Este departe?

- Este departe, dar locul nu ţi-l pot spune decât după ce ne vom aşterne la drum.

- Înţeleg, spuse băiatul, dar la întoarcere pot să revin aici, dacă aşa voi crede de cuviinţă?

- De bună seamă, răspunse vodă. Uite că îl ai şi pe domnul Manfred drept martor. Acum ai mai avea şi altceva să întrebi?

- Ar mai fi ceva, Măria Ta. Plecarea ar trebui amânată cu cel puţin un ceas, deoarece dimineaţa, de cum se deschid porţile oraşului, trebuie să dau o fugă până la badea Ion. Ar fi câteva lucruri de aranjat şi oricum trebuie să îmi iau rămas bun de la familia sa. Nici nu ştiţi cât de multe îi datorez. Şi-a riscat până şi viaţa pentru mine.

- Foarte bine atunci, te va însoţi Zamfiriade, cel care acum se află de cealaltă parte a uşii. Dar aveţi grijă să nu întârziaţi. Gratitudinea ta îmi place şi este un semn de bun augur. Iar acum, haideţi să ne retragem la odihnă, căci nu ne-a mai rămas mult până dimineaţa.

Capitolul 28

La drum

A doua zi pe când soarele nu se ridicase mai mult de o suliţă peste culmile aflate la dreapta drumului, trăsura domnească străbătea huruind uliţa Căldărarilor. Văzând-o înaintând amenințător, trecătorii se dădeau speriaţi la o parte din calea ei. Mulți ar fi vrut să arunce câteva vorbe peste umăr vizitiului grăbit, însă prezenţa călăreţilor îi făcea să se abţină. Drumul ducea direct către poarta dinspre miază-noapte a Braşovului, iar la ora aceea cu greu îţi puteai face loc prin mulţime. Drumeții treceau din ambele sensuri. Oameni cu boccele, cărucioare, calabalâcuri ori aflaţi în şarete uşoare. Fiecare avea de vândut ori de cumpărat câte ceva. Dacă ar fi plecat la revărsatul zorilor, atunci ar fi fost scutiţi de acest frecuş neplăcut, care le încetinea înaintarea. Ajunşi în sfârşit în afara zidurilor cetăţii, drumul era mai degajat şi puteau merge de acum la trap.

Transformat peste noapte în vizitiu domnesc, Dide stătea cocoţat în faţă pe capră şi conducea cu lejeritate cei patru bidivii. Aceştia fuseseră aleşi anume pentru ca la nevoie să poată fi folosiţi şi călare. Drumul până la Iaşi, cea de-a doua etapă a călătoriei lui vodă, era lung şi nu lipsit de primejdii. Mai întâi trebuia să traverseze ţinutul secuiesc, iar asta le va lua o zi întreagă. În faţă, la oarecare distanţă, călărea Zamfiriade, noul spătar al domnitorului. Bucurându-se de ascultare în rândul oştenilor,

acesta nu-l părăsise, deoarece credea în steaua norocoasă a grecului. Oricum, fără stăpânul său, nu mai avea nicio şansă să se menţină la conducerea cavaleriei. Simțea cam de multă vreme că unii dintre boieri îi cam purtau sâmbetele. În spatele trăsurii, la câţiva paşi, călăreau doi dintre locotenenţii săi, care îi erau credincioşi atât lui cât şi domnitorului ţării munteneşti. Cam atât rămăsese din cortegiul care îl însoţise pe vodă până în apropierea Braşovului. Pe majoritatea dintre ei îi slobozise vodă, dar ceea ce-l mâhnea foarte tare era că trei dintre cei aleşi să-l însoţească dezertaseră noaptea trecută. În afară de aceasta s-ar mai fi putut adăuga un alt motiv de îngrijorare, de care însă vodă nu avea cunoștință. Agerul Zamfiriade remarcase în două rânduri un călăreț singuratic, ce îi urma cu precauție de la distanță. Băgând de seamă încă de la primul popas că acesta rămânea tot în urma lor, înțelese că nu era tocmai un lucru curat. Pentru faptul acesta, atunci când drumul descria ocoluri largi, era de datoria lui să-l țină la rându-i sub observație. Fiind însă vorba de unul singur, considera că nu existau suficiente motive de îngrijorare și deocamdată decise că nu era momentul să-l tulbure și mai tare pe domnitor.

În timpul acesta vodă stătea întins pe canapeaua încăpătoare a trăsurii domneşti, ale cărei arcuri reuşeau să amortizeze zdruncinăturile drumului. În timp ce îşi mângâia barba deasă, presărată ici-colo cu fire argintii, se gândea la evenimentele care avuseseră loc în ultimele zile, cât şi la ceea ce urma să se petreacă în continuare. Avea destule lucruri cu care să-şi frământe mintea. Prea se întâmplaseră multe dintr-odată. Clipele de singurătate şi legănatul trăsurii îl ajutau să-şi pună ordine în gânduri.

În vara acelui an 1806, a fost nevoit să părăsească tronul Munteniei, însă nădăjduia că va fi doar o despărţire temporară. Până una alta, lucrurile trebuiau clădite din nou cu multă migală. Ipsilanti spera că odată ajuns în capitala Moldovei, unde domnise mai înainte doi ani, până în 1801, să capete sprijin rusesc pentru a reocupa tronul. Dacă nu al Țării Româneşti, deocamdată pe cel al Moldovei. Ca mare strateg ce era, întotdeauna ştiuse cum să tragă foloase din conflictul existent între Imperiul Otoman de la miază-zi şi Imperiul Rus aflat la miază-noapte. Selim şi Alexandru erau regii, însă pe tabla de şah se găseau multe piese care le puteau influenţa destinele. Va trebui însă să joace tare, altfel va fi pierdut. Bani apucase să ia destui cu el, ceea ce va putea facilita planul la care se gândise încă din momentul în care a fost nevoit să-şi părăsească tronul.

La Iaşi trebuia să se reîntâlnească cu întreaga lui familie. Soţia sa, Elisabet, şi copiii, Dumitru, Alexandru, Nicolae şi Georgios. Ei plecaseră ceva mai înainte prin Buzău şi Focşani. Erau instruiţi ca pe durată a călătoriei să nu îşi dezvăluie adevărata identitate. În circumstanțele actuale, aceasta le-ar fi pricinuit mai mult rău, decât bine. Dacă s-ar întâmpla să fie descoperiţi şi să cadă în mâinile turcilor ca ostateci, situaţia lui vodă devenea dintr-odată mult mai încurcată.

După ce trecură prin Târgu Secuiesc, începu să se gândească şi la locul pe care va trebui să îl aleagă pentru popas. Dar pentru că soarele nu coborâse încă în spatele lor, trecură mai departe. Când ajunseră în cele din urmă la Breţcu, aproape se înserase. Erau cu toţii epuizaţi, iar animalele abia se mai puteau ţine pe picioare. Încă de la intrare, călăreţii fură nevoiţi să desca-

lece, pentru a le uşura mersul. Şi nu doar pentru grija animalelor, ci mai cu seamă că nimeni nu ar mai fi primit la schimb cai storşi de putere.

Breţcu era un târg prosper, locuit în cea mai mare parte de secui. Era ultima aşezare din Transilvania, înainte de trecerea în Moldova. Ar mai fi fost vreo două sute de metri de urcuş până la pasul Oituz, însă în ziua aceea nu se putea trece mai departe.

Conform obiceiului, Zamfiriade o luase mai înainte, pentru a căuta găzduire. Ceea ce şi găsi fără dificultate, căci locurile de popas se găseau la drumul mare. Felinarul care era atârnat deasupra intrării era pus acolo tocmai pentru drumeţii pe care i-ar fi apucat noaptea pe drum. Şi nu s-ar fi întâmplat asta cu ei, dacă ar fi plecat din Braşov în zori, aşa cum plănuise vodă. Acum, pentru că se făcuse deja târziu, trebuiau să se mulţumească cu ceea ce găsiseră. Nimeni nu mai avea chef de stat la discuţii, iar lucrul pe care fiecare şi-l dorea acum cel mai mult era să meargă cât mai curând la culcare. Traseul de-a doua zi va fi mai lejer, iar după o noapte bună de somn, vor coborî cu uşurinţă în ţara Moldovei.

Ca ultimul intrat în suita domnească şi cel mai tânăr fiind, lui Dide îi rămăseseră încă treburi de făcut: îngrijirea şi schimbul cailor precum şi supravegherea trăsurii pe timp de noapte. Încuiate în lada pentru bagaje dinăuntru mai erau lucruri de trebuinţă. Dar, din păcate, în curte nu mai rămăsese loc suficient pentru impunătoarea trăsură. Pentru aceasta, Dide era rânduit să o păzească. Asta nu părea însă să-l deranjeze prea tare. Va putea dormi foarte bine şi înăuntrul ei. Măcar de-atâta lucru să aibă parte şi el, după o zi întreagă petrecută legănându-se pe

capra de sus. Dar pentru privilegiul de a dormi înăuntru, trebuia să-i fie recunoscător spătarului.

- Tu rămâi aici, îi spuse Zamfiriade, numai să fii atent la orice mişcare. Pe aici umblă destui tâlhari puşi pe căpătuială. La cel mai mic pericol strigi, căci noi dormim în odaia aceea de sus. Sper că m-am făcut bine înţeles, altfel va fi bai mare. Apoi se îndepărtă spre casă, lăsându-l singur în întunericul nopţii.

Aerul muntelui era neobişnuit de răcoros pentru o noapte de august, iar curând oboseala de peste zi începu să-l răpună. În depărtare se auzeau râsete şi cântece de petrecere în ungureşte, cu care începuse să se familiarizeze încă din Braşov. Pe altele, însă, le auzea pentru prima oară. Ar mai fi stat el să asculte, dar curând simţi cum i se înmoaie picioarele de-a binelea. Atunci, nemaiputând rezista, se urcă în trăsură. Trase uşa după el şi se întinse cât era de lung pe canapeaua lui vodă. Iar pentru că îl răzbise frigul, se înveli cu o cergă de lână ce o găsise împăturită dedesubt. Nici nu şi-ar fi putut dori ceva mai mult, după aşa o zi istovitoare. Şi peste câteva clipe căzu într-un somn adânc, fără vise. Dar pentru că în subconştient era marcat de răspunderea pe care o avea, un simţ lăuntric tot mai făcea de veghe.

Pe la un ceas din noapte i se păru că aude ceva. De afară răzbăteau la răstimpuri ca nişte gemete înăbuşite. Dar pentru că ele se amestecau cu sunetul muzicii, în primul moment nu le dădu importanţă. Când însă acestea se repetară, Dide se ridică într-un cot pentru a asculta mai cu luare-aminte. În apropiere putea fi cineva rănit sau poate chiar pe moarte. Trebuia să iasă numaidecât să vadă ce era. Când însă se dezmetici mai bine şi înţelese despre ce era vorba, rămase de parcă ar fi fost lovit de

trăsnet. Constată cu surprindere că suspinele nu proveneau de la o suferinţă fizică aşa cum presupusese la început, ci de la dezlănţuirea poftelor trupeşti ale unor iubăreţi. Ceea ce se petrecea acum în spatele trăsurii domneşti întrecea orice închipuire. O tânără fusese proptită de peretele din spatele canapelei lui vodă şi părea că începe să-l mişte şi pe Dide odată cu trăsura. Încă puţine clipe şi va fi posedată chiar la căpătâiul său. Gemetele care deveniseră acum sacadate, nu mai puteau lăsa nici un dubiu. Dar pentru că acolo ceva nu mergea bine, se auziră şi câteva frânturi de glasuri.

- Stai cuminte odată. Nu trebuie să faci asta, că păţesc ruşine mare. Ai răbdare până la nuntă, dragule. Aşa am vorbit mai înainte. Ai spus că vrei doar să mă ţii în braţe, iar tu acum atingi la mine peste tot!

- Stai, Marta, nu te feri. Doar să te simt mai bine. Un picuț și gata. Apoi ne întoarcem la bal. Doar ştii cât de mult te iubesc.

- Și dacă mă iubești, de ce vrei să mă necinstești? Stai pe loc, nu-mi face asta, opreşte-te, mi-ai promis, nu vreau, ajutor!

Apoi când fata mai strigă încă o dată după ajutor, primi două palme peste faţă şi gura îi fu îndată astupată cu mâna, pentru a nu mai ţipa.

Atunci Dide nu mai stătu pe gânduri şi sări afară în apărarea tinerei. Apucând ferm mânerul sabiei dăruite de vodă, dădu un mic ocol pentru a nu avea surprize şi se opri la câţiva paşi distanţă în spatele vehiculului. Acolo era scena, acolo erau actorii, acolo se ţinea reprezentaţia. Numai că prin apariţia sa intempestivă, a stricat totul.

După un moment de surpriză în care s-au uitat unii la alţii cu gura căscată, totul s-a derulat cu repeziciune. Văzând sabia ridicată, secuiului, care era pe punctul să o siluiască pe Marta, i se înmuiaseră toate cele. Nu însă şi instinctul pe care ţi-l pricinuieşte teama. Fără să-şi mai tragă bine pantalonii în sus, o şi rupse la fugă. Acum în faţa sa rămase doar fata, care era pe jumătate despuiată. Părea atât de speriată şi de fragilă, încât în primele clipe uitase să-şi acopere picioarele. La lumina clară a lunii, i se vedeau atât chipul feciorelnic, cât şi liniile împlinite ale trupului. Dide, care încă dinăuntru bănuia cam la ce să se aştepte, începu să o privească acum cu interes crescând. Ei, dar chiar îl avea pe vino-ncoace unguroaica asta mică, care nici măcar nu se grăbea să-şi îndrepte rochia.

- Îţi mulţumesc, voinicule, că m-ai scăpat de la o aşa năpastă. Nici nu ştiu cum aş putea să-mi arăt recunoştinţa, pentru că ai venit să mă salvezi. Ioi! Mi-a fost atât de teamă, că inima îmi bate tare repede.

- Acum vezi bine că nu are de ce să-ţi mai fie teamă, drăguţul tău a fugit.

- Nu vreau să mai fie drăguţul meu unul care a vrut să mă necinstească. După care a mai şi fugit ca un laş, lăsându-mă în voia sorţii. Ioi, ce teamă mi-o fost.

- Acum gata, s-a terminat, spuse Dide, neputându-şi lua privirea de la ea. Iar fata, care îi urmărea expresia feţei, zâmbea recunoscătoare, în timp ce îşi netezea grijulie rochia.

- Dar cum să plec singură? Dacă mă aşteaptă pe undeva, fără ca cineva să-mi mai poată sări în ajutor? Nici nu mai vreau să dau ochii cu el.

- Atunci ce vrei să faci? Ai vrea să intri un timp în trăsură, până când vei putea pleca în siguranţă? Iată că şi petrecerea aceea s-a cam terminat de acum.

- Vai, nu se cade să fac aşa ceva, dar dacă vrei într-adevăr să mă ajuţi până la capăt, te-aş ruga să mă însoţeşti măcar o bucată de drum. Cu tine cred că m-aş simţi în siguranţă. Pari a fi un băiat tare de treabă.

- Te-aş însoţi cu plăcere, însă eu nu sunt aici chiar de capul meu.

- Atunci în zadar m-ai scăpat din primejdie, dacă acum mă laşi în voia sorții. Îmi este tare frică, binefăcătorul meu.

- Bine, atunci nu mai plânge, căci am să te însoţesc până acasă. Apoi am să mă întorc repede, doar n-o fi foc.

Auzind această făgăduinţă, fata sări în sus de bucurie şi îl îmbrăţişă cu tandrețe. Dide rămase surprins de gestul neașteptat, dar când îi simţi formele îmbietoare lipindu-se de el, îşi petrecu şi el mâinile în jurul mijlocului fetei. Apoi o apropie şi mai tare. Dacă se va simți ofensată, e treaba ei. Doar nu sunt eu acela care a început.

Desprinzându-se repede din îmbrăţişare, Marta îl apucă de mână şi porni îndată la drum.

După puţină cale în care amândoi păstrară tăcerea, Marta se strecură sub sumanul lui Dide, spunând că i s-a făcut frig. Băiatul o acoperi protector, apoi continuară restul drumului mai mult lipiți unul de altul. Acum vorbele nu-și mai aveau rostul. Limbajul gesturilor și al sentimentelor care îi încercau exprima mai mult decât toate cuvintele. Fără îndoială că acolo începea să se înfiripe o dragoste la prima vedere. Amândoi se simţeau

bine unul lângă celălalt. Se întâmplase prea dintr-odată, însă era cu atât mai frumos. Păcat însă că împrejurările în care s-au cunoscut nu le lăsau mai mult timp să stea împreună. Dide nu ştia cum se va termina povestea aceea, însă nu uitase de îndatoririle sale. De aceea îşi propuse să se întoarcă cât mai repede acolo unde îi fusese rânduit. Dar dacă până atunci însă va petrece şi el puţin cu fătuca aceea chipeşă, doar nu se va supăra nimeni dintr-atâta. Ba încă nici nu vor şti, căci nu va întârzia mult. Noaptea aceea părea una misterioasă şi plină de făgăduinţe. Fata dădea semne că vrea să-şi arate recunoştinţa, iar el era curios să afle în ce fel şi unde anume. Văzuse bine că în trăsură nu voise să se urce, dar poate că va fi mai bine aşa. Voia mai întâi să-l citească, ori cine ştie. Aveau şi fetele astea capriciile lor. Mai auzise şi el câte ceva. Dacă de acum gesturile ei erau cât se poate de promiţătoare, atunci cum va fi când vor ajunge acasă? Va fi oare la fel ca prima oară? Ba parcă fetişoara asta este şi mai încântătoare. Dar dacă este fecioară, căci pare atât de mică! Uite că la asta nu se gândise până acum. Şi deodată îşi aminti cearta ei cu celălalt, atunci când fusese trezit din somn. În cazul acesta era mai bine să nu se încurce. Nu se cădea să-i strice fetei viitorul. Mai bine ar fi să-i spună clar ce are de gând, căci acum era în slujba domniei şi nu avea timp de pierdut.

- Hei, dar unde îţi umblă mintea, frumosul meu? Acum nici de frig nu vrei să mă mai aperi? Ori ai vreo drăguţă pe undeva şi nu ştii cum să-ţi împarţi inima? Uite că am şi ajuns. Acum tu fă bine şi aşteaptă-mă aici după gard până mă întorc, mai spuse ea, împungându-l cu degetul în piept. Doar intru să văd dacă mama doarme la ora asta şi mă întorc îndată. Apoi des-

chise poarta şi dispăru înăuntru pierzându-se după un pâlc de tufe.

Casele erau rare în marginea aceea a târgului şi totul părea încremenit în nemişcare. Nu se auzea decât cântecul monoton al greierilor, iar la răstimpuri câte un lătrat singuratic în depărtare.

Ce căuta el la miezul nopţii pe coclaurile acelea? Oare era bine ceea ce făcea?

Dar nu apucă bine să-şi ducă gândurile până la capăt, că se şi trezi cu fata lângă el. Nu ieşise pe poartă aşa cum se aştepta, ci venise din altă direcţie. Îi atinse buzele cu degetul şi fără alte vorbe îl îndemnă s-o urmeze. După un mic ocol, săriră pârleazul unei grădini şi pătrunseră într-un lan de porumb. În curând tulpinele ajunse la maturitate erau atât de mari, încât îi acoperiră cu totul. Văzând că Dide şovăie, Marta îi mai dădu o sărutare, după care continuă să-l conducă mai departe. Ajunseră curând la un gard făcut din nuiele, pe care îl trecură printr-o deschizătură îngustă. Apoi se trezi direct în spatele casei în care intrase Marta mai înainte. Era o construcţie veche cu acoperişul ridicat. Pe alocuri lipseau bucăți din șindrilă, iar streşinile erau lăsate lungi împotriva ploii. De peretele fără ferestre care dădea în grădină stătea rezemată o scară butucănoasă din lemn. Iar capătul de sus al acesteia se pierdea în podul înalt. Chiar într-acolo îl trăgea şi fata să o urmeze. Ajunşi lângă ea, Marta se desprinse de el şi urcă prima. Dar când văzu că scara era trainică, nemaiavând răbdare o urmă şi el îndeaproape. Când după câteva trepte îşi ridică privirea în sus şi văzu profilându-se picioarele dezgolite ale Martei, rămase fără suflare. Când se îndo-

iau la urcare, îşi arătau întreaga splendoare. Şi încă până sus, unde dispăreau sub umbra făcută de rochia fetei. Iar restul, restul deocamdată nu putea decât să şi-l închipuie. Imaginea aceasta nu se arătă decât pentru o clipă, căci ajunsă sus, Marta dispăru îndată în întunericul de nepătruns de sub acoperiş. După ce păşi pe ultimele trepte, ajunse şi el deasupra în gura podului. Mai departe din locul acela, nu mai vedea nimic. Dar pentru că simţea podina fermă sub picioarele sale, nu avea de ce să se teamă. În plus, fânul proaspăt cosit, ce umplea întreg spaţiul, îi dădu îndată un chef nebun să se tăvălească. Şi nu era pentru puţin lucru. Faptul că îl chemase acolo dovedea că fata avea gusturi bune, iar pentru că îl alesese pe el în locul celuilalt nu putea decât să-i umple inima de mândrie. Abia aştepta să ajungă la ea şi să o cuprindă în braţe.

- Uite-mă aici, chimiţă, îl chemă atunci Marta din fundul adăpostului, bătând uşor din palme pentru a-l orienta. Iar Dide, frustrat pentru îndelunga aşteptare, se şi repezi într-acolo. Nu voia să-i dea timp să-şi mute cuibul, în cazul în care fata ar fi dorit să prelungească jocul. Nu pentru că nu i-ar fi plăcut asta, ci pentru că lipsise şi aşa nepermis de mult de la îndatoririle sale.

Încă doi paşi şi va pune mâna pe ea. Dar nu făcu bine următorul pas, că picioarele îi călcară în gol. Rămas dintr-odată fără sprijin, simţea că se cufundă iute în jos. Jumătate din corp îi atârna deja dincolo, cu picioarele zvârcolinduse zadarnic în căutarea unui sprijin. Deasupra mai rămăseseră braţele care începură şi ele să bată frenetic aerul căutând ceva de care să se apuce. Dar în afară smocurilor de fân, nu găsiră nimic. Încă o clipă şi va aluneca cu totul dincolo. Un dincolo adânc şi primejdios pen-

tru cei care cădeau în această cursă. Singura lui şansă era să se agaţe repede de ceva, până nu va fi prea târziu. Aşa că mai răscoli încă o dată cu mâinile împrejurul său, într-o ultimă încercare de a se agăța de ceva. Și, în sfârşit, dădu cu degetele peste marginea unei scânduri. Se prinse îndată cu deznădejde, aducând repede şi cealaltă mână în sprijin. Apoi începu să se ridice încet prin puterea braţelor. Când, deodată simţi că scândura începe să pârâie sub greutatea lui. Un moment mai târziu trosni de-a binelea şi se aplecă, antrenând în cădere şi alte bucăţi care se sprijineau pe aceasta. De la primul sunet însă Dide înţelese pericolul şi, explorând febril, dădu imediat peste o grindă pe care îşi transferă întreaga-i greutate. Tocmai la timp, deoarece acum pe lângă el alunecau o mulţime de lemne. Când acestea se izbiră de fund, zgomotul pe care îl făcură îi dădu lui Dide de înţeles, că acolo nu era lucru curat. Când îndată după aceasta mai auzi şi glasul Martei chicotind, nu mai avu nici un dubiu privind adevăratele intenții ale fetei. Bine măcar că a avut prezenţa de spirit să nu o cheme în ajutor.

Acum ea era convinsă că el se prăbuşise şi zăcea dedesubt gata să-şi dea sufletul. O clipă mai târziu o și auzi deplasându-se ca o pisică pe grinzile podului, acoperite cu fân. Apoi cum cobora treptele scării în grădină. Cel puțin bine că plecase repede, înainte ca mâinile să-i amorţească şi să fie nevoit să-şi trădeze prezenţa chiar sub tălpile ei.

Îndată ce o auzi coborând scara, Dide reuși să se ridice cu un ultim efort deasupra grinzilor. Apoi, ridicându-se de sub stratul de fân, se deplasă cu băgare de seamă de-a lungul grinzii groase de lemn, până la gura podului. De acolo privi cu atenţie

împrejurimile şi, cum nu observă nimic care să-i atragă atenția, începu să coboare. Nu apucă să pună însă picioarele pe pământ, când un zgomot care venea din cealaltă parte a curții îl făcu să se oprească locului. Îndată după aceea, urmă o fluierătură scurtă, urmată de o alta mai lungă.

La scurtă vreme, din depărtare veni și răspunsul cam în același fel. Neîndoielnic că era vorba de o comunicare la distanță a Martei cu vreun complice. Nu putea ști ce însemnătate avea, însă bănuia că este ceva în legătură cu el. I-ar fi plăcut să pună mâna pe fată și să dezlege misterul acela pe loc, dar acum nu mai avea timp de urmărire.

Fără a mai pierde vremea, coborî şi celelalte trepte, iar odată ajuns cu picioarele pe pământ îşi verifică ţinuta. Era cam şifonat, presărat cu paie, însă constată cu bucurie că nu-şi pierduse sabia de la șold. În cazul în care se mai afla careva prin împrejurimi, nu avea de ce să se teamă. Adunase atâta frustrare din pricina felului în care fusese dus de nas, încât simțea că ar putea face față la o ceată întreagă de bandiți. Dar şi mai bine ar fi să nu se încurce. Și nici să se arate, în cazul în care va întâlni pe cineva. Trebuia să ajungă cât mai repede la postul său şi nu îşi mai permitea nici un răgaz. Mai întâi trebuia să iasă în drum, fără a face nici un fel de zgomot, așa că dădu încet ocol casei, pentru a vedea dacă se găsea careva de cealaltă parte. Precauția aceasta s-a dovedit însă a fi inutilă. Acolo nu se afla nimeni. Și nici de locuit nu locuia. O singură privire i-a fost de-ajuns să priceapă că locul acela era părăsit. Portița de la prispă, atârnată într-o singură balama şi câteva geamuri sparte la ferestre dădeau mărturie că acolo nu mai locuia nimeni de multă vreme. Întor-

cându-şi privirea, străbătu curtea plină de buruieni înalte şi, ieşind pe poartă, se trezi în drum. Era locul în care Marta îl pusese să o aştepte, cu mai puţin de jumătate de ceas în urmă. Ea unde dispăruse oare atât de repede?

Privi o clipă împrejur pentru a se orienta, după care o apucă grăbit în partea de unde venise. Acum nu mai conta pericolul prin care trecuse, important era să ajungă cât mai repede la postul său. Acela pe care îl părăsise fără a da de veste cuiva. Se orienta bine pe timp de noapte şi nu îşi făcea griji din pricina asta. La drept vorbind, acum nici nu îi venea greu. Turla bisericii are se înălţa deasupra celorlalte case reprezenta un reper cât se putea de vizibil. Mai merse încă o bucată de drum şi i se păru, în sfârşit, că vede casa în care înnoptase suita domnitorului. După toate cele întâmplate, bine măcar că se întorsese la postul său înainte ca ceilalţi să se trezească şi să-i observe lipsa.

Casa era cufundată în tăcere, felinarul rămăsese stins, totul părea ca mai înainte. Şi totuşi acolo ceva nu era în regulă. Iar deodată înţelese. Trăsura dispăruse. Dar cum se poate una ca asta, doar o lăsase în locul acela lângă gard! Să fi plecat vodă fără el, în timpul cât a lipsit? Era greu de crezut una ca asta. Dar ce altceva să se fi întâmplat oare? Toate lucrurile erau ciudate în noaptea aceea. Mai bine ar fi să cerceteze cu băgare de seamă împrejurimile, nu cumva să se înşele. Întunericul făcea de multe ori ca locurile să semene între ele. Începu să-şi rotească privirea în jur, iar când scrută şi lungul drumului, inima începu să-i salte de bucurie. Zărise în sfârşit trăsura. Se părea că greşise adresa, iar pentru asta trăsese o sperietură grozavă. Acum putea să răsufle uşurat. Se putea întoarce în sfârşit liniştit, la confortul trăsurii

domneşti. Apoi să se întindă fără grijă până în zori. Tot mai rămăseseră câteva ceasuri bune până atunci. Mai avea ca la o aruncătură de băţ şi gata.

Dar ceea ce nici prin cap nu-i trecea era că necazurile lui nu aveau să se sfârşească aici. La un moment dat se întâmplă ceva straniu. Cu toată înaintarea lui, i se părea că distanța până la trăsură tot nu se micșora. Oare nu mai vedea el bine, ori ce voia să mai însemne şi asta? Cu toată nerăbdarea pe care o avea, hotărî că era mai bine să se oprească o clipă, pentru a se dumiri ce se întâmplă. Privind mai cu luare-aminte, observă că de când mersese, împrejurimile se schimbaseră şi arătau altfel. Casele se răriseră, iar trăsura, trăsura părea că este acum şi mai departe. Atunci în inima sa începu să încolțească o bănuială. Şi cu cât începea să priceapă ce se întâmpla, cu atât inima începu să-i bată mai tare. Acum, că zgomotul paşilor săi încetase, putea să mai audă şi altceva. Da, nu mai exista nici un dubiu. Se auzea sunetul roţilor trăsurii care se depărta. Dar ceea ce părea şi mai straniu, era că nu se auzea şi tropotul cailor. Iar deodată înțelese totul. Fără îndoială că în lipsa lui, cineva desfăcuse lanţul şi furase trăsura. Înăuntru rămăseseră lucruri de valoare, pentru care putea răspunde cu capul. Asta nemaivorbind de celelalte neplăceri pricinuite lui vodă. Aşa ceva însă nu trebuia să se întâmple. Şi nu se va întâmpla atâta vreme cât purta o sabie în mână. Instructorul venețian îl învățase diferite tehnici, parade şi lovituri surprinzătoare. „Voi, românii, aveți elan şi multă forță, pe care însă le irosiți cu mişcări inutile”. Câte lucruri de felul acesta îşi însuşise el la şcoala militară! Acum venise şi vremea să arate de ce era în stare.

Îşi mai verifică o dată cingătoarea şi, nemaisimţind nici urmă de oboseală, o rupse la fugă în urma trăsurii. Drumul cobora uşor printre grădinile de la marginea satului, pe care aproape că nu le mai vedea. Începea să recupereze distanţa, iar trăsura din față se vedea acum tot mai bine. La un moment dat drumul coti brusc la stânga, așa că atelajul dispăru din vedere. Atunci Dide iuţi şi mai mult pasul. Abia când trecuse și el de cotitură, putu să vadă din nou trăsura. Era oprită la vreo douăzeci de paşi în faţa sa. Acolo se terminau și grădinile oamenilor, după care începea islazul. Dintr-acolo se apropia acum un bărbat, care ţinea de căpăstru doi cai gata înhămaţi. Cu siguranță că erau pregătiți mai dinainte pentru momentul acela. Când se apropie şi mai mult, Dide putu să-l vadă în sfârșit şi pe celălalt. Cel care furase trăsura și după care fusese nevoit să alerge până aici în partea de jos a satului. Acela era aplecat acum peste oiştea trăsurii, gata să ajute la prinderea şleaurilor. Fiecare știa din vreme ce avea de făcut, astfel că treaba mergea repede.

Carevasăzică, acela era misterul! Pentru a face cât mai puţin zgomot, individul acela adusese singur trăsura până acolo, ceea ce nu presupunea mare efort. Un altul îl aştepta cu caii gata pregătiţi, iar fata le era complice. Încă puţin şi nimeni nu ar mai fi putut pune mâna pe ei. Înainte ca soarele să răsară ar fi putut să dispară foarte uşor fie în Moldova, fie în Țara românească prin Pasul Buzăului.

Primul care îl văzu pe Dide apropiindu-se fu bărbatul care aducea caii de căpăstru.

- Păzea, că vine! îi strigă acesta celuilalt aflat la oişte.

Individul atenționat privi mirat în urmă, însă nu mai avu vreme să-şi scoată la timp hangerul. Ajuns în viteză, Dide îl şi trăzni cu pumnul în cap. Lovitura îl ameți şi nu avu timp să se dezmeticească, că mai primi încă una. De data aceasta mai bine ţintită şi dată cu sete. Aceasta făcu să i se înmoaie picioarele şi să cadă lat la pământ. Văzând ce se întâmplă, bărbosul care aducea caii îşi scoase repede securea de la brâu. Apoi se repezi cu ea gata ridicată, pregătindu-se să o prăvălească asupra lui Dide. Acesta învăţase însă multe în ultima vreme şi era agil ca o pisică. Nu-l pierduse din vedere nicio clipă pe bărbos, iar când acesta începu să se balanseze asupra lui cu securea ridicată deasupra capului, zvâcni iute în lături. Apoi, când aceasta tăie aerul în locul în care fusese mai înainte, folosi momentul prielnic şi, întorcându-se, îl lovi pe bărbos cu latul palmei la nivelul gâtului. Efectul fu instantaneu şi năucitor. Bărbosul nu căzuse, dar scăpase arma din mână şi privea buimac spre Dide. Era incapabil să mai reacţioneze. Dide ştia că efectul nu va dura prea mult şi, nedându-i timp să-şi vină în fire, îşi scoase sabia şi o propti cu vârful sub bărbia banditului.

- Cum ați îndrăznit să vă atingeți de bunurile Măriei Sale, nemernicilor? Pentru ticăloşia voastră am să vă omor pe amândoi. Ca pe nişte porci am să vă spintec, tâlharilor! Desigur că aţi merita ştreangul, însă de ce să vă mai rabde pământul până ajungeți la spânzurătoare? Mai bine să împlinim dreptatea chiar acum, spuse Dide, apăsând şi mai tare sabia dedesubtul bărbiei celuilalt.

- Nu omorî la mine, om bun, că îţi dau tot ce am. De ce să-ți faci păcate cu mine, cuconașule?

- Vrei să spui că dai ce ai furat de la alţii, ticălosule? Acela nu este avutul tău!

- Mă aşteaptă copiii acasă, boierule. Haide, ia caii şi lasă-mă să trăiesc, pupa-ţi-aş tălpile, că frumos mai eşti! Uite, ca să fii mulţumit, îţi dau şi fata. Ai văzut cât de frumoasă este! Unde mai pui că are şi zestre. Dacă dai la ea o bătaie bună, nu va mai ieşi din cuvântul tău. Hai, om bun. Trimit după ea, ce zici? Dacă omori la noi, ce câştigi?

În tot acest timp, primul bandit, care fusese culcat la pământ, îşi revenise. Când văzu sabia amenințătoare şi înţelese pericolul care îi păştea pe amândoi, găsi momentul potrivit şi începu a se depărta târându-se cu mişcări încete. O singură mişcare bruscă, un singur gest necugetat şi tăişul sabiei se va abate asupra lui. Acesta nu mai era lucru de glumă. Văzuse doar de ce era în stare voinicul acela, apărut aşa, ca din senin.

Pe când tânărul îi şuiera amenințări ortacului său, se ridică brusc în picioare şi o rupse la fugă către cai. Dide îl văzu încă de la început, însă, după o clipă de şovăire, renunță să mai pună mâna pe el. Înţelese că de acum încolo tot nu îi va mai putea supraveghea pe amândoi. Şi chiar dacă ar fi plecat după el, acum tot nu l-ar mai fi putut prinde. Banditul apucă unul din cai, se aruncă în spinarea lui şi pe aici ţi-e drumul. O luă la galop mâncând pământul, pe drumul care ieşea în afara satului.

- Apoi, nu-i nici o pagubă, îşi zise Dide. În felul acesta îmi va fi şi mai simplu. Şi dintr-odată înţelese cum trebuia să procedeze în continuare. Porunci bărbosului să se descalţe, după care îi zvârli încălţămintele peste gardul de mărăcini. Apoi îi tăie dintr-o smucitură legătura pantalonilor, încât la fiecare pas să şi-

i ţină cu mâna. Împingându-l de la spate sub ameninţarea tăişului, îl conduse până la cal şi îi spuse.

- Acum, dacă ţi-e dragă viaţa, fă bine şi împlineşte ceea ce îţi poruncesc, ai înţeles?

- Am înţeles, cuconaşule, am înţeles. Fac tot ce zici, numai depărtează de la grumazul meu sabia aceea. Să nu cumva să-ţi tremure mâna şi să-mi pătezi cămaşa. Destul că m-ai lăsat fără încălţăminte şi nădragi. Ce o să-mi zică muierea când oi ajunge acasă?

- Are să se bucure, abia te bagi mai repede lângă ea.

- Păi, ce crezi, cuconaşule, că mă mai primeşte în pat, dacă apar aşa cu mâna goală?

- Te pomeneşti că acum ţi se cuvine şi o recompensă, după câte ai făcut. Mai bine scuteşte-mă de abureala asta şi mişcă-te mai repede. Acum pune mâna şi înhamă calul la trăsură. Şi fără gesturi necugetate, fiindcă s-a zis cu tine.

Ameninţarea aceasta mai că nu îşi avea rostul. În situaţia în care se găsea, bărbosului nici prin cap nu-i trecea să comită vreo imprudenţă. Animalul care păştea liniştit pe marginea drumului, imun la ceea ce se întâmpla în jur, fu luat îndată de căpăstru şi legat pe o latură a oiştii. Era cam puţin pentru asemenea trăsură, însă deocamdată mergea şi aşa. După ce întoarseră trăsura în loc, Dide se urcă pe capră şi îi spuse celuilalt.

- Acum de ce stai şi te uiţi aşa ca mâţa în calendar. Suie aici. Nu ştii că trebuie să te înfăţişezi înaintea judelui?

- Mai bine nu, cuconaşule, mânca-ţi-aş ochii, căci îmi rămân copiii pe drumuri, spuse bărbosul trăgându-şi pantalonii

în sus. Simțea că situația lui se mai îmbunătățise de când se făcuse om ascultător, iar acum trăgea nădejde că va scăpa teafăr.

- Dar la oasele mele care ar fi putut rămâne pe fundul beciului acelei case, de ce nu te-ai gândit?

- Pe asta să nu mi-o arunci în cârcă, fiindcă numai nenorocitul acela care a fugit a pus-o la cale.

- Iar cu tâlhăriile tale cum rămâne? Nici pentru acelea nu te simți vinovat?

- De acum încolo, jur că nu mai pun mâna în viaţa mea pe ce nu este al meu, cuconașule!

- Aşa, carevasăzică! Și din ce ai să trăieşti de acum înainte?

- Mă apuc de muncă, de muncă cinstită, cuconașule. Pupa-ţi-aş eu tălpile pentru inima ta bună.

- Mai înainte parcă voiai să-mi crăpi capul cu securea, iar acum vrei să-mi pupi tălpile?

- Nu mi-am dat seama ce fac, cuconaşule. M-a împins necuratul. Dar de mâine merg la biserică și vorbesc cu popa să mă ierte. Dacă nu-l găsesc acolo, pe la cârciumă și tot dau de el. Voi aprinde și lumânări, multe lumânări. Vezi bine cât mă căiesc. Vai de păcatele mele, ce s-ar fi făcut copilaşii fără mine?
Şi privindu-l, ziceai că mai-mai să-i dea lacrimile tâlharului.

Dar Lui Dide nici prin cap nu-i trecea să se încurce mai departe cu hoțul acela. Atât ar mai fi trebuit să afle și vodă cum fusese dus de nas, încă din prima zi de când intrase în serviciul său. Așa că fără a mai sta pe gânduri, smuci din hăţuri şi porni la drum. Iar întorcând capul peste umăr, îi mai strigă bărbosului:

- Atunci, fă bine şi nu uita nimic din ceea ce ai spus, căci altă dată nu vei mai avea parte de îndurare.

Şi, spunând toate acestea, parcă mai apucă să-l vadă pe bărbos, rămas în mijlocu drumului, făcându-şi cruce. Nu prea îi venea lui să creadă că un astfel de om se putea schimba aşa, peste noapte, însă simţea o mare bucurie de felul cum se încheiaseră socotelile. E drept că mai avea un hop de trecut, în cazul în care cineva din suită s-ar fi trezit şi i-ar fi observat lipsa, dar din moment ce lucrurile vor fi în ordine, spera că nimeni nu se va supăra prea tare. Pericolul trecuse.

Capitolul 29

Intrarea în Țara Moldovei

- Ce s-a întâmplat cu tine, băiete? Trezeşte-te odată şi spune-ne şi nouă pe unde ai umblat azi-noapte? Hai, ridică-te repede, căci măria-sa este gata şi trebuie să apară dintr-un moment în altul.

Dide se dezmetici cu greu din visare şi, deschizându-şi ochii cârpiţi de somn, îl recunoscu pe Zamfiriade aplecat deasupra sa. Îl zgâlțâia întruna. Dându-şi seama dintr-odată că ceilalţi erau deja gata de drum în timp ce el încă dormea, sări brusc în picioare şi începu să se îmbrace cu mişcări repezi. Apoi alergă la grajd, aduse caii doi câte doi, îi înhămă pe fiecare la locul lui, îl legă şi pe cel câştigat la spatele trăsurii, apoi urcă pe capră, tocmai când domnitorul cobora treptele de piatră ale casei unde dormise. Vodă inspectă în treacăt mica sa escortă, iar pe când urca în trăsură, făcu semn tânărului vizitiu să dea bice cailor. Nici măcar nu băgă de seamă că hangiţa alerga în urma sa aducând coşul cu merinde pentru drum.

Se împliniseră patru zile de când familia sa plecase spre Iaşi pe drumul Buzăului şi aproape tot atâtea de când el fusese nevoit să-şi părăsească în mare grabă tronul. Era îngrijorat de ceea ce se putea întâmpla în urma sa la Bucureşti, însă trăgea nădejde să se întoarcă cât de curând acolo şi să restabilească ordinea. Iscoadele sale de la Constantinopol îşi făcuseră încă o dată datoria, prevenindu-l asupra pericolului care îl păştea. Însă

îl mânia faptul că tocmai în ţara unde el stăpânea, nu putea să-i descopere la timp pe cei care îi purtau sâmbetele. Aflase de existența unor boieri aserviţi, care îl informau de fiecare dată pe sultan cu privire la orice mişcare a sa. Dar va sosi şi ziua răfuielilor, când toți cei care astăzi trăgeau sforile, de sfori vor avea parte. Și încă la vedere, sub bărbie!

Deocamdată prima lui grijă era să ajungă cât mai curând la Iași. Chiar dacă avea unele temeri în privința atitudinii pe care o va avea actualul domn al Moldovei față de el. Scarlat Callimachi se bucura în continuare de sprijinul Turciei, pe când el tocmai ce îl pierduse. În aceste condiții, siguranța familiei sale era pusă sub semnul îndoielii. Acesta era doar unul din gândurile care îi frământau mintea pe lângă celelalte care îl făceau mai tot timpul să fie încruntat. Obișnuia să-și cântărească bine șansele înaintea oricărui lucru important pe care îl avea de făcut. Așa că își făcuse și de astă dată planul său. Un plan îndrăzneț în baza căruia va trebui să acționeze, pentru a-și recăpăta puterea. Numai că el va trebui parcurs în etape și toate lucrurile trebuiau să se îmbine perfect, ca să reușească. Aşa se făcea că cea mai mare parte a călătoriei domnitorul Constantin Ipsilanti era grăbit şi cu gândurile duse departe.

După ce isprăviră urcușul, drumeții ajunseră la trecătoarea Oituz. Acela era locul de hotar. Deși călătoria din ziua aceea abia începuse, domnul făcu semn vizitiului să facă un mic popas. Chemându-i şi pe ceilalţi să-l urmeze pe un loc ridicat, începu să scruteze depărtările, privind de jur împrejur.

- Vedeţi voi, vrednicii mei oşteni, aici se termină ţinutul Transilvaniei. În locul acela se mai văd încă urmele castrului

roman, care fusese ridicat pentru apărarea marginii de răsărit a imperiului. Dincolo, spre soare-răsare începe însă Țara Moldovei. Aceasta era ocupată, în vremea stăpânirii romanilor, de dacii liberi sau geții, cum li se mai spunea. Puțin mai spre miazăzi, nu foarte departe de aici, se găseşte cealaltă trecătoare. Este la fel de importantă, deoarece numai prin puține astfel de locuri se poate trece munții cu carele.

- Și unde am fi ajuns, Măria Ta, dacă am fi apucat-o pe-acolo? îndrăzni unul dintre oșteni să întrebe.

- Dacă am fi luat-o pe-acolo, răspunse vodă îngăduitor, nu am fi făcut altceva decât să ne învârtim în jurul cozii. Acela este pasul Buzăului, prin care ne-am fi întors înapoi în Țara Românească. Acum haideți să ne întoarcem și să pornim din nou la drum. Astăzi va fi lesne de mers, căci vom avea mai mult de coborât. Şi încă pe sub umbra deasă a codrului, așa că nu aveți de ce să vă plângeți.

Iar cele spuse, aşa au şi fost. De acum trăsura gonea la vale prin codrii deşi ai Moldovei. Aerul proaspăt de munte era plăcut, bidivii alergau în voie, iar soarele, care începea să se vadă din faţă printre brazi, prevestea o zi plăcută. Trecură prin Oituz fără măcar să încetinească, apoi, după încă un ceas de trap întins, Domnitorul făcu semn vizitiului să oprească într-o mică poiană întâlnită în cale. Aduse el însuşi coşul cu merinde, în timp ce Dide, luându-i-o înainte, se grăbea să întindă păturile pe iarba jilavă. Apoi, după ce descălecară, se adunară și ceilalți.

- Lăsaţi caii să pască în voie şi apropiaţi-vă să îmbucăm câte ceva, băieți.

- Că bine zici, Măria Ta, spuse spătarul Zamfiriade. Mai bine târziu, decât niciodată.

Iar pentru că în timpul deplasărilor acesta mai era şi majordom, făcu totodată şi oficiile de gazdă. Scoase de sub ştergar o gâscă friptă pe care o tăie în bucăţi, după care frânse cele două pâini coapte pe vatră. Apoi împărţi şi plăcinta făcută cu verdeţuri şi brânză de oaie, iar la urmă scoase şi plosca cu vin. Dar nu fu lăsat să-şi ducă gestul până la capăt, căci domnitorul i-o şi luă din mână.

- Asta trebuie să o lăsăm pe mai târziu! Acum faceţi bine şi ascultaţi-mă cu atenţie. Cu toate că am intrat deja în Ţara Moldovei, drumurile pe aici nu sunt lipsite de primejdii. Cete întregi de tâlhari îşi au sălaş în apropierea drumurilor. Atacă pe neaşteptate, după care dispar în desişul codrilor. În aceste împrejurări, nu este de mirare că potera nu poate pune mâna pe ei. Cea mai temută ceată de haiduci este a lui Bujor şi Gheorghe care, pe deasupra, mai este sprijinită şi de către unul dintre boierii locului. Chiar dacă mă bazez pe voi, ar fi bine să umblăm cu băgare de seamă şi să avem armele puse la îndemână. Pentru aceasta voi doi care călăriţi alături de trăsură este bine să rămâneţi ceva mai în urmă. În felul acesta veţi avea o vedere mai bună asupra locului. Oricare dintre voi observă până şi cel mai mic semn de primejdie, să fluiere imediat, pentru a ne pune pe toţi în gardă. Pe de altă parte, cred că nu mai este nevoie să vă amintesc că pe întreaga durată a călătoriei niciunul dintre voi nu are voie să părăsească locul de găzduire. Aceasta se poate face numai cu învoirea mea. Pentru aceasta vă plătesc. Şi nu uitaţi că fără

domnul vostru nu mai reprezentați nimic. S-a zis cu bunăstarea și chiar cu siguranța voastră. Ba chiar şi cu capetele ce le purtaţi pe umeri. De acum înainte destinele noastre vor fi strâns legate, la bine și la greu. Și nu vă faceți griji în privința viitorului, atâta vreme cât vă lăsați călăuziți de steaua mea norocoasă! Vai însă de cei ce au disprețuit-o și m-au părăsit la nevoie! Iar tu, mânzule, ridică domnitorul fugar privirea către Dide, nu eşti încă legat prin jurământ la fel ca ceilalți, dar dacă vei fi cum mi te-a descris cârciumarul, crescând lângă mine, ai putea deveni cineva. Căci așa știe să-și răsplătească Domnul ţării pe supuşii săi cei mai credincioşi. Sper ca împreună să alcătuiți o gardă redutabilă. Iar dacă situaţiunea o va cere, să nu credeți cumva că eu, domnul vostru, voi rămâne cu mâinile încrucişate.

- Ei, dar de unde a mai răsărit şi mârţoaga aceea? spuse domnul arătând către iapa care păștea acum alături de ceilalți cai. Curios lucru, dar se părea că nu o văzuse până atunci. Cei doi oşteni care călăreau în spatele rădvanului ascultau cu luare-aminte, iar acum erau curioşi cum va răspunde noul lor tovarăş. Începuse să-i cam supere iapa în timpul mersului. De fiecare dată când armăsarii lor se apropiau de trăsură și le simțea răsuflarea fierbinte la coada ei, începea să lovească din copite.

- Hai, spune odată! rosti domnul către Dide, înţelegând că de la el trebuie să capete răspunsul. Nu cumva ai umblat azi-noapte după cai verzi? Te văd cam morcovit în dimineaţa asta.

Cum Dide începuse să se foiască, neştiind ce să răspun-

dă, interveni Zamfiriade în ajutorul său. Începea să-i placă flăcăul.

- Dacă drăguță nu are, măcar o iapă să se țină după el, Măria Ta! Iar la drum lung un cal în plus nu strică niciodată.

Văzând că încordarea slăbește și încurajat de hohotele de râs ale oștenilor, Dide prinse curaj și răspunse lui vodă:

- Dacă vă pricinuiesc supărare și vreți să mă trimiteți înapoi, atunci eu cum aș mai putea străbate atâta cale până acasă, Măria Ta?

- Bine, mânzule, atunci hai și dă-i drumul, însă la vale către țara Moldovei, căci până la Iași ne mai așteaptă trei zile de drum. Dacă totul va merge bine, acolo am să vă răsplătesc cum se cuvine. Apoi vă las două zile să vă faceți de cap. Ehei, o să vedeți și voi ce oraș este Iașul și ce mândrețe de jupânițe aveți să întâlniți acolo. Numai că va trebui să vă dați bărbile jos. Altfel nu aveți nici o șansă de apropiere.

- S-ar găsi chiar și pentru haidamacul ăsta de Hodorogea? întrebă Zamfiriade arătând către unul din camarazi. Pe cât de neînfricat este la luptă, pe atât de sfios este în dragoste. Și asta încă nu ar fi nimic, însă de la un timp a mai căpătat și un năravciudat. A început să muște, Măria Ta.

- Se vor găsi și pentru el, nu avea grijă, răspunse Ipsilanti zâmbind. Măcar printre acelea trecute, care sunt mai răbdătoare din fire.

- El vorbește, Măria Ta? răspunse Hodorogea de colo. Tocmai el, de care râde toată protipendada capitalei? Dacă-i peașa, atunci stai că spun și eu ceva de dulce pentru fostul meu comandir. Când, după o campanie, s-a întors mai devreme la

Bucureşti, a cumpărat şi el, ca omul pentru femeia lui, un dar. Ştiind că îi plăceau caii, s-a tocmit cu un negustor armean pentru un căluţ făcut din aur. A plătit pentru el o mică avere şi nu îi părea rău. Lipsise cam mult de-acasă şi dorea să fie primit de nevastă cu braţele deschise. Găsind casa cufundată în linişte, şi-a amintit că ea obişnuia să doarmă la amiază. Era doar fiică de boier, ce să-i faci. Cu atât mai bine, şi-a zis. Am să-i duc cadoul direct la pat. Va fi o adevărată surpriză. Numai că şi dânsa pregătise pentru el o mică surpriză.

Iar când deschise uşa iatacului, ce credeţi că îi fu dat să vadă în faţa ochilor? Chiar în patul lui, nevastă-sa tocmai ce lua lecţii de călărie de la un ofiţer turc cu rang înalt! Amândoi erau goi puşcă. De fapt nu este corect din partea mea să exagerez, căci ceva tot aveau pe dânşii. Ar putea careva de aici să ghicească ce anume?

- Ei, hai, spune odată şi nu ne mai fierbe atâta, măi, Hodorogea, întrebă domnitorul, râzând de-acuma în hohote alături de ceilalţi.

- Ei, bine, muierea avea pe cap o coroniţă de flori, iar turcul purta turbanul! Măcar că arăta cam fleşcăit din cauza năduşelii, tot nu voia să-l scoată. Zicea că-i mare păcat! A dat Zamfiriade să pună mâna pe armă, apoi să protesteze, cum că se simte lezat în onoarea sa de familist, dar turcul i-a retezat-o scurt. În timp ce îşi trăgea şalvarii pe el îi spuse cătrănitului bărbat, cu autoritatea pe care i-o îngăduia rangul său: „Dacă nu te linişteşti, ai să pierzi tot!" Şi, arătându-i că nu glumeşte, începu să-i înşire pe degete pagubele pe care le va avea în cazul unei nesăbuinţe: „Pierdeam moşia, pierdeam casa mare, pierdeam

demnitate, pierdeam soţie frumoasă. Dacă ciripit, luam totul. Vorbeam cu vizir la serai şi trimiteam înapoi la Fanar, înapoi la sărăcie. Priceput-ai, bre ? Decât aşa, nu mai bine prieteni? Eu vizitat cu plăcere, că simțit bine aici. Iar tu orice problemă mare avut, venit la mine şi rezolvam, că oameni suntem. Daca făceam aşa, amândoi mulțumiți estem". Şi uite aşa s-a pecetluit înțelegerea cu osmanlâul, Măria Ta. Ocazie cu care Zamfiriade al nostru, chibzuit cum îl ştim, în loc să capete un dușman, a câştigat un prieten.

Ascultând această istorisire, cei de faţă râdeau şi făceau atâta haz, că răsuna poiana de glasurile lor. De atâta hărmălaie se speriară până şi caii, împrăştiindu-se care-încotro, iapa lui Dide fiind găsită mai târziu tocmai lângă o gârlă.

Numai Zamfiriade era furios din pricina acestor destăinuiri, mai ales că Hodorogea cam exagerase cu picanteriile. Dacă nu s-ar fi aflat în prezenţa domnitorului, precis i-ar fi dat câteva scatoalce. Aşa, ca să-l țină minte de altă dată, şi să nu mai vorbească ce nu trebuie. Însă curând lucrurile se aşezară între cei doi, deoarece erau camarazi de arme şi ar fi sărit oricând unul în ajutorul celuilalt.

După această distracţie pe seama bietului Zamfiriade, suita domnească îşi continuă drumul cu voie bună, înaintând prin codrii nesfârşiţi ai Moldovei. Pe la amiază trecură prin satul Poiana Sărată, iar când erau în dreptul ultimelor case, numai ce îl văzură pe Zamfiriade, care călărea în frunte, că se opreşte brusc în mijlocul drumului. Când trăsura ajunse în dreptul lui, se aplecă pe o parte şi spuse:

- Măria Ta, prin locurile acestea trăia unul din soldaţii mei cei mai buni. Unul din oamenii noştri de bază. Despre el era vorba atunci când v-am spus că m-a scăpat de la moarte. Fă-mi hatârul, te rog, şi lasă-mă să aflu ce mai este cu el. De mai trăieşte ori ba.

- Dacă-i pe-aşa, du-te şi află, abia se mai odihnesc şi caii. Dar să nu zăboveşti, căci ai văzut ce ţi se poate întampla în lipsă! îl tachină vodă, zâmbind pe sub mustaţă.

- Să trăieşti, Măria Ta, nu voi întârzia mult! Hai şi tu cu mine mânzule, că ţi-o fi amorţit curul pe scândura aia.

După ce văzu că vodă încuviinţase propunerea, Dide trase trăsura într-un loc mai umbrit şi sări jos de pe capră. Îşi dezlegă iapa de la spate şi dintr-un salt fu în spinarea ei. Apoi o luă la trap pe urmele lui Zamfiriade. Îl ajunse din urmă la prima răspântie, unde acesta oprise în dreptul unui moşneag care îi ieşise în cale. După cum era îmbrăcat, nu ai fi zis că este om de rând. Avea fruntea lată, ochii pătrunzători şi părul bălai. După ce îi cercetă preţ de o clipă, le arătă cu gesturi largi direcţia în care trebuiau să meargă.

Drumeţii îi mulţumiră şi o apucară pe uliţa îngustă care cobora spre gârlă. Au trecut apa prin vad, după care urcară pe malul celălalt, unde drumeagul era mai îngust. Înaintau unul după altul printre gardurile încărcate cu flori agăţătoare. Dincolo de acestea se vedeau livezi de meri şi de pruni plini de rod. Cei mai mulţi aveau crengile aplecate până la pământ, gata să plesnească din pricina greutăţii. Din loc în loc se vedeau risipite pe deal căscioare ţărăneşti, mai toate lăsate pe o rână. Viaţa stăpâ-

nilor modeşti ai acestor locuri se vedea că era atât de potolită, atât de molcomă, încât pentru o clipă uitai de toate frământările.

Ajunşi la un cot al drumului, unde străjuia un tei bătrân, călăreţii descălecară şi se apropiară de un uluc cioplit în piatră. În acel uluc, care era plin ochi cu apă limpede şi rece, se revărsa un izvor abundent, ce aluneca la vale printr-un jgheab dăltuit în lemn. Izvora chiar de sub povârnişul aflat în faţa lor. Băură pe rând. Întâi oamenii, apoi animalele. Băură îndelung, până se săturară cu toţii. După ce îşi mai răcoriră o dată mâinile şi feţele în apa rece, priponiră caii în apropiere şi intrară în curtea casei unde le indicase bătrânul. Nu aveau cum să se înşele, căci gospodăria aceea era cea mai apropiată de izvor. Era o căsuţă joasă, cu un cerdac sprijinit pe stâlpişori de lemn. Aceştia cuprindeau casa prin cele două laturi ce dădeau înspre vale şi erau înnegriţi de trecerea vremii. În faţa casei se găsea ograda încăpătoare, cu iarbă măruntă şi proaspătă, despărţită în două de o potecuţă bine bătătorită. Într-o parte, lângă teică, văzură o gâscă cu gâtul lung, care se bălăcea alături de boboceii ei mititei şi moi ca puful. Gardul împletit, pe care atârnau legături cu mere şi pere la uscat, continua până în fund, unde se vedeau nişte covoraşe puse la aerisit. Tot acolo se vedea şi carul. Şi boul dejugat, culcat alene la umbra nucului. Toate acestea aveau pentru Dide un farmec cu neputinţă de lămurit. Poate pentru că omului îi este nespus de drag orice lucru de care este despărţit. O pace negrăit de dulce şi plăcută se pogora în sufletul lui. Îi reveniră acum în minte toate lucrurile frumoase de care fusese despărţit pe neaşteptate. Trecuseră de atunci trei ani de

zile, iar el împlinise acum nouăsprezece. Oare cum se vor mai fi găsind acum ai săi? Bunicul Dică şi mama Anica, care îl crescuseră, or mai fi trăind ei oare? De bună seamă că trăiesc, căci erau în putere. Ce dor îi era de ei şi de Dochiţa! A mai crescut de-atunci, desigur. Aproape că nu îşi mai amintea chipul ei drăgălaş. O fi rămas la fel de jucăuşă? Poate nu va mai trece mult timp şi îi va putea revedea pe fiecare. Pe toți voia să-i vadă, căci nici pe haiducii în ceata cărora dorise să intre nu îi dăduse uitării. Încă se mai gândea la ei ca la un vis frumos ce nu își găsise împlinirea. Măria sa îi făgăduise că îi va face dreptate. Iar dacă nu, atunci tot va găsi el o cale să ajungă acolo. Măcar că acum se găsea atât de departe de locurile acelea.

- Poftiți la noi, oameni buni, pe cine căutaţi? întrebă femeia aplecată, ieşind din tindă.

- Căutăm pe Ion al Frăsinei, aici locuieşte?

- D-apăi este băietul meu. Ce s-a întâmplat, maică?

- Nu s-a întâmplat nimic mătuşă. Am fost camarazi de arme şi, cum mă aflam în drum spre Iaşi, am vrut să aflu ce mai este cu el.

- Mergeţi la Iaşi, va să zică? Păi acolo este şi Ion al meu, plecat la oaste. De l-ar păzi Dumnezeu, să se întoarcă teafăr acasă. Dacă într-acolo mergeţi, n-aţi putea să-i duceţi ceva şi de la mine?

- Orice, mătuşă, căci am o mare datorie față de el. Ion al matale mi-a scăpat viaţa într-o încăierare.

- Vai de mine, dar băietul meu nu mi-a zis niciodată că a fost la război. Zicea că el este trimis doar în solie, ducând scri-

sori dintr-o parte în alta! Dar poftiţi de luaţi loc aici în cerdac, la umbră, căci acum trebuie să sosească şi moşneagul meu de la coasă. Până atunci vă aduc să gustați un rachiu şi merg să pun de mămăligă.

- Un rachiu servim, mătuşă, dar de altceva nu avem vreme, căci ne aşteaptă Domnul ţării, jos, la drumul mare. Şi apoi ştii şi dumneata cum este atunci când te afli în slujba domniei.

- Cine zici că vă aşteaptă, Domnul ţării? Vai de mine şi de mine! spuse Frăsina, făcându-şi cruce. Şi deodată, luând parcă o hotărâre, arătă către Dide şi spuse.

- Hai, du-te tu maică până la drumul mare! Aleargă iute şi pofteşte-l să vină aici pe Domnul ţării. Să vină şi cei care mai sunt cu dânsul, să prânzească cu toţii la noi. Borşul este gata, însă tot ar mai trebui ceva. Până vor sosi, oşteanule, rogu-te de mă ajută. Prinde iute găina aceea şi taie-o. Vezi să nu iasă prin borta făcută în gard. Ba, stai olecuţică! Mai bine taie gâsca, să ajungă. Am să vă fac o friptură cu mujdei, să mă pomeniţi. Dar ce, parcă nu ştiu eu ce-i trebuie drumeţului ostenit de drum?

- Mulţumim, mătuşă, dar nu trebuie să mai te osteneşti. Domnul este cu grabă şi abia de m-a lăsat să mă reped până aici. Şi nici nu s-ar fi învoit, dacă era vorba de un oştean oarecare. Ia spune, mai bine, cum o mai duceţi cu traiul pe aici?

- D-apăi cum s-o ducem, maică, iaca nu prea bine. Aveam şi noi doi boişori cu care reuşeam, de bine, de rău, să o scoatem la capăt. Să ne putem plăti dările şi să mai rămânem şi noi cu ceva pe deasupra. Acum, de când omul meu nu mai poate umbla bine pe picioare, am rămas datori şi a trebuit să vindem unul. Vătaful spune acum că tot mai este de plată şi mă tem că

trebuie să vând şi celălalt animal. Cum o vom mai scoate la capăt după aceea, doar bunul Dumnezeu ştie. Însă de foame tot nom muri, măcar că vom mânca numai păpuşoi, barabule şi perje.

- Nu o să se întâmple asta, mătuşico, căci Dumnezeu nea trimis la timp. Iaca aici câţiva galbeni să vă puneţi pe picioare. Iar de la mine, spuse Dide, care reapăruse din drum, vă las calul acesta. Cred că va fi de folos pentru treburi, iar pe unchiaş îl va ajuta să se deplaseze mai uşor. Mie nu-mi este trebuincios şi oricum măria sa îmi va dărui unul la Iaşi.

- Iar acum, mătuşă, mai pune un păhărel, căci trebuie să plecăm degrabă. Pe vătaful locului cum spuneai că-l cheamă? Ei bine, lasă că va fi el învăţat minte, cum trebuie să se poarte cu oamenii nevoiaşi. Iar acum, rămâi, dar, sănătoasă, mai spuse Zamfiriade femeii rămase fără cuvinte.

Dar când să ajungă la izvor şi să încalece amândoi pe calul lui Zamfiriade, numai ce se pomeniră cu femeia venind grăbită în urma lor.

- Luaţi măcar plosca asta cu rachiu pentru drum, şi iaca, cojocelul acesta, să i-l daţi lui Ion, căci îi va prinde bine la iarnă. Cine ştie când va mai putea veni pe acasă. Apoi, Dumnezeu să vă păzească la drum şi în tot locul unde veţi ajunge, maică!

La întoarcere îi găsiră pe tovarăşii lor întinşi la umbră. Caii păşteau liniştiți câțiva paşi mai încolo, iar la răstimpuri plesneau din cozi alungând muştele. După ce mâncaseră mai înainte o mulțime de prune și pere zemoase ce se găseau în apropiere, rachiul oferit de bătrână picase taman la fix.

În scurtă vreme îşi reluară fiecare locul în formație şi porniră din nou la drum. Timpul de odihnă le prinsese bine, iar

acum aveau forţe proaspete. Nu acelaşi lucru simţea însă Dide, care făcea eforturi mari să se menţină treaz. Dacă ar fi ațipit fie şi numai pentru o clipă, risca să cadă de pe capră. Niciodată până atunci nu aşteptase atât de mult venirea serii. Cât de bine i-ar fi prins dacă ar fi rămas şi el la trăsură, să se fi întins preț de un ceas.

După ce soarele începu să se lase în spate către culmile munților, lăsaseră şi ei în urmă locurile împădurite. Din fericire, fără să întâmpine nici cea mai mică primejdie. La venirea serii, opriră la un han dincolo de Oneşti. În afara lui vodă, care putea să şi doarmă în timpul călătoriei, erau cu toții sleiți de puteri. Aveau o foame de lup şi abia aşteptau să se pună la masă. Apoi să doarmă fără întrerupere până la ziuă. Erau sătui de atâtea prune, care pe deasupra îi mai şi siliră să se oprească la fiecare cot al drumului. Însuşi vodă trimise în două trei rânduri, să i se adune câteva mănunchiuri bune de lipani mai pufoşi. Altceva nu dorea să folosească, căci nu voia să se irite şi mai tare. Din pricina aceasta începuse şi aşa să se țină mai mult într-o rână!

Când văzură porțile hanului date la o parte, se bucurară şi pătrunseră în curte plini de voioşie. Aşteptaseră momentul acesta ca pe o izbăvire de toate câte fuseseră nevoiți să le îndure în ziua aceea. Sosise, în sfârşit, timpul când să se poată spăla pe îndelete, să mănânce şi să doarmă. Altceva nici că-şi doreau mai mult la ora aceea. Zamfiriade cunoştea bine locul, căci mai trăsese acolo în alte rânduri şi de fiecare dată plecase încântat de găzduire.

- De ce să ne oprim la Oneşti? îi spusese el lui vodă şi celorlalți. Încă un ceas de trap şi înainte de lăsarea serii ajungem

la hanul lui Stamate, locul de care vă spuneam. Nici în Valahia nu găsești ceva mai bun. Un loc în care să te simți în largul tău. Aveți să-mi mulțumiți cu toții pentru această alegere.

Pătrunzând primul în curte, Zamfiriade se grăbi să descalece și să-și anunțe sosirea. Voia să urce numaidecât treptele și să-i spună lui Stamate să pregătească îndată cele mai bune odăi și mâncăruri. Căci nu de multe ori în viață avea cinstea să-i calce pragul însuși Domnul țării. Dar se miră foarte tare când văzu că nu-i iese nimeni în întâmpinare și că dinlăuntru nu răzbătea nicio lumină. Gonind să ajungă înaintea celorlalți pentru a da de veste, nici nu băgase de seamă lucrul acesta. Și nici celelalte ce nu erau în rânduială. Acum, că se oprise în loc și putea privi mai bine în jurul său, înțelese în sfârșit care era pricina. Acolo nu se mai găsea nici țipenie de om. Locul era părăsit, iar construcția… Ei bine, casa abia de se mai ținea în picioare. Acolo mistuise nu de mult focul. Incendiu prăvălise acoperișul din spate, iar ceea ce rămăsese în picioare, era acum negru și plin de funingine.

- Frumoasă primire ne-ai mai făcut, spătare, n-am ce zice! spuse vodă apărând cu trăsura în urma sa. Unde-i Stamate ăla al tău? Unde se găsesc mesele cu bucate alese și unde se află odăile cu paturi moi? Ți-ai bătut joc de noi, nenorocitule! Acum unde ai de gând să ne mai plimbi în puterea nopții? Ce alte surprize ne-ai mai pregătit? Răspunde odată, parvenitule! Blestemată să fie clipa în care m-am încrezut în tine și te-am înălțat din nimic!

- Iertăciune, Măria Ta, iertăciune! Dar nu am avut de unde să știu că între timp aici s-a întâmplat o neneorocire și s-a ales praful. Deoarece vedem bine că și caii sunt istoviți, eu zic

să încropim aici un adăpost și să rămânem până dimineața. Mâine putem opri liniștiți la primul han care ne iese în cale și să ospătăm cum se cuvine.

- Eu te întrebasem unde ospătăm acuma, nu mâine, ticălosule! Iar tu îmi propui să mă tăvălesc în cenușa asta. Păi, năduşiți cum suntem, nu ne-am face ca porcii? Asta ar mai lipsi acum. Să apărem mâine la drumul mare ca niște stafii. Și să ne arate lumea cu degetul. Fiindcă tot ziceai că-ți place locul, rămâi tu și te cazează aici.

- Dați-i un sac lui Zamfiriade să aștearnă pe jos. Iar acum voi ceilalți haideți mai bine să căutăm un loc curat sub cerul liber. Bine măcar că este cald și nu se văd nori de ploaie.

Și oamenii, mâhniți de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, se mai târâră prin noapte ca la un sfert de ceas, până găsiră un loc convenabil. Acolo priponiră caii să pască în voie, iar ei se întinseră pe iarbă în jurul rădvanului. Vodă nu voia să primească pe nimeni înăuntru. Destul că le dăduse din pături să pună sub ei. Cu toată oboseala pe care o simțeau, totuși nu putură să adoarmă prea curând. Foamea nu le dădea pace. Ca să se mai ia cu ceva, îl tot bombăneau pe Zamfiriade, căci numai din pricina lui trebuiau să îndure aceste lipsuri.

La un moment dat din spatele trăsurii se auzi ceva ca foșnetul unei hârtii.

- Ce să fie, oare? spuse Crăcea cu glas tare.

- Măi, Hodorogea, ori ai pe acolo ceva de haleală și mănânci fără noi?

- Păi am, bă, Crăcea, că cine păstrează, are! La hanul mare râdeați cu toții de mine că nu știu să cunosc mâncărurile.

Acum a venit vremea să râd și eu de voi, că nu știți să îndurați lipsurile. În timp ce eu stau frumos și mănânc, voi vă uitați și vă lingeți buzele de poftă. Ce, eu parcă nu aud cum vă ghiorăie mațele de foame? Și acum ce te uiți așa mirat la mine, bă, Crăcea? Știam că oamenii umblați ca tine nu mai simt foamea. Pentru că voi știți să vă hrăniți din amintiri. Să-mi spui și mie când termini, ce gust au astea. Dacă mai trebuie să pui sare pe ele ori altceva.

- Măi, Zamfiriade, spuse deodată Crăcea sărind în picioare. Tu vezi ce văd eu? Vezi ce are țăranul ăla acolo? Cum de nu recunoști hârtia și funda? Este mămăliga, mă! Mămăliga, înțelegi?! Mămăligarul ăsta a cărat-o tocmai din Brașov până aici. Să-ți dai palme nu alta.

- Atunci începeți și dați-vă palme, măi băieți. Poate așa vă mai trece și vouă foamea. Ție, mânzule, am să-ți dau, căci tu nu erai acolo când ăștia mă luau peste picior.

- Hai și nu mai purta atâta ranchiună, măi, Hodorogea, interveni Zamfiriade în discuție. Ai văzut că nici eu nu m-am supărat când îmi tot turnai sare pe rană, spunându-i lui vodă povestea aceea. Acum, fă bine și dă-ne și nouă câte o bucată de mămăligă, să ne mai treacă foamea! Camarazi suntem noi?

- Ei bine, atunci aveți puțintică răbdare că vă fac și vouă parte, cu toate că nu ați merita. Apoi Hodorogea scormoni în pachet și dădu fiecăruia câte ceva de mâncare.

- Hei, dar ce tot scoți de acolo, măi, Hodorogea?! Noi am crezut că fetele alea ți-au pus doar mămăligă. Însă acum vedem bine că tu mai ai acolo și altceva.

- Ia uită-te la el, domnule, cum scoate la iveală și caș afumat și pastramă sărată.

- Ești un om al minunilor, zău așa! De unde ai scos toate acestea?

- Din pachetul pe care mi l-au pregătit fetele, vedeți bine. În timp ce voi râdeați ca proștii, ele îmi făceau cu ochiul. Iar eu mi-am dat seama că mămăliga o puseseră așa, doar pentru hazul vostru. Dar că dedesubt trebuia să mai fie și altceva. Ați văzut, mă, ce mai mândrețe de fete erau alea! Tot mai trec eu o dată pe la hanul mare! Nici nu mă gândesc să nu-mi mai fac drum pe acolo.

- Iar acum, după bunătățile astea, nu credeți că ar merge și câte un pahar de vin?

- De vin, cum să nu meargă! Dar de unde? Acum să nu spui că ți-au pus și vin la pachet, că nu te cred, exultă Zamfiriade.

- Ei dar cum era să-mi mai pună și vinul la pachet? rosti Hodorogea în timp ce le făcea semn să vorbească mai încet. Acela este în trăsura lui vodă. Nu vă aduceți aminte de azi-dimineață. Chiar el a spus că ni-l dă mai târziu. Strecoară-te tu, mânzule, înăuntru, și vezi că trebuie să găsești plosca în colțul din dreapta. Am văzut eu când a pus-o acolo. Caută bine pe sub canapeaua unde doarme vodă, să nu se fi răsturnat în timpul drumului. Dar umblă încet, să nu care cumva să-l trezești pe măria sa.

- La toate văd că ții seama, domnule Hodorogea. Văd că nimic nu-ți scapă. Dacă ar fi după mine, te-aș pune responsabil

cu aprovizionarea armatei. Ori cămăraș domnesc și tot te-aș face.

Zilele următoare se scurseră fără evenimente deosebite. Trecură prin Bacău, Roman, Târgu Frumos și, în sfârșit, după o săptămână de călătorie, pe 25 august 1806, intrară în capitala Moldovei. Acum înaintau la pas printre casele negustorilor evrei și armeni, pe lângă biserica lipovenească și ajunseră în apropierea palatului domnesc. Apoi căutară un loc mai ferit pe malul Bahluiului, unde să lase noua trăsură. Rădvanul domnesc îl încredințase mai înainte, pe traseu, unui boier de-al său. Iar el îi pusese la dispoziție o trăsură obișnuită, cu numai doi cai. Aceasta nu va mai atrage atenția și va trece neobservată printre atâtea altele. Ipsilanti nu dorea să se afișeze înainte de a vedea cum stau lucrurile în capitala Moldovei.

Temerile lui erau cât se poate de justificate și avea să observe lucrul acesta încă de la intrare. Gărzile palatului abia de au permis trecerea lui. Și numai de unul singur. Să i se întâmple lui asemenea rușine? Tocmai lui, care domnise acolo cu doar câțiva ani mai înainte?

În timpul acesta, ceilalți au fost nevoiți să-l aștepte afară mai bine de un ceas. Situația la palat era încordată și tulbure. Tronul Moldovei abia ce fusese ocupat de câteva zile de Scarlat Callimachi. După cum se vedea treaba, sosise prea târziu. Dar nu era el omul care să se dea bătut cu una cu două. Îl cunoștea pe marțafoiul acela tânăr. Un vântură lume. Era fiul lui Alexandru Callimachi, nobil sosit din Constantinopol la fel ca și el. Numai datorită părintelui său, care a știut când să tragă sforile la Serai, a reușit el să revină pe tron. Fustangiu și mai tot tim-

pul îndatorat, nu ar fi reuşit niciodată de unul singur. Dacă ştia cum să acţioneze, simţea că îl va putea înlătura pe Callimachi de la domnie. Dar nu era uşor lucru, căci mai exista ceva. Un obstacol pe care nu l-ar putea trece de unul singur.

La acea vreme, relaţiile marilor puteri, Franţa şi Turcia, erau foarte strânse. Ele îşi disputau controlul asupra principatelor, la concurenţă cu Rusia, sprijinită politic de Anglia. Pentru aceasta fiecare din părţi căuta să-şi impună candidatul pe tronul principatelor. Dacă se va adeveri că sprijinul lui Callimachi venea direct de la Înalta Poartă, atunci misiunea lui va fi mult mai dificilă şi va cere timp. Cel mai bine ar fi să se întâlnească în taină cu oamenii lui de încredere, de la care să afle cum stau lucrurile. Şi abia după aceea să hotărască cum era mai bine de făcut. În orice caz, va trebui să acţioneze cu grijă. Dacă Callimachi afla că este fugar şi că turcii puseseră deja preţ pe capul său, atunci era un om mort. Nimic nu-l va împiedica să pună mâna pe el şi să-l bage în lanţuri. În felul acesta va împuşca doi iepuri dintr-o singură lovitură. Pe de o parte va elimina un pretendent periculos şi pe de alta, va căpăta mai multă trecere în faţa sultanului. Dându-şi seama mai bine de iminenţa acestui pericol, cel mai cuminte era să părăsească cât mai repede palatul. Nu cumva tocmai atunci să sosească vreun sol de la Bucureşti, care să aducă vestea mazilirii sale. Frământat de aceste gânduri, ieşi degrabă în afara zidurilor palatului. Coborî ulița pietruită şi porunci vizitiului să o ia iute către hanul de la capătul drumului împărătesc. Îi convenea locul, deoarece oricine venea dinspre Țara Românească trebuia să treacă mai întâi pe acolo. Deocamdată singura mulțumire pe ziua aceea era că reuşise să

fixeze o întâlnire cu stolnicul Dumitraşcu. De la el urma să afle mult mai multe lucruri. Până atunci avea de gând să-l tragă de limbă pe hangiu, să afle dacă în ultimele zile sosise cumva vreun poştalion, un trimis ori un negustor de la Bucureşti. Cum hanul se găsea chiar la marginea drumului, era imposibil pentru un hangiu să nu cunoască cine trecea prin faţa sa. Aceasta şi în situaţia puţin probabilă în care călătorii nu ar fi oprit acolo pentru un mic popas. De teamă că ar fi putut fi însă recunoscut, decise că era mai bine să-l pună pe Zamfiriade să se ocupe de lucrul acesta.

Tot din aceleaşi considerente, întâlnirea cu stolnicul avu loc la el în odaie. Dar şi acolo vorbiră cu glas scăzut, deoarece ştia din propria experienţă că zidurle puteau avea urechi. O parte dintre agenţii săi proveneau doar din rândul acestei tagme. Dumitraşcu îi confirmă că în afară de familia lui în ultimele zile nu mai sosise nimeni din Bucureşti. Însă era aşteptată să se întoarcă dintr-un ceas în altul solia trimisă la garnizoana turcească din Giurgiu. Stolnicul, care era omul său de încredere, îi adeveri lui Constantin şi celelalte temeri. Află că la numirea lui Callimachi contribuise însuşi ambasadorul lui Napoleon la Constantinopol, continuând astfel politica de înlocuire a conducătorilor filoruşi din principate.

- Acestea sunt veştile proaste, Măria Ta. Cred într-adevăr că acum te paşte o mare primejdie. Lucrul cel mai înţelept ar fi să vă mutaţi din locul acesta. Rămâne doar o chestiune de ore până se va afla la palat că ai căzut în dizgraţie. Însă să ştii că mai am pentru Măria Ta şi veşti bune. Consulul rus aflat la Iaşi a protestat împotriva acestei desemnări, deoarece s-a încălcat înţe-

legerea anterioară dintre ţar şi sultan. Din pricina aceasta, nici boierii nu au ieşit în întâmpinarea lui Callimachi, să i se închine cum cerea obiceiul. Situaţia este încurcată, iar eu zic că deocamdată să te ţii deoparte. Ştiu că te bucuri de multă trecere la Sankt Petersburg. Dacă ţarul va dori cu adevărat să intervină, atunci nimeni nu-l va mai putea sprijini pe Callimachi. În cazul acesta revenirea Măriei Tale pe tronul Moldovei se va face de la sine.

- Îţi mulţumesc, stolnice, că ai rămas acelaşi om de credinţă. Știam că mă pot baza pe tine. Ţine punga aceasta să ai de cheltuială. Doar știi că eu răsplătesc cum se cuvine oamenii mei de încredere. Stau uneori şi mă întreb, dacă nu v-aş fi plătit aşa bine, mi-aţi fi rămas oare la fel de credincioşi? Dar uite că m-am luat cu vorba şi am uitat să te întreb ceea ce îmi stătea pe limbă încă de cum ai intrat. Îmbrăcat în straiele astea, pare că ți-ai schimbat cariera și te-ai făcut popă. Nu te ştiam atât de evlavios! Să mă fi înşelat eu ori chiar aşa este?

- Ei, aş! Asta-i aşa, să nu mă recunoască lumea. Unde nu dă Dumnezeu să te întorci mai repede pe tronul Moldovei, să le pot lepăda. Să-mi tund barba şi să mă înalţi iar în dregătorie. Ehei, câte ospeţe mai făceam noi altădată!

După plecarea fostului stolnic, Ipsilanti căzu iarăşi pe gânduri. Lucrurile nu mergeau aşa cum crezuse la început. Mai măsură de câteva ori odaia cu pasul și, în sfârşit, hotărî asupra a ceea ce avea de făcut în continuare. Aflat la curent cu toată situația, stolnicul vedea lucrurile cât se putea de bine. Ceea ce el doar presupunea înainte de a intra în palat, iată că acum se și adeverea întru totul. În primul rând trebuia să găsească alt loc în

care să se mute. Aici era prea expus şi risca să fie recunoscut. Pentru siguranţa lui şi a familiei sale, trebuia să plece cât mai curând.

După ce se decise asupra locului potrivit, în timpul serii, pe când hanul era plin de muşterii, părăsi incinta împreună cu întreaga lui suită. Însă nu toţi deodată. Ci pe rând, ca să nu se bage de seamă. În felul acesta, cel puțin, nimeni nu va putea spune dacă va fi întrebat, încotro a apucat-o.

După ce a traversat orașul dintr-o parte în alta, s-a instalat într-o casă mai modestă de la marginea dinspre miază-noapte a Iaşului. Nu era tocmai potrivită cu rangul său, însă pentru ceea ce avea nevoie acum, putea servi foarte bine. Aici putea trece neobservat, mai cu seamă că grădina avea ieșire în ulițe diferite. Atât prin fața casei, cât și prin spatele acesteia. Cu toate acestea locul nu era prea depărtat, încât să nu poată fi ținut la curent, cu tot ceea ce se întâmpla la palat. Iar în cazul în care lucrurile se precipitau și apărea un pericol, de aici putea să-şi găsească iute scăparea în Rusia.

Odată instalat acolo, sosise momentul să se vadă și cu ai săi. Chiar în aceeași noapte găsi cu cale să se deplaseze la adresa pe care i-o indicase stolnicul Dumitrașcu. Era vorba de o casă conspirativă, păstrată din timpul domniei sale. Acolo se instalase familia sa, care sosise în oraș cu două zile mai devreme. În ciuda protestelor soției sale, considera că cel puțin deocamdată nu era bine să locuiască împreună. Petrecu acolo până în zori, timp în care copiii îl asaltară cu tot felul de întrebări.

Înainte de a pleca, le promise că situația aceasta nu va mai dura mult, deoarece cu ajutorul țarului Alexandru, își va

putea recăpăta tronul. Până atunci, va trebui să aibă puțină răbdare. Și mai ales să fie atenți să nu-și deconspire identitatea.

După aceea, s-a întors la casa unde trăsese împreună cu gărzile sale, care prin grija stolnicului nu era situată departe. Acolo se trânti direct pe pat, așa îmbrăcat cum era. Simțea o epuizare grozavă, iar în clipa următoare căzu într-un somn adânc. Și nu se trezi decât târziu spre seară, când îi găsi pe toți ceilalți adunați în grădină. După o călătorie atât de lungă, simțeau cu toții nevoia unui repaus. Acum iată că venise și timpul acela. Mai ales că zilele următoare nu aduseseră nici ele vreo schimbare care să-i pună în mișcare. Se văitaseră atâta în timpul drumului, așteptaseră cu nerăbdare sosirea, iar acum, la numai două zile de odihnă, descopereau dintr-odată că pentru oamenii deprinși cu mișcarea lâncezeala este o corvoadă.

- Noi ce mai facem, Măria Ta? îndrăzniră să întrebe într-una din zile cei doi oșteni, după ce mai întâi își dădură ghionturi care din ei să înceapă primul. La intrarea în Moldova parcă spuneai că, odată ajunși la Iași, ar fi vorba de una, de alta. Însă, după cum vedem, aici nu tu palat, nu tu domnițe!

Ascultând vorbele lor, la început Ipsilanti se încruntă. Însă amintindu-și de fuga celorlalți, de faptul că lefegii erau la mare căutare și că aceștia îl urmaseră totuși cu credincioșie, decise să se poarte cum se cuvine.

- Dar de ce trebuie să vă plângeți numai voi, măi, fustangiilor? Au credeți că numai domniile voastre aveți simțăminte? La ăștialalți doi de ce nu vă gândiți? Uite, țineți aici să aveți de cheltuială pentru toți. Să meargă careva să schimbe banii la zaraf. Aici toți zarafii sunt evrei și îi găsiți pe ulița mare. Deocam-

dată aveți program de voie, cu condiția ca întotdeauna doi dintre voi să rămână în preajma mea.

- Să trăiești, Măria Ta! izbucniră atunci toți în urale.

- Mai încet, netrebnicilor, să nu ne audă careva! Uitați că aici cel care domnește deocamdată este altul? Ori vi s-a cam urât cu binele.

De la întâmplarea aceea trecuseră mai multe zile. Iar zilele se transformară în săptămâni chinuitoare de așteptare. Situația în care se găsea Ipsilanti la câteva săptămâni de când sosise la Iași începea să-l aducă în pragul disperării pe fostul domn al Țării Românești. Dacă mai rămânea în starea aceasta de incertitudine, fie și numai pentru câteva zile în plus, simțea că își va pierde cumpătul. Planificase să se deplaseze până în capitala Rusiei pentru a se întrevedea personal cu țarul Alexandru. Însă mai înainte de aceasta trebuia să vorbească cu consulul acestuia din Moldova. Iar pe acesta nu-l găsea niciodată. Îl căutase în câteva rânduri și de fiecare dată i se spusese că este plecat din capitală. Să aibă răbdare, îi repeta secretarul, căci îndată ce se va întoarce, va trimite după el.

Aproape că își pierduse orice speranță. Însă puțin după aceea, s-a întâmplat minunea.

Într-una din zilele următoare, a fost anunțat de sosirea consulului, ceea ce avu darul să-l învioreze. Își aranjă ținuta cu grijă, după care, în cea mai mare grabă, se prezentă înaintea acestuia.

- Pe unde hălăduiești, gospodin Ipsilanti? îl interpelă diplomatul încă de cum îl văzu punând piciorul în prag. Știu totul despre dumneata, așa că nu te mai osteni să-mi povestești.

Și nici să trăiești ascuns ori despărțit de familia ta, căci acum nu te mai paște niciun pericol. Ar fi trebuit să ne vedem mai devreme, însă este bine și așa. Știu că ești nerăbdător să primești vești și de aceea mă grăbesc să îți aduc la cunoștință una care te va bucura nespus de mult. Începând chiar de mâine, Callimachi trebuie să-și ia tălpășița și să se întoarcă la osmanlâii care l-au adus la domnie.

Auzind aceste cuvinte, inima lui Ipsilanti prinse a bate cu putere. Se străduI totuși să-și rețină emoțiile și să nu piardă nici un cuvânt din ceea ce va spune consulul în continuare.

- În urma disputelor privind zonele de influenţă pe care dumneata le cunoști foarte bine, turcii au fost nevoiți să revină asupra numirii lui Callimachi și să accepte candidatul Rusiei. Cum își puteau închipui poponarii ăia de viziri că țarul nostru îi va mai răbda trăgând sforile, chiar dinaintea ochilor săi! Vorbele acestea îi mergeau direct la suflet lui Ipsilanti, care se și vedea din nou pe tron. Ce mai conta cât urma să-l coste, importantă era gloria. Banii putea să-i pună la loc și mai târziu. Să mai aibă puțină răbdare și gata. Consulul urma să adeverească alegerea lui.

- Așa că, după o dreaptă socotință, continuă enigmatic consulul, țarul nostru a hotărât readucerea pe tronul Moldovei a lui Alexandru Moruzi. Un om învățat, un om generos și pe deasupra un compatriot al domniei tale de care ar trebui să te bucuri. Cred că și pentru dumneata s-ar putea găsi o slujbă acolo pe la palat.

După această vizită, Ipsilanti s-a întors acasă negru de supărare. S-a închis în camera lui și, timp de mai multe zile în

șir, nu a mai vrut să vadă pe nimeni. Nici pe Zamfiriade, nici pe soție și nici chiar pe copii. După ce schimba câteva vorbe cu ei, mai mult în silă, îi și poftea afară. La o săptămână, vru să intre la el stolnicul Dumitrașcu. Însă pe acesta nici măcar nu vru să-l primească. Iar între timp se și apucă vârtos de băut. Nimeni nu-i mai putea intra în voie. După alte câteva zile de așteptare, se prezentă din nou în fața ferestrei sale stolnicul Dumitrașcu. Iar pentru a fi mai convingător, aduse de față și pe Dumitru, unul din fii săi.

Capitolul 30

Noi speranțe

- Deschide ușa, Măria Ta, căci trebuie să stăm de vorbă neîntârziat! La palat încep să se petreacă lucruri care ar putea să te intereseze. Și chiar să te privească, dacă știi să te învârți. Numai că trebuie să te miști repede, altfel iar ți-o ia altul înainte și pierzi diligența. Deschide bine urechile și ascultă ce vreau să-ți spun! Nici nu a fost bine pus pe tron Alexandru Moruzi acesta al vostru, că o ține tot într-o petrecere. Măcar că a mai fost o dată domn al Moldovei și cunoaște mersul, ce crezi că a făcut de o săptămână încoace? Ei bine, a lăsat pe altcineva să se ocupe în locul lui de treburile palatului. Dacă îți vine să crezi una ca asta!

- Iar el? întrebă vodă, devenind dintr-odată curios. El ce face?

- El a căzut în patima jocurilor de noroc, umblă tot timpul îndatorat, creditorii îl caută peste tot, iar în momentul de față la palat face fiecare ce vrea. Dacă îl vezi, nici nu-l mai recunoști. Atât de mult s-a schimbat. Cu toți banii pe care i-a dat rușilor, este clar că aceștia nu-l vor mai suporta multă vreme. Nu știu dacă va apuca mai mult de o lună, atât cât a stat Callimachi. Dar, spre deosebire de el, acesta este inconștient, căci și-o face cu mâna lui. Dacă ar vedea Ștefan al nostru pe mâinile cui a încăput biata Moldovă, s-ar întoarce în mormânt de scârbă, nu alta.

- Te-ai ostenit să vii până aici ca să-mi vorbești despre morți și morminte? Atunci chemați morții, să vă conducă morții,

că altceva nu sunteți! Dacă erați și voi mai breji, v-ați fi călăuzit singuri până în ziua de astăzi!

- Dar cum așa, ce fel de vorbe mai sunt și acestea? Vrei să spui că ultimii doi domni impuși cu sila, care pe deasupra se mai și împăunează cu vița lor nobilă, aceștia ți se par domniei tale a fi mai vrednici? Cât timp o să-i mai rabde și țara asta pe cei ajunși aici, numai cu gândul să se căpătuiască?!

Iar pentru că Ipsilanti, încurcat, căzuse pe gânduri și nu știa cum să răspundă, stolnicul începu să se depărteze.

- Apoi rămâi sănătos, Măria Ta! Eu nu am vrut decât să-ți aduc la cunoștință, iar dumneata vei face cum vei crede de cuviință. Poate că de acum este mai bine să-și vadă fiecare de drumul lui.

Apoi trase ușa în urma sa și se îndepărtă cu pași repezi spre poartă.

- Stai omule, unde te grăbești așa?! spuse Ipsilanti, ajungându-l din urmă. La ce ai mai venit, dacă nu îți spui gândurile până la capăt? Ori v-ați propus cu toții să-mi scoateți peri albi? Nu știi că la necaz omul vorbește vrute și nevrute? Ștefan al Moldovei a fost într-adevăr un om mare. Și nu o zic eu, a spus-o chiar papa de la Roma. Voi nu aveți nicio vină că vremurile s-au mai schimbat de atunci. Au devenit mai vitrege. Dar nu numai pentru voi, ci și pentru alții. Poporul grec crezi că o duce mai bine? Nu apasă și peste grumazul lui același papuc? Și gândește-te cine au fost grecii altădată! Voi, cel puțin, atunci când nu mai răbdați, puteți măcar schimba un jug cu celălalt. Noi nici alegerea asta n-o avem.

- Halal alegere! răspunse stolnicul. Făcându-vă unelte ale

turcilor, puteți alege în schimb cununile! Iar pentru ele sunteți gata să vă sfâșiați între voi ca fiarele.

- Văd că te-am supărat rău de tot, stolnice. A fost fără intenție și te rog să mă ierți. Ceea ce am apreciat întotdeauna la dumneata este sinceritatea. Spui întotdeauna ceea ce gândești, iar un astfel de om nu poate decât să disprețuiască trădarea. Îți înțeleg mâhnirea, însă nu mă băga în aceeași oală cu ceilalți. Știi doar că poporul tău a devenit și poporul meu. Apoi nu trebuie să uiți că după Mihai vodă, eu am rămas acela care încearcă să-i adune pe români sub același sceptru. Iar pentru că noi nu ne cunoaștem de azi de ieri, spune-mi mai bine care crezi că ar fi calea cea mai bună de urmat în momentul de față. Mi-ai fost întotdeauna un sfetnic bun şi niciodată nu ai ieşit în pierdere alături de mine. Nu crezi că lucrul cel mai bun care ne rămâne de făcut acuma este să ne punem din nou în slujba poporului?

- Păi ce să zic, Măria Ta, răspunse stolnicul, îmbunându-se. La cum îi cunoaștem noi pe ruși, cât sunt de țâfnoși, încă o picătură și Moruzi va umple paharul. Eu zic să nu mai aștepți și să adaugi dumneata picătura aceea, cu niște pungi burdușite. Altfel ai văzut ce se poate întâmpla. De pretendenți Moldova nu duce lipsă.

- Păi, și cum zici dumneata, stolnice? Să mă prezint așa, pur și simplu, cu sarsanaua la consul și gata?

- Păi cum să fie gata, Măria Ta? Ista nu-i decât începutul. Însă cu cât vei marșa mai convingător, cu atât va fi mai roditor. Corespondența se va face mai repede și mai bine întocmită. În final tot țarul decide, dar mai contează și condeiul care scrie.

Dar ce, parcă am ajuns eu să te învăț pe Măria Ta astfel de lucruri?

- Tot la soluția asta mă gândeam și eu, dar parcă nu se cade să o fac personal. Mai bine ar fi să folosesc un mesager. Și pe cine altcineva mai potrivit aș putea trimite acolo, dacă nu tot pe dumneata?

- Foarte bine, Măria Ta, vezi că ne înțelegem! Pune sigiliul pe ce ai de trimis și las' pe mine!

După ce vodă rămase singur, începu să se simtă mai bine. Deveni mai încrezător și la fel de comunicativ ca mai înainte. Începu să se plimbe prin grădină și aștepta cu nerăbdare întoarcerea stolnicului.

Într-un târziu se întoarse și acesta, iar când îl văzu apropiindu-se cu vioiciune, își dădu seama că este de bine.

- Direct la țanc, Măria Ta! M-a recunoscut de cum am intrat, așa că nu avea de ce să se ferească. Mâine trebuia să plece un curier la Sankt-Petersburg, însă în cazul acesta a sugerat că și mai bine ar fi să te duci dumneata în persoană. Soarta lui Moruzi este ca și pecetluită, însă pentru a fi sigur de reușită, ar trebui să iei cu dumneata încă de două ori pe-atâta. Punând dinaintea țarului cufărul și misiva întocmită de el, ai putea să te întorci la Iași în calitate de domn. Nădăjduesc că atunci nu vei uita serviciile pe care ți le-am adus.

- De ce spui doar că aș putea. Numirea mea tot nu va fi sigură îndeplinind aceste condiții?

- Va fi, însă pentru a te bucura și de sprijin militar, va trebui să mai duci la îndeplinire o misiune. O misiune secretă. Dat fiind caracterul acesteia, detalii vei putea primi direct de la

consul. Mai multe nu știu să-ți spun. Și apoi, cu cât mai puține persoane implicate, cu atât mai bine.

În urma celor aflate, Ipsilanti își puse în rânduială treburile și se pregăti să plece în călătorie chiar de a doua zi. La întâlnirea pe care a avut-o cu consulul, rămase plăcut surprins de primirea caldă cu care a fost întâmpinat.

- Înainte de a purcede la drum, gospodin Ipsilanti, probabil vrei să cunoști despre ce fel de misiune este vorba și să hotărăști asupra felului în care o vei putea duce la îndeplinire. Îți voi spune îndată. Însă înainte de aceasta, cred că este inutil să-ți mai amintesc că în afara persoanelor pe care le vei considera potrivite să o ducă la îndeplinire, nu va mai trebui să afle nimeni altcineva. Atât înainte, cât și după ce aceasta se va fi încheiat. După cum știi, prima reprezentanță diplomatica a unei puteri străine în principatele române a fost cea a Rusiei, încă din vremea țarinei Ecaterina. Apoi, au venit și celelalte, Austria, Franța ori Anglia. Nemaivorbind de Înalta Poartă, așa cum le place sultanilor să se cheme. Aceasta arată interesul și sprijinul pe care îl acordă țarul nostru românilor. Îl cunoști pe polcovnicul Sergheev, atașatul militar pe lângă consulatul general din Valahia? Ei bine, s-a întâmplat nu demult ca fiica acestuia, Ludmila, să fie răpită. Împrejurările, și mai ales maniera în care au acționat răpitorii, ne fac să credem că este mâna turcilor. Deși până acum nu avem nicio dovadă care să-i incrimineze. Judecând însă după primele indicii, noi credem că au acționat probabil ca răspuns la revocarea lui Callimachi și la pierderea controlului asupra Moldovei, ori poate cine știe. Cert este că atunci când i-am consultat pe cale oficială, au negat orice amestec. Dacă este adevărat ori nu,

deocamdată nu putem ști. Dar trebuie să aflăm negreșit, căci țara noastră nu poate tolera astfel de fapte. Să pornim cercetările începând de la primul indiciu pe care îl avem. Acela că fata lui Sergheev nu a fost scoasă din Valahia. Probabil va fi folosită cât de curând pentru șantaj, obținerea de informații secrete ori pentru viitoare concesii. De aceea, fata trebuie localizată și eliberată neîntârziat. Dacă ar apărea între timp o cerere de răscumpărare, desigur că ar fi vorba de o acțiune colaterală. În cazul acela, situația ar fi mai puțin gravă și toate supozițiile noastre vor cădea de la sine, ceea ce sincer nu cred. Desigur că și polcovnicul Sergheev se poate implica și cu greu îl putem reține, însă prezența străinilor pe urmele fetei ar fi mirosită de la o poștă de răpitori. În cazul acesta, Ludmilei i s-ar putea pierde urma și lucrurile se pot complica foarte mult. Nu ne putem asuma un asemenea risc. De aceia, soluția ce-a mai potrivită, ar fi să fie recrutați agenți din zonă, fiindcă ei au cele mai mari șanse de a descoperi și de a se apropia de locul unde este ținută fata, fără a trezi suspiciuni.

În afară de aceasta, polcovnicul poate acționa nesăbuit și chiar deveni vulnerabil la cerințele celor care i-au răpit fata. Cunoaștem bine ce se întâmplă în sufletul unui părinte, confruntat cu o asemenea situație. Am mai fi putut, desigur, recurge la intervenția copoilor. Însă aceștia fac prea multă gălăgie, nemaivorbind de faptul că mulți dintre ei, sunt vânduți turcilor. Așa se face că ne-am gândit la dumneata, ca fiind persoana cea mai indicată care să organizeze operațiunea de eliberare a copilei. Dacă vei reuși, atunci vei câștiga negreșit gratitudinea țarului

Alexandru. Și nu va fi pentru puțin lucru, căci nu vreau să-ți ascund faptul că excelența sa este nașul de botez al Ludmilei.

Auzind toate aceste lucruri, vodă făcu ochii mari de uimire. Încă mai înainte să termine consulul istorisirea, mintea începu să-i lucreze cu repeziciune. Dacă confirma încrederea pe care și-o puseseră rușii în el, atunci nimeni nu-i va mai sta în cale. Să mazilească turcii de-acuma pe cine or vrea. Purceaua din coteț, dacă li s-a făcut de vier, dar nu pe el.

Ipsilanti a ieșit surâzând din reședința consulului și având sufletul plin de speranțe. Aceasta după ce cu numai o zi înainte căzuse pradă celei mai mari deznădejdi. Dacă va putea să ducă la îndeplinire misiunea aceasta, visul de a recăpăta tronul va deveni curând realitate. Tot timpul cât a durat drumul până acasă, numai la asta s-a gândit. A întors problema pe toate fețele, iar când a deschis poarta să intre în curte, își pregătise deja planul de acțiune.

Puțin după aceasta îi chemă pe toți patru la el în cameră, trase ușa după ei pentru ca discuția să nu răzbată în uliță și începu să le vorbească.

- Parcă încă de la sosirea noastră aici începuseră să vă cam mânânce tălpile. Ei bine, de-acuma s-a terminat cu lâncezeala. De mâine dimineață va trebui să pornim din nou la drum. Din păcate, nu toți împreună la fel ca până acuma, ci pe căi diferite. M-am gândit ca Zamfiriade și tu, Hodorogea, să mă însoțiți tocmai până la Sankt Petersburg. Drumul va fi lung, dar nu vă speriați, căci nu vom fi singuri. Iar pentru voi, ceilalți, am o misiune cât se poate de importantă, pe care cred că o puteți duce la îndeplinire. Vă voi pune la dispoziție toate mijloacele, așa că în

privința aceasta nu aveți a vă plânge. Înainte de a te numi căpitan al gărzilor, tu parcă ai fost copoi, Crăcea? Și nu unul oarecare. Căci dacă stau să mă uit mai atent la tine, te trădează până și nările.

- Când îi spuneam că are nasul ca o pătlăgică strivită, nu voia să mă creadă, Măria Ta! interveni și Hodorogea în discuție. Acum bine că mai află și de la altul. Prea e Toma necredinciosul.

- Mai bine ține-ți gura, mămăligarule, și ia aminte la ce spune măria sa, răspunse Crăcea. Când ai să te trezești de la Ciorogârla aia a ta, tocmai la Sankt Petersburg, ai să amețești uitându-te la atâtea gârle.

Vodă se găsea într-o dispoziție bună, așa că doar se făcu că-i ceartă. Apoi continuă să le împărtășească tot planul său. Iar la urmă, adăugă.

- Dacă totul va merge bine, răsplata mea va fi pe măsură. Iar tu, nu te mai uita așa întrebător la mine, mânzule, căci nu am uitat promisiunea ce ți-am făcut-o. Numai că, silit de împrejurări, vezi bine că va trebui să o amânăm puțin. Dar va sosi și clipa când ne vom revedea. Atunci ne vom ocupa de toate lucrurile.

A doua zi, după ce mai înainte și-a lăsat treburile în rânduială, Ipsilanti s-a îndreptat către Vadu Siret, iar de acolo a urmat lungul drum către Sankt Petersburg. Ajuns în capitala imperiului după mai bine de o săptămână de drum, a fost primit în audiență de țarul Alexandru al Rusiei.

I-a povestit acestuia cum a scăpat din mâinile turcilor. Cum ambasadorul francez şi Alexandru Suţu erau cât pe-aci să-i

vină de hac. După care, același Suțu a și fost numit domn la București, în urma plecării sale.

Împăratul Rusiei l-a ascultat cu răbdare, iar pentru a-și arăta sprijinul, a doua zi a și trimis către Constantinopol o notă diplomatică. În aceasta el a atras atenția asupra hotărârii nedrepte de condamnare la moarte, pe baza informațiilor mincinoase furnizate sultanului de către ambasadorul francez și vicleanul Suțu, care nu a urmărit altceva decât să ajungă domn al Valahiei. Întâlnirea decursese cum nu se putea mai favorabil, iar la sfârșitul acesteia Ipsilanti se felicita în gândul său că nu se zgârcise și urmase întocmai recomandările consulului. Ceea ce nu știa însă, era faptul că țarul hotărâse mai înainte o intervenție în principatele dunărene, iar el picase tocmai la timp pentru a-i servi interesele.

Drumul de întoarcere la Iași a fost unul dintre cele mai plăcute pe care le-a făcut vreodată. Începea să-i privească cu drag pe mujicii întâlniți prin sate. Aceștia se dădeau respectuoși la o parte și chiar își scoteau cușmele din cap la trecerea trăsurii domnești. După două luni pline de incertitudini, începea să vadă lumea în altfel de culori. Și nu era pentru puțin, căci avea de ce să se bucure. Pe la mijlocul lui Brumărel, reușea să ocupe din nou tronul Moldovei. Alexandru Moruzi căzuse deja în dizgrația rușilor și de-acum era istorie. Bine că își dăduse în petic chiar la momentul potrivit, altfel nu știa ce s-ar fi făcut.

După cinci ani, redevenea domn peste întreaga Moldovă. De la Milcov până la Nistru, dar, din păcate, fără Bucovina răpită de Habsburgi în anul 1775.

Vodă era la curent cu toate dedesubturile şi alianţele de aici, la fel ca în Valahia şi nu renunțase la visul de a uni sub domnia sa ambele principate. Până acolo va fi însă cale lungă și depindea întru totul de sprijinul militar pe care urma să-l primească până la sosirea iernii. Țarul îi promisese lucrul acesta, însă era important ca și el până atunci s-o descopere și s-o elibereze pe fiica polcovnicului Sergheev. Încă din primele clipe ale întoarcerii sale la Iași s-a grăbit să afle dacă primise în lipsă vreo veste de la căpitanul Crăcea. Dar în afara faptului că oamenii lui, ajunși în Valahia, luaseră legătura cu polcovnicul Sergheev, altceva despre misiune nu mai aflase. Era atât de interesat de reușita acestei acțiuni, încât aștepta cu sufletul la gură orice veste sosită din Muntenia. Consulul rus îl vizitase deja la palat pentru a fi ținut la curent, iar el începea de acum să-și facă unele griji cu privire la salvarea tinerei.

Fișă biobibliografică

George Bratu s-a născut în 19 aprilie 1967, în satul Vârf, comuna Năeni, județul Buzău, din părinți harnici și gospodari, fiind al doilea copil venit pe lume, după sora sa, Mariana.

Este absolvent al Facultății de Istorie și Geografie din cadrul Universidad Nacional de España. Locuiește departe de țară, împreună cu soția și cele două fiice, pentru o perioadă mai lungă de timp. Spirit aventurier, pleacă în anul 1995, într-o călătorie în jurul lumii. A vizitat până acum aproape 50 de țări, iar una din cele mai mari dorințe ale sale este să ajungă la o sută.

A lucrat atât în Spania ca agent de loterie, în cadrul O.N.C.E., precum și în țară, conducând pe rând două ONG-uri, pentru persoane cu dizabilități.

În plan editorial, înființează revista audio *Unison*, iar sub semnătura sa au mai apărut următoarele lucrări: cartea autobiografică *Puterea voinței*, în care sunt relatate câteva dintre cele mai neașteptate experiențe pe care le-a trăit, culegerea *Remedii la îndemâna oricui*, *Finaluri artistice în șah* și, nu în ultimul rând, volumul de față, cu fragmente din acesta obținând locul 1 la Concursul de Creație Literară „Carmen Silva” - 2022.

Deși nevăzător, își imaginează și proiectează singur casa de la țară, folosind din plin caracteristicile terenului, în ceea ce

privește adaptarea, funcționalitatea, colectarea apei de ploaie, precum și folosirea energiei solare. Aceasta fără să se poată ajunge deocamdată la folosirea panourilor fotovoltaice, din cauza formalităților mult prea greoaie, pe care trebuie să le întâmpine românul la el în țară.

În plan social, dă dovadă de spirit revoluționar, participând la diferite acțiuni civice, încă de pe vremea regimului comunist. Atitudinea critică la adresa instituțiilor parazitare ale statului, i-a adus mai degrabă neplăceri, decât să contribuie la formarea unui curent de trezire civică, la care face referire însuși imnul național. Ceea ce seamănă omul, aceea va și culege. Însă va fi mare păcat pentru călcarea în picioare a valorilor creștine, care au stat la baza formării culturii și civilizației europene.

CUPRINS

Cuvânt de preîntâmpinare. Trecătoarea sau lupta omului hăituit de vitregia vremurilor / p. 5

Partea întâi

Capitolul 1. **Cătunul** / p. 10
Capitolul 2. **Praznicul** / p. 14
Capitolul 3. **La stână** / p. 17
Capitolul 4. **Spaima din codru** / p. 22
Capitolul 5. **I-a prins iarna pe drum** / p. 29
Capitolul 6. **Un plan iscusit** / p. 35
Capitolul 7. **Un lucru de pomină** / p. 42
Capitolul 8. **O misiune riscantă** / p. 48
Capitolul 9. **S-a întâmplat pe neaşteptate** / p. 51
Capitolul 10. **Spaimele nopţii** / p. 58
Capitolul 11. **Evadarea haiducului** / p. 68
Capitolul 12. **Ziua judecăţii** / p. 75
Capitolul 13. **Încurcate mai sunt Căile Domnului** / p. 82
Capitolul 14. **Săriţi, a venit ursul!** / p. 90
Capitolul 15. **Salvaţi** / p. 94
Capitolul 16. **Urmările nu s-au lăsat aşteptate** / p. 100
Capitolul 17. **Lucrurile se precipită** / p. 106
Capitolul 18. **Despărțirea** / p. 123
Capitolul 19. **Noaptea prin munți** / p. 126

Capitolul 20. **Grota haiducilor** / p. 131
Capitolul 21. **Planul căpitanului** / p. 147
Capitolul 22. **Rătăcind prin munți** / p. 154
Capitolul 23. **Printre străini** / p. 174
Capitolul 24. **La temniță** / p. 195
Capitolul 25. **Noi perspective** / p. 244

Partea a doua

Capitolul 26. **Fuga domnitorului** / p. 249
Capitolul 27. **Calea destinului** / p. 258
Capitolul 28. **La drum** / p. 271
Capitolul 29. **Intrarea în Țara Moldovei** / p. 292
Capitolul 30. **Noi speranțe** / p. 319
Fișă bio-bibliografică / p. 329